

**PS 61/16 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van
Noord-Brabant op 15 april 2016**

Inhoudsopgave	
Inhoudsopgave	2
Index gesproken personen	3
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant	5
Opening van de vergadering / vaststellen agenda	8
Vragenhalfuur	9
Actuele moties	9
Stemming	9
25/16 Lijst Ingekomen Stukken in de periode 27 februari 2016 tot en met 18 maart 2016	9
26/16 Notulen 26 februari 2016	9
08/16 Begrotingswijziging bevoegdheidsoverdracht Brzo-inrichtingen aan provincie	9
04/16 Verantwoording fractiebudgetten fracties OSN en Kerkhoff	10
Bespreekstukken inclusief stemming	11
14/16 Perspectiefnota 2016 Werken aan beweging in Brabant	12
Sluiting van de vergadering	235

Index gesproken personen

Altundal MIB, N., 72, 118, 119, 189, 221

Bakker, W.J., 219

Berg, H.F. van den, 9, 38, 81, 82, 83, 86, 89, 90, 91, 97, 98, 109, 111, 112, 145, 146, 147, 153, 185, 186, 219

Biemans, MSc. M.H., 218

Bollen, G.W., 65, 66, 136, 137, 219

Boon, M.C.H., 51, 130, 131, 139, 149, 219

Brakel, mw. C.E.P. van, 217

Braspenning, A.L.J., 51, 102, 103, 135, 137, 141, 191, 208, 211, 218

Brunklus, mw. drs. P.M., 10, 11, 39, 40, 44, 77, 95, 97, 98, 99, 100, 115, 116, 133, 161, 163, 164, 177, 178, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 217

Burger Dirven, drs. K.A.J.M., 219

Cate, mw. mr. K.A.E. ten, 8, 215, 217, 218, 219, 220, 221, 222

Claessens-Vloedgraven, mw. W., 219

Deryckere, M.N.R.C., 46, 47, 53, 85, 122, 123, 195, 201, 222

Dingemans, mw. F.M., 106, 171, 220

Dirken, mw. A.M.W., 106, 219

Everling, M.J., 219

Gruithuijsen, drs. M.P.J.M. van, 9, 10, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 68, 78, 82, 116, 126, 148, 149, 150, 151, 157, 169, 171, 173, 174, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 217, 221

Haafte-Harkema, mw. drs. S.C. van, 157, 222

Hageman, ir. J.J.C., 10, 11, 42, 69, 76, 77, 78, 79, 81, 82, 83, 151, 176, 177, 182, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 221

Hattem, A.W.J.A. van, 10, 43, 68, 70, 71, 72, 73, 77, 85, 87, 88, 92, 93, 98, 115, 116, 125, 166, 167, 169, 173, 174, 175, 182, 183, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 220

Heijman, J.H.W.F., 10, 11, 112, 181, 186, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 222

Heijmans, N.G.L., 9, 10, 38, 42, 45, 46, 48, 50, 51, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 94, 105, 122, 123, 130, 137, 140, 172, 173, 185, 187, 191, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 216, 221

Hoon, mw. A.J.M. de, 89, 109, 110, 153, 154, 155, 193, 194, 202, 203, 204, 207, 209, 221

Jonge, R.A. de, 220

Kammen, mw. drs. P. van der, 11, 218

Kardol, mw. J.C., 160, 220

Knoet-Michels, mw. A.J.H., 79, 155, 222

Koevoets, H.J.P.E., 73, 82, 83, 220

Kort, M.V. de, 188, 189, 219

Kouthoofd, T.P.D., 125, 219

Kuijken MSc, R.C.P., 127, 128, 190, 197, 206, 214, 221

Kutlu, S., 66, 187, 218

Maas, B.L.M., 219

Meel, J. van, 218
 Meeuwis-van Langen, mw. H.E.M, 108, 145, 218
 Meijer, A.A., 52, 60, 61, 62, 99, 101, 102, 123, 124, 134, 140, 142, 143, 147, 148, 154, 174, 220
 Oosterveer, ing. H., 41, 42, 220
 Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M, 110, 218
 Overveld, W.A.A.M. van, 10, 11, 100, 144, 179, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 212, 213, 214, 215, 216, 221
 Panhuizen, A.V., 218
 Portheine, P., 179, 184, 218
 Roijackers, mw. H.I., 48, 49, 56, 59, 63, 80, 81, 102, 103, 128, 129, 138, 141, 175, 220
 Roks, L.A.G., 159, 219
 Schüller, mw. mr. I.J.W., 159, 217
 Slood, mw. M.A.B. van der, 8, 10, 54, 55, 56, 57, 58, 62, 69, 79, 158, 172, 192, 196, 198, 199, 212, 213, 221
 Smeets, drs. M.E.J., 94, 95, 120, 121, 165, 166, 171, 221
 Smeulders, S.J.A.H., 10, 11, 40, 57, 58, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 109, 139, 155, 177, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 221
 Spapens, M., 218
 Staak, W.R. van der, 218
 Steenbakkens, S.P.M.F., 39, 64, 67, 71, 72, 78, 91, 92, 117, 118, 119, 121, 122, 126, 127, 161, 162, 163, 164, 165, 167, 200, 221
 Surminski, mw. M.J.G.P., 220
 Uijlenhoet, A., 53, 54, 64, 65, 87, 119, 131, 146, 147, 217, 220
 Voorzitter, 8, 9, 10, 11, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 222
 Vreugdenhil, ing. H.J., 10, 11, 41, 47, 60, 61, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 152, 153, 180, 181, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 220
 Vugt, drs. R.J. van, 144, 145, 149, 184, 191, 205, 222
 Wel, ir. M.C. van der, 10, 11, 43, 44, 45, 49, 50, 52, 53, 61, 85, 90, 93, 94, 101, 102, 103, 105, 106, 107, 111, 124, 130, 132, 135, 136, 138, 142, 170, 179, 180, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 221

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS

mw. mr. K.A.E. ten Cate, loco-griffier

Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Bakker, W.J.	PVV	Waalwijk
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Biemans, MSc, M.H.	D66	Deurne
Bollen G.W.	VVD	Sint Anthonis
Boon, M.C.H.	PVV	Bergen op Zoom
Brakel, mw. C.E.P. van	CDA	Veldhoven
Braspenning, A.L.J.	CDA	Strijbeek
Brunklaus mw. drs. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Claessens-Vloedgraven, mw. W.	SP	Roosendaal
Deryckere, M.N.R.C.	CDA	Tilburg
Dingemans, mw. F.M.	D66	Kaatsheuvel
Dirken, mw. A.M.W.	VVD	Hoeven
Everling, M.J.	SP	Dongen
Gruijthuijsen, drs. M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Haafden-Harkema, mw. drs. S.C. van	CDA	Goirle
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heijman, J.H.W.F.	Lokaal Brabant	Tilburg
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hoon, mw. A.J.M. de	CDA	Etten-Leur
Jonge, R.A. de	SP	Halsteren
Kammen, mw. drs. P. van der	PVV	Tilburg
Kardol, mw. J.C.	PVV	Uden
Knoet-Michels, mw. A.J.H.	PvdA	Vlierden
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kort, M.V. de	PvdA	Vught
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk
Kutlu, S.	D66	Eindhoven
Maas, B.L.M.	PvdA	Netersel
Meel, J. van	SP	Bavel
Meeuwis-van Langen, H.E.M.	D66	Best
Meijer, A.A.	D66	Breda
Oosterveer, ing. H.	50PLUS	Waalre
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M.	VVD	Vught
Overveld, W.A.A.M. van	50PLUS	Oudenbosch
Panhuizen, A.V.	VVD	Tilburg

Portheine, P.
 Roijackers, mw. H.I.
 Roks, L.A.G.
 Schüller, mw. drs. I.J.W.
 Slood, mw. M.A.B. van der
 Smeets, drs. M.E.J.
 Smeulders, S.J.A.H.
 Spapens, M.
 Staak, W.R. van der
 Steenbakkens, S.P.M.F.
 Surminski, mw. M.J.G.P.
 Uijlenhoet, A.
 Vreugdenhil, ing. H.J.
 Vugt, drs. R.J. van
 Wel, ir. M.C. van der

VVD
 GroenLinks
 PVV
 VVD
 CDA
 Groenlinks
 PvdA
 SP
 SP
 CDA
 PvdD
 GroenLinks
 CU/SGP
 CDA
 PvdD

Riethoven
 's-Hertogenbosch
 Etten-Leur
 Woudrichem
 's-Hertogenbosch
 Oosterhout
 Helmond
 's-Hertogenbosch
 Boskant
 's-Hertogenbosch
 Hoogerheide
 Rosmalen
 Nieuwendijk
 Woudrichem
 Rijsbergen

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 15 april 2016

Agenda

I. Opening van de vergadering / vaststellen agenda

II. Vragenhalfuur

III. Actuele moties

IV. Stemming

25/16 Lijst Ingekomen Stukken in de periode 27 februari 2016 tot en met 18 maart 2016

26/16 Notulen 26 februari 2016

08/16 Begrotingswijziging bevoegdheidsoverdracht Brzo-inrichtingen aan provincie

04/16 Verantwoording fractiebudgetten fracties OSN en Kerkhoff

V. Bespreekstukken inclusief stemming

14/16 Perspectiefnota 2016 Werken aan beweging in Brabant

VI. Sluiting

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 15 april 2016

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS

Loco-griffier: mw. mr. K.A.E. ten Cate

Volgens de presentielijst zijn 55 leden aanwezig, te weten:

Altundal, mw. Arts, Bakker, Van den Berg, Biemans, Bollen, Boon, mw. Van Brakel, Braspenning, mw. Brunklaus, Burger Dirven, mw. Claessens-Vloedgraven, Deryckere, mw. Dingemans, mw. Dirken, Everling, Van Gruijthuijsen, mw. Van Haaften-Harkema, Hageman, Van Hattem, Heijman, Heijmans, mw. De Hoon, De Jonge, mw. Van der Kammen, mw. Kardol, mw. Knoet-Michels, Koevoets, De Kort, Kouthoofd, Kuijken, Kutlu, Maas, Van Meel, mw. Meeuwis-van Langen, Meijer, Oosterveer, mw. Otters-Bruijnen, Van Overveld, Panhuizen, Portheine, mw. Roijackers, Roks, mw. Schüller, mw. Van der Sloot, Smeets, Smeulders, Spapens, Van der Staak, Steenbakkers, mw. Surminski, Uijlenhoet, Vreugdenhil, Van Vugt, Van der Wel.

Opening van de vergadering / vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 10.09 uur

De **voorzitter**: Dames en heren. Mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen? Wij openen deze vergadering met een gebruikelijk moment van stilte. Ik verzoek u daarbij te gaan staan.

(De vergadering neemt een moment stilte in acht)

De **voorzitter**: Ik dank u. Ik wil de griffier vragen ons mededeling te doen van binnengekomen berichten van verhindering.

De **griffier**: Er is geen bericht van verhindering, maar mevrouw Knoet heeft aangegeven dat zij niet eerder dan om twaalf uur binnen zal zijn.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voorzitter. Enkele van onze Statenleden staan nog in de file. Dus zij komen eraan.

De **voorzitter**: Oké. Waarvan akte. Wij beginnen dan de vergadering, met excuses voor de vertraging die ontstond door een procedurevergadering, die niet helemaal op tijd klaar kon zijn.

Wij heten u allen nogmaals van harte welkom. En dat geldt in het bijzonder ook voor de bezoekers op de publieke tribune. Daarnaast is vandaag ook de Probusclub onze gast. Zij zijn als gast van onze Staten door mevrouw Schüller ontvangen. En ik heb begrepen dat de vader van mevrouw Schüller een van die aanwezige leden is. Zo is de samenhang weer duidelijk. Van harte welkom en dank voor de belangstelling die u voor ons werk toont.

Daarnaast feliciteer ik alvast ons Statenlid Ben Maas, die vandaag jarig is. U heeft op allerlei mogelijke momenten vandaag de gelegenheid om hem daarmee te feliciteren, zou ik zeggen. Van harte gefeliciteerd!

Dan stel ik nu aan de orde de agenda die hier voorligt. De Perspectiefnota is natuurlijk het hoofdonderwerp. Wij stemmen daar ook vandaag meteen over. Ik verzoek u de amendementen, maar vooral de moties denk ik – amendementen zullen dat denk ik niet zijn – die vandaag aan de orde zijn zo snel mogelijk bij de griffie in de loop van de dag in te dienen, zodat er sprake kan zijn van een tijdige vermenigvuldiging. Die worden digitaal verspreid onder agendapunt 5 in iBabs van de vergadering van 15 april 2016.

Ik stel deze agenda nu zo aan de orde. Wil iemand nog het woord over deze agenda? Ik zie een woordmelding van de heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik neem aan dat de moties ook gewoon op papier verschijnen, voorzitter.

De **voorzitter**: Natuurlijk. Het was louter als aanvullende mededeling bedoeld. Dan stel ik de agenda vast.

Vragenhalftuur

Er zijn geen vragen.

Actuele moties

Er zijn geen actuele moties.

Stemming

De **voorzitter**: We beginnen met de stemmingen.

25/16 Lijst Ingekomen Stukken in de periode 27 februari 2016 tot en met 18 maart 2016

De **voorzitter**: De lijst van ingekomen stukken. Ik stel voor dat we die bij acclamatie vaststellen. En dat gaat dan over de wijze van afdoening door de griffier voorgesteld. Daar bent u mee akkoord. Dan stel ik die vast.

26/16 Notulen 26 februari 2016

De **voorzitter**: Dan is eenzelfde voorstel om bij acclamatie vast te stellen de notulen van de vergadering van 26 februari jl. van uw Staten. Bij u bekend onder stuk 26/16. Dat is het geval. Die zijn vastgesteld.

08/16 Begrotingswijziging bevoegdheidsoverdracht Brzo-inrichtingen aan provincie

De **voorzitter**: Dan gaan we nu over tot de stemmingen met betrekking tot de besprekingsstukken van de PS-vergadering van 1 april jl. Dat betreft allereerst over de begrotingswijziging bevoegdheidsoverdracht Brzo-inrichtingen aan de provincie. Bij u bekend onder stuk nummer 08/16. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: Het CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Het voorstel is unaniem door uw Staten aangenomen.

04/16 Verantwoording fractiebudgetten fracties OSN en Kerkhoff

De **voorzitter**: Dan volgt nu de stemming over het voorstel 04/16, betreffende de verantwoording fractiebudgetten fracties OSN en Kerkhoff. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: Het CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor met een stemverklaring. De PVV had desondanks liever gezien dat voor alle fracties geldt dat de afrekening van de fractiebudgetten volledig conform de voor dat budget geldende spelregels zou zijn verlopen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Unaniem door uw Staten aangenomen.

Besprekstukken inclusief stemming

14/16 Perspectiefnota 2016 Werken aan beweging in Brabant

Amendement 1 Toekomstperspectief varkenshouderij

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016;

behandelend het Statenvoorstel 14/16 A;

besluiten, dat de tekstpassage onder 2/1 b:

'onderzoek wat, binnen de lijnen van het UBA en de kaders van het koersdocument stad en platteland, de provinciale rol kan zijn in de ontwikkeling van een nieuw toekomstperspectief voor de Brabantse varkenssector'

te wijzigen in de volgende tekst:

onder 2/1 b

'Volop met Brabant aansluiting zoeken bij de regiegroep varkenshouderij ook wel de commissie-Rosenthal genoemd, teneinde te komen tot een ketenbrede aanpak binnen Nederland met de bedoeling om middelen zo efficiënt mogelijk te benutten voor Brabant en om een nieuw toekomstperspectief voor de Brabantse varkenssector te creëren.'

Toelichting.

Tot op heden heeft Brabant ondanks aandringen van de POV, Producenten Organisatie Varkenshouderij en de voorzitter van de regiegroep zich afzijdig gehouden bij de landelijke aanpak. Teneinde Europese middelen en de mogelijkheden van banken en EZ ten volle te kunnen benutten en een versplintering van belangen te voorkomen is aansluiting en daarmee ook invloed op de regiegroep gewenst."

Marianne van der Sloot en Ton Braspenning

CDA

Amendement 2 Gezondheid in VTH

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016;

behandelend het Statenvoorstel 14/ 16 inzake Perspectiefnota 2016;

besluiten, dat:

c. Ontwikkel een integrale aanpak rond vergunning, toezicht en handhaving met aandacht voor de thema's agrofood/zorgvuldige veehouderij, energie en externe veiligheid.

als volgt wordt gewijzigd:

c. Ontwikkel een integrale aanpak rond vergunning, toezicht en handhaving met aandacht voor de thema's gezondheid, agrofood/zorgvuldige veehouderij, energie en externe veiligheid.

Toelichting.

Op 1 oktober 2010 is een motie 'Volksgezondheid als provinciaal belang' van D66, GroenLinks, Partij voor de Dieren en SGP met grote meerderheid van stemmen is aangenomen. Het verzoek aan GS luidde: in 2010 met een wijzigingsvoorstel van de structuurvisie RO te komen waarin:

- thema gezondheid in relatie tot de onderwerpen van de visie wordt uitgewerkt;
- gezondheid in deze context als provinciaal belang genoemd wordt.

Op 7 februari 2014 is een amendement 'gezondheid is een leidend principe' unaniem aangenomen. Middels het amendement is gezondheid expliciet als leidend principe in de structuurvisie verankerd.

In de nu voorliggende Perspectiefnota worden de vergunning, toezicht en handhaving (vth) taken gekoppeld aan provinciale thema's. Dit amendement heeft tot doel om gezondheid (met de huidige en toekomstige inzichten) als provinciaal thema bij de vth-taken te betrekken."

Hagar Roijackers, GroenLinks

Paranka Surminski, Partij voor de Dieren

Motie 1 Miljarden voor wegen

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 15 april 2016 ter bespreking van de Perspectiefnota;

constaterende:

- dat de regering kennelijk van plan is miljarden extra in infrastructuur te steken;

overwegende:

- dat er in Noord-Brabant nog vele wegen dringend aan verbreding toe zijn;
- dat knooppunt Hooipolder bij voorkeur volledig ongelijkvloers aangelegd moet worden;
- dat de A2, A27, A50, A58, A59, N/A65 en de A67 allemaal en vaak op meerdere plaatsen te maken hebben met bottlenecks in de doorstroming;

verzoekt het college:

- vol in te zetten op een maximaal resultaat voor Noord-Brabant om diverse projecten te versnellen, dan wel te kunnen realiseren;
- op korte termijn met de Staten in overleg te treden om een lijst met wensen in prioriteitsvolgorde te maken;

en gaat over tot de orde van de dag."

Harry van den Berg

PVV

Motie 2 Plus-aanbesteding N65

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 15 april 2016 ter bespreking van de Perspectiefnota;

constaterende:

- dat de ombouw van de N65 tot een volledig ongelijkvloerse autoweg een breed gedragen wens is;
- dat in de huidige plannen nog één gelijkvloerse kruising in Vught en alle gelijkvloerse kruisingen buiten Vught – al dan niet met aanpassingen – blijven bestaan;
- dat de N261 met een ingewikkeld knooppunt, vier ongelijkvloerse kruisingen met bijbehorende aanpassingen, een groot ecoduct en volledig nieuwe asfaltering voor royaal minder dan 100 miljoen euro is aangelegd;
- dat de 'plus-aanbestedingen' in het OV tot een goed resultaat heeft geleid;

overwegende:

- dat voor de huidige plannen 100 miljoen euro of meer waarschijnlijk 106 miljoen euro beschikbaar is;

verzoekt het college:

- bij de aanbesteding voor het volle bedrag van € 100 miljoen euro, dan wel 106 miljoen euro te gaan middels plusopties, met naast het voorgestelde pakket maatregelen de volgende opties:
 - 1 ongelijkvloerse kruising Boslaan/N65 (Vught);
 - 2/3 ongelijkvloerse kruising Oisterwijk-Udenhout/N65;
 - 2/3 ongelijkvloerse kruising Helvoirt;
 - 4 overige ongelijkvloerse kruisingen in nader te bepalen volgorde en hiertoe te overleggen met de minister van Infrastructuur en Milieu en de betrokken gemeenten;

en gaat over tot de orde van de dag."

Harry van den Berg

PVV Noord-Brabant

Motie 3 Continueren Taskforce Zeeland-Brabant

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016;

constaterende dat:

- in het bestuursakkoord 'Beweging in Brabant' (pagina 78) staat beschreven dat na een positieve evaluatie de provinciale bijdrage aan de Taskforce Zeeland-Brabant wordt gecontinueerd;
- daar reeds een bedrag voor gereserveerd is in de meerjarenbegroting;

overwegende dat:

- de activiteiten van de taskforce succesvol lijken te zijn maar dat in de provincie Noord- Brabant de problemen rondom de georganiseerde en ondermijnende drugscriminaliteit nog steeds in buitenproportionele mate aanwezig is;
- gezien recente inzet en juist door deze activiteiten van de taskforce meer bekend wordt over deze ondermijnende criminaliteit in de provincie;
- de gemeenten door het borgen, beveiligen en delen van informatie in de eigen organisatie weerbaarder gemaakt worden in de strijd tegen ondermijnende criminaliteit en daar juist een rol voor de provincie is weggelegd;
- de evaluatie van de taskforce voor de begrotingsbehandeling 2017 wordt uitgevoerd;

verzoekt het college om:

- alle activiteiten van de Taskforce Zeeland-Brabant de komende jaren te borgen;
- met voorrang de evaluatie van de huidige werkperiode uit te voeren;
- bij een positieve evaluatie in te zetten op, evenredig aan betrokken partners, een hogere provinciale financiële bijdrage aan de Taskforce Zeeland-Brabant te leveren dan tot nu toe in de meerjarenbegroting gereserveerd is;

en gaat over tot de orde van de dag."

Martijn van Gruijthuisen

VVD

Motie 3a Continueren Taskforce Zeeland-Brabant

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016;

constaterende dat:

- in het bestuursakkoord 'Beweging in Brabant' (pagina 78) staat beschreven dat na een positieve evaluatie de provinciale bijdrage aan de Taskforce Zeeland-Brabant wordt gecontinueerd;
- daar reeds een bedrag voor gereserveerd is in de meerjarenbegroting;

overwegende dat:

- de activiteiten van de taskforce succesvol lijken te zijn maar dat in de provincie Noord- Brabant de problemen rondom de georganiseerde en ondermijnende drugscriminaliteit nog steeds in buitenproportionele mate aanwezig is;
- gezien recente inzet en juist door deze activiteiten van de taskforce meer bekend wordt over deze ondermijnende criminaliteit in de provincie;
- de gemeenten door het borgen, beveiligen en delen van informatie in de eigen organisatie weerbaarder gemaakt worden in de strijd tegen ondermijnende criminaliteit en daar juist een rol voor de provincie is weggelegd;
- de evaluatie van de taskforce voor de begrotingsbehandeling 2017 wordt uitgevoerd;

verzoekt het college om:

- alle activiteiten van de Taskforce Zeeland-Brabant de komende jaren te borgen;
- met voorrang de evaluatie van de huidige werkperiode uit te voeren;
- bij een positieve evaluatie in te zetten op, evenredig aan betrokken partners, een hogere provinciale financiële bijdrage aan de Taskforce Zeeland-Brabant te leveren dan tot nu toe in de meerjarenbegroting gereserveerd is;

en gaat over tot de orde van de dag."

Martijn van Gruijthuijsen, VVD
Marianne Van der Sloot, CDA
Nico Heijmans, SP
Alexander van Hattem, PVV
Jeroen Hageman, D66
Stijn Smeulders, PvdA
Patricia Brunklaus, GroenLinks
Marco van der Wel, Partij voor de Dieren
Hermen Vreugdenhil, ChristenUnie/SGP
Wim van Overveld, 50PLUS
Jan Heijman, Lokaal Brabant

Motie 4 Maatwerkorganisatie

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016;
constaterende dat:

- in het bestuursakkoord 'Beweging in Brabant' (pagina 77) de ambitie staat beschreven om tot een toekomstbestendige en vitale maatwerkorganisatie te komen;
- in het bestuursakkoord 'Beweging in Brabant' (pagina 53) de ambitie bestaat dat niet de eigen wetmatigheden en procedures centraal staan en ingezet wordt op een interne cultuuromslag;

overwegende dat:

- het snel tot stand komen van een toekomstbestendige en vitale organisatie essentieel is voor het realiseren van de doelstellingen van het bestuursakkoord 'Beweging in Brabant';
- in de Lange Termijn Agenda geen melding van wordt gemaakt wanneer een voorstel hiertoe aan PS wordt gepresenteerd;

verzoekt het college om:

- uiterlijk bij de begrotingsbehandeling 2017 Provinciale Staten te informeren hoe zij tot de toekomstbestendige maatwerkorganisatie inclusief interne cultuuromslag komt en welke stappen nodig zijn om dit te realiseren;

en gaat over tot de orde van de dag."

Martijn van Gruijthuijsen
VVD

Motie 5 Betrek Brabanders bij begroting

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016;
behandelend het Statenvoorstel 14/16 inzake Perspectiefnota 2016 'Werken aan beweging in Brabant';
overwegende dat:

- het provinciebestuur bestuur vertrouwt op de eigen kracht van Brabanders en wil aansluiten bij de energie die er onder hen al volop aanwezig is;
- dit provinciebestuur ervan overtuigd is dat veel beleid het beste tot stand komt in samenwerking tussen bestuur en inwoners; daarbij zoekt zij echte interactie tussen al die betrokkenen en wil zij de invloed en verantwoordelijkheid van Brabanders verder laten gaan dan het al gebruikelijke meepraten en meedenken;
- het provinciebestuur Brabanders, experts en ambtenaren met elkaar wil verbinden om betere beslissingen te nemen, waarbij de interne boekhouder en de Brabander op straat elkaars taal beter moeten begrijpen;
- gebruikmaken van kennis van Brabanders leidt tot draagvlak voor beslissingen dat bovendien ervoor zorgt dat prioriteiten aansluiten bij wat Brabanders zelf willen;

- er in verschillende gemeenten in Brabant wordt geëxperimenteerd met een burgerbegroting;
- een instrument als een burgerbegroting zo veel mogelijk inwoners laat meedoen en de democratie verstevigt.

constaterende dat:

het college bezig is met planvorming over nieuwe vormen van bestuur en burgerbetrokkenheid;

verzoeken Gedeputeerde Staten:

om te onderzoeken of en hoe (delen van) de provinciale begroting met meer betrokkenheid van onze inwoners kan worden opgesteld en het resultaat van dit onderzoek met Provinciale Staten te delen; en gaan over tot de orde van de dag."

Jeroen Hageman en Arend Meijer

D66

Motie 6 Brabant Opsporing Verzocht

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 15 april 2016;

constaterende dat:

- Brabant al jaren te kampen heeft met hevige drugscriminaliteit en andere misdrijven;
- het oplospercentage van misdrijven in Brabant structureel ver onder het landelijk gemiddelde van 24,6% ligt, zo werd in 2014 in Goirle slechts 11,6% van de misdrijven opgelost;
- het de politie niet lukt om de wettelijk verplichte norm van een reactie- en aanrijtijd van minder dan een kwartier te behalen; in sommige delen van het Brabantse platteland komt de politie in bijna een op de twee gevallen te laat.

overwegende dat:

- de criminaliteit in Brabant te veel ruimte krijgt om haar schadelijke activiteiten te blijven ondernemen;
- er, zoals de nieuwe (Brabantse) hoofdcommissaris van de Nationale Politie Erik Akerboom zegt, sprake is van 'structurele onderfinanciering' van de politie;

roepen Gedeputeerde Staten op om:

- extra politie- en handhaving capaciteit voor Brabant te eisen bij de minister van Veiligheid en Justitie;
- uit te spreken dat de huidige oplossingsstatistieken en aanrijtijden van de politie in Brabant onaanvaardbaar zijn en verbeteringen noodzakelijk zijn;
- Voor eind 2016 uit te zoeken wat de Provincie kan doen om bij te dragen aan het verkorten van politie-aanrijtijden in Brabant;

en gaan over tot de orde van de dag."

Marianne van der Sloot en Marcel Deryckere

CDA

Motie 7 Werk aan de (s)Winkel

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 15 april 2016;

constaterende dat:

- het bij sociale veerkracht veelal draait om ideeën van onderop;
- met kleinschalige ondersteuning grootse zaken bereikt kunnen worden;
- dit eerder is aangetoond bij de doebudgetten en de Dorpenderby, Mijn mooi Brabant, de dementievriendelijke gemeente (et cetera);
- er veel energie is onder Brabanders om mee te denken en te doen;

overwegende dat:

- uit eerdere resultaten blijkt dat met beperkte ondersteuning vanuit de provincie veel bereikt kan worden;
- het zaak is de energie in Brabant te benutten en te versterken;

- het rechtstreeks contact met Brabanders over sociale veerkracht helpt voor laagdrempelig contact over andere maatschappelijke opgaven in Brabant;

roepen Gedeputeerde Staten op om:

- bij de uitvoering van bestuursopdracht sociale veerkracht actief contact te zoeken met Brabanders, de ideeën van onderop een plek te geven en daartoe alle mogelijke instrumenten in te zetten;
- bij de uitvoering van de bestuursopdracht sociale veerkracht actief te zoeken naar mogelijkheden om met ondersteuning vanuit de provincie projecten op het gebied van sociale veerkracht een steuntje in de rug te geven;

en gaan over tot de orde van de dag."

Marianne van der Sloot, Caroline van Brakel en René Kuijken, CDA

Patricia Brunklaus, GroenLinks

Motie 8 Samen aan de bal voor een duurzaam sportief Brabant (led/zon bij sportclubs)

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 15 april 2016;

constaterende dat:

- de ambitie om Brabant in 2050 energieneutraal te maken een grote opgave is en alleen slaagt als deze breed en concreet onder alle Brabanders wordt ingezet;
- bijna 700.000 Brabanders betrokken zijn bij 5100 sportverenigingen en -organisaties;
- dat deze verenigingen baat hebben bij het neutraliseren van hun energielasten als substantieel bestanddeel van de exploitatielasten;
- dat investeringen in duurzaamheid werk oplevert voor installatiebedrijven (in Brabant);

overwegende dat:

- het college van Gedeputeerde Staten Provinciale Staten uitdrukkelijk uitnodigen de lege bladzijde in het Uitvoeringsprogramma Energie 2016-2019 mee in te vullen;
- dit uitvoeringsprogramma aan kwaliteit, kracht en effect wint wanneer de lege bladzijde gevuld wordt met concrete projecten die verbonden worden met de Brabantse samenleving en bijdragen aan structurele verduurzaming van de Brabantse samenleving (sociale innovatie);

dragen Gedeputeerde Staten op:

1. het energieneutraal maken van de Brabantse sportaccommodaties te bevorderen (door middel van het toepassen van led en zonnepanelen);
2. binnen de provinciale begroting een bedrag van 5 miljoen euro vrij te maken voor dit doel en hiertoe bij de Bestuursrapportage 2016 een voorstel te doen aan Provinciale Staten;

en gaat over tot de orde van de dag."

Marianne van der Sloot Roland van Vugt

CDA

Motie 8A Samen aan de bal voor een duurzaam sportief Brabant (led/zon bij sportclubs)

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 15 april 2016;

constaterende dat:

- de ambitie om Brabant in 2050 energieneutraal te maken een grote opgave is en alleen slaagt als deze breed en concreet onder alle Brabanders wordt ingezet;
- bijna 700.000 Brabanders betrokken zijn bij 5100 sportverenigingen en -organisaties;
- dat deze verenigingen baat hebben bij het neutraliseren van hun energielasten als substantieel bestanddeel van de exploitatielasten;
- dat investeringen in duurzaamheid werk oplevert voor installatiebedrijven (in Brabant);

overwegende dat:

- het college van Gedeputeerde Staten Provinciale Staten uitdrukkelijk uitnodigen de lege bladzijde in het Uitvoeringsprogramma Energie 2016-2019 mee in te vullen;
- dit uitvoeringsprogramma aan kwaliteit, kracht en effect wint wanneer de lege bladzijde gevuld wordt met concrete projecten die verbonden worden met de Brabantse samenleving en bijdragen aan structurele verduurzaming van de Brabantse samenleving (sociale innovatie);

dragen Gedeputeerde Staten op:

1. het energieneutraal maken van de Brabantse sportaccommodaties te bevorderen (door middel van het toepassen van led en zonnepanelen);
2. binnen de provinciale begroting, bijvoorbeeld uit het energiefonds een bedrag van 5 miljoen euro vrij te maken als voorfinanciering voor dit doel en hiertoe bij de Bestuursrapportage 2016 een voorstel te doen aan Provinciale Staten;

en gaat over tot de orde van de dag."

Marianne van der Sloot Roland van Vugt, CDA

P. Portheine, VVD

Motie 8B Samen aan de bal voor een duurzaam sportief Brabant (led/zon bij sportclubs)

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 15 april 2016;

constaterende dat:

- de ambitie om Brabant in 2050 energieneutraal te maken een grote opgave is en alleen slaagt als deze breed en concreet onder alle Brabanders wordt ingezet;
- bijna 700.000 Brabanders betrokken zijn bij 5100 sportverenigingen en -organisaties;
- dat deze verenigingen baat hebben bij het neutraliseren van hun energielasten als substantieel bestanddeel van de exploitatielasten;
- dat investeringen in duurzaamheid werk oplevert voor installatiebedrijven (in Brabant);

overwegende dat:

- het college van Gedeputeerde Staten Provinciale Staten uitdrukkelijk uitnodigen de lege bladzijde in het Uitvoeringsprogramma Energie 2016-2019 mee in te vullen;
- dit uitvoeringsprogramma aan kwaliteit, kracht en effect wint wanneer de lege bladzijde gevuld wordt met concrete projecten die verbonden worden met de Brabantse samenleving en bijdragen aan structurele verduurzaming van de Brabantse samenleving (sociale innovatie);

dragen Gedeputeerde Staten op:

1. het energieneutraal maken van de Brabantse sportaccommodaties te bevorderen (door middel van het toepassen van led en zonnepanelen);
2. binnen de provinciale begroting, bijvoorbeeld uit het energiefonds een bedrag van 5 miljoen euro vrij te maken als voorfinanciering voor dit doel en hiertoe bij de Bestuursrapportage 2016 een voorstel te doen aan Provinciale Staten;

en gaat over tot de orde van de dag."

Marianne van der Sloot Roland van Vugt, CDA

P. Portheine, VVD

M. de Kort, PvdA

H. Vreugdenhil, ChristenUnie/SGP

J. Heijman, Lokaal Brabant

A. Uijlenhoet, GroenLinks

Motie 9 Overgang OV-kaart voor scholieren

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016;

constaterende:

- dat mbo-scholieren vanaf 1 januari 2017 (ingang landelijke regeling OV mbo-scholieren) een 'studentenreisproduct' (OV-kaart voor studenten) ontvangen;
- dat de provincie Noord-Brabant in afwachting van de invoering van deze landelijke regeling reeds in april 2013 een apart OV-reisproduct heeft ingevoerd om 16- en 17-jarige scholieren de mogelijkheid te bieden onderwijs naar keuze te kunnen volgen, ongeacht het onderwijsniveau en ongeacht de afstand;
- dat Brabantse 16- en 17-jarigen nu per maand voor € 43,20 onbeperkt kunnen reizen tijdens weekdays terwijl een regulier abonnement voor de groep 12- tot 18-jarigen € 86,40 per maand kost;

overwegende:

- dat vanaf 1 januari 2017 de groep 16- en 17-jarigen die geen mbo (bol)* onderwijs volgen buiten de boot zullen gaan vallen en plotseling geconfronteerd zullen gaan worden met een verdubbeling van hun reiskosten;
- dat zij nu korting krijgen op basis van hun leeftijd en niet op basis van hun onderwijsrichting;

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- het OV-reisproduct voor 16- en 17-jarigen te continueren, ongeacht welke vorm van onderwijs gevolgd wordt; reiskosten mogen niet van invloed zijn op de onderwijskeuze;
- een overgangsregeling te treffen voor de groep 16- en 17-jarige leerlingen die nu al gebruikmaakt van de regeling, zodat zij tot hun 18^e jaar gebruik kunnen maken van de bestaande voorziening;

en gaat over tot de orde van de dag."

Marianne van der Sloot en Ankie de Hoon, CDA

*havo- en vwo-leerlingen, mbo-bbl-leerlingen en leerlingen van het voortgezet speciaal onderwijs.

Motie 10 Evaluatie intrekken akkerdistelverordening

"Provinciale Staten in vergadering bijeen op vrijdag 15 april 2016, ter bespreking van Statenvoorstel 14/16, de Perspectiefnota 2016;

constaterende dat:

- Provinciale Staten in 2014 zonder evaluatie of overleg met de agrarische sector de Akkerdistelverordening hebben ingetrokken;
- terreinbeheerders nu niet meer verplicht kunnen worden om akkerdistels te verwijderen;
- door het intrekken van de akkerdistelverordening het risico bestaat dat agrariërs meer chemische bestrijdingsmiddelen gaan gebruiken;

overwegende dat:

- het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen kan leiden tot veel bijensterfte;
- chemische bestrijdingsmiddelen ook schadelijk kunnen zijn voor vlinders, andere insecten en insectenetende vogels;
- er geen evaluatie is gehouden over de gevolgen van het intrekken van de Akkerdistelverordening voor boeren, dieren en het milieu;

dragen het college op:

- een evaluatie te houden over de gevolgen van het intrekken van de Akkerdistelverordening voor boeren, dieren en het milieu;
 - in de evaluatie van het intrekken van de akkerdistelverordening specifiek het effect te onderzoeken van de (mogelijke) toename van chemische bestrijdingsmiddelen op de (wilde) bijenstand in Noord-Brabant;
 - hierover voor 1 juli 2016 te rapporteren aan Provinciale Staten van Noord-Brabant;
- en gaan over tot de orde van de dag."

M.C.H Boon
PVV

Motie 11 Leegstand aanpak versnellen

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 15 april 2016;

constaterende dat:

- de leegstand in de centra in Nederland en Brabant met 11% hoog is;
- Brabantse binnensteden als Breda en Eindhoven zelfs boven dit hoge percentage zitten; met circa 15% leegstand en de problematiek hier zeer groot is;
- deze leegstand wordt mede veroorzaakt door de malaise in de retail en detailhandel;
- vernieuwing in de retail en detailhandel noodzakelijk is om de leegstand tegen te gaan en deze vernieuwing in principe vanuit de markt zelf moet komen;

overwegende dat:

- de overheid, waaronder de provincie, deze vernieuwing wel kan versnellen middels regelvrije zones en financiële ondersteuning voor innovatieve pilots;
- GS in haar Uitvoeringsprogramma werklocaties 2016-2019 slechts 4 innovatieve pilots in de retail en detailhandel voorstelt om de vernieuwing en innovatie te versnellen;

roepen Gedeputeerde Staten op om:

- 12 in plaats van 4 innovatieve pilots in de detailhandel te laten plaatsvinden, welke verdeeld worden in de 12 Brabantse (middelgrote) steden, te weten (Eindhoven, Tilburg, Breda, 's-Hertogenbosch, Helmond, Oss, Waalwijk, Etten-Leur, Meierijstad, Roosendaal, Bergen op Zoom en Oosterhout);
- de extra 8 innovatieve pilots door middel van herprioritering binnen het uitvoeringsprogramma werklocaties van financiële dekking te voorzien;

en gaat over tot de orde van de dag."

Marianne van der Sloot en Stijn Steenbakkers

CDA

Motie 11A Leegstand aanpak versnellen

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 15 april 2016;

constaterende dat:

- de leegstand in de centra in Nederland en Brabant met 11% hoog is;
- Brabantse binnensteden als Breda en Eindhoven zelfs boven dit hoge percentage zitten; met circa 15% leegstand en de problematiek hier zeer groot is;
- deze leegstand wordt mede veroorzaakt door de malaise in de retail en detailhandel;
- vernieuwing in de retail en detailhandel noodzakelijk is om de leegstand tegen te gaan en deze vernieuwing in principe vanuit de markt zelf moet komen;

overwegende dat:

- de overheid, waaronder de Provincie, deze vernieuwing wel kan versnellen middels regelvrije zones en financiële ondersteuning voor innovatieve pilots;
- GS in haar Uitvoeringsprogramma werklocaties 2016-2019 slechts 4 innovatieve pilots in de retail en detailhandel voorstelt om de vernieuwing en innovatie te versnellen;

roepen Gedeputeerde Staten op om:

- Meer innovatieve pilots in de detailhandel te laten plaatsvinden;

en gaat over tot de orde van de dag."

Marianne van der Sloot en Stijn Steenbakkers

CDA

Motie 12 Bestuursopdracht arbeidsmarktbeleid

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 15 april 2016;

constaterende dat:

- de werkloosheid in Brabant in 2016 op circa 6,1% uitkomt en er nog veel Brabanders geen baan hebben;
- de arbeidsmarkt derhalve nog niet altijd optimaal mee profiteert van de economische groei in Brabant, te weten 2,6% in 2016;
- een stevige inzet op arbeidsmarktbeleid derhalve onverkort van belang blijft;

overwegende dat:

- de pijn in de arbeidsmarkt volgens het laatste ING-rapport in Brabant met name zit in de kwalitatieve mismatch tussen openstaande vacatures en werkzoekenden, een relatief hoger percentage oudere werknemers die langdurig werkloos zijn en het feit dat West-Brabant achterblijft op de arbeidsmarkt;
- dit alles mede veroorzaakt wordt doordat de structuur van de Brabantse economie sneller verandert dan de rest van Nederlandse provincies door de bovengemiddelde aanwezigheid van snel veranderende, innovatieve economische sectoren in Brabant;

roepen Gedeputeerde Staten op om:

voor de Begroting 2017 met een additioneel en specifiek plan te komen om de drie oorzaken van de niet optimaal dalende werkloosheid Brabant, te weten:

- de kwalitatieve mismatch tussen vacatures en werkzoekenden;
- de relatief grote groep ouderen die langdurig werkloos zijn;
- de achterblijvende arbeidsmarkt in West-Brabant;

concreet aan te pakken en PS in aanloop naar de begrotingsbehandeling hierover te informeren;

en gaan over tot de orde van de dag."

Marianne van der Sloot en Stijn Steenbakkers

CDA

Motie 13 Stop de stalbranden"Provinciale Staten in vergadering bijeen op vrijdag 15 april 2016, ter bespreking van Statenvoorstel 14/16, de Perspectiefnota 2016;

constaterende dat:

- er nog steeds veestallen zijn die onvoldoende brandveilig zijn;
- het vanuit dierenwelzijnsoogpunt noodzakelijk is dat dieren beter beschermd worden tegen en tijdens stalbranden;
- met de juiste/meer vooruitstrevende technieken veel stalbranden voorkomen kunnen worden;
- brandveiligheid voor veestallen nog steeds niet voldoende is gewaarborgd in de BZV;

overwegende dat:

- er de afgelopen jaren een veelvoud aan stalbranden heeft plaatsgevonden met dodelijke afloop voor tienduizenden dieren;
- het plan van aanpak van de rijksoverheid om stal branden te voorkomen (2011) nog geen zichtbare effecten heeft gesorteerd;
- vee in een brandveilige stal gehouden moeten worden;
- elk dier dat sterft aan brand een dier te veel is;

dragen het college op:

- een overzicht samen te stellen van aanknopingspunten en maatregelen die op provinciaal niveau kunnen worden getroffen om stalbranden te voorkomen;
- dit overzicht voor 1 juni 2016 terug te koppelen aan Provinciale Staten;
- brandveiligheid voor veestallen te waarborgen in de update van de BZV;

- het gesprek met de agrarische partners, verzekeringsmaatschappijen en de brandweer aan te gaan om samen een plan van aanpak op te stellen om de brandveiligheid voor vee te vergroten; en gaan over tot de orde van de dag."

M.C.H Boon, PVV

Marco van der Wel en Paranka Surminski, Partij voor de Dieren

Motie 14 De Nederlandse vlag

"Provinciale Staten in vergadering bijeen op vrijdag 15 april 2016, ter bespreking van Statenvoorstel 14/16, de Perspectiefnota 2016;

constaterende dat:

- in de infographic van de Perspectiefnota 2016 'Werken aan beweging in Brabant' het provinciehuis is afgebeeld enkel met de Brabantse vlag en de vlag van de EU, waarbij de Nederlandse vlag opvallend afwezig is;
- het antwoord op een technische vraag van de PVV over het ontbreken van de Nederlandse vlag op het provinciehuis in de infographic luidt 'hier is overheen gekeken';

overwegende dat:

- de Nederlandse vlag nooit, maar dan ook nooit mag ontbreken of worden vervangen door de EU-vlag;

dragen het college op:

- nooit meer over de Nederlandse vlag 'heen te kijken' in welke communicatieve uiting dan ook van de provincie, en de Nederlandse vlag in onze communicatie te beschouwen als de belangrijkste naast onze Brabantse vlag;

en gaan over tot de orde van de dag."

M.C.H Boon en P. van der Kammen.

PVV

Motie 15 Inspanningsverplichting huisvesting veteranen Vught.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 15 april 2016 ter bespreking van Statenvoorstel 14/16, de Perspectiefnota 2016;

constaterende dat:

- er op verzoek van de Staten een inspanningsverplichting is aangegaan door gedeputeerde Swinkels om te bemiddelen bij de huisvesting Veteranen Vught;
- sinds dit verzoek bekend is geworden dat er door college van de gemeente Vught een alternatief is aangeboden, te weten een alternatief stuk grond buiten Fort Isabella;
- de gedeputeerde een intentieverklaring heeft gesloten met de eigenaren van Fort Isabella;
- de gedeputeerde hierbij aansluiting zoekt bij de verhaallijn Bevochten Brabant;

overwegende dat:

- het verblijf van de veteranen op het terrein van Fort Isabella aansluit bij deze verhaallijnen;

roepen het college op:

- alles in het werk te stellen om nu haar invloed aan te wenden om een verblijf of stuk grond voor de veteranen Vught ter beschikking te stellen op het terrein van Fort Isabella;

en gaat over tot de orde van de dag."

Louis Roks, PVV

Jan Heijman, Lokaal Brabant

Motie 16 Geurloze slibtransporten

"Provinciale Staten in vergadering bijeen op vrijdag 15 april 2016, ter bespreking van Statenvoorstel 14/16, de Perspectiefnota 2016;

constaterende dat:

- dagelijks veel automobilisten ernstige geurhinder ondervinden met name in de (ochtend)spits van transporten van vervuild slib, met name door slibverwerkend bedrijf SNB te Moerdijk;

overwegende dat:

- gedeputeerde Spierings al regelmatig in overleg is met SNB;
- het Hoogheemraadschap van Delfland al enkele jaren een succesvolle pilot draait met geurloos slibtransport bij een ander slibverwerkend bedrijf;
- de gunning van het nieuwe transportcontract voor SNB, dat voor zes jaar geldt met een aantal verlengingsmogelijkheden, plaatsvindt in juni 2016 en het nieuwe transportcontract op 1 januari 2017 in moet gaan;

dragen het college op:

- bij overleggen met SNB de problematiek van de geurhinder bij slibtransporten ter sprake te brengen;
- bij deze overleggen te bespreken of SNB bereid is om initiatieven te nemen voor innovatieve oplossingen voor geurloze slibtransporten;

en gaan over tot de orde van de dag."

Alexander van Hattem

PVV

Motie 17 Geef de burgers hun Essentgeld terug

"Provinciale Staten in vergadering bijeen op vrijdag 15 april 2016, ter bespreking van Statenvoorstel 14/16, de Perspectiefnota 2016;

constaterende:

- sinds de invoering van het verplicht schatkistbankieren doet het Brabantse college er alles aan om vrijkomende middelen uit de immunisatieportefeuille – Brabants publiek geld – vooral niet in de schatkist te doen belanden; in plaats daarvan worden tientallen tot honderden miljoenen euro's op gekunstelde wijze bij allerlei instellingen en bedrijven uitgezet; het gaat daarbij om uitbetalingen met grotere risico's dan schatkistbankieren, om kromme 'hybride' constructies speciaal bedacht om het schatkistbankieren te ontwijken, of om leningen aan bedrijven of organisaties ten behoeve van zaken die de overheid helemaal niet zou moeten financieren;
- dit college het investeringsdeel uit de Essentmiddelen ook al vrijgespeeld heeft naar de begroting, in plaats van als investeringsmiddelen geparkeerd te laten staan;

overwegende dat

- het Brabantse publieke geld nimmer een vrij te plunderen hobbyspaarpot van spilzuchtige overheden moet zijn;
- het Brabantse publieke geld niet is bedoeld om allerlei zaken te financieren die helemaal niet door de overheid moeten worden gefinancierd;
- de provincie zich op sobere en doelmatige wijze zou moeten beperken tot haar kerntaken, terwijl de huidige inzet en herbestemming van middelen uit de Essentportefeuille fors buiten die kerntaken en doelmatigheid treedt;
- het overtollige Brabantse publieke geld dus ófwel in de schatkist, ófwel in de portemonnee van de Brabander thuishoort;
- dit college tot op heden niet de bereidheid toont het overtollig kapitaal actief in de schatkist onder te brengen, en in dát licht bezien het beter is het geld dan terug te geven aan de burgers, zodat zij zelf kunnen bepalen wat zij met hun geld willen doen;

dragen het college op:

- het Brabantse publieke geld uit de immunisatieportefeuille en de nog niet bestede investeringsgelden terug te geven aan de Brabanders;
en gaat over tot de orde van de dag."

P. van der Kammen

PVV

Motie 18 Geef de burgers hun zeggenschap terug

"Provinciale Staten in vergadering bijeen op vrijdag 15 april 2016, ter bespreking van Statenvoorstel 14/16 de Perspectiefnota 2016;

constaterende dat:

- het Brabantse college van GS er alles aan doen om als braafste jongetje van de klas gewillig en bovenmatig mee te werken aan het faciliteren van een asielinvasie;
- het Brabantse college met het uitvaardigen van de Brabantse aanpak opvang asielzoekers een desastreus 'Wir schaffen das' over Brabant heeft afgeroepen;

overwegende dat:

- asielzoekers bij hun reis naar Nederland al zo'n acht veilige landen zijn gepasseerd;
- opvang in de regio de beste oplossing is;
- het niet aan de Brabantse burgers is uit te leggen dat zij wél moeten betalen maar vervolgens niets te zeggen hebben, bij een overheid voor wie niets te gek is als het gaat om het faciliteren van een asielinvasie;
- de burgers sowieso al op allerlei mogelijke manieren buitenspel worden gezet als het gaat om de asielinvasie; dat mede door een overheid die niet naar hen luistert, waarbij ook het uitoefenen van sociale druk of het intimideren van mensen middels huisbezoeken door de politie middelen zijn die gebruikt worden om mensen monddood te maken;

dragen het college op:

- de Brabantse burgers hun zeggenschap terug te geven en daarom bij asielopvang of AZC's voortaan altijd de burgers eerst te consulteren middels een referendum;

en gaat over tot de orde van de dag."

P. van der Kammen

PVV

Motie 19 De mogelijkheid cash betalen in de bus moet blijven bestaan

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 15 april 2016 ter bespreking van Statenvoorstel 14/16, de Perspectiefnota 2016;

constaterende dat:

- Brabantse buschauffeurs nog steeds het slachtoffer worden van laffe overvallers;
- concessiehouder Arriva zo snel mogelijk wil stoppen met contant geld in haar bussen en naast de OV-chipkaart alleen maar de mogelijkheid wil bieden om te betalen met smartphone, e-ticketing en bankpas;

overwegende dat:

- laffe overvallen nooit een reden mogen zijn voor het verdwijnen van contant geld uit de bussen;
- vooral ouderen die moeite hebben met de nieuwe manieren van betalen hier slachtoffer van gaan worden;
- het voor toeristen niet moeilijker gemaakt moet worden om met de bus in Brabant te reizen;
- contant geld een wettig betaal middel is en er altijd mensen zullen zijn die uit privacyoverwegingen deze manier van betalen zullen prefereren boven de elektronische manier van betalen, ook in het openbaar vervoer;

verzoeken het college:

- de Brabantse OV-concessiehouders ertoe te verplichten dat contant betalen in de bus voor reizigers altijd tot de mogelijkheden blijft behoren;

en gaan over tot de orde van de dag."

Willem Bakker

PVV

Motie 20 Beveiligingsbeelden OV sneller delen

Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 15 april 2016 ter bespreking van Statenvoorstel 14/16, de Perspectiefnota 2016;

constaterende dat:

- Brabantse buschauffeurs nog steeds slachtoffer worden van brute overvallers;

overwegende dat:

- Arriva in haar concessiegebied per 1 januari 2015 de bussen heeft uitgevoerd met een geavanceerd, kwalitatief hoogstaand camerasysteem;
- Hermes dit volgens de plannen gaat realiseren in haar concessiegebied;
- voorbeelden uit het land laten zien dat het direct delen van beveiligingsbeelden van overvallen op buschauffeurs de pakkans van daders aanmerkelijk vergroot;

verzoeken het college:

- om er bij de lokale gezagsdriehoeken in Brabant zeer nadrukkelijk op aan te dringen dat beelden van overvallen op bussen en ander grof, asociaal en onaanvaardbaar (gewelddadig) gedrag tegenover chauffeurs en passagiers zo snel mogelijk worden verspreid via de (sociale) media;

en gaan over tot de orde van de dag."

Willem Bakker

PVV

Motie 21 Meer toezichthouders in het openbaar vervoer

Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 15 april 2016 ter bespreking van de Perspectiefnota,

constaterende dat:

- Brabantse buschauffeurs nog steeds slachtoffer worden van brute overvallers en gewelddadige, minder prettige situaties waarbij optreden door de chauffeur niet altijd een gemakkelijke optie is;

overwegende dat:

- overvallen op bussen vaak doelgericht plaatsvinden in de avonduren op bepaalde trajecten;
- overvallen en gewelddadige situaties voor een chauffeur een enorme impact hebben;
- mensen vaak in de avonduren de bus mijden omdat ze zich niet prettig voelen omdat vooral jongeren herrie schoppen en rotzooi achterlaten in de bus;

verzoeken het college:

- richting de begroting met een voorstel te komen voor extra toezichthouders in het openbaar (bus)vervoer in Brabant;

en gaan over tot de orde van de dag."

Willem Bakker

PVV

Motie 22 Stop klimaatargument

Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 15 april 2016 ter bespreking van de Perspectiefnota,

constaterende:

- het tekstfragment uit de Kamerbrief van staatssecretaris Dijksma op 9 april, BSK-201677286 hoger beroep tegen het Urgenda-vonnis: 'Een mode/matige berekening toont aan dat de extra reductie zoals bevolen door de rechtbank 0,000045 °C minder gemiddelde wereldwijde opwarming tot 2100 tot gevolg zou hebben. Dit effect, dat wegvalt tegen alle onzekerheden die met een dergelijke berekening samenhangen, heeft geen meetbaar effect op het gevaar van klimaatverandering.'

Overwegende:

- dat het Brabants Energieakkoord en de 'versnelling' in omvang slechts een fractie betreft van de 'Urgenda-maatregelen';
- op grond van bovengenoemde feiten het 'klimaatargument' niet valide is in het kader van (zogenaamd) CO₂-beperkend-, energietransitie- of klimaatbeleid;

verzoeken het college:

- het 'klimaatargument' (tegengaan van de opwarming van de aarde/klimaatverandering) niet meer te gebruiken in beleid, beleidsstukken en communicatie omtrent energie(transitie), duurzaamheid en klimaat;

en gaat over tot de orde van de dag."

Harry van den Berg

PVV

Motie 23 Voldoende artsen voor gezondheidsonderzoek

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016, behandelend Statenvoorstel 14/16 Perspectiefnota 2016;

overwegende dat:

- gezondheid erg belangrijk is voor mensen;
- voor de overheid een rol is weggelegd om de gezondheid van mensen te waarborgen en daarbij in beleid rekening te houden;
- er wel de beleving is van risico's, maar volgens sommige nog te weinig hardheid met betrekking tot de relatie tussen gezondheid en omgevingskenmerken zoals de omvang van de intensieve veehouderij of chemische industrie;

constaterende dat:

- de overheid weliswaar reageert op actualiteiten (denk aan de Q-koorts en MRSA);
- er echter behoefte is - gemeld door vele huisartsen, medisch specialisten en gezondheidsorganisaties en -netwerken - om meer planmatiger en meer tijdig een toename van bepaalde humane gezondheidsproblemen te kunnen vaststellen om onaanvaardbare gezondheidsrisico's te vermijden;
- er volgens hen onvoldoende onderzoeksartsen zijn bij gezondheidsorganisaties of -netwerken die de focus kunnen leggen op actief verzamelen van signalen uit de eerstelijnszorg, patronen analyseren en trends voorspellen;
- deze onderzoeksarts(en) nodig zouden zijn om tijdig en adequaat gezondheidspreventie en -zorg op basis van onderzoekgegevens te realiseren en om provincie en gemeenten informatie te verstrekken die nodig is om bij beleidsvorming te betrekken;

dragen GS op om:

- bij gezondheidsorganisaties en -netwerken zoals omgevingsdiensten, RIVM, GGD en Kennisplatform Zoönosen bovenstaande signalen naar een mogelijk tekort aan onderzoeksartsen te toetsen;
- de Staten voorafgaande aan de begroting voor 2017 over de bevindingen van deze verkenning te informeren en indien toepassing mogelijke oplossingsrichtingen aan te dragen;

en gaan over tot de orde van de dag."

Antoinette Knoet-Michels, PvdA
Hagar Roijackers, GroenLinks
Arend Meijer, D66
Jan Heijman, Lokaal Brabant
Maarten Everling, SP
Maarten van der Wel, Partij voor de Dieren

Motie 24 Onderzoek OV-verbinding Breda-Utrecht

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016;
constaterende dat:

- in het Bestuursakkoord Beweging in Brabant is opgenomen dat de provincie het initiatief zal nemen voor een onderzoek naar een spoorverbinding tussen Breda en Utrecht;
- een goede OV-verbinding tussen Breda en Utrecht de Brabanders meer reiscomfort geeft en van belang is voor de Brabantse economie;
- er ook andere oplossingsrichtingen voor de gewenste hoogwaardige OV-verbinding zijn dan enkel een nieuwe spoorlijn;

overwegende dat:

- het van belang is om bij een dergelijk groot infraproject een zorgvuldige en brede afweging van oplossingsrichtingen voor de lange termijn te maken;
- een doorontwikkelde busverbinding (smart OV-corridor) een alternatief zou kunnen zijn voor een spoorlijn tussen Breda en Utrecht en derhalve onderzocht dient te worden;
- innovatieve mobiliteitsconcepten een verdienmodel van het Brabantse bedrijfsleven zijn en er op de OV-verbinding Breda - Utrecht kansen liggen een smart OV-corridor te creëren;
- een spoorverbinding een langetermijnoplossing vormt die vanwege de omvang van het project en financiële impact niet op korte en middellange termijn kan worden gerealiseerd;
- het van belang is om ook op korte en middellange termijn zorg te dragen voor een zo optimaal mogelijke OV-verbinding tussen Breda en Utrecht;

verzoeken het college:

- het in het bestuursakkoord Beweging in Brabant aangekondigde onderzoek naar een spoorverbinding tussen Breda en Utrecht spoedig te (laten) verrichten en hier de gemeenten Breda, Oosterhout en Utrecht en de provincie Utrecht bij te betrekken;
- dit onderzoek te verrijken door hierbij een verbetering van de busverbinding tussen Breda en Utrecht (smart OV-corridor) als oplossingsrichting voor de (toekomstige) vervoersvraag te betrekken;

en gaan over tot de orde van de dag."

Stijn Smeulders, PvdA
Arend Meijer, D66
Karel Burger Dirven, VVD,
Willemieke Arts, SP
ChristenUnie/SGP, Hermen Vreugdenhil

Motie 25 Brabantwet nu!

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016;
constaterende dat:

- er in 2014 al door het toenmalige college de oproep aan de rijksoverheid is gedaan om een Brabantwet te ontwikkelen waarmee de gewenste verduurzaming van de Brabantse veehouderij kan worden gerealiseerd, dit naar analogie van de Rotterdamwet;

- er sindsdien in Den Haag slechts twee kleine en niet al te effectieve voorzieningen voor Brabant zijn gecreëerd in de Crisis- en herstelwet;
- de provincie in 2016 nog steeds aanloopt tegen de grenzen van het kunnen, omdat een adequaat wettelijk (met name ruimtelijk) instrumentarium ontbreekt om de gewenste verduurzaming van de veehouderij te realiseren;

overwegende dat:

- om de Brabantse veehouderij te kunnen verduurzamen een adequaat wettelijk instrumentarium noodzakelijk is;
de provincie een adequaat wettelijk instrumentarium niet geheel zelf (in de vorm van de Verordening Ruimte) kan creëren, maar ook is aangewezen op de rijksoverheid;
- de rijksoverheid (met name de ministeries van EZ en I&M) nauwelijks initiatief hebben genomen om een adequaat wettelijk instrumentarium voor Brabant te ontwikkelen;

spreken uit dat:

- het wenselijk is dat de rijksoverheid zo spoedig mogelijk een adequaat wettelijk instrumentarium ter beschikking stelt, waarmee de provincie Brabant het doel om de Brabantse veehouderij te verduurzamen kan realiseren;

verzoeken het college:

- het initiatief te nemen (onderzoek naar en ontwikkelen van juridische oplossingsrichtingen) voor het ontwikkelen van een adequaat wettelijk instrumentarium (ruimtelijke en niet-ruimtelijke aspecten) om de Brabantse veehouderij te kunnen verduurzamen;
- lobbyinspanningen te verrichten richting de regering, het parlement en ministeries om een krachtiger wettelijk instrumentarium te verkrijgen om de Brabantse veehouderij te kunnen verduurzamen;

en gaan over tot de orde van de dag."

Antoinette Knoet-Michels en Ben Maas, PvdA

Nico Heijmans, SP

Motie 25A Brabantwet, nu!

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016;

constaterende dat:

- er in 2014 al door het toenmalige college de oproep aan de rijksoverheid is gedaan om een Brabantwet te ontwikkelen waarmee de gewenste verduurzaming van de Brabantse veehouderij kan worden gerealiseerd, dit naar analogie van de Rotterdamwet;
- er sindsdien in Den Haag slechts twee kleine en niet al te effectieve voorzieningen voor Brabant zijn gecreëerd in de Crisis- en herstelwet;
- de provincie in 2016 nog steeds aanloopt tegen de grenzen van het kunnen, omdat een adequaat wettelijk (met name ruimtelijk) instrumentarium ontbreekt om de gewenste verduurzaming van de veehouderij te realiseren;

overwegende dat:

- om de Brabantse veehouderij te kunnen verduurzamen een adequaat wettelijk instrumentarium noodzakelijk is;
de provincie een adequaat wettelijk instrumentarium niet geheel zelf (in de vorm van de Verordening Ruimte) kan creëren, maar ook is aangewezen op de rijksoverheid;
- de rijksoverheid (met name de ministeries van EZ en I&M) nauwelijks initiatief hebben genomen om een adequaat wettelijk instrumentarium voor Brabant te ontwikkelen;

spreken uit dat:

- het wenselijk is dat de rijksoverheid zo spoedig mogelijk een adequaat wettelijk instrumentarium ter beschikking stelt, waarmee de provincie Brabant het doel om de Brabantse veehouderij te verduurzamen, kan realiseren;

en gaan over tot de orde van de dag.”

Antoinette Knoet-Michels en Ben Maas, PvdA

Nico Heijmans, SP

Wouter Bollen, VVD

Arend Meijer, D66

Motie 26 Uitwerking Uitvoeringsprogramma Energie

“Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016, behandelend de Perspectiefnota 2016;

overwegende dat:

- het college met het Uitvoeringsprogramma Energie een versnelling wil aanbrengen in de energietransitie in Brabant (zie pagina 4 Perspectiefnota);
- het voor een versnelling van belang is om de Brabantse samenleving ten volle bij deze transitie te betrekken;

constaterende dat:

- het college met het Uitvoeringsprogramma Energie bewust ruimte laat voor ideeën en suggesties om het programma aan te vullen en uit te werken;
- het Uitvoeringsprogramma Energie weliswaar concrete doelen kent, maar nog niet altijd duidelijk is hoe deze moeten worden bereikt en hoe burgers, bedrijven en instellingen hierbij worden betrokken;
- betrokkenheid van kleinverbruikers (particulieren en het MKB) bij energieprojecten financieel gunstiger is voor de Brabantse economie omdat daarmee relatief veel energiebelasting wordt bespaard;
- een nadere uitwerking de wervingskracht van het Uitvoeringsprogramma Energie versterkt;

verzoeken Gedeputeerde Staten om:

- de volgende concrete suggesties in het Uitvoeringsprogramma op te nemen en zo nodig verder uit te werken:

gebouwde omgeving:

- o zorg voor een financieringsmogelijkheid voor energiecoöperaties en woningcorporaties om investeringen in woningisolatie te realiseren waarbij de initiële investering via de energierekening wordt terugbetaald;

smart en green mobility:

- o zorg er voor dat alle laadpalen in Brabant zowel stroom kunnen leveren als terugleveren aan het net om de opslag van lokaal opgewekte energie te stimuleren;

energieke landschappen:

- o regel en stimuleer, in samenspraak met gemeenten, dat grondposities en daken van maatschappelijk vastgoed met voorrang beschikbaar komen voor collectieve opwek van duurzame energie door de inwoners van Brabant (kleinverbruikers);
- o regel en stimuleer dat bij het realiseren van zonneprojecten en windparken eerst wordt ingezet op de Regeling Verlaagd Tarief (RVT of ‘postcoderoosregeling’) en pas in tweede instantie op de Stimuleringsregeling Duurzame Energie (SDE+);
- o maak het ruimtelijk mogelijk dat ieder dorp en iedere wijk/buurt aan de eigen duurzame stroomvoorziening kan voldoen;

- maak het mogelijk dat energiecoöperaties de ontwikkeling van projecten op het gebied van collectieve opwek, opslag en energiebesparing met provinciale middelen kunnen voorfinancieren;
 - stimuleer verenigingen op het gebied van energiebesparing en opwek van eigen stroom;
- en gaan over tot de orde van de dag."

Arno Uijlenhoet, GroenLinks

Hermen Vreugdenhil, ChristenUnie/SGP

Motie 27 Stop de stalbranden

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016;

overwegende dat:

- het vanuit dierenwelzijnsoogpunt noodzakelijk is dat dieren beter beschermd worden tegen en tijdens stalbranden;
- met de juiste/meer vooruitstrevende technieken veel stalbranden voorkomen kunnen worden;

constaterende dat:

- op 6 april jongstleden tijdens een brand in twee varkensstallen in Oirschot ongeveer tienduizend biggen zijn omgekomen;
- er de afgelopen jaren een veelvoud aan stalbranden heeft plaatsgevonden met dodelijke afloop voor tienduizenden dieren;
- het plan van aanpak van de Rijksoverheid om stalbranden te voorkomen (2011) nog geen zichtbare effecten heeft gesorteerd;

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- een overzicht samen te stellen van aanknopingspunten en maatregelen die op provinciaal niveau kunnen worden getroffen om stalbranden te voorkomen;
- dit overzicht voor 1 juni 2016 terug te koppelen aan Provinciale Staten;

en gaan over tot de orde van de dag."

Marco van der Wel, Partij voor de Dieren

Hagar Roijackers, GroenLinks

Maikel Boon, Partij voor de Vrijheid

1 <http://www.ed.nl/regio/kempen/oirschot/zeer-grote-brand-in-varkensstal-met-10.000-varkens-inoirschot-video-s-1.5898502>

Motie 28 Brabanders betrekken bij geothermie

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016, behandelend de Perspectiefnota 2016;

overwegende dat:

- het college de ambitie heeft om geothermie een belangrijk onderdeel te laten zijn van de Brabantse energietransitie;
- het college hiervoor een overeenkomst sluit/ heeft gesloten met het Ministerie van Economische Zaken en enkele Brabantse gemeenten;
- betrokkenheid van Brabantse burgers en MKB-ondernemingen (kleinverbruikers) van belang is voor versnelling van de energietransitie;

constaterende dat:

- in de huidige plannen nog niet is gedacht aan betrokkenheid van kleinverbruikers;
- wanneer deze kleinverbruikers wel bij de ontwikkeling en exploitatie van geothermie worden betrokken, meer mensen dan alleen enkele projectontwikkelaars van de businesscase profiteren;

verzoeken Gedeputeerde Staten om:

- te onderzoeken hoe de Brabantse kleinverbruiker bij de ontwikkeling en exploitatie van geothermieprojecten kan worden betrokken;
 - en Provinciale Staten hierover zo spoedig mogelijk te informeren;
- en gaan over tot de orde van de dag."

Arno Uijlenhoet
GroenLinks

Motie 29 Klimaatbegroting

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016, behandelend de Perspectiefnota 2016;

overwegende dat:

- er internationale overeenstemming bestaat over de ernst en omvang van het klimaatprobleem en de noodzaak om maatregelen te nemen ter vermindering van de uitstoot van broeikasgassen;
- het college de ambitie heeft om substantieel bij te dragen aan de reductie van deze uitstoot in Brabant;
- het voor de bewustwording, sturing en stimulering van deze reductie goed is wanneer inzichtelijk is welke maatregel welk effect heeft;

constaterende dat:

- de provincie Noord-Brabant via het Uitvoeringsprogramma Energie slechts op drie momenten reductiedoelen heeft gesteld, te weten: 20% in 2020, 40% in 2030 en 80 tot 95% in 2050;

verzoeken Gedeputeerde Staten om:

- met ingang van 2017 tot op programmaniveau een klimaatbegroting op te stellen op basis van een meerjarig klimaatplan en deze parallel aan de reguliere begroting aan Provinciale Staten aan te bieden;
- over de voortgang Provinciale Staten te informeren;

en gaan over tot de orde van de dag."

Arno Uijlenhoet
GroenLinks

Motie 30 Onderzoek biologische landbouw

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 14 april 2016, Behandelend Statenvoorstel 14/16, Perspectiefnota 2016;

overwegende dat:

- het college een duurzame landbouw nastreeft, in balans met de omgeving;
- de biologische landbouw van nature in evenwicht is met de omgeving en kan bijdragen aan de natuur- en landschapsdoelen van de provincie;
- de provincie werkt aan vergroening van het pachtbeleid;

constaterende dat:

- de Brabantse agrofoodsector bij lange na niet genoeg produceert voor de toenemende binnenlandse vraag naar biologische producten*;
- het economische en maatschappelijke perspectief van de biologische landbouw aanhoudend gunstig is, wat onder meer af te meten is aan de stijgende melk- en vleesprijzen in het segment;
- het biologische arsenaal in landbouwprovincie Brabant lager ligt dan in andere provincies**;
- starten met of omschakelen naar biologisch kostbaar, risicovol en complex is en volgens de voorschriften enkele jaren in beslag neemt (onder meer om gronden te ontgiften);

verzoeken Gedeputeerde Staten om:

- onderzoek te doen welke factoren van belang zijn om te komen tot een biologische bedrijfsvoering;
- ondernemers bij elkaar te brengen om ervaringen en belemmeringen uit te wisselen;
- een koppeling te leggen tussen dit onderzoek en de Landbouw Innovatie Campus;
- hierover te rapporteren aan PS;

en gaan over tot de orde van de dag."

Hagar Roijackers, GroenLinks

Marco van der Wel, Partij voor de Dieren

I

* www.agriholland.nl/nieuws/artikel.html?id=179793

** www.compendumvoordeleefomgeving.nl/indicatoren/n/0011-Biologische-/andbou

Motie 31 Werkgelegenheid in de Landbouw

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 14 april 2016, behandelend Statenvoorstel 14/16 - Perspectiefnota 2016

overwegende dat:

- agrofood wordt genoemd als tweede economische pijler van Brabant;

constaterende dat:

- in de Perspectiefnotapassages over landbouw (pagina 3 verduurzamen landbouw; pagina 6 malaise varkenssector; pagina 10 agrofood) werkgelegenheid niet genoemd staat;
- wij onder duurzaamheid ook duurzame werkgelegenheid verstaan;
- momenteel banen verloren gaan in de landbouw, onder meer door industrialisering van de veehouderij (wel groei van dieren en techniek, geen groei van werk);

dragen Gedeputeerde Staten op om:

- in de activiteiten die plaatsvinden in het kader van de Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood behoud en groei van werkgelegenheid mede centraal te stellen;
- innovatieve voorstellen te ontwikkelen om meer mensen aan het werk te houden/krijgen in de verbrede landbouw, waaronder ook recreatie, streekproductenverkoop en zorg;
- hierover te rapporteren aan PS;

en gaan over tot de orde van de dag."

Hagar Roijackers

GroenLinks

Motie 32 Extra junior onderzoeker Zuidelijke Rekenkamer

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016, behandelend Statenvoorstel 14/16 - Perspectiefnota 2016;

overwegende dat:

- de Zuidelijke Rekenkamer een belangrijke onafhankelijke rol heeft ter ondersteuning van de controlerende taak van de Provinciale Staten van Noord-Brabant;

constaterende dat:

- de Zuidelijke Rekenkamer een bescheiden formatie en begroting heeft ten opzichte van vergelijkbare rekenkamers, zoals de Rekenkamer voor Oost-Nederland (Zuidelijke Rekenkamer 600.000 euro begroting 2016 formatie 4,2 fte waarvan 3 fte onderzoekers versus Rekenkamer Oost-Nederland 803.450 euro Begroting 2016 formatie 5,6 fte en 3,8 fte onderzoekers);
- 'De Zuidelijke Rekenkamer wil haar effectiviteit de komende jaren verder verbeteren door niet alleen achteraf, maar ook aan de voorkant van de beleidscyclus onderzoek te verrichten, en door meer interactie met Provinciale Staten te hebben, meer gebruik te maken van beeld, van kortere (samenvattingen van) rapportages, en mee te helpen doordenken wat ontwikkelingen zoals triple

helix, werken in netwerken, en een toename van het aantal vertrouwelijke dossiers betekenen voor het bestuur van de provincies Noord-Brabant en Limburg. Daarbij blijven we zorgvuldig, onafhankelijk en in het openbaar ons werk doen.' Citaat uit een overleg met de programmaraad van de Zuidelijke Rekenkamer;

- de investering in een junioronderzoeker voor het Brabantse deel 30.000 euro op jaarbasis is;

verzoeken Provinciale Staten om:

- in overleg met Provinciale Staten van Limburg te treden om dit verzoek te honoreren en via de programmaraad het onderzoeksprogramma 2016 daarop aan te passen;
- hierover te rapporteren aan Provinciale Staten van Noord-Brabant voor 1 juni 2016;

en gaan over tot de orde van de dag."

Sjo Smeets, GroenLinks

Jan Heijman, Lokaal Brabant

Motie 33 Automotive & Cycling Campus Helmond"

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016, Behandelend Statenvoorstel 14/16 - Perspectiefnota 2016;

overwegende dat:

- 'groene mobiliteit' steeds belangrijker is naast 'slimme mobiliteit': de fiets is immers een van de belangrijkste vervoermiddelen in Nederland;
- het programma 'Fiets in de versnelling 3.0' binnenkort wordt geagendeerd door Gedeputeerde Staten;

constaterende dat:

- de Automotive Campus Helmond zich ook richt op groene en duurzame mobiliteit;
- de innovaties op fietsgebied zoals de opkomst van de e-bikes en pilots met fietsen op zonne-energie belangrijk zijn voor de ontwikkeling van de Brainportregio en daarbuiten;
- de huidige naam van de Automotive Campus Helmond vooral gericht is de innovaties gerelateerd aan de auto en het gedrag van de weggebruiker;

verzoeken Gedeputeerde Staten om:

- in overleg te treden met onder andere de gemeente Helmond (eigenaar van de campus) over 'groene mobiliteit' en daarbij ook de mogelijkheid te bespreken om de naam van de campus van de 'Automotive Campus Helmond' in 'Automotive & Cycling Campus Helmond' te wijzigen;
- daarbij ook in overleg te gaan om het programma, de branding en de financiering van de Campus Helmond daarop aan te passen;
- hierover voor 1 juli 2016 te rapporteren aan Provinciale Staten van Noord-Brabant;

en gaan over tot de orde van de dag."

Sjo Smeets

GroenLinks

Motie 34 Blijverslening voor Brabant

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 14 april 2016, behandelend Statenvoorstel 14/16 - Perspectiefnota 2016;

overwegende dat:

- 87% van de 65-plussers in het eigen huis wil blijven wonen, ook als ze zorg nodig hebben; de overheid wil het ook; senioren hebben alleen vaak geen geld om de woning aan te passen;
- lenen van de bank niet kan, omdat ze 'te oud' zijn;
- het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten voor dergelijke situaties de blijverslening heeft ontwikkeld*;

constaterende dat:

- Brabantse gemeenten deze Blijverslening nog nauwelijks beschikbaar stellen voor hun senioren (met uitzondering van Helmond, Cranendonck en Woensdrecht die het overwegen).

dragen Gedeputeerde Staten op om:

- gemeenten actief te wijzen op de mogelijkheden voor deze lening;
 - PS een overzicht te bieden van Brabantse gemeenten die de lening aan ouderen verstrekken;
- en gaan over tot de orde van de dag."

Patricia Brunklaus, GroenLinks

Marianne van der Sloot, CDA

* Variant 1: mensen kunnen maximaal 10.000 euro lenen. Maximale leeftijd 75 jaar. Rente 3,1%

Variant 2: Senioren kunnen maximaal 50.000 euro lenen. Daarvoor is een tweede hypothecaire inschrijving verplicht.

Leeftijd in principe onbegrensd. Rente 3,1%. Meer informatie staat op www.svn.nl. Er is een inkomensgrens gekoppeld aan de lening.

Motie 35 Meet de veestapel

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016, behandelend het Statenvoorstel 14/16 inzake Perspectiefnota 2016;

overwegende dat:

- het voor het bepalen van het beleid op het gebied van veehouderij van belang is om de ontwikkeling van de Brabantse veehouderij periodiek te volgen;

dragen Gedeputeerde Staten op:

- een gecertificeerd overzicht te laten maken van in de intensieve veehouderij gehouden dieren, in de provincie Noord-Brabant, over de periode 2003 tot en met 2016;
 - jaarlijks verslag te doen aan Provinciale Staten van de ontwikkeling van de veestapel in Brabant;
- en gaan over tot de orde van de dag."

Marco van der Wel

Partij voor de Dieren

Motie 36 Sloop de crisis

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016, behandelend het Statenvoorstel 14/16 inzake Perspectiefnota 2016;

constaterende dat:

- de Perspectiefnota een bestuursopdracht bevat voor het ontwikkelen van een integrale gebiedsgerichte aanpak van leegstand, inclusief instrumentarium;

overwegende dat:

- leegstand van boerderijen, winkels, bedrijven en erfgoed allereerst de verantwoordelijkheid van de eigenaar is;

- de maatschappelijke kosten van leegstand niet verhaald moeten worden op de samenleving;

vragen Gedeputeerde Staten:

- binnen de te ontwikkelen aanpak en instrumentarium geen gebruik te maken van subsidieregelingen, in lijn met het 'revoluerend, tenzij'-principe van de afwegingsladder die voor de Begroting 2017 gehanteerd zal worden;
- bij herbesteding van (agrarische) gebouwen te werken aan het creëren van meerwaarde die ten goede komt aan kwaliteitsverbetering van het landschap en/of sloop van (bij)gebouwen;

en gaan over tot de orde van de dag."

Paranka Surminski
Partij voor de Dieren

Motie 37 Leegstandsbeleid niet voor asielhuisvesting

"Provinciale Staten in vergadering bijeen op vrijdag 15 april 2016, ter bespreking van Statenvoorstel 14/16, de Perspectiefnota 2016

constaterende dat:

- GS in de bestuursopdracht over leegstand stelt dat zij leegstand als kans voor innovatie ziet in het licht van maatschappelijke opgaven;
- GS in de perspectiefnota bij het inspelen op nieuwe ontwikkelingen de 'blijvende instroom van vluchtelingen' expliciet noemt;

overwegende dat:

- het huisvesten van asielzoekers of statushouders geen provinciale kerntaak is;
- het onwenselijk is de leegstandsproblematiek te misbruiken om de asielinvasie te faciliteren;

dragen het college op:

- geen beleid te ontwikkelen of te faciliteren om asielzoekers of statushouders te huisvesten in leegstaande panden;

en gaan over tot de orde van de dag."

A.W.J.A. van Hattem

PVV

Motie 38 Vervoer in kleine kernen

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016;

De afgelopen jaren zijn er via diverse aanbestedingen concessies uitgegeven aan OV maatschappijen om het openbaar vervoer in Brabant te verzorgen. Echter bij elke concessie lijkt het erop dat diverse kernen en dorpen steeds minder goed bereikbaar worden, omdat gekeken wordt naar het aantal passagiers en niet naar de connecties tussen de gebieden.

Economische motieven vanuit de OV-maatschappij zijn begrijpelijk, maar het is maatschappelijk onverantwoord om gebieden niet te voorzien van openbaarvervoeropties. In de diverse gemeenschappen is dit een grote zorg en ontstaan er ideeën om bijvoorbeeld buurtbussen in te zetten. Dit loopt echter moeizaam, omdat het moeilijk rendabel te maken is en de regels die in de concessies worden afgesproken niet altijd mogelijkheden bieden.

Overwegende dat:

openbaar vervoer in de kleine kernen en dorpen voor de diverse doelgroepen noodzakelijk is en behoort tot een levensbehoefte;

constaterende dat:

er diverse initiatieven zijn die de kans moeten krijgen om uit te groeien tot een echt alternatief;

dragen Gedeputeerde Staten op om:

in kaart te brengen welke mogelijkheden er zijn om andere manieren van openbaar vervoer (buurtbussen, taxi e.d.) in dunbevolkte gebieden aan te bieden;

in kaart te brengen welke manieren geboden kunnen worden bij het starten van deze initiatieven;

in kaart te brengen in hoeverre Stichting ZET contact heeft met de Brabantse gemeenten;

in kaart te brengen hoe de recent (november) gestarte pilot verloopt in Woensdrecht;

en gaan over tot de orde van de dag."

Jan Heijman, Lokaal Brabant

Ankie de Hoon, CDA

Motie 39 Ondersteuning veerdiensten Brabant

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016, behandelend de Perspectiefnota;

constaterende dat:

- de veerdiensten een belangrijke rol vervullen in de bereikbaarheid van delen van Brabant;
- in deze gebieden de veerdiensten behoren tot de basis weginfrastructuur;
- de veerverbindingen een belangrijke rol spelen als alternatief wanneer bepaalde wegverbindingen af gesloten of gestremd zijn;
- de continuïteit van de huidige veerverbindingen een belangrijk bijdrage levert voor de bereikbaarheid, de leefbaarheid en toerisme en recreatie in de betreffende regio's;

overwegende dat:

- de omliggende provincies door middel van een verenfonds de continuïteit van de veerdiensten borgen;
- Brabant in tegenstelling tot de omliggende provincies geen verenfonds heeft;

draagt het college op:

- te onderzoeken hoe de continuïteit van de veerverbindingen het beste gewaarborgd kan worden;
- het overleg hierover aan te gaan met de verenstichtingen in Brabant;
- te onderzoeken of een Brabants Verenfonds een bijdrage kan leveren aan die continuïteit;
- PS hieromtrent te rapporteren in aanloop naar de begrotingsbehandeling;

en gaan over tot de orde van de dag."

Hermen Vreugdenhil

ChristenUnie/SGP

Motie 40 Benutten sociaal bosbeheer

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016, behandelend de Perspectiefnota

constaterende dat:

- er binnen het bosbeheer beheerconcepten zijn waarbij het grootste deel van het bosbeheer wordt uitgevoerd door mensen uit sociale doelgroepen;
- er innovatieve concepten zijn waarbij door middel van sociaal bosbeheer zowel de kwaliteit van de bosschages, het economisch benutten van de waarde van het hout en het creëren van zinvolle arbeid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt hand in hand gaan;

overwegende dat:

- de provincie in het komende jaar het bosbeheer opnieuw moet aanbesteden;
- de provincie zich in wil zetten om het noodzakelijke bosbeheer zoveel als mogelijk via sociaal bosbeheer uit te voeren;

vraagt het college:

- maximaal gebruik te maken van de mogelijkheden van sociaal bosbeheer voor die gebieden waar de provincie zorg draagt voor het beheer van de bosschages;
- in de aanbesteding van het bosbeheer hier rekening mee houden;
- indien dit extra kosten met zich meebrengt de Staten te informeren en bij de begroting met voorstellen te komen om deze keuze mogelijk te maken;

en gaan over tot de orde van de dag."

Hermen Vreugdenhil

ChristenUnie/SGP

Motie 41 Het nemen van een regierol door de Provincie bij het afstemmen van een gevarieerd winkelaanbod

bij ontwikkeling van de diverse winkelgebieden, stadscentra en dorpsharten

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016.

Het is opvallend dat er in de provincie Noord-Brabant een flink aantal initiatieven zijn voor herontwikkeling van winkelgebieden in de diverse stadscentra en dorpsharten. Er lijkt een soort wedloop te ontstaan, waardoor eenieder in dezelfde vijver aan het vissen is en er veel gelijksoortige winkelcentra dreigen te ontstaan. Elkaar beconcurreren in een markt waarbij de consument juist op zoek is naar iets anders, is niet verstandig. De provincie zou in dezen een rol kunnen spelen om meer te komen tot een gewogen verdeling. De provincie zou samen en in overleg met de gemeenten hierdoor kunnen komen tot een gevarieerd aanbod waarbij de consument op diverse plaatsen 'leuk' verschillend kan winkelen en waardoor er meer smaken bediend kunnen worden.

Overwegende dat:

er op dit moment meer plannen zijn dan zaken die uitgevoerd kunnen worden;

in deze ontwikkelingen leiderschap, expertise en regie nodig is.

constaterende dat:

de provincie een regierol zou kunnen nemen om die afstemming vorm te geven en samen met de gemeenten het winkelaanbod in Brabant divers te maken en te houden, zodat elk gemeente met een eigen profiel winkelend publiek aan zich kan binden;

dragen Gedeputeerde Staten op:

met een plan te komen om die regierol te nemen en op te pakken;

en gaan over tot de orde van de dag."

Jan Heijman

Lokaal Brabant.

Motie 42 Handen op elkaar voor sociale veerkracht

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016, behandelend Statenvoorstel 14/16 - Perspectiefnota 2016;

overwegende dat:

- economie een beleidsveld is waar zich op onverwachte momenten onverwachte kansen en uitdagingen aandienen;
- het noodzakelijk is 'handgeld' te hebben voor algemeen economisch beleid om snel op die onverwachte situaties in te kunnen spelen;
- dit bij sociale veerkracht en kleinschalige culturele initiatieven ook het geval is;

constaterende dat

- in het bestuursakkoord een structurele post opgevoerd is voor economisch handgeld van 1,5 miljoen euro voor 2015, oplopend tot structureel 3 miljoen euro vanaf 2016;

vragen Gedeputeerde Staten om:

- sociale veerkracht in belang gelijk te stellen aan economie;
- sociale veerkracht ook in werkwijze gelijk te stellen aan economie ten aanzien van het beschikbaar stellen van 'handgeld';

en gaat over tot de orde van de dag."

Marianne van der Sloot, CDA

Patricia Brunklaus, GroenLinks

Hermen Vreugdenhil, ChristenUnie/SGP

Jan Heijman, Lokaal Brabant

Wim van Overveld, 50PLUS

Marco van der Wel, Partij voor de Dieren

Motie 43 Regenboogvlag

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 15 april 2016;

constaterende dat:

- sinds 2009 de datum 11 oktober ook voor Nederland is uitgeroepen tot Nationale Coming-Outdag om daarmee de sociale acceptatie van homo's en lesbiennes te bevorderen;
- inmiddels een reeks van provincies en gemeentes op Coming Out Dag de regenboogvlag uithangt; verzoeken het college om:
- jaarlijks op het provinciehuis op Nationale Coming Out Day de regenboogvlag te hijsen; en gaan over tot de orde van de dag."

Jeroen Hageman

D66

De **voorzitter**: Dames en heren. Dan zijn we nu bij de behandeling van de Perspectiefnota. Dat is een document met u doorgesproken in het kader van de vernieuwde beleidsplanning- en controlecyclus. En we zullen daarna meteen over zaken stemmen.

Even voor de orde en het verwachtingsmanagement. We hebben uiteraard een forse eerste termijn van uw Staten. Een van de hoogtepunten toch in het politieke jaar, het debat over dit document. Daar nemen we de tijd voor. We zullen zo aan het eind van de ochtend even bepalen of het redelijkerwijs mogelijk is de eerste termijn van de zijde van uw Staten voor een lunchpauze af te wikkelen. Desnoods zetten we nog een snack in, zo tegen half twaalf. Als het echt te gek wordt en we gaan over de tijd heen, zo hebben we vanmorgen in de procedurevergadering ook even met elkaar gewisseld, dan gaan we kijken of we er toch een knip in maken. En dan zal die ergens vallen. Ik blijf naar u rondkijken, maar ergens aan het einde van de ochtend wordt dat wel duidelijk. Daarom stel ik voor nu maar snel te beginnen. Ik geef graag de fractie van de VVD als eerste het woord, de heer Van Gruijthuisen.

De heer **Van Gruijthuisen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Last Mile Logistics, Kamplan bv, SolarTech International, Glycer Scan, Sofon Guided Solutions, ThunderBuild, Dual Inventive Holding, Power Research Electronics. Het zijn nu misschien nog geen bekende namen, zoals Uber, Netflix, Blendl of Wetransfer dat wel zijn. Maar het zijn wel allemaal ondernemers uit Brabant die in de Innovatie top 100 van 2014 en 2015 staan. Ondernemers die aan onze koploperspositie in de Nederlandse en Europese economie doen denken en die van toepassing zijn in de landbouw, in mobiliteit, op het gebied van financiën duurzame energie en zelfs voor vergunningverlening. Zo zijn ondernemers van grote waarde voor onze Brabantse gemeenschap en sluiten aan op onze maatschappelijke uitdagingen. Deze ondernemers vormen volgens onze fractie de kracht van Brabant. Investeer in de economie en je investeert in de toekomst van de regio. Voorzitter. We hebben ook nog even gezocht naar de ondernemers die in de Innovatie top 100 stonden op het gebied van cultuur en de leefbaarheid, maar die hebben we nog niet kunnen vinden. Wellicht een incentive om daar ook ondernemers in die sectoren eens een dotje gas erbij te doen.

En als we kijken, voorzitter, naar de grote lijnen van de trends en ontwikkelingen, een verder gaande verstedelijking, demografische veranderingen, schaarste van grondstoffen of technische doorbraken, dan zien we dat de regio juist het schaalniveau is waar groei kan plaatsvinden. Kan. Of groei er komt hangt af hoe je met elkaar en met veranderingen omgaat. Zijn de juiste talenten aanwezig? Blijven we niet hangen in het verleden? En heeft de regio ook wel de bestuursvorm zo geregeld dat we op tijd vooruit kunnen kijken of afzijdig blijven waar het kan? Stimuleren we of verbieden we waar het moet? De keuze volgens de VVD luidt als volgt: blijf je klagen of innoveer je? De VVD in Brabant kiest voor innovatie.

Maar eerst even kort het volgende. De Perspectiefnota is door de fractie van de VVD gelezen en zij juicht de wijziging van opzet toe. Eigenlijk nodigt GS ons uit om richting de Begroting 2017 op elementen een afslag te nemen, meer op het gaspedaal te duwen, of – en dat kan ook en dat heeft niet onze voorkeur – op de rem. We gaan vandaag daarom ook niet in op dossiers die nu aan het einde van het besluitvormingsproces liggen. Zoals het Uitvoeringsprogramma Energie. Dit doet volgens de VVD geen recht aan al degenen die de afgelopen weken hard hebben gewerkt en die het verdienen om op 13 mei daar zelf verder over te debatteren.

Terug naar de innovatie. We zijn blij met de geluiden die we uit het veld opvangen over veerkrachtig bestuur. Door de VVD geslagen piketpaaltjes bij de Begroting 2016 leidt tot actie van GS om uiterlijk op 1 januari 2017 met hun visie op de Brabantse gemeenten naar buiten te treden.

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter. Ik hoor iets over energie op 13 mei. Ik ben woordvoerder Energie in deze Staten voor de Partij voor de Vrijheid. Ik weet van niets. Wat weet u wat ik niet weet?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Zover ik begrepen heb, staat dat de eerstvolgende Statendag op de agenda. En de eerstvolgende Statendag is 13 mei. Dat is dan mijn interpretatie, mijnheer Van den Berg. Ik was bij veerkrachtig bestuur gebleven. Door de VVD geslagen piketpaaltjes bij de Begroting 2016 leidt tot actie van GS om op uiterlijk 1 januari 2017 met de visie op de Brabantse gemeenten naar buiten te treden. Ongetwijfeld leidt dit tot beweging in en tussen gemeenten of zelfs misschien wel hier en daar een herindeling. Een vraag aan GS. In de Dommelvallei gebeurt er nogal wat de laatste tijd. Deze week is de coalitie in Son en Breugel uit elkaar gevallen. Schakelt daar GS nu extra op bij? Er is een externe commissie over Nuenen geïnstalleerd. Voorzitter. Maar daar houdt het volgens de VVD qua bestuurlijke vernieuwing en regionale samenwerking ...

De **voorzitter**: Interruptie de heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter. Een vraag aan de heer Van Gruijthuijsen. Want hij triggert mij op het moment dat hij het heeft over gemeentelijke herindeling inderdaad. Wat is nou eigenlijk precies het standpunt en de mening van de VVD-fractie over de rol van de bevolking van de betreffende gemeenten? Zegt u dat gemeentelijke herindeling kan – we kunnen dat als provincie opleggen, we hebben daar de Wet arhi voor – maar de VVD-fractie wil te allen tijd ook zorgen dat de bevolking van de betreffende gemeente op een of andere manier gehoord is?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, mijnheer Heijmans, voor uw vraag. Ik denk dat de burgers, de inwoners van de diverse gemeenten elke vier jaar op een heel goede manier hun keuze kunnen maken. En dat ze dan aan de colleges, aan de gemeenteraden genoeg ruimte geven om te besluiten en te denken hoe gaan wij als gemeenteraad om met de besluitvorming over bestuurlijke samenwerking, ambtelijke samenwerking. In ieder geval de toekomst van het lokale openbare bestuur. Dus dat is met name wat onze fractie betreft aan de gemeenteraden. En inderdaad, wij hebben op de achterhand altijd de Wet arhi, want we moeten te zijner tijd ook niet weggelopen voor onze eigen verantwoordelijkheid.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Dat u geen fervent voorstander van het referendum bent, mijnheer Van Gruijthuijsen, dat is me wel duidelijk. Maar hoor ik u wel zeggen dat het standpunt van de betrokken gemeenteraden voor de VVD-fractie zeer zwaar zal wegen?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Wij zijn een jaar of vijf geleden, mijnheer Heijmans, gestart met het traject Veerkrachtig bestuur. En die lijn bevalt ons als VVD erg goed. We hebben gevraagd bij de Begroting 2016 om er qua tempo nog een slagje bij te doen. Maar de uitgangspunten in Veerkrachtig bestuur ondersteunen wij volledig.

Maar bij Veerkrachtig bestuur houdt het volgens de VVD wat betreft de bestuurlijke vernieuwing en de regionale samenwerking tot nu toe, zo is onze observatie, wel een beetje op. Het lijkt bijvoorbeeld of BrabantStad zichzelf naar de afgrond slingert. Sinds het Samen investeren-programma gebeurt er ogenschijnlijk niets. Is BrabantStad nog wel het samenwerkingsverband dat de uitdagingen en ontwikkelingen van de toekomst aankan? Of is BrabantStad door de realiteit ingehaald? Eindhoven, Tilburg, Breda en Den Bosch vormen de vier grote steden in de vier regio's van onze provincie. Volgens de VVD hebben deze steden een leidende rol om samen op te trekken en tegelijkertijd hun leiderschapsrol te pakken in hun eigen regio. Een vraag aan GS. Hoe kijken GS er tegen aan om specifiek de agenda Stad, die we allemaal kennen, los te laten op deze vier steden en voor de Begroting 2016, samen met deze steden naar PS te komen met een vernieuwende en samenhangende agenda?

De **voorzitter**: Interruptie Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ja, dank voorzitter. Ik hoor de heer Van Gruijthuijsen zeggen of BrabantStad nog wel het samenwerkingsvehikel naar de toekomst is. En moeten die vier steden niet meer in de spotlight staan? U stelt daarbij al dan niet terecht een vraag aan GS. Maar de CDA-fractie is eigenlijk ook wel benieuwd wat u daarmee concreet zou willen. Of dat de VVD-fractie daar al echt een mening over heeft hoe het dan exact wel zou moeten. Kunt u daar al iets over zeggen?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): De VVD-fractie is vooral nieuwsgierig naar hoe de vier grote steden samen met de provincie die vernieuwende agenda samen kunnen stellen. Ik zei aan het begin van mijn betoog: klagen of innoveren. En met innoveren weet je nog niet de uitkomst, maar je weet wel dat je aan de slag gaat. En aan de slag gaan door eens even goed onderzoek te doen, de nieren te proeven in die vier steden. En kijken wat voor rol er plaatsvindt. Ik heb aan het begin van mijn betoog gezegd: de grote ontwikkelingen. En daaruit blijkt onder andere dat de groei in die regio's, maar zeker ook in die stedelijke economieën gaat plaatsvinden. En dat vinden wij belangrijk, zoals ik al eerder in mijn betoog heb aangegeven.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Een inspirerend idee, maar waar is Helmond? Want we hebben het steeds over de B5. En nu spreekt u over de B4. Waar blijft die ene stad?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Nou ja, het is niet voor niets dat we een vraag stellen of het vehikel BrabantStad nog wel uitgerust is voor de uitdaging van de toekomst. En we zien dat Helmond qua gemeente inmiddels al voorbij gestreefd is door andere gemeenten in Brabant, qua inwoneraantal. En wellicht kan het ook zo zijn dat andere gemeenten de komende jaren qua inwonersaantal de gemeente Helmond ook inhalen. Dus dan vragen wij ons af, mevrouw Brunklaus, of BrabantStad nog wel het vehikel is om met die uitdagingen van de toekomst mede aan de slag te gaan.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik begrijp u goed. En ik zeg ook: uitdagend. Maar waar blijven de andere gemeenten in dit verhaal? Mogen die ook mee optrekken? Gooit u ze ook de handschoen toe?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Een van de bestuursopdrachten die GS graag van PS willen ontvangen, dat staat vandaag in de Perspectiefnota, is om te onderzoeken hoe het met die stedelijke, economische en ruimtelijke regio's gaat. Wij willen graag die opdracht mee ondersteunen. Als we kijken hoe we dat eigenlijk in een soort salamitactiek willen aanpakken, willen we eerst die specifieke rol van de vier grote Brabantse steden gedefinieerd zien, voordat we alles maar platslaan en dat alles maar in die regio's moet plaatsvinden. En dan kunnen we ook verder kijken hoe dat zich verhoudt. Ik vertrouw er ook op dat de vier Brabantse steden heel goed weten hoe ze met hun eigen omgeving aan de slag gaan. Dat dat er dus op termijn ook uitkomt.

De **voorzitter**: De heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik wil de fractievoorzitter van de VVD een vraag stellen, natuurlijk via u. Wat u zegt over de vier grote Brabantse steden maakt helder hoe de VVD-fractie daarin zit. Maar ik wil u daarover wel iets vragen. Als we het hebben over grote steden, gaat het dan niet met name om de stedelijkheid en de economische kracht die in zo'n gemeente zit? U zegt dat Helmond is ingehaald door andere gemeenten in Brabant. Ja, dat klopt. Oss heeft meer inwoners. Maar ja, in de kern van Oss wonen 50.000 mensen. In het stedelijk gebied van Helmond, één groot stedelijk gebied, meer dan 100.000. Is dat juist niet de factor waarop wij moeten kiezen wat een stad is en wat niet?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Nou, het is maar ook tegen welk referentiekader u dit wenst af te zetten. Als we kijken naar de steden en als we boven Brabant met een mooie drone cirkelen, dan zien we misschien in vergelijking met de Randstad dat juist die vier steden samen een stedelijke metropoolgedachte hebben. En daar willen wij nog wel wat meer over weten. En dan zien wij de vier steden die ik zojuist heb genoemd, toch eerst als voorbeeld om dat eens te gaan onderzoeken.

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. De PvdA-fractie ziet eigenlijk ook wel dat we vooral de bestaande overlegstructuren, dus die B5, moeten blijven waarderen. Dus misschien dat de VVD-fractie die nog eens kan heroverwegen.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Mijnheer Smeulders, ik heb ook duidelijk in mijn bijdrage gezegd dat het lijkt dat er met BrabantStad niets gebeurt. En als Gedeputeerde Staten dadelijk met een overtuigend verhaal komen dat er achter de schermen nog heel veel gebeurt en meters worden gemaakt en dat zij begrijpen dat wij niets zien, dan horen we dat vanzelf. Maar ik zie daadwerkelijk wel een verschil tussen de extraverte en ondernemende houding van BrabantStad in de Samen investeren-periode en nu. Want u kunt niet met droge ogen vertellen dat het nu net zo goed gaat als toen in die periode rondom Samen investeren.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Een heel aardige start van dit debat, moet ik zeggen. Eerst een veeg uit de pan voor cultuur. Vervolgens een discrepantie met de SP op veerkrachtig bestuur en nu met de PvdA-fractie op de B5. Op het laatste punt was ik het eigenlijk wel met u eens, dat u de B5 ter discussie stelde. Maar ik was teleurgesteld dat u uiteindelijk naar een B4 toegaat. Juist de West-Brabantse regio heeft behoefte om ook een aantal speerpunten vanuit GS te hebben, om ook die regio op de kaart te zetten. Bent u nou ook bereid niet te blijven bij die vier steden, maar juist ook vanuit West-Brabant te kijken hoe Bergen op Zoom, Roosendaal, of een combinatie ervan, ook tot het netwerk kunnen toetreden?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ik heb zojuist uitgelegd dat we de bestuursopdracht die GS van ons vragen om nader onderzoek te doen rondom die economisch ruimtelijke regio, ondersteunen. Wat ik ook net heb gezegd, is even een salamitactiek toe te passen om eens even specifiek naar die rol van die vier grote steden te kijken. Die zijn volgens ons erg belangrijk naar die toekomst toe, waar heel veel ontwikkelingen plaatsvinden. Dus het een sluit het ander niet uit, mijnheer Vreugdenhil.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Met het laatste antwoord ben ik blij. Alleen gaat uw salamitactiek eerst uit van even wat plakjes eraf te hakken. Ik zie uw oproep aan het college zo om met name in die volle breedte te gaan kijken hoe we dan de structuur van de grote steden of de steden, om daar de samenwerking mee op te pakken om daar nieuw elan aan te geven. Een klein stapje terug is prima, maar dan ook vier stappen vooruit en dan ook West-Brabant voluit meenemen in die regio.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Nou, ik denk niet, mijnheer Vreugdenhil, dat er een stap achteruit gezet wordt door eens even goed te onderzoeken wat die agenda Stad voor die vier steden samen met de provincie betekent. Ik denk juist dat het inzicht dat dat op gaat leveren erg van toegevoegde waarde is richting onze toekomst. Richting die innovatieve samenleving die we samen met elkaar maken. Want zoals

ik aan het begin van mijn betoog zei: de regio kan het verschil maken. Dat hangt ervan af hoe we met elkaar omgaan, hoe we daarin samenwerken en hoe we met veranderingen omgaan. Dus laten we nu niet meteen zeggen: we slaan het meteen plat en iedereen moet erbij en laten we er een Poolse landdag van maken. Nee, stuk voor stuk en stap voor stap op een degelijke manier eerst even onderzoek doen naar de uitdagingen van die vier grote steden. Dat is mijn punt.

De **voorzitter**: Het punt is helder. De heer Oosterveer.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Ik ga geen discussie over B4 of B5 houden. Daar heb ik op dit moment geen behoefte aan. U zegt dat de grote steden een leidende rol in hun regio moeten gaan vertolken. Dat betekent dus als we Eindhoven pakken en Helmond in de regio plaatsen, want die hoort niet meer bij de B4, Eindhoven de verantwoordelijkheid krijgt om een leidende rol te spelen in Helmond. En ik neem even aan dat u bedoelt leidend met een korte ei.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Leiden kun je op veel manieren, mijnheer Oosterveer, ook met een korte 'ei'. Je kunt als een hiërarchische leider optreden, maar ook als samenwerkende leider. En hoe dat dan gebeurt, dat laat ik ook met name aan die regio's over. Maar ik denk wel dat de vier grote steden, zoals dat ook in andere regio's gebeurt, net even de verbindende kracht kunnen zijn om samen met hun regio die agenda van die regio te bepalen.

De **voorzitter**: Oosterveer.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Dank u, mijnheer Van Gruijthuijsen. Maar waarop wij dus doelen is dat de onderkant de zaak moet dragen. Dat niet die leidende rol van bovenaf ingestuurd wordt van 'wij leiden jou in de goede richting', terwijl de bevolking dus niet op de juiste manier geïnformeerd wordt.

De **voorzitter**: Het punt is helder. De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter. Ik wil toch van de VVD-fractie wel weten hoeveel ruimte zij nog ziet in deze komende discussie ten aanzien van de toekomst van BrabantStad. Want als ik deze discussie hoor vind ik dat het niet goed gaat. Als u zegt, mijnheer Van Gruijthuijsen: kijk eens wat een succes er in de afgelopen jaren in het verleden is geboekt door BrabantStad, dan gaat u toch wel erg gemakkelijk voorbij aan het feit dat dat een tijd was waarin we honderden miljoenen aan die steden gaven. Dus een totaal andere situatie. En als het nou simpel zo'n discussie wordt van dat we even kijken naar het verleden en wat er gebeurd is en we trekken dat simpelweg door. Dus ik wil van u weten of wat u betreft de toekomst van BrabantStad er zo uit ziet dat het een B7 is, dat inderdaad ook West-Brabant daar onderdeel van is, of zegt u: 'Nou, die vier steden zijn het voor ons toch eigenlijk wel.' Met andere woorden: hoeveel ruimte?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Nou, ik denk dat ik noch naar de ene kant noch naar de andere kant beweeg, mijnheer Heijmans. Want dan steek je puur in op die structuurdiscussie van B5 en B7. Maar mij gaat het om de inhoudelijke uitdagingen die die vier grote steden hebben in Brabant. Laten we dat eerst gaan onderzoeken en dan gaan we vanzelf wel die structuur volgen. Maar laten we eerst even die

agenda van die Brabantse steden in relatie tot de provincie eens nader gaan onderzoeken. Dat is het voorstel. Ik zeg niet dat morgen de B5 op moet houden. Ik heb gezegd dat het lijkt dat BrabantStad, die B5, nu eigenlijk wel heel erg op een laag pitje staat. Ik hoor graag van GS hoe zij daartegenover staan. En de B7, het kan ook de B9 zijn, mijnheer Heijmans.

De **voorzitter**: We blijven volgens mij een beetje rondjes draaien. Het college zal straks antwoorden. De heer Hageman had zich nog gemeld voor een korte interruptie. En ook de heer Van Hattem. Over hetzelfde onderwerp, mijnheer Van Hattem. Deze twee dus. Dan geef ik Van Gruijthuijsen de kans om daar nog op te reageren. En dan wil hem toch vragen om zijn betoog te gaan vervolgen. Eerst de heer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Ik wil in ieder geval de VVD eigenlijk complimenteren voor de insteek. Want volgens mij gaat veerkrachtig bestuur niet over wat anderen moeten doen, maar wat wij moeten doen. En als ik u goed begrijp is dit een oproep om te komen tot een passend arrangement om een stedelijke agenda en ook een provinciale agenda te laten maken. En bent u dus eigenlijk ook bereid om als zodanig de discussie over de B4 of wat voor aantallen ook te laten schieten.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen kort. En daarna nog Van Hattem.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ja, voorzitter. Ik heb daar weinig aan toe te voegen. Complimenten neemt de VVD altijd graag in ontvangst. De bestuursvormen moeten volgend zijn op de maatschappelijke ontwikkelingen.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Ik was eigenlijk niet voornemens om me te mengen in deze coalitiekeuvel, maar ik doe het toch nog even, omdat ik het niet kan laten. Een van de redenen die ik hier jarenlang in deze Statenzaal heb moeten aanhoren om in 2018 Culturele Hoofdstad te worden, was dat die Brabantse B5 zo innovatief en zo geweldig kon samenwerken. En dat was juist de unieke trigger om Culturele Hoofdstad te worden in 2018. Nou, het is nog niet eens 2018 en nu al wordt de conclusie getrokken dat die B5 helemaal niet zo innovatief en geweldig kan samenwerken. Met terugwerkende kracht is dit nogmaals de bevestiging dat we heel blij mogen zijn dat we geen Culturele Hoofdstad zijn geworden en daar het geld dus ook niet aan hebben uitgegeven.

De **voorzitter**: Het punt is helder. Van Gruijthuijsen vervolgt zijn betoog.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ja. Nog even een korte reactie. Ik begrijp dat de heer Van Hattem in 2012 al dat dogma had. Het punt dat we willen maken, is dat de samenleving verandert. Dus je moet ook dynamisch werken en dat betekent dat dus ook de bestuursvorm dynamisch is. Dat de BrabantStad-formule tot op heden of misschien tot een jaar geleden goed werkte, wil niet zeggen dat die naar de toekomst toe goed werkt. Als in de toekomst blijkt dat andere bestuursvormen beter zijn voor de belangen van de samenleving, nou dan hebben we daarover te zijner tijd wel de discussie, mijnheer Van Hattem.

De **voorzitter**: Vervolgt u uw betoog, mijnheer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Voor innovatie in de natuur ziet de VVD ook nog genoeg mogelijkheden. En niet alleen door apps te ontwikkelen voor mooie fiets- of wandelroutes.

Ontwikkelingen rondom de EHS, of nu het Brabantse natuurnetwerk genoemd, gaan langzaam. Voor de periode dat bijvoorbeeld gronden wel geormerkt maar nog geen EHS zijn, zouden volgens de VVD tijdelijke verdienmodellen mogelijk gemaakt moeten worden. Die zorgen er zo voor dat de kosten in bepaalde mate worden terugverdiend. Kan dit misschien door die mooie woningen van de SPARK Campus aan VisitBrabant te verbinden? Hoe kijken GS hier tegenaan en willen zij met voorstellen naar PS komen?

De **voorzitter**: Interruptie Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Mijn dank dat de VVD de natuur hier aansnijdt. Bij ons nemen we vooral het verhaal over verdienmodellen voor de natuur niet erg serieus. Natuur is een publieke taak en ik ben toch wel benieuwd welke verdienmodellen voor die gronden dan in gedachten heeft.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Nou, ik denk dat we de vorige periode al mooi zijn ingestoken om ecologie en economie aan elkaar te koppelen. Het een sluit het ander niet uit, mijnheer Van der Wel. Ik snap dat u dat graag zou wensen. Een hek om de natuur waar de mensen niet van kunnen genieten. Dat snap ik en ik respecteer ook dat dat uw standpunt is. Maar wij kijken daar net wat anders tegenaan. Want wij denken dat natuur en economie, natuur en beleving van de Brabantse bevolking heel goed kan. En daarom ook onze vraag of we daar nog net even een tandje innovatiever tegen aankijken, mijnheer Van der Wel.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik constateer dat de VVD vooral gebruik wil maken van de natuur. En dat mogelijk wil maken, maar er eigenlijk qua investering voor bescherming toch veel minder voor over heeft. Want het moet zichzelf wel terugverdienen.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Nou, gebruikmaken klinkt negatief, mijnheer Van der Wel. Ik denk dat de Brabander ook gewoon wil genieten van de natuur. En dat kan niet door thuis achter een schermje te kijken hoe mooi de bomen waaien en dat er een mooi hert door de natuur loopt. Maar die zou dat misschien zelf wel eens fysiek willen beleven, mijnheer Van der Wel. En dat vinden wij ook een prima mogelijkheid.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik heb een vraag aan de heer Van Gruijthuijsen. Vindt de heer Van Gruijthuijsen dat het plan dat we met het groenfonds hebben niet genoeg werkt, want daarin zijn juist deze verdienmodellen ook verwerkt? Dat is het hele idee van de aanpak met de manifestpartners. Wat wilt u dan nog meer in die natuur plaatsen om het voor u betaalbaarder te maken?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): We vragen ons af of het niet wat sneller kan. Kijk, ik dacht dat we volgend jaar de fondsen, waaronder dus ook het groenfonds, evalueren. We kijken dan even of dat kan.

We mogen onszelf toch die vraag stellen of het op dit gebied net wat innovatiever kan? En dat er nu mogelijkheden blijven liggen. Die ontwikkelduur duurt nogal lang. Het is niet dat we nu grond aankopen en dat het morgen EHS is. Als het EHS is gelden daarvoor weer andere voorwaarden. Als het geoormerkt is voor, dan gaan er meestal nog wel een paar jaar overheen. En dan is het zonde om dat niet even tijdelijk te gebruiken. Dat is onze vraag en de evaluatie van het groenfonds komt er ook aan. En we laten ons graag informeren.

De **voorzitter**: Dat is helder. Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Goed om te horen dat u ook vindt dat het langzaam gaat, want dat is onze mening al jaren. Maar u vindt eigenlijk dat het anders moet. Dat hoor ik u zeggen.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Nou, mevrouw Brunklaus, anders. Ik denk dat we nu mogelijkheden laten liggen die de natuur niet schaden en die uiteindelijk ons als Brabantse samenleving wel verder kunnen helpen. En het is zonde om kansen te laten liggen. Dat is het punt dat we hier willen maken. En dat we dat dus ook niet moeten uitsluiten.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Gehoord hebbend de VVD constateer ik dat de VVD vooral vanuit de mensen denkt. Zij zegt dat de mensen moeten kunnen genieten en de mensen moeten kunnen fietsen. En ik hoor zo weinig over dat wij de kerntaak natuur moeten beschermen. En die kwetsbare waarden waar we het over hebben. Het is dan misschien nu nog niet EHS, maar als je gronden gewoon met rust laat is het natuurlijk ook natuur. En zo lang de afname van de biodiversiteit nog niet is gestopt, een doelstelling van de provincie, lijkt het me toch niet handig om economische activiteiten in die gebieden te gaan ontplooiën.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ja, economische activiteiten kunnen. Die zijn een mogelijkheid. Wij wachten ook graag af hoe GS kijken naar verdienmodellen. Dat u daar meteen economie aan koppelt, dat er grote industriële fabrieken ergens voor 5 ton acht jaar ergens op geplaatst worden, dat is niet onze bedoeling. Maar wellicht zijn er wel mogelijkheden om vanuit een economie- of ecologiemogelijkheid toch wat te verbinden en toch te kijken wat daar wel mogelijk is. Dus niet klagen wat er niet kan, maar kijken wat er wel kan binnen de randvoorwaarden die wij stellen.

De **voorzitter**: Het punt is helder. Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. En vindt de VVD dan ook bij die ontwikkelingen, al of niet economisch, dat daarbij de biodiversiteit best een beetje minder mag? Op dat punt dan.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Kijk, ik denk niet dat wij keihard moeten zeggen: 'Dit is nou echt een meetlat van biodiversiteit.' Als de Brabantse burger daar op zijn fiets mooi van kan genieten en de een

houdt van dit bloemetje en de ander houdt van dat diertje, dat moet u denk ik niet te hard langs de meetlat leggen. Zolang het nog geen EHS is zeggen we dat daar best wat ruimte voor mag zijn.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. De heer Van Gruijthuijsen zegt: 'Zou het niet wat sneller kunnen en missen we geen kansen?' Voorzitter. Dat kun je je hier van elk beleidsterrein afvragen. Ten aanzien van werkgelegenheid. Zou het niet wat sneller kunnen? Ten aanzien van de intensieve landbouw. Zou het niet wat sneller kunnen? Het wordt pas interessant, voorzitter, als de heer Van Gruijthuijsen ook echt een aantal concrete punten zou kunnen aangeven waarvan hij zegt dat we daar kansen hebben gemist. Kijk, daar waren we te laat. Kijk, daar raken we op achterstand. Met andere woorden, mijnheer Van Gruijthuijsen, u stelt wel de vraag, maar de redenering achter uw vraag is mij te vaag. En toevallig rijmt dat, maar het is wel een feit. Kunt u nou eens niet gewoon concreet zeggen waarvan u zegt: 'op dat gebied hebben we daar en daar een kans gemist'? Dan kan een college hier iets mee en dan kunnen we als Staten hier iets mee.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Laten we het zo zeggen, mijnheer Heijmans, als gronden voor EHS of voor het Brabantse natuurnetwerk onaangeroerd blijven liggen, dan denkt de VVD dat we daar kansen laten liggen. Laten we maar even een voorbeeld noemen. Als de plaatselijke VVV aangeeft dat er een vrije recreatiemogelijkheid is, zet daar rustig als je fietst je tentje op en draag aan de kwaliteit van dat gebied 2 euro per nacht bij. Nou, dan kan dat heel goed. En dat laten we nu volgens mij liggen, omdat we alles dichtgereguleerd hebben. En dat vinden wij zonde.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter, ik weet niet of we die kansen nu laten liggen. Ik hoor daar graag de reactie van de gedeputeerde op.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Wij ook.

De heer **Heijmans** (SP): Maar het blijft natuurlijk wel een feit dat je niet echt investeerders zult aantrekken voor grond die binnen afzienbare tijd – en niemand weet wanneer – tot de EHS gaat behoren. Dus het is geen simpel verhaal wat u zegt.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ik kijk even naar de spreektekst, maar inderdaad, 'simpel' komt daar niet in voor, mijnheer Heijmans.

De **voorzitter**: Mag ik wel een suggestie doen voor kort en krachtig? U vervolgt uw betoog.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ik ga mijn best doen, voorzitter. Ik begon inderdaad dat het goed is dat GS – ook weer een bestuursopdracht – naar een integrale aanpak op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving willen. De VVD ruikt ook hier kansen om te vernieuwen. Naast aandacht voor de genoemde zaken wil de VVD ook:

1. hierbij het interbestuurlijke toezicht meenemen;
2. omgevingsdiensten en de vernieuwing daarvan hierbij betrekken;
3. we hebben in het Bestuursakkoord beschreven dat we flexibele regelgeving stimuleren en maatwerk gaan toepassen, de snelheid van handelen vergroten en de digitale dienstverlening verbeteren; en zelfs dat we tijdelijk kunnen afwijken van regels; mede voor het gemak van onze kleine innovatieve ondernemers; daar begon ik mijn betoog mee.

En als GS dus zeggen dat die aanpak integraal is, dan lijkt het de VVD logisch dat ook deze onderwerpen daarin meegenomen worden. Dus wij zien graag een toezegging van GS hierop.

Voorzitter. In een artikel in BN/De Stem van deze maand staat: 'De drugsmisdaad in Brabant is nog dieper en massaler geworteld dan tot voor kort bekend was.' Het is een interview met een recherchechef van de politie, waarin hij bovendien aangeeft dat de speciale taskforce die nu in Brabant werkt zijn vruchten afwerpt. Twee dagen voor dit artikel in BN/De Stem werden er in Oost-Brabant meer dan vijftig mensen aangehouden, in verband met één zaak. De beerput is aardig open, denkt de VVD. En op initiatief van de VVD draagt de provincie deze werkperiode ook bij aan de taskforce Zeeland-Brabant en de innovatieve nieuwe een-overheidgedachte. De taskforce wordt bij een goede evaluatie gecontinueerd. Met al deze geluiden uit het veld, en die wil de VVD niet negeren, wil de VVD-fractie vragen om de evaluatie te versnellen, zodat de uitkomst met PS gedeeld kan worden. En daarbij moeten we vervolgens niet aarzelen om onze bijdrage te verhogen als dit de ondersteuning van lokale overheden verbetert. Want wij begrijpen dat op het gebied van informatievoorziening, informatiedeling en -beveiliging binnen die lokale overheden nog genoeg te verbeteren valt. Mede daarom dienen wij een motie in die voorziet in aanvullend geld voor de taskforce.

De **voorzitter**: Interruptie Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ik ben een beetje verbaasd, eerlijk gezegd. Bij de Begroting 2016, vorig jaar november, heeft de CDA-fractie eigenlijk een concrete versie van deze motie ingediend. Namelijk een amendement met de oproep om die taskforce te continueren bij een positieve evaluatie en zorg voor extra middelen. Een concrete versie van deze motie en toch heeft u dit amendement niet gesteund. Kunt u mij uitleggen waarom?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Nou, wij vonden dat prematuur. Zoals ik ook net aanhaalde laat recent nieuws zien wat de effecten zijn. Wat we eigenlijk vragen is het naar voren halen van de evaluatie, zodat we inderdaad op goede gronden kunnen besluiten om daar nog een dot gas bij te doen, mijnheer Deryckere.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Volgens mij is het al een paar jaar duidelijk dat onze taskforceaanpak gewoon erg goed werkt. En dat is niet van vorige maand. Dat is de afgelopen jaren al erg goed gebleken. Dat weet u ook. Dat weet de CDA-fractie. Dus ik zou u toch willen vragen om dat amendement van de vorige keer samen opnieuw in te dienen, of iets dergelijks, om ervoor te zorgen dat het gewoon gebeurt.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): We dienen nu deze motie in en dan ga ik ervan uit dat u, met uw gedachte bij de begrotingsbehandeling in november, ongetwijfeld voor deze motie gaat stemmen.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter. Ook een beetje in lijn met de eerdere interruptie. Ook wij waren verbaasd dat we daar bij de begrotingsbehandeling uitgebreid over gesproken hadden en dat u eigenlijk aangaf dat we eerst moeten afwachten. Dan is mijn vraag eigenlijk onder welke steen de VVD de afgelopen jaren heeft geleefd. Had u dan echt die laatste aanpak in Best nodig om over de streep getrokken te worden? Of wilt u dit toch vooral het VVD-feestje laten zijn met een eigen motie, alleen door de VVD ondertekend? Want de VVD moet hier staan als degene die Brabant hier verder helpt.

(Geroffel op tafels)

De **voorzitter**: Geen andere uitingen toegestaan. Dat weet u. Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ja. Ik denk dat geen van beide waar is, mijnheer Vreugdenhil. Wij gaan echt de provincie in, van oost tot west. Van het Land van Heusden en Altena tot de Kempen. En wij houden onze ogen en oren goed open wat er gebeurt. En het is geen specifiek VVD-feestje. Dat is ook aangetoond toen we de vorige periode de start hebben gemaakt met de ondersteuning van de Taskforce Brabant-Zeeland, die unaniem door de Staten is gesteund, mijnheer Vreugdenhil.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Prima, voorzitter. U heeft mijn opmerking goed gehoord. Ik denk dat naar de toekomst toe meer de samenwerking opgepakt moet worden. En laten we dan maar met uw laatste woorden de blik naar de toekomst richten.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter, met de heer Van Gruijthuijsen over het belang van de taskforce. Dat is duidelijk. Maar wel een vraag. Als wij gaan evalueren in de toekomst, dan kunnen daar verschillende uitkomsten uitkomen. Maar u zegt nu al dat voor u de uitkomst zal zijn dat er aanvullend geld zal moeten komen. Dat hoor ik u zeggen. Dat hoorde ik de heer Van Gruijthuijsen wel zeggen. En wij zijn niet de enigen die bijdragen aan die taskforce. Welk signaal geeft u hiermee naar anderen als u nu al zegt: 'van de provincie komt er in ieder geval extra geld'? Is dat verstandig?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Nou, mijnheer Heijmans. Dank dat u mij de mogelijkheid geeft om even een korte toelichting te geven op de ingediende motie. Want daarin staat dat het evenredig moet zijn met de overige partners. Dus als wij onze bijdrage verhogen verwachten we dat ook van de partners. Samen uit, samen thuis.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja. Maar, voorzitter, als dan de andere partners zeggen 'wij gaan geen extra middelen geven', dan geven wij ook geen extra middelen? Dat is evenredig hè?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ja. Ik kan u geen andere vorm uitleggen. Dus wij begrijpen elkaar goed. Mijnheer Heijmans.

De **voorzitter**: Vervolgt u uw betoog.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voorzitter. Landbouw houdt PS al jarenlang, en nu dus ook, onevenredig veel bezig. Sinds de lijnen in de vorige periode naar een zorgvuldige veehouderij zijn uitgezet, worden PS-vergaderingen nu nog steeds gedomineerd met agendapunten over dit onderwerp. Dit terwijl er toch ook andere belangrijke domeinen onze aandacht vragen. Die terugkerende discussie in PS brengt veel onnodige, negatieve energie naar boven. En een belangrijke economische drager wordt vaak in een slecht daglicht gezet. Ook hier, voorzitter, is het een kwestie van kiezen. Klagen we of kiezen we voor uitvoeren en innoveren? Wat ons betreft is dat laatste het geval. Onderschrijven GS dat aan het eind van dit jaar eigenlijk de belangrijkste beleidspunten wel langs PS zijn gegaan en het daarna vooral aan GS is om de plannen verder te brengen?

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, voorzitter, ik vind het zo jammer dat de VVD-fractie vindt dat het uitvoerig gaat en dat het een negatieve insteek heeft. Is de VVD niet met ons van mening dat 70% van het ruimtebeslag in Brabant nu eenmaal een agrarische bestemming heeft? En dat je met elkaar goed moet nadenken, en dat mag natuurlijk innovatief, creatief en vanuit ondernemerschap zijn, over een manier die niet onze lucht, water en bodem zwaar belast en toekomstbestendig is? En de beste is die we kunnen overdragen op de volgende generatie? Ik breng het ook even in relatie tot de uitwisseling die u zojuist heeft gehad. Als het erover gaat om in de tussenliggende tijd gronden van de ene naar de andere bestemming te brengen, neem je dan dit soort discussies mee?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik wist niet dat we onze agenda laten bepalen door de oppervlakteverdeling van ons Brabantse land. Want dat zou ik in ieder geval een slecht punt vinden. Dus wie de meeste hectares ... wat voor doelen daaraan zitten, gaan we ook dus het meeste over spreken. Dat denk ik niet. Als u dan zegt die 70%, volgens mij hebben we 70% van de discussie over, qua oppervlakte gezien, een redelijk klein onderdeel van de landbouw. En continu zetten we dat deel van de agrarische sector in een slecht daglicht. Als we ons nu eens gaan richten op hoe we kunnen innoveren in plaats van zeggen dat we de varkenshouders en de mensen van de rundveeteelt naar de slachtbank willen brengen. Dat is misschien een punt. En dat vindt de VVD eigenlijk een verkeerd punt, omdat alle individuele ondernemers van grote toegevoegde waarde zijn. En dat vraagt om ondernemers die willen innoveren. En daar moeten we niet te lang bij stilstaan. Wij bepalen hier als PS de kaders en randvoorwaarden. En aan GS om het verder uit te voeren. En als we elke keer hier maar in de Statenzaal terugkeren op het bijstellen van de kaders, dan zegt de VVD-fractie dat we onze tijd die we hier in Provinciale Staten willen besteden eens moeten gaan wegen. Onderwerpen als economie, natuur, mobiliteit, sociale veerkracht zijn net zo relevant, mevrouw Roijackers, als de landbouw.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): De VVD zit nog in een ontkenningfase, voorzitter. We hebben hier te maken met belangrijke uitvoeringstaken vanuit de EU-regelgeving op het gebied van natuur. We hebben dus inderdaad in dit dichtbevolkte stukje Europa te maken met een clash vanuit onze landschapsdoelen en vanuit de bedrijfseconomische doelen. Dat is nu eenmaal een feit. Maar wij staan dus ook aan de lat, mijnheer Van Gruijthuijsen, voor het behalen van de natuurdoelen.

Het tweede is dat u zegt dat het hier voortdurend over de veehouderij gaat en dat dat maar zo'n klein stukje van onze gronden is. Ja, maar met een enorme impact op lucht, water, bodem, leefomgeving en kwaliteit van het wonen, werken en recreëren in het Brabantse buitengebied. Ik wil graag dat de VVD daarop nog even ingaat.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Mevrouw Roijackers. Nu ben ik even de weg kwijt. U begint uw interruptie met 'Landbouw is van groot belang, omdat het 70% van de gronden beslaat'. En nu zegt u dat het maar een klein gedeelte van de grond is, de intensieve veehouderij. Dus ik ben even de weg kwijt wat u nou echt bedoelt. Ik denk dat wij voor de landbouw heel veel kansen zien voor onze provincie. Daar werken veel mensen in. Daar zitten kansen in. Ik ben het met u eens dat we moeten kijken naar stilzitters die een groot beslag leggen op de thema's die u noemt. Dus blijven we klagen of gaan we innoveren? Wat ons betreft is het ook innoveren in de landbouw.

De **voorzitter**: Het punt is helder. Van der Wel. U heeft twee keer geïnterrupteerd. Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik hoor eigenlijk de kern van de zaak, waarover we denk ik van mening verschillen. U zegt: 'Ik kom op voor de individuele veehouder en die moet in een beter daglicht komen.' Dat heeft u gezegd. En daar zit dus de crux van het probleem, want wij moeten beleid maken voor de hele provincie. En wij kunnen niet elke veehouder zijn gang laten gaan. Dat is in het verleden al te veel gebeurd en daardoor moeten we nu gaan bijsturen. En dat is een heel heikel thema. En daarom denk ik dat het zoveel tijd kost.

De **voorzitter**: Het punt is helder. Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Mijnheer Van der Wel. Ik wil nog even terugkomen op de interruptie van mevrouw Roijackers. Ze zei 'uitvoerende taken van de EU'. Voor uitvoeren hebben we GS. GS voeren uit. En daarom zeg ik niet dat landbouw in dit huis maar opzij geschoven moet worden. Het is uitvoeren door GS. Wij bepalen de kaders. Wij zetten de randvoorwaarden. En wij controleren dat GS goed uitvoeren. Dat is onze rol. En niet op de stoel van GS gaan zitten en elke keer maar weer dat debat opnieuw gaan voeren. GS voeren uit.

De **voorzitter**: Het punt is helder. We gaan ons erg veel herhalen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik had een vraag gesteld.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Zou u zo vriendelijk willen zijn om die nog even te herhalen?

De **voorzitter**: De heer Van Gruijthuijsen gaat over zijn eigen antwoorden.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ja, dat snap ik. Maar graag wel een antwoord dan.

De **voorzitter**: U heeft de tweede termijn in de interruptie. U mag de vraag herhalen. En dan is de heer Van Gruijthuijsen weer aan de beurt. Zo gaat dat. U heeft de vraag herhaald. De heer Van Gruijthuijsen heeft nu het woord.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ik ben nou even de vraag kwijt.

De **voorzitter**: U was de vraag kwijt. Dan geef ik u de gelegenheid om die nog even te stellen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dan ga ik terug naar mijn eerste termijn en mijn eerste interruptie. Ik begrijp dat het een verwarrende dag is, ook voor u. Het punt dat ik wilde maken, is dat de VVD in haar betoog zegt te kijken naar de individuele veehouder. Daar komen we voor op. En is dat niet de kern van het probleem? Want u wilt dat elke individuele veehouder zijn ding kan gaan doen. En dat kan dus niet. Er is geen ruimte voor groei.

De **voorzitter**: Een vraag of een statement, mijnheer Van der Wel. Ik wil wel het interruptieregime een beetje aanscherpen. Ik vind het heel goed dat u op de belangrijkste politieke dag van het jaar ruim de gelegenheid krijgt om te interromperen. Maar dat lukt alleen als u scherp en kort en krachtig interrupties plaatst. Geen hele betogen. Ik zal de rem iets aan gaan halen. Want anders gaan we echt op geen enkele wijze de tijd van het debat respecteren. Van Gruijthuijsen krijgt de reactie om te reageren.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Het gaat de VVD er niet om dat elke individuele veehouder overeind blijft staan. Dat bepaalt met name ook de markt. Als de veehouder geen goede ondernemer is, dan hoort u de VVD niet zeggen dat we die overeind moeten houden, mijnheer Van der Wel. Het gaat erom dat de ondernemer die op een goede manier bezig is en aan het innoveren is een belangrijke bijdrage levert aan de economie, aan de banen en aan de toekomst van iedereen om zich heen. Dus wij pleiten er niet voor dat elke individuele ondernemer koste wat kost inderdaad ook moet blijven bestaan.

De heer **Heijmans** (SP): Dank u wel, voorzitter. Mijnheer Van Gruijthuijsen. Ruim een jaar geleden hadden we de verkiezingscampagne en vervolgens de onderhandelingen. En u weet ongetwijfeld nog dat intensieve veehouderij in de verkiezingscampagne en in die onderhandelingen een gigantisch belangrijke rol heeft gespeeld. En dat ook dit college bepaalde verwachtingen bij de bevolking heeft gewekt. En dat een van de eerste zaken waar we over sprake een standstill in de urgentiegebieden was. Bent u tevreden over de weg die we richting die standstill aan het maken zijn? En vindt u, gezien de beloften en de verwachtingen die wij hebben gewekt ten aanzien van de intensieve veehouderij, echt dat we hier te vaak over landbouw en veeteelt spreken?

De **voorzitter**: De heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): De VVD-fractie vindt dat de agenda van Provinciale Staten te veel gedomineerd wordt door het onderwerp landbouw. Ja, dat klopt. Niet dat dus daarmee alles wat rondom landbouw qua uitvoering plaatsvindt niet belangrijk is, mijnheer Heijmans. Maar wij moeten op een goede manier onze kaders stellen. En we moeten vervolgens GS controleren op de uitvoering daarvan.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter. En dan blijf ik toch de heer Van Gruijthuijsen herinneren aan het belang dat we zelf aan dit onderwerp hebben gegeven in onze verkiezingscampagne. En het CDA zal het bevestigen. Het was het eerste punt waarover deze onderhandelingen praktisch begonnen. En dan vind ik het terecht dat deze Staten op dit onderwerp zeggen hierop het college te willen afrekenen. En dan vind ik ook dat wij het college eraan moeten houden dat wij bij onze bewoners, de bevolking van Brabant, verwachtingen hebben gewekt.

De **voorzitter**: Dat is helder.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ik zeg dus niet dat we daar niet over gaan of dat we daar geen beleid over bepalen. Ik zeg alleen dat we elke keer maar herhalen en herhalen. Dus als we het goede debat op het goede moment met de juiste kaders voeren, dan staan wij ervoor om dat debat te voeren. Maar als dat elke keer terugkomt ... Want de Brabantse inwoner is niet gebaat bij elke keer maar weer het debat herhalen en herhalen. Wat we nu ook eigenlijk weer doen. Dus het gaat erom dat wij op een juiste manier politiek bedrijven en de juiste kaders met elkaar stellen.

De **voorzitter**: Het punt is helder. Interruptie Boon.

De heer **Boon** (PVV): Ja, voorzitter. De PVV is blij dat de VVD de stilzitters wil gaan aanpakken. Is de VVD het met de PVV eens dat de grootste stilzitter de gedeputeerde van landbouw is?

De **voorzitter**: De heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dat zijn niet de signalen die ik ontvang wanneer ik de provincie in ben. Zij zien daar een ondernemende gedeputeerde, die daadwerkelijk de landbouw wil gaan innoveren. En daar heeft ze al onze steun bij, mijnheer Boon.

De **voorzitter**: De heer Boon. Dan de heer Braspenning.

De heer **Braspenning** (CDA): Voorzitter. Ik denk dat ik de heer Van Gruijthuijsen uitstekend begrijp. Inderdaad was het een belangrijk punt. Ook tijdens de verkiezingen en tijdens de onderhandelingen. Met wat de heer Van Gruijthuijsen zegt kan ik het alleen maar eens zijn: maak nou eens een keer stappen en zorg er nou eens voor dat de innovatie die plaatsvindt ook wordt uitgevoerd voordat we er weer van alles bij gaan verzinnen. Is dat een goede samenvatting?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): De VVD is ervan overtuigd dat we dit jaar de kaders, de randvoorwaarden kunnen stellen. En dan is het vervolgens aan GS om die kaders uit te voeren. En hoe we die kaders stellen, dat moeten we inderdaad in een Statenvergadering doen. Maar dan moet het ook wel een keer klaar zijn. Dus aan ons de opdracht om de juiste heldere kaders te stellen.

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. Volgens mij gaan we nu echt heel veel herhalen. Dus ik ga de heer Meijer nog de gelegenheid geven en dan ronden we het zo langzamerhand af. De heer Van der Wel meldt zich nog. De heer Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Ik hoorde al wat geroezemoes over coalitiegekeuvel. Dan zal ik eens duiden wat D66 dan in zo'n coalitie doet.

De **voorzitter**: Een interruptie is bedoeld om een heldere vraag aan de spreker te stellen. Niet voor nadere duidingen en grote analyses. Dus graag kort en krachtig.

De heer **Meijer** (D66): Ik ga een vraag stellen of ik het nou op de goede manier begrijp, mijnheer Van Gruijthuijsen. Dat wij met elkaar veel focus hebben op wat er niet goed gaat in die landbouwsector. Dat het wel degelijk een belangrijke sector is. Maar dat, nadat wij dit jaar de kaders hebben geduid, we ook eens moeten gaan focussen op de dingen die goed gaan om daarmee het tempo en het gas erop ook in de landbouw te realiseren. Heb ik dat goed begrepen?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ja. Dat heeft u goed begrepen. Uitvoeren, uitvoeren, uitvoeren.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik wil een voorbeeld aanhalen over de vth-taken. Volgens mij hebben wij als Provinciale Staten de afgelopen maanden er heel erg bovenop gezeten dat de vth-taken gezamenlijk met de gemeenten en de provincie worden gedaan om meer slagkracht te hebben. En ik denk dat dat een meerwaarde is dat wij ons wel met het dossier blijven bemoeien. En ik durf te wedden dat we zonder die inspanning van Provinciale Staten niet concreet stappen hadden kunnen zetten.

De **voorzitter**: En uw vraag is?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Of de VVD dat met mij eens is. Dat het wel degelijk belangrijk is.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Mijnheer de voorzitter. Ik ben niet zo'n persoon die veel wedt. Dus dat vind ik heel lastig om te zeggen. Ook op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving bepalen wij hier de kaders. Daar heb ik net al wat over gezegd. Ik ben blij dat het college die taken integraal met ons wil bespreken en daarvoor de kaders wil vaststellen. Daar heb ik nog wat aanvullingen gedaan. Dan gaan we die bespreken. En als we die kaders besproken hebben, dan is het vervolgens weer aan GS om dat uit te voeren. Het enige wat de VVD hier zegt is dat we onze rollen en taken als GS en PS gewoon eens zuiver spelen. Het lijkt wel dat wij als PS op de stoel van GS willen zitten, mijnheer Van der Wel.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. De vth-taken, die ik zonet genoemd heb, is puur dat we het beleid kader wilden geven. En ik denk dat het heel helder was. En ik ben ook tevreden met de uitvoering, dat er 1,3 miljoen euro extra wordt besteed aan die taken.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Dank. Ik ga nu de heer Van Gruijthuijsen vragen om zijn betoog te vervolgen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ja. Dank u wel, voorzitter. Klagen of innoveren. Om onze doelstellingen mogelijk te maken hebben we in dit huis ook een ambtenarenapparaat dat onze plannen voorbereidt en uitvoert. Juist samen met iedereen die niet in het huis gevestigd is. Dit zijn een andere kijk en opgave dan er van oudsher misschien van het ambtenarenapparaat verwacht werd. Vandaar dat ook in het Bestuursakkoord is opgeschreven om de transitie naar een maatwerkorganisatie met een interne cultuuromslag mogelijk te maken. Graag willen wij als VVD daar dan ook via een motie een deadline aan vasthangen. Juist omdat we in deze periode veel nieuwe zaken, die we daarvoor nooit konden realiseren, nu wel willen realiseren.

Ten slotte, voorzitter, ik kom tot het einde van mijn betoog. Moties worden ingediend en worden zorgvuldig voorbereid. Juist omdat het bij moties en amendementen, maar überhaupt bij alle besluiten, nauw luistert.

De **voorzitter**: Interruptie Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Even terugkomend op uw motie rondom de organisatie. Ik vroeg mij af, er staat niks over de taakstelling, die u ook in het bestuursakkoord heeft afgesproken, van 18 miljoen euro incidenteel en 8,5 miljoen euro structureel. Wilt u die ook doorzetten of ziet u misschien in dat de kwaliteit van de organisatie dat misschien op dit moment niet kan gebruiken?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Nou, de reden dat we deze motie indienen, mijnheer Deryckere, is dat we er graag haast mee willen maken. De maatwerkorganisatie met die interne cultuurslag is uiteindelijk een middel om ons inhoudelijke doel, dat wij in het Bestuursakkoord hebben omschreven, ook deze periode willen realiseren. Dat is het punt en alles wat daaruit volgt, daar komen GS, als onze motie wordt aangenomen, voor de Begroting 2017 terug naar ons.

De **voorzitter**: Het punt is helder. Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Ziet u dan die taakstelling van 18 miljoen euro nog steeds komen? Wilt u dat nog steeds? Want het staat wel in het Bestuursakkoord.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dat is in ieder geval de ruimte die we op dit moment GS bieden.

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Ja, voorzitter. Ik hoorde de heer Van Gruijthuijsen afronden. Dus ik had nog een vraag naar aanleiding van energie, maar dan vooral de relatie tussen de Perspectiefnota en het Uitvoeringsprogramma Energie. U zegt dat we nog over het uitvoeringsprogramma gaan besluiten, dus dat moeten we hier eigenlijk maar niet bespreken. Dat is een beetje wat ik terug hoorde. Is dat juist? Heb ik dat goed gehoord?

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Mijnheer Uijlenhoet. De eerstvolgende Statenvergadering is op 13 mei. Daar wordt die begrotingswijziging, die gehangen is aan het Uitvoeringsprogramma Energie, behandeld. Daar is een traject aan voorafgegaan. We vinden het heel zuiver om mensen die hun eigen energie daaraan hebben besteed ook recht te doen. We staan hier in de Statenzaal vandaag om het langetermijnperspectief te bekijken. En niet wat er voor onze neus gebeurt. Want dat is met name aan de mensen en ook aan u, want ik heb begrepen dat u daar woordvoerder over bent, om een goed en waar nodig eventueel een stevig debat over te voeren en daarover een besluit te nemen.

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Wat mij betreft toch een beetje een wat formalistische benadering. Niet alleen hebben we te maken met een uitvoeringsprogramma Energie. Er staan ook andere uitvoeringsprogramma's op stapel. Op het gebied van economie bijvoorbeeld. Ik hoor u wel uitgebreide betogen hebben over de toekomst van economie. Op zichzelf is dat terecht. Maar het betekent toch dat juist de Perspectiefnota juist het moment is om naar de toekomst te kijken en om over al deze thema's te spreken, ook al zijn er allerlei uitvoeringsprogramma's in discussie. Het een sluit het ander toch niet uit?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ik heb al aan het begin van mijn betoog inderdaad een rij ondernemers genoemd die in de Innovatie top 100 staan van 2014 en 2015. Daar heb ik ook de term duurzame economie bij genoemd. Economie staat niet op zichzelf. Het is dienstbaar, het is ondersteunend aan al die maatschappelijke sectoren die we hier in Brabant hebben. Dus als we het hebben over de toekomst, dan heeft dat met economie te maken, dan heeft dat ook met duurzame energie te maken. Maar het eerste en beste moment dat we daarover concrete discussies kunnen voeren, zou wat ons betreft dus op 13 mei moeten plaatsvinden.

De **voorzitter**: Het punt is helder. Vervolgt u uw betoog.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ja. Ik was aan het afronden, voorzitter. Moties worden ingediend en worden zorgvuldig geformuleerd. Juist omdat het bij moties en amendementen, maar bij überhaupt alle besluiten, nauw luistert. Het antwoord van GS op de recent door de VVD gestelde schriftelijke vragen, waarin GS zeggen te handelen in de geest van de motie, vindt de VVD dus niet gepast. Je voert een motie uit of je voert haar niet uit. Het is maar even gezegd, voorzitter. Wij kijken uit naar de beantwoording in eerste termijn. Dank u.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Gruijthuijsen. Ik geef mevrouw Van der Sloot graag het woord. Ik stel de enigszins hongerigen onder u gerust. Er zal een snack gebracht worden. Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Je moet schieten, anders kan je niet scoren. Voorzitter. Dat zijn de woorden van de onlangs overleden Johan Cruijff. En om in het voetbalthema te blijven, we spelen nu al een jaar in de nieuwe opstelling. En we zien het college niet vaak schieten en nog minder vaak scoren. Er zijn wel een paar goede een-tweetjes voorbijgekomen, zoals de OV-fietsen op alle stations en de gradwidschool. Maar we zien verder weinig beweging en dat is een gemiste kans, juist omdat er zoveel speelt in Brabant. En dat wat we wel zien is vaak veel papier met grote woorden. Met als tijdelijk hoogtepunt de

Uitvoeringsagenda Energie. Waarin letterlijk staat: 'De samenwerking moet zich meer decentraal afspelen en voorbijgaan in de triple helix. De quadruple helix heeft de toekomst.' Met alle respect, dat kan ik niet op de markt van Den Bosch uitleggen. Terwijl u toch volgens mij echt bedoelt dat de provincie in gesprek wil met echte gewone mensen. Maar geen nood, zegt gedeputeerde Van den Hout. Hij heeft de werkwijze van het college uitgebreid toegelicht in BN/De Stem. Het zit namelijk zo. In het eerste jaar produceert dit college vooral papier. En dat niemand het begrijpt, daar hoeft Brabant niet wakker van te liggen. Want, zo zegt de gedeputeerde, alles wat wij doen hoeft niet begrepen te worden door de Brabander. Dus, voorzitter, gelukkig heeft ieder nadeel zijn voordeel. De Perspectiefnota gebruiken wij graag als voorzet om uw goede voorstellen te steunen, uw slechte plannen af te wijzen en die bij te stellen waar het nodig is. En zoals bekend hebben wij als CDA dat wat wij belangrijk vinden samengevat in drie d's: dichtbij, degelijk en duidelijk. Daar toetsen wij uw en ons eigen werk aan.

Ik begin met dichtbij. Als eerste het thema veiligheid. Want, voorzitter, laten we eerlijk zijn, er is geen leefbaarheid zonder veiligheid. Het CDA maakt zich zorgen over de hevige drugscriminaliteit in onze provincie. De afgelopen weken, en ik ben blij dat de VVD dat ook eindelijk heeft gezien, zijn er grote stappen gemaakt in de bestrijding door de taskforce. En wij geven daarvoor ook zeker onze complimenten. Maar helaas zien wij dat de criminaliteitsbestrijding in Brabant nog lang niet op niveau is. Alleen in de steden weet de politie de wettelijk verplichte aanrijtijd van een kwartier te halen. Op het platteland is de politie letterlijk ver weg. Politiebureaus sluiten en in spoedgevallen is de politie in de helft van de tijd te laat. Bij misdrijven en aangiftes zien we hetzelfde beeld.

De **voorzitter**: Interruptie Van Gruijthuisen.

De heer **Van Gruijthuisen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Van der Sloot. Bent u het met de VVD eens dat nu met onze nationale politie de werkwijze van de politie met name in Den Haag ligt en niet eerder op provinciaal niveau?

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Ik begrijp dat u heel veel vertrouwen heeft in uw eigen minister van Veiligheid en Justitie. Die discussie laat ik even in de Tweede Kamer. Maar zeker ligt deze verantwoordelijkheid voor een groot deel ook op Haags niveau. En dat zult u ook zien in de motie die we gaan indienen.

De **voorzitter**: Van Gruijthuisen.

De heer **Van Gruijthuisen** (VVD): Ja. Dan wil ik graag even duidelijk maken dat het CDA zegt: de provincie gaat er niet over. Dat dat even duidelijk is. Dank u wel.

De **voorzitter**: Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): U zult dat lezen in de motie, want ik ga door met de misdrijven en aangiftes. Landelijk wordt gemiddeld maar een op de vier misdrijven opgelost. In Brabant ligt dat structureel veel lager. Je zult maar in Goirle wonen, waar maar een op de negen misdrijven wordt opgelost. Dat vinden wij ontoelaatbaar. Wij vragen het college om dit op te pakken en dienen daarom de motie 'Brabant Opsporing Verzocht' in.

Voorzitter. Dan deel twee van dichtbij. Want wat is dichtbij zonder sociale veerkracht? Al een jaar lang vertellen wij aan de gedeputeerde en de gedeputeerde aan ons hoe belangrijk sociale veerkracht is. Een

jaar later lezen we nu in de Perspectiefnota dat het college een opdracht nodig heeft voor leefbaarheid. En wel om een adaptieve netwerkende aanpak voor sociale veerkracht op te stellen. Waar zijn de goede voornemens van het college op leefbaarheid? Wij horen uit het veld dat het stilligt en dat zelfs beschikkingen voor dit jaar nog niet zijn afgegeven. En dat is nou echt zonde, want er zit zoveel energie in de samenleving, die we echt niet willen kwijtraken. Zeker niet door dralende bestuurders, dikke nota's en dure woorden. Maar ik kan me er alles bij voorstellen dat deze SP-gedeputeerde dat volledig met mij eens is.

Om dan nog een keer Cruijff erin te gooien: 'Vaak moet er iets gebeuren voordat er iets gebeurt.' Het CDA wil de gedeputeerde op weg helpen met zijn schone taak om dichtbij de sociale veerkracht te versterken. Want wij geloven als CDA erin dat kleine duwtjes zorgen voor grote bewegingen. Bij de doebudgetten zagen we dat ook. Want vaak weten mensen zelf heel erg goed wat ervoor nodig is om hun omgeving te verbeteren. Wat daarbij essentieel is, is het betrekken van Brabanders bij sociale veerkracht. De Dorpenderby samen met Omroep Brabant is daar een goed voorbeeld van. De energie spat eraf, maar de toekomst is onzeker. En er is juist zoveel mogelijk. Of, gedeputeerde, blijft u liever in de toren in Den Bosch zitten? Wij roepen u op om aan het werk te gaan en dienen daarom de motie 'Werk aan de (s)Winkel' in.

Sociale veerkracht gaat ook breder dan de Swinkels-portefeuille. In de Energienota van gedeputeerde Spierings zat een lege bladzijde voor goede ideeën. Het CDA ziet dat we Brabant alleen energieneutraal kunnen maken als we dat samen met de Brabanders doen en dat we ook concreet worden. Zoals het energieneutraal maken van sportaccommodaties. Een mooie cocreatie tussen energie en sociale veerkracht. Daarom dienen wij de motie 'Samen aan de bal voor een duurzaam Brabant' in.

Voorzitter. Ik ga door met de tweede 'd' van duidelijkheid. Die ga ik toespitsen op de varkenssector, leegstand en het arbeidsmarktbeleid. Maar duidelijkheid is zeker ook nodig voor het OV. We roepen het college met een motie op om met een overgangsregeling voor scholieren te komen.

Dan de varkenshouderij. In de Perspectiefnota is uitgebreid beschreven dat we een bestuursopdracht gaan verlenen met betrekking tot de Brabantse varkenssector. Met veel bombarie presenteerde de provincie dat we met een nieuw verdienmodel gaan komen voor de sector. Wij vinden dat ambitieus en het CDA vindt het ook goed om na te denken over de toekomst van de sector. Want veel familiebedrijven hebben het zwaar en de sector staat onder druk. VVD'er Uri Rosenthal heeft landelijk de opdracht om samen met de sector en banken een nieuw bedrijfsmodel op te zetten. Maar Brabant zet zich buitenspel en doet niet mee. Waarom gaan we dit als Brabant weer alleen aanpakken? Waarom werken we niet samen met het land? Het CDA dient daarom een amendement op de bestuursopdracht in.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Even een interruptie op de stelling over de commissie onder leiding van Uri Rosenthal. Is het CDA met ons van mening dat die commissie vooral een opdracht heeft, gedreven vanuit bedrijfseconomische analyses en toekomstperspectieven? En dat we hier als provincie toch echt de zaken wat meer integraal moeten bekijken, bijvoorbeeld in relatie tot natuur, leefbaarheid en gezondheid?

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Nou, mevrouw Roijackers, ik vind het juist heel erg goed als we als provincie ook aanhaken bij de commissie-Rosenthal. Om dat we hier ook een deel van de problemen in de sector zien liggen in de bedrijfseconomische redenen. Kijk, als een ondernemer het hoofd niet boven water kan houden, wordt het ook heel lastig om duurzame maatregelen te nemen. Dus het samenwerken daarin

staat absoluut buiten kijf. Als u zegt dat het integraler en breder moet, dat kunnen we juist daar inbrengen als we aan tafel zouden zitten. Maar goed, dat zitten we nu niet.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Als in onze landbouwprovincie blijkt dat niet alleen ondernemers maar ook de natuur en omwonenden onevenredig last hebben van de grote druk, die er ontstaat vanuit al die activiteiten in het kleine stukje, is het dan niet zo dat de commissie-Rosenthal bij ons zou moeten aansluiten, omdat hier de problemen, de uitdagingen en innovatiekansen het grootst zijn?

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Nou, wat ik nu vooral zie is dat we hier als Brabant de deur dichtgooien. Dus wij sluiten daar niet aan en zij niet bij ons. En dat brengt ons helemaal nergens. Dus ik hoop dat u dat met mij eens kunt zijn.

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Het klinkt goed. Het CDA is een partij die ook vindt dat er samengewerkt moet worden. Nu is het zo dat de commissie-Rosenthal natuurlijk een beetje eenzijdig is opgericht om een zienswijze op de toekomst van de sector te ontwikkelen. Daar zouden we mee kunnen samenwerken. Aan de andere kant zien we ook dat de rijksoverheid nu een commissie-Nijpels heeft opgericht, met eigenlijk hetzelfde doel, maar wel met een bredere samenstelling. Vindt u het dan ook niet verstandig dat we juist als Brabant met die commissie en de rijksoverheid gaan samenwerken?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Nou, ik denk dat we op dezelfde lijn zitten, dat wij ons als Brabant niet als een eiland moeten beschouwen. En dat we juist moeten samenwerken met degenen die ook in het land kijken naar deze problematiek. Dus ja, we zouden dat ook zeker met de commissie-Nijpels kunnen doen. Maar we moeten de commissie-Rosenthal ook zeker niet vergeten.

De **voorzitter**: Smeulders. Oké. Vervolgt u uw betoog.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voorzitter. Ik ga verder met duidelijkheid over leegstand. Als we leegstand tegen willen gaan, en dat heeft de gedeputeerde samen met mij uitgebreid begrepen, moeten we niet dweilen met de kraan open. Er is vernieuwing nodig. Voor het CDA en ook voor de gedeputeerde, zo vertelde hij, heeft dit onderwerp prioriteit. Hij gaat aan de slag om deze vernieuwing te versnellen. En daar zijn wij ontzettend blij mee. Maar wel vinden wij dat de inzet sterker kan en de regie van de provincie strakker. Wij willen de gedeputeerde daarom de hand reiken en dienen daarom de motie 'Leegstandsaanpak versnellen' in.

Vanuit leegstand, voorzitter, is het maar een kleine stap naar de arbeidsmarkt. De Brabantse economie groeit in 2016 met 2,6%. En gedeputeerde Pauli draagt daar met zijn economisch programma ook een stukje aan bij. En dat doet hij goed. Wat minder goed is, is de ontwikkeling van de arbeidsmarkt. De werkloosheid blijft ook in 2016 boven de 6% hangen. En uit de laatste prognoses blijkt dat dat drie oorzaken heeft. Namelijk de mismatch tussen vacatures en werkzoekenden, ouderen die langdurig werkloos zijn en regio's op de arbeidsmarkt die achter blijven lopen, zoals West-Brabant. Omdat wij hier

sneller duidelijkheid op willen en meer actie willen ondernemen, maar niet in de laatste plaats omdat wij ook gedeputeerde Pauli een bestuursopdracht toevertrouwen, komen wij met de motie 'Bestuursopdracht arbeidsmarkt'.

Voorzitter. We komen bij de derde en laatste 'd', van een degelijk financieel beleid. Ik kom daarbij op het extra geld dat is gevraagd voor de vth-taken. Keer op keer meer geld dat ergens verdwijnt, misschien wel in een bodemloze put. Het CDA wil dat heel graag begrijpen en wil nogmaals aan de gedeputeerde vragen: 'Waarvoor gaat u dit geld nou inzetten?' Kunt u ons dat nog een keer uitleggen? Waarom 2,5 miljoen euro in 2019? En wat gaat u doen met 6,2 miljoen euro in 2020?

Voorzitter. Ik ga door naar de financiën op middellange termijn. Gedeputeerde Van Merrienboer is actief aan de slag gegaan met onze zorgen over de financiën op middellange termijn. En daar zijn we echt heel blij mee. Maar helaas zijn onze zorgen door professor Koedijk wel bevestigd. Het beleid is degelijk voor nu, maar de inkomsten staan op middellange termijn zwaar onder druk. En zo'n rentebesluit van de ECB helpt daar ook niet echt bij. Het versterkt de zorgen van het CDA. Nou zijn wij wel blij en tevreden dat we in het verleden gedeputeerden hebben gehad die goed op de Brabantse centen letten. Maar regeren is ook vooruitzien en we willen daarom graag dat deze gedeputeerde en het college ook vooruitzien op alle ontwikkelingen. En we hebben daarom vier vragen. Ziet het college het ook zo dat we onze rendementen niet meer gaan halen? En hoe houdt het college daar rekening mee? Zijn er al alternatieven verkend? Zo ja, welke zijn dat? En hoe wil het college de Staten hierbij betrekken? Want, voorzitter, om op dat laatste aan te sluiten, degelijkheid heeft voor het CDA ook alles te maken met het betrekken van de Staten bij belangrijke beslissingen. We hebben bij de beantwoording op onze vragen begrepen dat het college werkt aan een nieuw treasurystatuut. Daarbij twee vragen. Waarom wilt u het statuut aanpassen? En is het college van plan om de Staten minder te betrekken bij grote financiële beslissingen?

De **voorzitter**: Interruptie Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. De CDA-fractie stelt heel veel vragen. Wij zijn ook wel benieuwd of zij zelf ook antwoorden en een visie heeft. Dat is niet mijn vraag. Ik zal het to the point houden. Een van de redenen waarom wij als provincie onze rendementen zien kelderen, is onder andere omdat we verplicht moeten bankieren bij de schatkist. Dan kunt u tegen mij zeggen: 'Maar, mijnheer Smeulders, uw eigen minister heeft dat ingevoerd.' Ja, dat klopt. Daar heb ik al eerder in deze zaal iets over gezegd. Daar zijn wij helemaal niet blij mee als Brabantse PvdA-fractie. Wij zijn binnen onze partij ook bezig met een lobby om daar toch iets genuanceerder tegenaan te kunnen kijken, omdat er zo heel veel maatschappelijk rendement verloren gaat. Wij willen eigenlijk uw fractie vragen of u daar ook zo tegenaan kijkt. En ook richting het verkiezingsprogramma en misschien coalitievorming in Den Haag, waar uw partij misschien ook bij betrokken is, dat punt wilt gaan maken.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Ik merk dat we als CDA ineens ook weer interessant zijn, omdat de Tweede Kamerverkiezingen eraan komen. Dat is mooi om te horen, mijnheer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Wij vinden u altijd interessant hoor.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Hartstikke fijn, hartstikke fijn. Had dat een jaar geleden gezegd, mijnheer Smeulders. Als het over de rendementen en het schatkistbankieren gaat, zien we ook een ontwikkeling. We zien ook dat er op aller andere wijzen gefinancierd wordt en dat er op allerlei andere wijzen, ook door de provincie, wordt gekeken hoe we ons rendement wel kunnen halen. Risicoloos bestaat

niet, maar zolang dat met zo weinig mogelijk risico's kan, dan vinden wij dat een heel goede zaak. Maar als u nu aan mij zou vragen of wij als provincie ook stations en vliegvelden willen kopen, dan hebben we een ander punt en dan moeten we daarover uitgebreid met elkaar in discussie. Want daar is het CDA niet zo enthousiast over.

De **voorzitter**: Vervolgt u uw betoog.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Oké. We hebben het over het betrekken van de Staten bij grote financiële beslissingen. Als het college van plan is om dat niet te doen, dan hebben we daartegen fundamentele bezwaren.

Voorzitter. Ik sluit af. Het CDA staat voor dichtbij, degelijk en duidelijk. Dat hebben wij vertaald in een aantal vragen en ook voorstellen. Wij willen beweging in Brabant en dat zou u nou ook moeten aanspreken. Ik eindig nog met een les van Cruijff voor het college over beweging. Als je moet sprinten, ben je te laat vertrokken. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Van der Sloot voor haar bijdrage. Dan is nu de fractie van de SP aan de beurt. Ik geef graag het woord aan de heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter. Die niet naar zijn kathedraal hoefde te sprinten, omdat hij op tijd vertrokken was. Dank u wel, voorzitter. De vraag is om in te stemmen met de inhoudelijke lijn van de Perspectiefnota 2016 en de volgende bestuursopdrachten aan het college te verstrekken. Om maar meteen de spanning eraf te halen, voorzitter, daar kan de SP-fractie mee instemmen.

Na dat geconstateerd te hebben, voorzitter, zal ik de Perspectiefnota doorlopen. Ik zal in eerste termijn niet met moties en amendementen komen. Ik zal het college een aantal vragen stellen en afhankelijk van het antwoord, of dat ons al of niet tevreden stelt, zullen wij in tweede termijn eventueel moties of amendementen indienen.

Voorzitter. Ik kom eerst bij de eerste vaststelling: ontwikkel met partners een integrale aanpak van leegstand inclusief instrumentarium. Voorzitter, naast leegstand van winkels en kantoren is leegstand van boerderijen en stallen ook een steeds groter probleem. Gelukkig constateert het college dat ook wel. Maar, voorzitter, wat het leegstaan van stallen en boerderijen extra met zich meebrengt is dat het uitstekend geschikte locaties zijn voor allerlei vormen van vaak drugsgerelateerde criminaliteit. Het lijkt mij een extra reden om als college met name op deze leegstand extra in te zetten. Voorzitter. En dan kom ik in de praktijk een voorbeeld tegen in een Brabantse gemeente waar een stal zes jaar heeft leeggestaan. En die vervolgens weer gebruikt gaat worden. Terwijl het in het algemeen mogelijk is om na drie jaar leegstand een vergunning in te trekken. En als je dan vraagt: 'Goh, voor die stal een kilometer verderop is na drie jaar de vergunning ingetrokken, waarom is dat na zes jaar bij die andere nog niet gebeurd?' Dan is het antwoord: 'Ja, dat weten we eigenlijk niet waarom we dat niet gedaan hebben.' Met andere woorden, voorzitter, zou het een instrument voor dit college kunnen zijn om goede inventarisaties te hebben van wat de leegstand is wanneer die driejarige termijn aan bod is? En dat is ook een logisch, en misschien een moment dat enige druk erop kan zetten om onder dreiging van het vervallen of het onttrekken van een vergunning iets met die leegstand te doen. Mij blijkt uit de praktijk dat er nu nog veel doorheen slipt en dat we juist vaak niet ingrijpen op het moment dat dat kan.

Voorzitter. Wat kan de provinciale rol zijn bij de ontwikkeling van een nieuw toekomstperspectief voor de Brabantse varkenssector? Voorzitter. Ik las dit gedeelte dat het college schreef en er sloeg mij toch wel wat schrik om het hart. Want ik kreeg de indruk dat het ook mogelijk kan zijn dat het toekomstperspectief in de varkenssector ook nog zou kunnen zitten in een toename van de grootschaligheid. Voorzitter, ik wil graag van dit college horen of dit college enige toekomst ziet in een verdere toename van de grootschaligheid.

We weten allemaal dat dat bijna een natuurlijke druk is van de marktwerking. De retail die steeds lagere prijzen biedt, die bijna automatisch leiden tot die vergroting van de schaal. Maar, voorzitter, ik heb in een interruptie bij de heer Van Gruijthuijsen al aangehaald dat wij verwachtingen hebben gewekt. Dit college heeft verwachtingen gewekt bij al die mensen in het buitengebied, op het platteland. In die overlastgebieden hebben wij verwachtingen gewekt dat dit college resoluut aan de slag zou gaan en hebben wij in het vooruitzicht gesteld in die overlastgebieden te komen tot een standstill.

De **voorzitter**: Interruptie Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, voorzitter. Dat zijn natuurlijk woorden uit ons hart. Over de stallen, de leegstand en het effect van schaalvergroting. Het heeft ook direct betrekking op nieuw beleid vanuit deze perspectiefnota. Maar ik wil het toch heel even iets breder trekken, om het beeld voor onszelf heel helder te krijgen. Is de SP ook van mening dat die aantallen in andere sectoren van de veehouderij naar beneden zouden moeten?

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ik denk dat je op dit moment in de rundveesector bijna die beweging al ziet. Helaas door heel vervelende omstandigheden. Ik ben onlangs nog betrokken geweest bij het tot stand brengen van een nertsenfokkerij. Op enig moment zouden daar 100.000 dieren zijn. Ja natuurlijk, het gaat niet alleen om die varkenssector. Ik noem specifiek de varkenssector, omdat dat op dit moment wel de meest overlastgevende is en degene die het meeste hinder veroorzaakt.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers. Nee. De heer Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Ja. Mijnheer Heijmans. Het valt mij op dat we zo snel over dierenaantallen praten. En bent u het niet met mij eens dat we eigenlijk zouden moeten praten over de effecten van een bepaalde sector? En vervolgens een ontwikkeling daarin. En vervolgens moeten sturen op effecten en outcome in plaats van nu meteen op dierenaantallen te gaan sturen.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): We kunnen natuurlijk hier de discussie gaan voeren of het gaat om het verminderen van de overlast of dat het gaat om het verminderen van de dieren. Dat is in feite de discussie die u aanhaalt. Ik ben ervan overtuigd, en dat heb ik meermalen gesteld, dat dat ook de inzet is geweest van het college in de onderhandelingen. Dat onze conclusie is: daar waar er op dit moment overlast is moeten we nu eerst komen tot een standstill. Dat wil zeggen voor Brabanders die een hekel hebben aan moeilijke woorden, zoals mevrouw Van der Sloot: geen toename van het aantal dieren. Dat is helemaal niet revolutionair. Maar dat is een mogelijkheid om een situatie te creëren waarin je de mogelijkheid hebt om vervolgens vanuit die standstill te kijken of het door een verdere afname van dieren moet of zou het via technische middelen kunnen. En ik heb niet zoveel vertrouwen in die technische middelen, zal ik u wel zeggen.

De **voorzitter**: Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Nee, maar dan wil ik toch even toetsen. Want volgens mij gaan we niet de discussie aan over wat er nou opgeschreven stond, maar wat het gevolg is. En die standstill herken ik ook.

Of het doel an sich is het verminderen van het aantal dieren is of dat we met elkaar constateren dat dat een oplossing is en er meer zijn. Volgens mij moeten we dat punt nog bereiken in de discussie.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Kijk, het aantal dieren verminderen is voor mij een lastige discussie, omdat we in Brabant twee compartimenten hebben. En ik weet dat er ook gebieden zijn in Brabant waar je niet kunt spreken van een situatie waarin er sprake is van overlast en een overbevolking van dieren. Maar waar het ons in feite in eerste instantie allemaal om moet gaan, is of er overbelaste gebieden zijn die we allemaal kennen. Bij de komende begrotingsbehandeling wil ik nu echt duidelijkheid hoe we ten aanzien van die standstill staan. Want laat ik u mij eerlijk zeggen dat ik er op dit moment geen zicht op heb of we die goede kant op gaan of dat we nog steeds in die overlastgebieden met een toenemend aantal dieren zitten. Mijn indruk is namelijk dat de BZV misschien niet dat effect heeft dat we allemaal gehoopt en verwacht hadden.

De **voorzitter**: Dat is helder. Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dank u wel, voorzitter. De heer Heijmans wil helderheid vanuit het college. Maar ik heb al heel wat debatten met uw woordvoerder gevoerd. En dan blijft u toch telkens hameren op het verminderen van staarten en dierenaantallen in heel Brabant. En dat is precies ook de reden waarom het telkens op de agenda staat en er telkens een discussie is, zegt de heer Van Gruijthuijsen. Geeft u nou ook garen op de klos en gaat u dan ook mee in de lijn, zoals de D66-fractie ook deed, om zo snel mogelijk te komen tot compartimentering van die gebieden waar er overlast is, zodat we dan een reële discussie kunnen voeren over zowel mest, het toekomstperspectief en het ruimte bieden voor jonge boeren in alle andere gebieden van Brabant? Of blijft u toch nog hangen op het verminderen van staarten, dat u over heel Brabant uit wilt smeren?

De **voorzitter**: De vraag is helder. Mijnheer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Mijnheer Vreugdenhil. Wij kunnen wachten tot we kleinere compartimenten mogen maken. Dat kan op dit moment niet. Dat mag niet. Daar hebben we de wettelijke mogelijkheden niet toe. Helaas is er ook nog een staatssecretarisswisseling geweest op Landbouw. Dan kunnen we inderdaad nog een aantal jaren gaan zitten wachten, totdat die compartimentering er misschien komt en we de mogelijkheden hebben. En waar ik voor pleit is om nu al het mogelijke te doen om die standstill te bereiken. Dat is de verwachting die we bij onze burgers hebben gewekt. Dat is zelfs waarover wij het in onze onderhandelingen, zelfs met het CDA, snel eens waren: die standstill moet er komen. We hebben nog wel discussie gehad over de tijdelijkheid ervan en hoe lang die zou moeten duren. Maar dat was geen discussie.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter. Dit biedt in elk geval ruimte. Want of het nou met compartimentering gaat of met gedifferentieerd ruimtelijk beleid van Brabant, daar kunnen we allemaal uitkomen. Ik hoor u duidelijk zeggen: 'We zijn er voor om zo snel mogelijk voor die overlastgebieden een helder beleid te vormen, zodat we een toekomstgerichte visie op Brabant voor deze sector kunnen voeren.' Daar kunnen we mee uit de voeten. En daar gaan we graag met u over aan de slag.

De heer **Heijmans** (SP): Natuurlijk, mijnheer Vreugdenhil. Laat het duidelijk zijn dat ik graag een toekomst wil voor onze Brabantse boerenstand. Want mijn hart als boerenzoon gaat net zo goed uit naar het familiebedrijf als dat van het CDA. Er is hier niemand die de boeren – laat ik het maar even plat zeggen – om zeep wil helpen. Natuurlijk willen wij een gezond perspectief. Volgens mij wil zelfs GroenLinks dat. Ja, ze staan te knikken.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Er wordt mij iets gevraagd. Nou ja, wij willen natuurlijk ook een boerenstand. Laat dat duidelijk zijn. Maar niet in de mate zoals die nu is. Maar ik heb toch wel een vraag aan D66. Hij zei niet te sturen op dieren aantallen, maar op andere dingen. Dan vraag ik me wel af waarop u dan wel wilt sturen. Wilt u sturen op ontbossing en klimaat effect? Ik bedoel, niets zo concreet als gewoon zeggen waarover je het hebt. Waar wilt u op sturen?

De **voorzitter**: Ik geef de heer Meijer gelegenheid daarop te antwoorden.

De heer **Meijer** (D66): Ja. Er werd al gefluisterd 'gedeputeerde Meijer'. Volgens mij hebben we dat keurig afgesproken en staat dat gewoon netjes opgeschreven. Het gaat om de effecten van die dieren aantallen. Dat is wat ik probeer te zeggen. Dat is hetzelfde, maar die discussie gaan we straks nog wel voeren, of je nou biologische landbouw als doel aan sich gaat claimen. Voor D66 is dat geen doel an sich. Het aantal staarten in Brabant is geen doel an sich. Het gaat om het effect en volgens mij legt de heer Heijmans dat prima uit, mede namens ons.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik ben zo benieuwd wat de randvoorwaarden dan van D66 zijn. Wil hij het klimaat effect aanpakken? Wil hij de ontbossing stoppen? En op welke manier denkt D66 ...?

De **voorzitter**: Dames en heren. Wij kennen de vormen van duale debatten onderling. Maar ik wijs er wel op dat de Perspectiefnota aan de orde is en dat we in termen van techniek en maatvoering even moeten zeggen dat dit soort debatten ook op andere plekken nog voluit gevoerd kan worden. De heer Meijer was aan de beurt om te reageren.

De heer **Meijer** (D66): Ik denk dat u dat keurig heeft samengevat en ik kijk uit naar de themabijeenkomst waarin dit besproken wordt.

De **voorzitter**: Dan is nu mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voorzitter. Ik hoor de heer Heijmans een vraag aan het college stellen over wat nou eigenlijk het doel is en hoe het college met de landbouwsector wil omgaan. Aan de andere kant hoor ik de heer Heijmans ook zeggen: 'Wij geloven eigenlijk niet zo in die technische middelen.' Maar de VVD hoorde ik een heel groot verhaal vertellen over gas op de innovatie en dat het allemaal sneller moet. Dat klinkt toch wel weer als die technische middelen. Mijn vraag aan de heer Heijmans is eigenlijk niet hoe het college erin staat, maar hoe de coalitie er nou in staat.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja. U gaat echt te ver als u zegt dat de SP niet in technische middelen gelooft. Natuurlijk zijn er voor sommige zaken technische oplossingen. Maar mijn geloof in die technische oplossingen gaat niet zo ver – en daarvoor wil ik hier waarschuwen – dat wij in staat zouden zijn om in de huidige overlastgebieden het aantal dieren nog verder te laten toenemen en de overlast te laten afnemen door technische middelen. Technische middelen zou je in de overlastgebieden kunnen inzetten om vanuit de standstill te komen tot vermindering van de overlast. Mij gaat het een stap te ver om te verwachten dat je via technische middelen ook nog een verdere grootschaligheid kunt realiseren etc.

De **voorzitter**: Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Dan constateer ik hier toch wel een groot verschil tussen uw verhaal en het verhaal van uw coalitiepartner, de VVD. En via u wil ik dan ook de VVD vragen om daarop in de tweede termijn te reageren. Want dit is toch wel een belangrijk thema voor Brabant. Dat heeft u zelf ook aangegeven.

De **voorzitter**: De heer Heijmans vervolgt zijn betoog. Ik stop dat debat nu. Ik heb verwezen naar de verdere mogelijkheid. Heijmans gaat nu verder.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik wil er toch op wijzen dat we ongeveer een jaar geleden een onderhandelingsronde hebben gehad, waarbij die standstill eigenlijk bijna vanzelfsprekend was. En het volgende, voorzitter, moet niet vergeten worden. Bij een aantal vragen die ik hier hoor over de toekomst van de landbouw hebben we mooie afspraken gemaakt. Volgens mij is deze gedeputeerde zich daarvan heel goed bewust. Wij hebben afgesproken dat wij de keten op Noordwest-Europese schaal gaan sluiten in de toekomst. En dat geeft, met name voor de mensen die een warm hart hebben voor natuur, milieu en duurzaamheid, een stevige garantie. Maar die garantie is alleen iets waard als we ook richting het sluiten van die keten gaan op die schaal. En dat wil ik ook van de gedeputeerde horen. Dat hoeft niet nu, maar bij de begrotingsbehandeling. Dit is tenslotte een kijk naar de begrotingsbehandeling eind van dit jaar. Bij de begrotingsbehandeling wil ik een soort rapportage van hoe ver we zijn op weg naar die gewenste richting. Want volgens mij is dat een richting die we in dat beraad allemaal voorstonden en hebben afgesproken. Ook volgens mij de enige werkelijke reden waarom natuur- en milieuorganisaties destijds hebben ingestemd.

Voorzitter. Ontwikkel een integrale aanpak rond de vth-taken. Voor de mensen thuis, vth is vergunningverlening, toezicht en handhaving. Voorzitter. Dat is natuurlijk prima, want een overheid die wel vergunningen afgeeft, maar vervolgens niet of amper toeziet op naleving en bij gebleken gebreken niet handhaaft maakt zichzelf belachelijk en wordt niet meer serieus genomen. En een ding kan ik dit college, maar dat constateert het college zelf ook al, ook na 2019 zullen wij toezicht moeten houden, moeten wij handhaven en vergunningen verlenen. Maar, voorzitter, en dan sluit ik me toch aan bij mevrouw Van der Sloot, dan zie ik dat daar een paar bedragen genoemd worden. Vanaf 2020 6,2 miljoen euro aan extra structurele middelen, waardoor ik denk: oei. En vanaf 1 januari 2019 ook nog eens 1,2 miljoen euro meen ik uit mijn hoofd aan extra middelen. Met ons hoeft u niet bang te zijn dat u een discussie krijgt of dat geld wel nodig is, of dat geld er wel is. Het zal er moeten komen. Maar ik wil bij de begrotingsbehandeling wel zicht van het college dat we dus ook echt in het meerjarenperspectief een goede dekking hebben voor die middelen. Eigenlijk wil ik nu ook wel van de gedeputeerde weten of het misschien mogelijk is dat deze middelen ten koste zouden moeten gaan van natuurontwikkeling.

De **voorzitter**: Een interruptie van mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Dat is een prachtige vraag. Ik heb nog een vraag, want u noemde een aantal bedragen en een aantal jaartallen. Realiseert de SP-fractie zich dat er binnenkort ook nog een factuur neerploft op de deurmat van de provincie over het tekort over het jaar 2015 van de Omgevingsdienst Midden en West-Brabant? Dus daar nog even bovenop hè?

De **voorzitter**: De heer Heijmans. Vervolgt u uw betoog.

De heer **Heijmans** (SP): Daar kom ik op het einde van mijn betoog nog even op terug, mevrouw Roijackers.

Voorzitter. Bepalen de mensen de omstandigheden of bepalen de omstandigheden de mens? Voorzitter. Ik denk dat beide het geval is. Waarom lijkt onze samenleving steeds minder tolerant te worden? Waarom neemt de hufterigheid in bijvoorbeeld het verkeer en op social media zo toe? Waarom is er een toename in het aantal burn-outs? Waarom neemt de vereenzaming toe? Hoe kan het dat we eind jaren '90 oplopend van 50.000 tot 100.000 vluchtelingen per jaar konden opvangen zonder noemenswaardige problemen? En hoe kan het dat dat nu leidt tot zoveel woede en weerstand? Voorzitter. Ik ben er van overtuigd dat onder andere omstandigheden mensen anders reageren. Vanaf de jaren '80 zijn we de verzorgingsstaat steeds verder gaan afbreken en werden begrippen als bestaanszekerheid en solidariteit ouderwets gevonden. Een vaste baan werd een flexbaan. Mensen werden gedwongen zzp'er en al heel snel werden collega's concurrenten. Ik hoop dat mijn jaarcontract verlengd wordt en daarvoor werk ik me kapot. En mijn collega zoekt het maar uit. Steeds meer mensen, voorzitter, zijn een soort dagloner geworden. Die vroeger, zo'n honderd jaar geleden, bij de fabriekspoort stonden. En dan kwam de baas langs en die zei: 'Jou en jou kan ik vandaag gebruiken'. En 'sorry mensen' tegen de anderen 'voor jullie heb ik vandaag niks'. Voorzitter. Het lijkt allemaal veranderd. Maar tegenwoordig zitten deze mensen bij de telefoon te wachten. Goh, misschien belt mijn baas en kan ik weer een paar uurtjes werken. Dan kan ik deze maand de huur weer betalen. Het lijkt allemaal zoveel beter geworden te zijn, voorzitter. Maar vanaf de jaren '80 zijn we als het gaat om bestaanszekerheid en zekerheden aan het terugploegen. Bestaansonzekerheid. Heb ik morgen nog wel werk? Lukt het me wel als zzp'er om die opdracht binnen te halen? Kan ik ooit wel een huis kopen met een tijdelijk baantje? Voorzitter. Geen wonder dat onze samenleving steeds minder prettig wordt. Als de onzekerheid en de stress toenemen, dan is het niet gek dat mensen een kort lontje krijgen en dan is het niet gek dat je minder tolerant wordt. En dan is het ook niet gek dat je soms met scheve ogen kijkt naar anderen die van alles lijken te krijgen of het beter hebben dan jij. Natuurlijk, voorzitter, kunnen wij als provincie deze neoliberale koers niet ombuigen. Maar we kunnen wel proberen zoveel mogelijk onze eigen koers te varen. En laten we dan ten eerste, voorzitter, als provincie nou eens niet meedoen met die steeds verdergaande flexibilisering. Kies voor vaste contracten en wees je ervan bewust dat dit zich op de langere termijn uitbetaalt in loyale krachten, behoud van kennis en mensen die kritisch durven te zijn, omdat ze niet hoeven te vrezen bij het minste of geringste hun jaarcontract weer te verliezen.

De **voorzitter**: Interruptie Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ja, voorzitter. Ik hoor van de nestor in dit gezelschap wildenthousiasme als ik hem hoor prediken over het tegengaan van dit veel te ver doorgeschoten neoliberale samenlevingsgedachtegoed in Nederland, maar ook hier in Brabant. Helemaal met u eens. Maar aan de andere kant heb ik toch ook wel een grote vraag. Want dit college is het college, althans zo predikt het zelf, van de vernieuwing, beweging in Brabant, innovatie en dan met 24 dure Engelse woorden. Maar ik hoor u weinig zeggen dat we op het gebied van arbeidsmarktbeleid juist vaste contracten hanteren en vasthouden aan het oude. Hoe kijkt u dan bijvoorbeeld aan tegen toch de goede initiatieven – althans, dat

vinden wij – bijvoorbeeld van flexsecurity? Van de heer Pauli. Dat zijn toch vernieuwende concepten, bent u daar dan ook tegen?

De heer **Heijmans** (SP): Nee, nee, nee. Mijnheer Steenbakkers. Daar zijn wij juist hartstikke voor, omdat flexsecurity uit twee woorden bestaat: flex en security. En met name dat security spreekt ons aan. Beter een half ei dan een lege dop. Beter een flexbaan, maar wel gegarandeerd een aantal uren dat ik te werken heb, dan een flexbaan waarin ik de ene week nul uren te werken heb en de volgende week misschien tien uren te werken heb. Flexsecurity is niet ideaal, maar het is wel een antwoord op de totale onzekerheid van een flexbaan op basis van een nulurencontract.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Oké. Nou, dat is al een genuanceerd antwoord. Want ik dacht net toch echt te horen dat we een beetje vast zouden moeten houden aan het oude. Maar ik ben blij dat te horen. Hoe ziet de heer Heijmans dat dan samen? Gaat hij zijn achterban zeggen te pleiten voor iedereen een vaste baan en geen flexsecurity? Of zegt u: flexsecurity wel, maar het is niet het optimale; we hadden het zelf als SP liever anders gezien? Hoe moet ik dat zien?

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ten eerste, mijnheer Steenbakkers, maakt u een enorme fout door te zeggen dat de SP wil vasthouden aan het oude. Ik probeer net duidelijk te maken dat aan die hele flexibilisering vasthouden het oude is. Daarmee ga je honderd jaar terug, toen er voor niemand bestaanszekerheid was. Toen moesten mensen zich elke dag maar weer op de arbeidsmarkt begeven in de hoop die dag weer werk te hebben. De bekende dagloners, die toen het overgrote deel van het arbeidsproletariaat was. En met onze hele flexibilisering zitten we weer ongeveer in de situatie die we honderd jaar geleden achter ons hebben gelaten. Dus wie is er ouderwets? Dat zijn alle mensen die willen flexibiliseren. Die zijn hopeloos ouderwets. Het is heel erg modern om voor bestaanszekerheid te pleiten en te zorgen dat we weer een relaxte samenleving krijgen in plaats van een samenleving waarin we elkaar alleen maar zien als concurrent. En waarin we met ellebogen moeten proberen boven die ander uit te stijgen.

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Dank u wel. Ook GroenLinks vindt de flexibilisering van de arbeidsmarkt een heel belangrijk punt. In die zin kunnen we de SP een heel eind volgen. Maar is de SP ook bereid naar creatieve oplossingen te kijken? Bijvoorbeeld na te denken hoe we op regionaal niveau werken aan afspraken op het gebied van arbeidstijdverkorting. Of kunnen we eens gaan experimenteren om te kijken of we de relatie tussen werk en inkomen anders kunnen organiseren? Bijvoorbeeld waar GroenLinks al langer over spreekt en voorstellen voor doet, het basisinkomen. Om daar eens mee te gaan experimenteren. In andere landen gebeurt dat, in regio's ook. Met succes. Is de heer Heijmans bereid om daar ook eens over mee te denken?

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ik ben voor elk experiment. En waarom? Omdat een experiment nooit kan mislukken. Dus experimenten, waarbij je wilt proberen te ontdekken of er andere mogelijkheden of andere wegen zijn, graag. Het voorbeeld wat u noemde was arbeidstijdverkorting. Ik had in mijn verdere betoog

nog iets willen zeggen over al die ouderen van 50, 55 en ouder, die in die hopeloze positie zitten dat ze zich een slag in de rondte moeten solliciteren en niet eens uitgenodigd worden. Wat zou arbeidstijdverkorting en het gezamenlijk verdelen van het werk dat moet worden gedaan een verbetering voor onze samenleving zijn. En daar wil ik graag met GroenLinks en iedereen dit dat wil naar op zoek gaan.

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Nou, dat is heel mooi. En ik ben ook eigenlijk heel benieuwd hoe de andere partijen in deze Staten, natuurlijk ook de coalitiepartijen, hiernaar kijken. We zitten met een werkloosheidspercentage van nog steeds 6%. En de werkenden werken zich letterlijk een slag in de rondte. Met alle stress en overspannenheid van dien. Hoe kunnen we dat evenwicht terugbrengen?

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter. Ik kan alleen maar vaststellen dat ik het met de heer Uijlenhoet in die zin helemaal eens ben. Alleen hebben we de tijd een beetje tegen, mijnheer Uijlenhoet. Het is op dit moment niet in om over arbeidstijdverkorting te praten. Dat is de tijdgeest waar je ook mee te maken hebt. Ik hoop dat we samen blijven roeien tegen die tijdgeest.

De **voorzitter**: Interruptie Bollen.

De heer **Bollen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik heb eigenlijk een vraag aan de heer Heijmans. Ik hoor hem zeggen terug te kijken naar het verleden van de loonwerkers en dagwerkers. Naar dat systeem willen we toch zeker niet terug? Ik vraag me dan af of de heer Heijmans het met mij eens is dat de enige manier om aan het werk te komen is dat de economie beter draait. En dat we daarvoor in Brabant moeten staan en dat de discussie over arbeidstijdverkorting slechts gereedschappen zijn. Het gaat erom dat we banen creëren en dat de economie weer draait.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, mijnheer Bollen. Natuurlijk ben ik voor economische groei, mits het verstandige groei is. En we moeten ons ook realiseren dat eeuwigdurende groei onze aarde uiteindelijk uit zal putten. Want er zijn grenzen aan de groei. Ik geloof dat er zelfs ooit een heel rapport over geschreven is: 'Grenzen aan de groei'. Dus ja, ik ben het met u eens. Een van de belangrijkste opdrachten aan dit college is werkgelegenheid te creëren en bedrijvigheid aan te trekken. Maar, mijnheer Bollen, ik denk dat dat niet voldoende zal zijn op termijn. Ik denk dat we heel raar denkend in de afgelopen 100, 200 jaar naar een 40-urige werkweek zijn gegaan. 37,5 uur is die in veel gevallen misschien. En dat we om de een of andere reden denken dat het nu ophoudt. Maar waarom zou dat niet verder kunnen gaan? Door die techniek, waar toch de meesten van ons wel een beetje de voordelen van inzien, zijn wij in staat om veel makkelijker en sneller te produceren. Dus waarom zouden al die modernisering niet leiden tot uiteindelijk een 4-daagse werkweek of een 2,5-daagse werkweek? Maar dan moeten we wel onder elkaar verdelen. Dus ja, economische groei. Maar niet alleen economische groei.

De **voorzitter**: Reactie Bollen nog op dit punt.

De heer **Bollen** (VVD): Ik hoor wat u zegt, maar volgens mij hebben we over een paar jaar een heel andere arbeidsmarkt, dan dat die nu is en dat we zelfs mensen tekortkomen. Dus voordat we nu met dit soort hulpmiddelen en arbeidstijdverkorting gaan werken ... Straks komen we mensen te kort op de arbeidsmarkt met onze vergrijzing. Er gaat volgens mij in de toekomst wat mis. En dan heb ik het nog niet over mensen die in een heel ander stelsel van onze tijdsbesteding in de arbeid hebben, al dan niet met technische middelen. Dus die mening deel ik niet.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Mijnheer Bollen. Ik ben een stuk ouder dan u. Dat betoog dat we straks mensen tekort gaan komen, hoor ik al 50, 60 jaar. En dat hoorde ik 10 jaar geleden ook. En we zitten nu met 600.000 werklozen. Ik zie dat tekort aan mensen niet. De praktijk laat mij iets anders zien.

De **voorzitter**: De heer Kutlu.

De heer **Kutlu** (D66): Ik wil even terugkomen op dat flexsecurity en wat dat volgens D66 zou moeten inhouden. Ik denk dat de heer Heijmans het daarover met mij eens is. Vandaag de dag gaat het niet meer om de baan zekerheid, maar om de werk zekerheid. Als we met elkaar via flexsecurity of met een aantal andere aanvullende afspraken voor elkaar zouden kunnen krijgen dat iedereen die zich op de arbeidsmarkt begeeft, dat die gewoon aan werk kan komen. Het gaat denk ik niet om werktijdverkorting of basisloon of wat dan ook. Mijnheer Heijmans, dat zult u met mij eens zijn. Nee, het gaat erom dat mensen gewoon werkzaamheden kunnen krijgen. In ieder geval, als ze 's ochtends opstaan, dat ze zeggen: vandaag heb ik wat te doen. Maakt niet uit bij wie en waar. Maar dat ik werk heb. Bent u dat met mij eens?

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Volgens mij zijn wij het helemaal eens, mijnheer Kutlu. Dat voorbeeld is al tientallen jaren oud. Dus laten we nou niet denken dat we met iets heel erg moderns bezig zijn. Bij de havenpool wist de havenarbeider niet waar hij de volgende dag zou werken, maar hij wist wel dat hij werk had. Dat is in feite iets dat al tientallen jaren bestaat. We moeten het alleen soms opnieuw uitvinden, heruitvinden of leren waarderen. Maar ik ben het met u eens dat dat natuurlijk wel een zekere flexibiliteit vergt, niet weten waar je de volgende dag werkt, maar het heeft wel dat belangrijke van bestaanszekerheid van het hebben van een inkomen en het feit dat je werkt hebt.

De **voorzitter**: Het punt is helder en voldoende gewisseld. Nog een aanvullend punt. Dat mag nog.

De heer **Kutlu** (D66): Bent u het ook met mij eens dat een leven lang leren ook daarvan deel moet uitmaken?

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Een leven lang kunnen leren. Niet een leven lang moeten leren.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Heijmans** (SP): Een leven lang kunnen leren ben ik helemaal met u eens.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ik luister net even goed naar het debatje tussen de heren Heijmans en Bollen. En ik voelde me daar als CDA'er ergens in het midden perfect thuis. Daarom ben ik ook bij de middelste microfoon gaan staan. Waarom het gaat is eigenlijk het volgende. Het is eigenlijk een debat waarin je zegt zoveel mogelijk mensen aan een baan te willen helpen en arbeidstijdverkorting. Wat is nu nog realistisch in de groei en wat niet? Goed rentmeesterschap. Dat hoor ik de heer Heijmans zeggen. Daar ben ik helemaal fan van. Zit er alleen geen verschil in de werkzaamheden die gezocht moeten worden? Want het is wel zo dat we nu feitelijk al in sommige gebieden handjes en hersenen tekortkomen. In sommige gebieden is er een mismatch. Hoe ziet de heer Heijmans dat? Is er een verschil op die arbeidsmarkt, want hij scheert het nu over één kam?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): U zegt handjes tekort te komen en op sommige plaatsen hersenen tekort. Ja, inderdaad heb je af en toe die mismatch. Dat heeft natuurlijk alles te maken met het inrichten van een goed onderwijssysteem. Dat heeft ook te maken met goed kijken wat de toekomst gaat brengen. Maar dat heeft zelfs te maken met je landelijke ruimtelijkeordeningsbeleid. Ga je bepaalde locaties ontwikkelen, daar waar een arbeidspotentieel is en daar waar de denkkraft zit. En mijnheer Steenbakkers, daar moeten we echt niet bang voor zijn, we leven in een geglobaliseerde economie. En dat zal inderdaad betekenen dat we niet alle banen kunnen invullen met Nederlandse werknemers of Nederlands opgeleide mensen. En dat betekent dat er ook in de toekomst sprake zal zijn van arbeidsmigratie. Zowel Nederland in als Nederland uit. En daar is volgens mij niks mis mee. Het kan ons allemaal verrijken.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ja. Ik ben blij dit te horen, want wij gaan een motie indienen die precies ook over die kwalitatieve mismatch gaat. Die ga ik de heer Heijmans nog even persoonlijk laten zien. Dat hij die goed bekijkt en dan ga ik ervan uit dat hij die ook steunt. Want we vinden hier precies hetzelfde van en dat is mooi.

De **voorzitter**: De heer Heijmans vervolgt nu zijn betoog.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter. Ik heb het gevoel dat ik hier al een hele tijd sta, dus ik zal proberen mij te beperken tot een paar opmerkingen.

Voorzitter. We hebben vanaf de jaren zestig in Nederland gelukkig heel grote stappen gezet als het gaat om het accepteren van andere seksuele geaardheid, de acceptatie van homoseksualiteit. Voorzitter. Juist in een tijd waarin je ziet dat tolerantie en acceptatie onder druk staan, betekent het dat je daar waar de mogelijkheden zich voordoen, moet proberen een dam tegen die toenemende intolerantie op te werpen. Het aardige dat zich voordoet is dat in 2017 twee Brabantse steden, te weten Oss en Den Bosch, de Roze Zaterdag gaan organiseren. En dat is een geweldige happening, mag ik het eigenlijk denk ik wel noemen, die ontzettend veel publiek trekt. En ik heb begrepen, voorzitter, dat zij moeite hebben om het financieel helemaal rond te krijgen. Ik geloof dat het om zo'n 50.000 euro gaat. En ik vraag niet aan het college om er even wat geld bij te leggen. Wat ik wel aan dit college vraag is of het bereid is om met de organisatie, het COC, in contact te treden om te kijken wat wij als provincie eventueel zouden kunnen betekenen in het mogelijk maken van een goed en interessant programma voor die Roze Zaterdag 2017 in Brabant.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen een interruptie.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Mijnheer Heijmans. Even een vraag. In de vorige periode kwamen er net voor sinterklaastijd ook allemaal ontwikkelingen van onderaf op. Initiatieven die weten hier de wandelgangen te vinden als er een eventueel tekort ontstaat. Eigenlijk gaat men dan via een soort piepsysteem om extra geld vragen. De VVD had toen de lijn eerst beleid en dan degene die het piepsysteem hanteren. Als dat binnen het beleid past, dan zou dat kunnen. Maar niet andersom. Bent u het met de VVD eens dat wanneer het ondersteunen van dit initiatief niet binnen het provinciaal beleid past, er dan ook geen geld naartoe moet?

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): U gaat nu wel erg ver. Geld is niet het eerste waaraan ik denk. Ik denk vooral aan een ambassadeursrol voor deze provincie in het op de kaart zetten van die Roze Zaterdag volgend jaar. Maar het is uiteindelijk aan deze Staten, mocht er geen andere mogelijkheid zijn, dan besluiten de Staten hierover. Maar het is niet mijn eerste gedachte dat wij als provincie dit gaat gaan opvullen, hoe sympathiek het mij ook is.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dus u bent het met mij eens dat als we daarover geen beleid hebben het in principe dus ook niet verder hoeft te gaan dan datgene wat u net noemde?

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja. U zegt het juist: in principe. En niet principieel.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Ja, zo'n Roze Zaterdag is natuurlijk een prachtig initiatief. Maar voordat we hier enig beleid op gaan voeren, lijkt het me toch wel zinvol om eens te gaan vaststellen waar de door de heer Heijmans aangehaalde intolerantie richting die homogemeenschap nu eigenlijk vandaan komt. En dat is wel degelijk de islamisering die in dit land hand over hand toeneemt. Dat is de voornaamste oorzaak van homohaat en intolerantie richting homoseksuelen in het land. Als u zich om te beginnen eens daartegen uitsprekt, dan zijn we al een hele stap verder.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja. Ik weet niet of de heer Van Hattem wel eens op scholen komt, waar gewone Nederlandse kinderen zitten en hoe zij spreken over homoseksuelen. Ik weet niet of u wel eens op de bouw rondloopt of bij een voetbalwedstrijd bent, waar het toch eigenlijk een normaal scheldwoord is: hé verrek, een homo. En dat zijn geen Marokkanen, mijnheer Van Hattem. Echt niet.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Nee, voorzitter. En dat is ook iets waar we ons heel erg ver van moeten houden en wat ook absoluut niet toelaatbaar is. Maar de haat, de diepgrondige haat jegens homoseksuelen die onder de islam leeft is van een andere categorie. En dan hebben we het letterlijk over mishandeling en van flatgebouwen gooien. Dat soort waanideeën. En daar moeten we scherp op zijn. En dat is een veel groter gevaar dan wat u nu beschrijft.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik spreek hier ook geen enkele sympathie uit voor die gevoelens bij die mensen. En volgens mij zit er ongeveer bij die meneer net zoveel haat ten opzichte van een andere bevolkingsgroep.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Ik ben heel erg blij dat de heer Heijmans dit voorstel doet. Wij als CDA vinden het heel erg goed om de Roze Zaterdag ook te ondersteunen. En je zou zeggen dat dat juist geweldig past in het beleid sociale veerkracht en zaken waar we mee bezig zijn. Mijn vraag aan de heer Heijmans is: vindt u ook niet dat de VVD hier wat te strak in zit?

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Nee, dat vind ik niet. Want de heer Van Gruijthuijsen is altijd zeer zorgvuldig in zijn woorden en heeft gezegd: in principe. En dat laat dus ruimte. Want daarom zei ik: aha, in principe, dat is dus iets anders dan principieel.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Ja, om daar nog even op in te gaan, wij zien wel dat er bijvoorbeeld bij economie behoorlijk wat economisch kleingeld, handgeld is om leuke dingen te doen. Misschien mag ik u de suggestie doen om aan de heer Pauli te vragen om te kijken of dat uit de economieportefeuille is. Dan is toch een soort beleid en een beleidskader, zou je zeggen.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Mevrouw Van der Sloot. Ik heb waardering en respect voor de manier waarop u probeert te stoken in een goed huwelijk.

De **voorzitter**: De heer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Misschien nog wel een homohuwelijk. Ik hoop dat de VVD in ieder geval zover gaat dat als we het belangrijk vinden – en ik heb ze niet horen zeggen dat ze het niet belangrijk vinden – we in ieder geval beleid kunnen ontwikkelen. Om even uit de discussie van een financiële bijdrage te blijven, zou ik misschien de heer Heijmans of misschien ook het college in dit kader willen vragen of ze het ook een goed idee vinden om op de internationale Coming Out Day in oktober dan ook de regenboogvlag te gaan hijsen. Zodat we uiteindelijk ook als provinciale overheid een teken van verbondenheid met alle mensen die iets anders zijn dan het gemiddelde kunnen uitstralen.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter, ik sluit me bij dit verzoek van de heer Hageman aan. En ik hoop dat het college op dit voorstel positief reageert.

De **voorzitter**: Mag ik vragen om stilte in de zaal? De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. In reactie op het laatste punt, wat mij betreft mag die regenboogvlag permanent de EU-vlag hier voor het provinciehuis vervangen.

Ik kom even terug op wat de heer Heijmans net allemaal stond uit te kramen. Beseft de heer Heijmans wel wat hij zegt? Ik noem hier het voorbeeld van excessief geweld tegen homoseksuelen door islamieten, van flatgebouwen afgooien. En de heer Heijmans zegt hier recht in mijn gezicht: u toont dezelfde haat tegen een bepaalde bevolkingsgroep. Waar en wanneer heb ik ooit tot zulk geweld opgeroepen? Wat u zegt is een flagrante leugen en een grove schande. En ik verwacht ook dat u die woorden terugneemt, anders bent u geen knip voor de neus waard.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik heb niet gezegd dat de heer Van Hattem mensen van torens wil gooien. Ik heb gesproken over de vergelijking van de hoeveelheid haat die in u zit. Dat heb ik vergeleken.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): U zegt: dezelfde haat. Dezelfde haat als geweld. Als mensen van torens afgooien. Dat is wat u zegt. Dezelfde hoeveelheid haat die de islam tentoonspreidt ten opzichte van homoseksuelen. En dat is een grove schande, wat u zegt. Dit is onacceptabel en dit neem ik u zeer, zeer kwalijk.

De heer **Heijmans** (SP): Mijnheer Van Hattem. Je hebt haat en je hebt gedrag. En ik heb nergens uw gedrag vergeleken met het gedrag van die bevolkingsgroep. Nee nee nee nee nee.

De **voorzitter**: Vervolgt u uw betoog.

De heer **Heijmans** (SP): Goed voorzitter. Dan nog een ander punt, dat misschien ook niet direct ons provinciaal beleidsterrein is. Maar over die sociale veerkracht, je merkt dat er in veel steden en ook in dorpen en kleinere gemeenten steeds meer mensen zijn die buiten de boot vallen. Daar is geen ruimte en plaats voor binnen het circuit van de GGZ. En we hoeven hier niet de discussie te voeren, voorzitter, of dat te maken heeft met allerlei bezuinigingen. Maar een feit is dat we in heel veel gemeenten steeds meer geconfronteerd worden met mensen die psychische problemen hebben, mensen met een psychose en mensen met een drugsproblematiek die in een wijk en buurt amok maken. Daar moeten weer hulpdiensten voor uitrukken, die gevoelens van onveiligheid met zich meebrengen. Wat ik merk, voorzitter, is dat heel veel gemeenten en hulpdiensten worstelen met dat probleem. Er zijn ook experimenten om dit probleem aan te pakken. Psycholance is er bijvoorbeeld eentje van. Want het heeft zo weinig zin, voorzitter, om zo iemand bij wijze van spreken op te pakken en na twaalf uur weer op straat te zetten. Want het zal zich herhalen. Je moet het observeren en vervolgens een programma hebben wat je met deze mensen doet. En ik vraag dus opnieuw niet om financiële middelen. Maar zou de provincie hierin een rol kunnen spelen door bijvoorbeeld een kennisbijeenkomst te organiseren, door een symposium hier voor gemeenten,

hulpdiensten en de politie te organiseren? Om te kijken wat voor kennis en ervaringen we hebben. En wat kunnen wij doen om te zorgen dat er geen grote ongelukken gebeuren, dat de veiligheid toeneemt en dat onze hulpdiensten ontlast worden? En dat we in feite zorgen dat er niemand tussen de wal en het schip valt. Het is een groot probleem en juist als provincie zouden wij die rol kunnen spelen van het samenbrengen van mensen die met probleem geconfronteerd worden om best practices en noem maar op te zoeken.

Voorzitter. Als laatste wil ik het toch nog even hebben over de Omgevingsdienst, waar we een financieel tekort hebben.

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal?

De heer **Heijmans** (SP): Er is gebleken dat niet alle gemeenten alles hebben uitbesteed aan die Omgevingsdienst. Voorzitter. Met name door die gemeenten is het tekort van de Omgevingsdienst extra opgelopen. Zou het dan niet reëel zijn dat je het tekort niet evenredig over de gemeenten verdeelt, maar dat je degenen die in feite mede-veroorzaker zijn van dat tekort door niet alles onder te brengen bij die Omgevingsdienst zwaarder aanslaat dan andere gemeenten? Ik vind daar toch wel een vorm van rechtvaardigheid in zitten. Graag daarop een reactie.

Voorzitter. Ik ben ongetwijfeld een paar dingen vergeten, maar ik vond het een fantastisch leuk debat dat we af en toe hadden. En ik kom in tweede termijn nog wel terug op de dingen die ik ben vergeten.

De **voorzitter**: Wij rekenen op u. Dan nu de fractie van de PVV. De heer Van Hattem heeft het woord.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Na het stamelende socialistische gebed van de SP is het toch wel tijd voor een wat duidelijker verhaal. Voorzitter. Dit college is nu bijna een jaar aan de slag met zijn bestuursakkoord 'Beweging in Brabant'. De vraag is echter nog altijd: waarmee aan de slag? Het bestuursakkoord is immers een totaal nietszeggende cross-over van duurzame doodoeners en living lab leuterpraat. Waar behalve veel van zulk eurofiel jargon geen concreet beleid uit kan worden afgeleid. En het afgelopen jaar heeft het college dan ook voornamelijk gegrossierd in het uitvaardigen van Statenmededelingen. Een voor zover al er sprake was van beleidsvoorstellen betrof het vooral de voortzetting van lopende programma's of ad-hocvoorstellen, waarvoor met stoom en kokend water de pot met Essentgelden moest worden geplunderd.

Dan hadden we nu toch eindelijk een perspectiefnota met een heldere beleidsvisie mogen verwachten. Maar integendeel. Dit college komt nu met een perspectiefnota, die zich vooral kenmerkt door een gebrek aan perspectief. Het is net zo perspectiefloos als de domme tekeningen in de bijbehorende, totaal infantiele infographic. Is dit het niveau waarop men de burger hier serieus wil nemen? Kinderachtige tweedimensionale tekeningetjes, bedoeld om de plannen van dit college duidelijk te maken. Het enige wat hiermee echter duidelijk wordt, is dat Brussel kennelijk belangrijker is dan onze eigen staat. In de infographic prijkt de EU-vlag, het baken van Brussel, prominent op de voorgrond, terwijl de Nederlandse vlag ontbreekt. Dit is niet zomaar een foutje van het extern ingehuurd communicatieadviesbureau, dat dit politieke poëzieplaatjesalbum maakt, maar zegt vooral veel over de blik van dit college. Ons eigen land is niet in beeld, de enige perspectieflijn is de blik op Brussel. Wat de PVV betreft komt onze nationale driekleur wel op de voorgrond en daar zullen we ook een motie toe indienen.

Voorzitter. Wat onze fractie hiermee vooral wil zeggen, is: wals niet over onze natiestaat heen. Kies voor meer Nederland en minder EU. En vertaal dit bij de begroting ook in beleid. Beleid dat niet louter moet bestaan uit het potverteren van de immunisatieportefeuille. Stop met het bankier spelen door met leningen te strooien met enkel het doel om verplicht schatkistbankieren te omzeilen. Daarmee wordt de Nederlandse belastingbetaler geen dienst bewezen. Integendeel. Of ziet dit college Brabant als Panama aan de Maas?

De **voorzitter**: Steenbakkers interruptie.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ik moet zeggen allereerst complimentjes voor de dichtvormpjes en alle alliteraties en dingen die erin zitten. Dat vind ik altijd wel mooi. De inhoud niet, want dit is toch wel weer hetzelfde PVV-geleuter dat ik altijd hoor. En dat is zeggen wat er allemaal misgaat. Maar nu even inhoudelijk op de immunisatieportefeuille. Wat is de oplossing hiervoor dan van de PVV?

De **voorzitter**: De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Heel duidelijk. We hebben hier in Nederland afgesproken dat we verplicht gaan schatkistbankieren. Daarmee komt het bedrag dat we hier nu in onze zak houden ten gunste van de Nederlandse belastingbetaler. Want daarvoor hoeven er minder belastingen te worden geïnd om aan de eisen uit Brussel te kunnen voldoen. En daarmee bereiken we meer dan nu ons in allerlei bochten te wringen om maar geld weg te zetten en vaak ook nog tegen de nodige risico's. En dat is een veel gezonder financieel beheer dan wat er nu gebeurt.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Kijk, vanuit uw functie als Eerste Kamerlid begrijp ik dat natuurlijk. Want dat bent u voor alle Nederlanders. Maar ik mag aannemen dat ik u hier mag aanspreken op wat u voor de Brabander doet. Dat wil ik dan even voor deze hele zaal gezegd hebben: u gaat geld wegzetten tegen 0% en nu zelfs min, dus we maken Brabant armer; daar bent u voor en dat vindt u fantastisch; en de Brabander kan op die manier op geen enkele manier fluiten naar zijn geld. Ik zie wel ook, daar komen we overeen, dat het niet in risicovolle dingen moet. Maar ik vind dit nou niet de meest briljante oplossing van de PVV.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Nou, als we het dan toch over geleuter hebben, hebben we hier een knap staaltje CDA-geleuter te pakken. Ik sta hier niet als Eerste Kamerlid. Ik beoordeel daar overigens alleen maar wetten en dit is geen wet die voorligt. Waarom het hier gaat is dat de provincie Noord-Brabant niet de inkomstenbelasting naar de burger stuurt. Dat doet de rijksoverheid. En daar gaat het om. We zitten hier als burgers, die allemaal diezelfde belasting moeten betalen. Weliswaar de een wat meer dan de ander. Daar gaat het om. En niet hoe de provincie voor het eigen gebruik en om de eigen hobby's in stand te houden zoveel mogelijk geld in de zakken kan houden. Daar schiet de burger uiteindelijk helemaal geen donder mee op.

De **voorzitter**: Interruptie Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter. Aanvullend op wat het CDA net vraagt over als je aan schatkistbankieren doet en het aan het Rijk geeft. U bent op de hoogte dat we op dit moment voor heel veel middelen met het Rijk moeten onderhandelen over toedeling van financiële middelen naar Brabant. Welke garantie kunt u geven dat als we gaan schatkistbankieren en gelden gaan overhevelen naar het Rijk, dat we minstens hetzelfde bedrag ook weer terug kunnen krijgen om voor de Brabanders ook te kunnen besteden?

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Als we geld parkeren bij het Rijk, dan blijven we daarover zeggenschap houden. En het is niet zo dat we er dan geen zeggenschap meer over hebben. Dus het is schatkistbankieren. Het is niet geld afgeven. Dat is wat anders.

De heer **Altundal** (SP): U heeft het volle vertrouwen dat het Rijk de wet- en regelgeving niet aanpast? Ook vanuit het rijksbelang de fiscale kaders en dat soort dingen aanpast, dat ook daar een nadeel zit. Welke garantie kunt u inbouwen dat ook naar de toekomst toe het Rijk niet de spelregels verandert en dat we daarmee dat geld blijven houden?

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Kijk, als u hier diezelfde garanties kunt bieden met al die risicovolle projecten, waarin u het wegzet, dan zitten we in een als-dandiscussie. Wat ik nu zie is dat er risico's worden genomen om willens en wetens belastinggeld weg te sluiten voor projecten om het schatkistbankieren te voorkomen. Ik zie de VVD al naar voren lopen, maar die kan ik alvast meegeven dat haar eigen Tweede Kamerfractie met initiatieven komt om juist zulk soort methoden door de decentrale overheden te voorkomen. Daar schieten we niets mee op. En daar schiet de belastingbetaler niets mee op.

De **voorzitter**: Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Dank u, mijnheer de voorzitter. Ik wil alleen maar even vragen, de heer Van Hattem had het zojuist over de immunisatieportefeuille, risicovolle projecten enzovoorts. We hebben daarvoor een Treasurystatuut. Dat is al eerder aan de orde geweest. U bent op de hoogte hoe dat zit en hoe het zit met betrekking tot het begrotingstekort? En hoe dat samengenomen wordt tussen lokale en provinciale overheden en de rijksoverheid? Want het maakt namelijk helemaal niets uit wat u voorziet op het totaal van het tekort van Nederland. Van de projecten die u risicovol noemt denken wij dat die juist bijdragen aan de economie van Brabant. Dat geld komt niet allemaal uit de immunisatieportefeuille. De immunisatieportefeuille wordt zonder risico triple A of met een laag risico – het is al eerder gezegd – uitgezet. We praten echt over verschillende bedragen in dezen. U moet geen karikatuur schetsen, mijnheer Van Hattem, die er niet is.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): En daar zitten we bij een essentieel punt. Inderdaad, zolang het in de immunisatieportefeuille zit klopt het helemaal wat u zegt. Maar het voorstel van het college is juist om die immunisatieportefeuille verder leeg te trekken. En dan ga je wel zulk soort toestanden krijgen.

De **voorzitter**: Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Ja. Maar hoe bedoelt u 'leeg te trekken'? Mijnheer, we gaan investeren in Brabant. Ik denk dat we dat willen. En wij hebben de voorkeur om te investeren in Brabant. En het geld niet voor nul, zoals gezegd, uit te zetten bij het Rijk en dan af te wachten wat het Rijk ermee doet. Wij houden wat dat betreft liever de controle over eigen geld in Brabant dan dat we dat aan een ander uitgeven. Ik had verwacht u daar aan onze zijde te vinden, maar kennelijk is dat niet zo, begriep ik.

De **voorzitter**: Dat is duidelijk. Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja kijk, en dat schetst dus het probleem. Als het investeren is, dat ten nutte en ten noodzaak is van de provinciale kerntaken, dan hebben we een andere discussie. Dan wordt het ook echt gebruikt waar het voor bedoeld is. Maar als u projecten gaat bedenken om maar geld weg te kunnen zetten, projecten die ook door private financiers bekostigd kunnen worden, dan zijn we verkeerd bezig. Dan zijn we hier als decentrale overheid voor bankiertje aan het spelen. En dat moeten we gewoon principieel niet willen.

De **voorzitter**: Van Hattem vervolgt zijn betoog.

De heer **Van Hattem** (PVV): Daarom zullen we ook een motie indienen om te stoppen met het verstrekken van zulke risicodragende leningen uit de Essentgelden. En als dit geld niet wordt weggezet bij de rijksschatkist, het dan maar terug te geven aan de burger.

Voorzitter. Essentieel is dat dergelijke uitgaven zich zouden moeten richten enkel en alleen op de provinciale kerntaken. En dat is voor de PVV-fractie ook de harde lijn voor de bij deze Perspectiefnota geformuleerde maatschappelijke opgaven en bestuursopdrachten: beperk u tot de kerntaken. Of dat nu bij de thans voorliggende bestuursopdrachten in de praktijk ook het geval zal zijn, is volstrekt onduidelijk. De meeste bestuursopdrachten zijn immers zeer breed, vaag en met de nodige voorbehouden geformuleerd. Bijvoorbeeld over agrofood. Wat wil dit college nu concreet gaan doen met het mestbeleid? Blijven we opnieuw hangen in eindeloze en geldverspillende dialoogsessies? De PVV vindt dat er genoeg gekletst is en er eindelijk duidelijkheid moet komen voor sector en samenleving. Wanneer legt gedeputeerde Spierings nu eens haar kaarten op tafel en komen er echte beleidsvoorstellen?

Met sommige zaken mogen we echt niet langer wachten, bijvoorbeeld op het gebied van dierenwelzijn. De afgrijselijke stalbrand vorige week aan de Notel in Oirschot, waar duizenden varkens een pijnlijke dood stierven, laat nog eens zien hoe noodzakelijk het waarborgen van brandveiligheid van veestallen is. Hiertoe dienen we samen met de Partij voor de Dieren dan ook een motie in.

Ook houden we permanente aandacht in de voor de agrofoodsector belangrijke aanpak van akkerdistels. Twee jaar geleden is zonder enige vorm van overleg de Akkerdistelverordening ingetrokken. Als PVV-fractie willen we graag een evaluatie zien van de gevolgen van deze intrekking voor boeren, dieren en het milieu en we dienen daartoe een motie in.

Daarnaast willen we gedeputeerde Spierings verzoeken om bij de dialogen over stankoverlast verder te kijken dan alleen de veehouderij. Dagelijks ondervinden veel automobilisten in vrijwel heel Brabant, met name in de file, enorme stankhinder van vrachtwagens met vervuild slib van het slibverwerkend bedrijf SNB (Slibverwerking Noord-Brabant) te Moerdijk. Elders in het land zijn hiervoor al innovatieve oplossingen. Zo werkt het Hoogheemraadschap van Delfland al samen met een slibverwerkend bedrijf aan geurloze transporten van vervuild slib. Aangezien de gedeputeerde al structureel overleg voert met SNB vragen we in een motie ook deze problematiek met hen te bespreken en na te denken over mogelijke oplossingen.

Voorzitter. Verder is de aanpak van leegstand in onze provincie een van de bestuursopdrachten. Hoewel het op zich terecht binnen de provinciale kerntaak past om aandacht te hebben voor het probleem van leegstaande winkelpanden, kantoren, boerderijen, erfgoed en bedrijventerreinen en hierop efficiënt op het ruimtelijk gebruik te sturen, is het nadrukkelijk geen oplossing van dit probleem door deze panden te gebruiken voor het huisvesten van asielzoekers of statushouders. Het op die manier faciliteren van de asielinvasie zorgt voor grotere problemen dan alleen leegstand en is dan ook geen provinciale kerntaak. We dienen daarom een motie in om geen leegstaande panden in te zetten voor de huisvesting van asielzoekers of statushouders.

Voorzitter. In dit kader is ook de bestuursopdracht om te investeren in sociale veerkracht meer dan zorgwekkend. Wat uw college noemt het ten aanzien van de instroom van vluchtelingen – en ik citeer – ‘het doen van een toenemend beroep op het vermogen van de samenleving om om te gaan met veranderingen’. En dat is niet het versterken van sociale veerkracht, maar het uitoefenen van sociale druk op andersdenkende burgers. Hoe kan dit college nog over sociale veerkracht spreken als het tegelijkertijd met de Brabantse aanpak gemeenten wil verplichten om asielzoekers op te vangen? Welke zeggenschap hebben burgers dan nog? Hoe sociaal is het ten opzichte van de Brabantse burgers om asieleisers voorrang te geven bij toewijzing van huurwoningen en zelfs nieuwe huizen voor hen te bouwen? Terwijl anderen jarenlang op een wachtlijst staan of überhaupt niet meer voor een sociale huurwoning in aanmerking komen, omdat ze misschien nipt boven de aangescherpte inkomensnorm zitten? Werkt u juist niet zelf de door u gevreesde maatschappelijke tweedeling in de hand met uw dwingelandij van de Brabantse aanpak? De PVV zegt daarom duidelijk: geef Brabant terug aan onze Brabantse burgers. Wij dienen een motie in om onze burgers zeggenschap terug te geven door hen bij komst van asielopvang of een AZC altijd eerst te consulteren middels een referendum.

Voorzitter. Het is klip-en-klaar dat de PVV kiest voor minder asieleisers, meer leefbaarheid en meer veiligheid. Wij en onze burgers willen bij sociale veerkracht uw nietszeggende newspeak over het integraal werken vanuit cross-overs helemaal niet horen. Niemand zit te wachten op zulke onbegrijpelijke epistels uit de koker van uw adviesraad Brabant Kennis. Laat die club wat nuttigs doen voor de burger of stop ermee. Op het gebied van leefbaarheid zijn er immers genoeg echte nuttige dingen te doen, zoals meer veiligheid. Meer veiligheid, door bijvoorbeeld de taskforce ‘Aanpak georganiseerde criminaliteit’ te continueren en effectief in te zetten door te bemiddelen voor meer zendtijd voor Bureau Brabant en camerabeelden van overvallen in onze bussen ook direct te publiceren online en op social media. Maar ook door toezichthouders in te zetten op onze bussen. De recente golf van overvallen op buschauffeurs maakt dit helaas noodzakelijk. Hiertoe dienen we een motie in.

Voorzitter. Leefbaarheid is ook meer aandacht voor onze veteranen. Zij hebben niet alleen onze vrede en veiligheid bevochten, maar zetten zich ook als vrijwilligers in op erfgoedcomplex Fort Isabella in Vught. Tien jaar lang is op deze voormalige kazerne ruimte geboden aan asielopvang. Maar voor onze veteranen is nu geen plaats meer. Nu de provincie het herontwikkelingsproject voor dit erfgoedcomplex een subsidie verleent van 50.000 euro, verwachten wij ook een inspanning van dit college om de veteranen definitief te huisvesten op dit toepasselijke militair historische terrein. En we dienen hiertoe samen met Lokaal Brabant een motie in.

Voorzitter. Een ander belangrijk punt dat de PVV richting de meerjarenbegroting wil meegeven, is om te stoppen met de structureel geldverslindende aanleg van nepnatuur voor de provinciale ecologische hoofdstructuur. Dit moet dringend heroverwogen worden. De onderhouds- en beheerkosten zullen in de toekomst torenhoog oplopen en blijven drukken op de begroting. En de investeringen uit het bedrijfsleven blijven achter. Daar komt nog bij dat in prachtige bestaande natuurgebieden een nepwildernis moet worden gecreëerd. Zo is in maart een gedeelte van de Maashorst afgesloten voor recreanten om daar de wisent en de tauros uit te zetten. Een gevaar voor recreanten, wiens belastinggeld wel rijkelijk wordt ingezet voor deze hobbydierentuin van een SP-gedeputeerde. Op die manier laat hij zijn Brabantse big five toch nog tot stand komen, terwijl er een zeer duidelijke motie was aangenomen om daar op geen enkele manier medewerking aan te verlenen. Kan de gedeputeerde aantonen dat de 11 miljoen euro provinciale subsidie aan het Maashorstproject conform de motie M11 niet is besteed aan de introductie van de wisent als een van zijn big five?

Wat de PVV betreft worden in de komende begroting de Essentmiddelen uit het Groen Ontwikkel Fonds veel nuttiger besteed, met name aan noodzakelijk asfalt. Voorzitter. Wat asfalt betreft bezuinigde het kabinet Rutte II van VVD en PvdA bij aantreden 6,4 miljard euro op infrastructuur, hetgeen ons de aanpak van de A67 kostte en die van de A58 liet vertragen. De verkiezingen zijn in zicht en kennelijk is er nog

ergens een potje gevonden met nog wat miljarden die niet in Griekenland of een andere bodemloze put waren beland. De PVV moedigt het college middels een motie aan de buit voor Brabant binnen te halen. Als altijd doen wij graag voorstellen over projecten. En gezien de haast denkt de PVV dat we moeten prioriteren op bijvoorbeeld Hooipolder, Eindhoven en de A2 tussen Den Bosch en Deil. VVD-gedeputeerde Van der Maat presenteert zijn plan voor Hooipolder nu aan de minister als een veel goedkoper alternatief met 'nagenoeg hetzelfde effect'. In plaats van een volledig klaverblad blijven er echter verkeerslichten staan. En het aanpakken van sluipverkeer is slechts het formaliseren van een bestaande sluiptrouwe. Dat is slechts het vooruitschuiven van kosten, want Hooipolder zal zo ook in de toekomst een knelpunt blijven.

Voor de Ruit – ik noem hem toch even –, hoe noodzakelijk ook, is nu geen meerderheid te vinden. Maar het mag duidelijk zijn dat dit project onmiddellijk na de volgende Statenverkiezingen weer uit de kast gehaald moet worden. Wij zullen de VVD-kiezer fijntjes wijzen op het laten vallen van de Ruit en op het totale gebrek aan infrastructurele ambitie van die fractie in deze periode. Met 'zwaar inzetten op smart mobility en het integraal kijken naar mobiliteitsvraagstukken' zoals deze gedeputeerde het noemt, ga je het niet redden. Daarom vragen we steun voor onze motie bij deze perspectiefnota om de weggebruikers meer perspectief te bieden dan alleen het vooruitzicht op nog meer en nog langere files.

Ook voor de N65 hebben we een motie. Als we kijken naar wat er voor 80 miljoen euro is gepresteerd op de N261 tussen Tilburg en Waalwijk, dan kunnen we ons voorstellen dat er uit de te begroten 106 miljoen euro veel meer te halen is. Vandaar de pluspakketmotie hieromtrent.

Voorzitter. Dan over naar energie en klimaat. Ingenieur Kees le Pair – de Technische Universiteit promoveerde hem tot eredoctor in alle daar bloeiende wetenschappen – noemde Henk Kamps' suggesties in het Energierapport deze week 'misdadig krankzinnig'. Treffender woorden kunnen wij niet vinden. Staatssecretaris Dijkzwa bevestigde Le Pairs bevindingen in een Kamerbrief van 9 april aangaande het Urgenda-vonnis, waarin staat dat alle extra Urgenda-maatregelen 45 miljoenste van een graad opleveren tot het jaar 2100. Niets dus. Het is een waanzinnige volksverlakkerij, waarbij simpele toetsbare feiten volstrekt genegeerd worden. Het klimaatteffect van die peperduur draaiende onzin, genaamd windturbines, die nu ook bij Oirschot het landschap schofferen, was nihil, is nihil en zal altijd nihil blijven. Zonnepaneeltjes, hoe aaibaar ook, het zet nul komma nul zoden aan de dijk. Of liever: al die Energieakkoordflauwekul gaat vele honderden miljarden kosten. Terwijl het minder dan twee duizendste van een graad dempt. Waarbij zelfs, en zolang dat nog duurt, het om zeep wordt geholpen door het opstoken van Amerikaanse ecosystemen: biomassa gemaakt van oerbossen in de Amercentrale. Misdadig en krankzinnig. Met kennis van deze feiten, waarom wil ons provinciebestuur die klimaatkolder dan nog versterkt doorzetten? Een dringende oproep derhalve om het kapitaalvernietigende energie- en klimaatbeleid te heroverwegen en een motie om het klimaatargument niet meer te gebruiken. Dat is regelrechte volksverlakkerij.

Voorzitter. Tot slot. Wat heeft onze Brabantse burger aan een perspectiefnota met gebrek aan perspectief op voldoende wegen, inspraakmogelijkheden en een leefbaar en veilig woon- en vestigingsklimaat? Het perspectief van 'Beweging in Brabant' is vooral de beweging van duizenden asieleisers naar Brabant, aan wie hier ongevraagd onderdak wordt geboden. En van ongekozen bestuurders met één kenmerkende beweging: met de rug naar de burger gaan staan. Als PVV willen we daarom bij de komende begroting maar één perspectief zien: het perspectief voor onze Brabantse burger en het bewegen naar onze Brabantse burger. Voorzitter. Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Hattem voor zijn bijdrage. Dan de fractie van D66. De heer Hageman heeft het woord.

De heer **Hageman** (D66): Voorzitter. We bespreken de Perspectiefnota. En D66 vindt dat, in tegenstelling tot de PVV blijkbaar, wel een heel mooie term. Perspectief heeft als woord namelijk een heel

positieve grondtoon. Het gaat al snel over kansen en dat is ook wat D66 zoekt. Kansen om Brabant duurzamer en innovatiever te maken. Kansen om meer mensen te laten meedoen aan het arbeidsproces. De kans om de kracht en energie van al onze inwoners te benutten. En dat met de provinciale overheid die ruimte moet bieden en niet alles moet dichtregelen. En dit was trouwens een korte en onvollledige samenvatting van wat wij sociaal liberalisme noemen. En door die sociaal liberale bril kijken we ook naar deze nota. En D66 kan voor een groot deel tevreden zijn. Vooral over de bewegingen vooruit naar bestuurlijke vernieuwingen en het benutten van de kracht van georganiseerde groepen mensen. Het college geeft aan dat het bestuursakkoord een goede basis is voor het maken en uitvoeren van beleid, maar dat er nog ontwikkelingen zijn die de Staten uitdagen tot het geven van aanvullende bestuursopdrachten. Dat is een zuivere invulling van het dualisme. Prima. D66 wil die ruimte dan ook graag benutten om wat kanttekeningen te plaatsen.

Allereerst bij het ingezette proces en de rol van de Staten. We zien gelukkig dat er volop beweging is in Brabant, maar het voeren van veel dialogen maakt ook dat het voor de Staten lastig is om in te schatten welke beweging er is. D66 vindt dat er bij wijze van spreken ruimte moet zijn voor ballet, dance, streetdance, circus theater, polonaise, noem maar op. Wij waren als politiek gewend om als choreograaf alleen te zorgen dat iedereen op het juiste moment zijn of haar pirouette maakt of door het hoepeltje springt. Maar dat past vandaag de dag niet meer. D66 wil werken aan een overheid die past bij de samenleving en de maatschappelijke opgave. Wij willen alleen dansen op de feesten waar we ook echt welkom zijn. En om daar achter te komen hebben een goede uitagenda nodig. Daarom vraagt D66 aan het college om de bestuurlijke vernieuwing concreter te maken. Wij willen graag een inventarisatie hebben van onderwerpen, zowel beleidsvormend als uitvoerend, die als volgt is uitgesplitst. Welke onderwerpen laten we aan de samenleving? Welke onderwerpen gaan we samen met inwoners en/of organisaties ontwikkelen? Welke onderwerpen worden helemaal door de provincie ingezet? En welke onderwerpen kennen mogelijk een gemengde aanpak? Deze inventarisatie zou naar de mening van D66 deze Staten helpen om meer duidelijkheid te krijgen hoe en wanneer zij sturing kan geven aan de gewenste ontwikkeling. En kan het college deze inventarisatie maken?

Maar, voorzitter, zoals de kans groot is dat je op tenen gaat staan als je de polonaise gaat dansen tussen een balletuitvoering, is het voor Provinciale Staten belangrijk om geen sturing te geven aan zaken die we juist los zouden moeten laten. En D66 roept de voorzitter van deze Staten daarom op een discussie te organiseren waarin de Staten gaan bepalen hoe zij het beste sturing of geen sturing kunnen geven aan de ontwikkeling van de provinciale overheid. Voor D66 is het namelijk noodzakelijk om te komen tot een overheid die zich verder ontwikkelt van centrale beleidsbepaler naar een overheid die ruimte biedt aan burgerparticipatie en groeit naar overheidsparticipatie bij initiatieven uit de samenleving. Voorzitter. Accepteert u deze dans met ons?

D66 vindt het belangrijk dat we als provincie meer gebruikmaken van de kennis en de energie van onze inwoners. Dat past ook perfect in het thema sociale veerkracht. Dit is bij uitstek een thema waarbij vele partijen betrokken zijn.

De **voorzitter**: Interruptie Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Ik ben heel blij om D66 zo positief te horen over burgerparticipatie. Dat is me echt uit het hart gegrepen en ik denk ook uit het hart van vele van onze Brabantse burgers. En ik verwacht dan ook dat D66 een zeer warm voorstander is van het zo optimaal mogelijk inzetten van burgerparticipatie en daarmee inspraakavonden die georganiseerd worden over het thema vestiging van asielzoekers en asielzoekerscentra. Kunt u dat met mij delen?

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Wat ik nog verder in mijn betoog zal zeggen, gaat ook uiteindelijk over de zuiverheid van rollen. Kijk, als u praat over iets dat er inspraak moet zijn op zaken waarover geen besluitvorming is, dan is dat vrij onzinnig. Dus als u daaraan refereert denken wij dat dat niet de juiste vorm is. Je moet de burger serieus nemen. Als je een mening vraagt aan een burger terwijl er helemaal geen besluitvorming aan vast zit, dan wek je een verkeerde verwachting. Ik denk dat dat niet zo slim is voor een overheid.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): En als die overheid ondertussen wel bezig is met beleid dat daarmee te maken heeft en daarop betrekking heeft, dan vult u de verwachting van die burger al in. En dat lijkt me ook een heel verkeerd signaal.

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Dat was geen vraag.

De **voorzitter**: Maar u mag altijd reageren. Dat weet u. Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik hoor de heer Hageman net iets zeggen dat D66 vindt dat de voorzitter de Staten bijeen moet roepen om te praten over een nieuwe invulling van wat wel en wat niet. Waarom richt u die oproep aan de voorzitter en niet aan PS zelf? Dat verbaast me eigenlijk van D66.

De **voorzitter**: Mijnheer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Nou, dat is eigenlijk om praktische redenen. Ik bedoel, het is een oproep aan eenieder. Maar ik heb ook geconstateerd dat deze discussie al een paar keer is gevoerd en dat er blijkbaar een regierol nodig is om te zorgen dat we aan de discussie over de rol van de overheid in dit soort dossiers ook een conclusie gaan verbinden naar ons eigen handelen toe.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): En u vindt echt dat wij als Staten dat niet zelf zouden kunnen organiseren?

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Ik zie dat nog weinig conclusies getrokken zijn en dat wij problemen blijven houden. Dat kunt u ook beamen bij wijze van spreken bij discussies in onze procedurevergadering. We blijven problemen houden om te kijken hoe we een goede procesbegeleiding doen van alle energie die uit de maatschappij komt.

De **voorzitter**: Van Gruijthuisen.

De heer **Van Gruijthuisen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. We hebben een gedeputeerde, die bestuurlijke vernieuwing in zijn portefeuille heeft. Zou het juist niet aan deze gedeputeerde geadresseerd moeten zijn om daar in ieder geval het initiatief tot het voeren van een discussie daar neer te leggen?

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Dat is zeker een mogelijkheid, maar als ik uw opmerking combineer met die van GroenLinks, dan denk ik dat je uiteindelijk ook goed kijkt. De discussie is van de Staten en ik denk dat het verstandig is om die ook binnen de Staten te voeren en te concluderen. Als u vraagt of de Staten dat alleen aankunnen, als dat zo is dan is dat prima. Wij willen in ieder geval onze bijdrage daaraan leveren. Maar als het nodig is dat er een regisseur komt, dan zou het niet onlogisch zijn als we de voorzitter van de Staten daarin een rol geven.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Is het een voorstel om dadelijk aan de gedeputeerde te vragen om te komen met een voorstel hoe zij die bestuurlijke vernieuwing, wat u vraagt, vorm gaat geven?

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Ik houd toch even vast aan mijn eigen oproep, omdat ik vind dat het echt bij de Staten hoort. En ik vind dat de voorzitter daarvan in ieder geval onderdeel is.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter. Ik heb de heer Hageman nu eigenlijk twee vragen horen stellen. Ik hoor u twee theoretische vragen stellen. Van gedeputeerde Van den Hout heb ik begrepen dat dit college alleen in het eerste jaar papierwerk zou leveren en daarna echt met dingen zou komen. Beweging in Brabant. Gas op de lolly, fantastisch. Hoe ziet u dit nu? Gaan we nu weer een inventarisatie maken? Het is allemaal heel procedureel, heel theoretisch. Wanneer gaan we ook gewoon iets doen?

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Nou, de oproep die ik aan de voorzitter doe gaat over de specifieke rol van de Staten en hoe we op een goede manier onze rol kunnen pakken in de diverse dossiers, zodat we uiteindelijk ook daar de versnelling kunnen geven waar versnelling nodig is. Maar uiteindelijk ook kunnen loslaten op die dossiers waar we los moeten laten en moeten vertrouwen op de energie die er in de samenleving is. Dus het gaat om maatwerk. En wij moeten onze eigen rol daarin zoeken. En dat is volgens mij de oproep die ik aan de voorzitter doe.

De **voorzitter**: Vervolgt u uw betoog.

De heer **Hageman** (D66): Ik had het over het thema sociale veerkracht. Het thema waar vele partijen bij betrokken zijn. De provinciale en gemeentelijke overheid moeten het samen met maatschappelijke organisaties en inwoners gaan doen, al dan niet in een georganiseerd verband. Beide overheidslagen worstelen met de wijze waarop ze dat gaan doen. Dat is niet effectief noch efficiënt als iedere overheid voor zich een invulling geeft aan hoe ze de kracht uit de samenleving benut. Daarom lijkt het D66 zinvol dat er gestreefd wordt naar een convenant sociale veerkracht, dat tussen gemeenten en provincie wordt gesloten. Dit convenant moet er zowel voor zorgen dat alle overheden het thema onderschrijven en dat ze ook op een vergelijkbare manier met onze inwoners en organisaties omgaan. Op die manier worden

dubbelingen in taken, projecten en regels beperkt en ben je als overheden duidelijker herkenbaar en daarmee geloofwaardiger.

De **voorzitter**: Van der Sloot interruptie.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Begrijp ik nou goed dat D66 leefbaarheid en sociale veerkracht wil vastleggen in een contract?

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Het gaat om een convenant. Wat ik ook zeg, is dat je de intentie moet vastleggen. Je moet elkaar duidelijkheid geven over waar je over wilt gaan. Ik denk dat een commitment er gebaat bij zou kunnen zijn als er een convenant komt. Dat is in ieder geval een vraag die ik aan de gedeputeerde wil voorleggen om te kijken hoe hij dat inschat.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Ik hoor uw vraag, maar ik hoop dat de gedeputeerde het met mij eens is dat we vooral moeten kijken welke energie er zit in de samenleving en dat we dit niet gaan dichtregelen met allerlei bureaucratische afspraken.

De **voorzitter**: Hageman vervolgt zijn betoog.

De heer **Hageman** (D66): Een convenant is geen bureaucratisch dichtregelen. Een convenant is uiteindelijk een intentie die je met elkaar uitspreekt. En ik dacht dat u er toch ook voor was om meters te gaan maken in het geheel. Nou, een convenant zou dus de aanwezige energie kunnen richten. En dat is denk ik waar we als Staten voor staan.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Knoet.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Dat is juist, mijnheer Hageman. Dat kan het zijn. Maar als je ook gaat opschrijven wat de een en wat de ander doet, dan krijg je wel het risico van bureaucratie. En bovendien is het risico vooral het grootst, zodat je niet alles kunt voorzien wat in de toekomst gaat gebeuren. En dan haal je de energie eruit.

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Ik denk dat u terecht een gevaar aangeeft. Maar uiteindelijk is het de bedoeling die dingen vast te leggen die dienstbaar zijn aan het project. Als we zeggen sociale veerkracht een interessant thema te vinden, dan denk ik dat het belangrijk is dat we alles kunnen doen om de energie te bundelen en te focussen. En het vastleggen van goed verwachtingenmanagement lijkt me in ieder geval naar alle partners in onze samenleving een prima start. Mijn vraag is hoe het college staat tegenover zo'n convenant. Want bij het thema sociale veerkracht is D66 vooral bezorgd over de zuiverheid van de rollen en de verantwoordelijkheden. Sociale veerkracht is primair de verantwoordelijkheid van gemeenten. Voor de provincie is sociale veerkracht meer aspectbeleid. Zoals een energiecoöperatie kan helpen om een deel van de energietransitie te realiseren, terwijl ze voor een wijk of gemeente een impuls in de sociale cohesie

kan zijn. Op welke manier denkt het college die zuiverheid van rollen te bewaken? En wat gaat het doen, zoals in het bestuursakkoord is verwoord, niet op de stoel van de gemeente te gaan zitten?

Als concrete suggestie voor de laatste opmerking over het deel van de rol van de Staten en de groei naar burger- of liever nog overheidsparticipatie nog een voorstel voor concretisering. We dienen een motie in om het college te laten onderzoeken hoe de inwoner meer concrete invloed kan uitoefenen op delen van onze provinciale begroting.

D66 heeft ook nog enkele opmerkingen over het vervolgtraject na deze perspectiefnota. Er wordt toegezegd dat bij de begroting de nieuwe bestuursopdrachten worden uitgewerkt en voorzien van concrete doelen. D66 zegt daarover: een goed voornemen, college. We hebben per slot van rekening bijna elke begroting daarover opmerkingen gemaakt. Nu is het zaak dat dit ook waargemaakt zal worden. Het bleek per slot van rekening een lastige exercitie. Kan de gedeputeerde kort aangeven wat er gedaan gaat worden zodat het wel gaat lukken? En is er naast het vastleggen van de output ook aandacht voor het formuleren van de outcome, ofwel de maatschappelijke opbrengsten? D66 kijkt vol verwachting toe, want als het lukt kunnen we inderdaad die slagen maken in de informatievoorziening, die het werk als Statenlid makkelijker maken. In dat kader ook nog een laatste vraag in het procesblok. Bent u bekend met het feit dat in enkele gemeenten een informatiesysteem wordt gebruikt, dat informatie bundelt over gemeenschappelijke regelingen en verbonden partijen? Zo is bijvoorbeeld voor elke deelnemer aan zo'n gemeenschappelijke regeling te zien wat de ingediende zienswijzen bij begrotingen zijn. Dit geeft een gelijk informatieniveau voor elke volksvertegenwoordiger. Wanneer gaat de provincie hieraan meedoen, zodat alle Statenleden ook tijdig over dezelfde informatie kunnen beschikken?

Voorzitter. Het gaat in onze bijdrage natuurlijk niet alleen over de processen en de rollen. We hebben ook nog enkele opmerkingen over de specifieke dossiers. Bij het economische programma is D66 benieuwd naar de criteria die ten grondslag liggen aan de keuzen om in projecten te investeren. Hoe verhouden de people-, planet- en proficriteria zich tot elkaar? Is in de bespreking van de mededeling 'Brabant vernieuwt' in deze concrete criteria voorzien? En deze kennis zal PS ondersteunen in haar kaderstellende rol. Vooral om ook de buitenwacht, bedrijven en inwoners, duidelijkheid te geven wanneer de provincie mee wil investeren.

Ten aanzien van de discussie rondom de inzet van agrariërs bij het halen van onze natuurdoelstellingen willen we het volgende meegeven. De spanning die er soms is tussen natuurwaarden en economisch rendabel zijn, kan verhinderend werken op de discussie. Dit kan leiden tot stilstand of wantrouwen tussen gesprekspartners. Is er overwogen om niet meer van alles tevoren te garanderen, maar om de beschikbare gronden in bijvoorbeeld vijfjaarlijkse concessies aan agrarische ondernemers ter beschikking te stellen? Op die manier hoeft je niet alles op voorhand en voor de eeuwigheid te regelen en kan er achteraf getoetst worden of de natuurdoelstellingen worden gehaald. Zo zou je aan een traject van vertrouwen kunnen bouwen, gekoppeld aan reguliere toezichthouding en evaluaties. Hoe staat de gedeputeerde tegenover dit idee?

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, voorzitter, het is goed om te horen dat de D66-fractie ook vindt dat het daarin niet zo heel erg opschiet. Over ruimte om het niet vooraf te regelen heb ik een vraag. Het is eigenlijk agrarisch land dat naar natuur overgaat. Hoe denkt u bijvoorbeeld in die vijfjarige periode over gifgebruik of fungiciden, dat zijn schimmelwerende middelen? Vindt u niet dat voor dat soort zaken in de overgang van agrarische naar een natuurbestemming iets geregeld zou moeten worden?

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Je moet van tevoren aangeven wat je uiteindelijk belangrijk vindt en hoe er bepaalde natuurdoelstellingen gehaald zouden kunnen worden. En alles wat daaraan dienstbaar is, zou kunnen helpen. Maar dat wil niet zeggen dat je alles per se van tevoren moet vastleggen. Want zo kun je eigenlijk het hele spectrum aan wat voor kan komen, gaan bespreken en proberen vast te leggen. Ik denk niet dat dat de basis van vertrouwen is die nodig is om de discussie uit een impasse te halen. Ik denk dat het verstandig is om een aantal sleutelzaken vast te leggen en te zeggen dat dat zeker niet moet gebeuren, de intentie met elkaar goed door te spreken en uiteindelijk na vijf jaar te toetsen of de intenties ook waargemaakt zijn. Dat zou in ieder geval een versnelling kunnen geven aan het geheel.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Dan nog even iets concreter en scherper. Het ontgiften, ontzuren en ontdrogen van grond is dus niet iets wat u als voorwaarde zou willen meegeven voor de periode waarover u het heeft?

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Alle sleutelcriteria die er zijn voor de natuurdoelstellingen zouden, naar ik aanneem, goed besproken moeten worden. En daar zou ook in de overeenkomst enige plaats voor moeten zijn. Maar dat wil niet zeggen dat je dus in mollen, grammen en weet ik veel wat moet gaan zitten. Want dan ga je het niet redden.

De **voorzitter**: Vervolgt u uw betoog, mijnheer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): In het bestuursakkoord staat terecht dat de agrarische sector als een gewone economische sector moet worden beschouwd. D66 legt dat uit als een situatie waarin er geen speciale privileges meer hoeven te zijn of dat er andere maatstaven over economische levensvatbaarheid gehanteerd moeten worden. Om tot die situatie te komen zoekt D66 op dit moment naar de echte speelveldveranderende innovaties in de agrarische sector. Innovaties die nieuwe verdienmodellen laten ontstaan en die grote sprongen voorwaarts geven in de verduurzaming. Wat kan het college doen om die gamechangers te stimuleren? Zijn de bestaande investeringsfondsen voldoende? Moeten we elementen van de meer generieke fondsen specificeren? Voldoen de huidige regelingen of moeten we juist een herkenbaar fonds scheppen om die sprongen voorwaarts te faciliteren? Graag de visie van het college daarop.

Bij de dossiers over mobiliteit valt het D66 op dat deze vooral zijn geschreven vanuit het perspectief van de automobilist. D66 wil dat de beleidsstukken over mobiliteit vaker vanuit het perspectief van wandelaar, fietser en OV-reiziger in plaats van de automobilist worden opgezet. Het nieuwe SIF biedt niet voor niets bredere doelen dan in de vorige periode, waardoor het echt meer een mobiliteitsfonds is geworden. We vragen GS om dit in de uitvoering van de visie meer ruimte te geven. Dit zal het streven naar meer duurzaamheid makkelijker maken en zal ook meer ruimte bieden aan het aspect beleid gezondheid. D66 bepleit daarbij binnen het thema mobiliteit bovendien voor een pragmatische aanpak. Het college laat de afgelopen periode al zien dat het in staat is om quick wins te maken om een basis te leggen voor het gewenste eindplaatje.

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja. Het valt me op dat D66 praat over duurzaamheid en de automobilititeit. Voor zover ik weet is D66 een groot voorstander van elektrische auto's en dat ze het liefst allemaal op windmolenstroom en zonnestroom rijden. Wat is dan nog uw bezwaar tegen elektrische auto's die op mooie brede Brabantse wegen rijden?

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Ik heb geen bezwaar geuit tegen elektrische auto's. Het enige wat we zeggen is je perspectief te verbreden en bekijk zaken ook eens vanuit een wandelaar, een fietser en een OV-gebruiker. En ik denk dat dat alleen maar verstandig is.

De heer **Van den Berg** (PVV): Omdat het mijn tweede interruptie is zal ik de vraag maar in een keer stellen. Denkt u dan aan een spoorlijn Breda-Utrecht, die 2 miljard euro tot 4 miljard euro kost? En vindt D66 dat die 2 miljard euro tot 4 miljard euro dan goed besteed is in plaats van dat we daar alle knelpunten in Brabant in de wegeninfrastructuur mee oplossen?

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Nou, ik denk dat in de motie uiteindelijk ook opgeroepen gaat worden om een aantal dingen te onderzoeken. In tegenstelling tot misschien andere partijen zijn wij zo dat wij luisteren en kijken naar wat de onderzoeken opleveren. Op basis daarvan bepalen we onze mening.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen. Mag ik stilte in de zaal?

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Mijnheer Van den Berg. Ik denk dat de heer Hageman met de verbreding van het SIF bedoelt dat D66 en de heer Hageman ook graag de wandelpaden willen asfalteren.

De **voorzitter**: Hageman vervolgt zijn betoog.

De heer **Hageman** (D66): Dan even de verbinding Breda-Utrecht. In een themavergadering hebben we al diverse malen bepleit om hier sterk op in te zetten. Naast de lobbyactiviteiten van de gedeputeerden willen we graag geïnformeerd worden over de economische haalbaarheid van dit voornemen. Daarbij willen we ons niet beperken tot een treinvraagstuk, maar ook andere mobiliteitsoplossingen betrekken. De PvdA zal hiervoor straks, mede namens D66, een motie indienen.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Dan wil ik toch weten waar D66 staat. We hebben 3 miljard euro. We kunnen die spoorlijn aanleggen of alle knelpunten in Brabant met fatsoen in de wegeninfrastructuur oplossen. Waar kiest u voor, want we hebben maar een keer 3 miljard euro?

De **voorzitter**: De heer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Nou, ik denk dat dat gewoon een beetje een schijnvraag is. Want uiteindelijk gaat het erom dat we een afweging maken tussen alle moeizame overwegingen en belangen die er zijn. Als we geïnformeerd zijn over dat soort zaken zullen we onze afweging daarin maken.

De **voorzitter**: Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Ja, mijnheer de voorzitter, dank u wel. Mijnheer Van den Berg. Nu hoorde ik toch straks de fractievoorzitter van de PVV zeggen dat die 3 miljard euro naar Den Haag moest. Maar nu hoor ik hem weer zeggen dat we er wegen van aan moeten leggen. Ik begrijp dat niet. Volgens mij moeten ze daar in de PVV wat verder met elkaar discussiëren.

De **voorzitter**: Ik geloof eerst dat u gaat discussiëren. Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, mijnheer Koevoets. We hebben het over het rijkswegennet. En het rijkswegennet wordt gefinancierd vanuit het Rijk. En dat u er allemaal cofinancierinkjes bij verzint maakt de zaak alleen maar lastig. Nou ja, goed. Daar komen we straks met die motie op over de N65. Die moet u maar even lezen. Dan snapt u precies wat ik bedoel en wat daar de moeilijkheden gaan zijn.

De **voorzitter**: Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Ja, dat is mooi. Maar wij gaan hier niet over het Rijk. Dat doet misschien de heer Van Hattem bij de Eerste Kamer nog een beetje. Die kan die wet eventueel al dan niet goedkeuren. Maar het gaat hier over Brabant. Het gaat hier over Brabants geld waar we het over hebben, mijnheer Van den Berg. En daar zie ik een discrepantie tussen wat u zojuist zegt: mooi teruggeven aan de Brabander of in de schatkist storten. En nou zegt u ook nog in wegen investeren. U kunt het geld echt maar één keer uitgeven. Dat u dat wel weet.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik heb het hier over ofwel 3 miljard euro rijksgeld voor de spoorlijn ofwel 3 miljard euro om alle knelpunten op te lossen. En wat is de keuze van D66? En die keuze wil meneer niet maken want hij is nog niet goed geïnformeerd. Dat is al erg genoeg want wij weten dat namelijk precies. Dus vandaar. Het gaat hier om rijksgeld. Wij hebben begrepen dat de verkiezingen eraan komen en de VVD is weer op toeren. De miljarden voor infrastructuur vliegen in het rond. Dus ja, daar willen wij heel graag gebruik van maken.

De **voorzitter**: Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Maar ik stel vast, mijnheer de voorzitter, dat de PVV opnieuw geen antwoord heeft en ook geen antwoord geeft op mijn vraag.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik geef wel antwoord. Er wordt rijksgeld uitgedeeld, vooral namens de VVD, want ik weet ook niet waar ze het vandaan halen. Dit gaat even niet over provinciaal geld, mijnheer Koevoets.

De **voorzitter**: Goed. Ik stel vast dat nu de heer Hageman zijn betoog kan vervolgen.

De heer **Hageman** (D66): Op het energiedossier, maar eigenlijk ook bij de overige beleidsdossiers, vraagt D66 nadrukkelijk ruimte voor de zelforganiserende inwoners, bijvoorbeeld via coöperaties. Daarbij zouden de standaardvragen moeten zijn: coöperaties, wat kunnen jullie zelf en waar hebben jullie de provincie bij nodig? Realisatie van de energiedoelstellingen gebeurt niet vanuit Den Bosch, maar gebeurt door de Brabanders zelf. Onze motie in november vorig jaar zorgde al voor een eerste stap.

Ten aanzien van uw pm-post voor de philharmonie zuidnederland het volgende. D66 draagt de gehele cultuursector een zeer warm hart toe. De afgesproken subsidieperiode voor het orkest loopt af in 2016. Voordat de Staten een besluit nemen zou D66 graag twee documenten ontvangen. Allereerst een evaluatie waarin de philharmonie duidelijk aangeeft waarom de 8 miljoen euro subsidie die ze heeft gekregen, niet hebben geleid tot het nakomen van de afspraak met de Staten dat ze daarna zou kunnen draaien op de ruime landelijke subsidie. En als tweede een document dat aangeeft wat haar unieke toegevoegde waarde aan het cultuursysteem is – een beetje conform de Brabant C-gedachte – en waarin aangegeven wordt hoe ze deze professionaliseringsslag naar onafhankelijkheid van provinciale subsidies gaat vormgeven. Kan het college die onderbouwing vanuit de philharmonie toezeggen?

Voorzitter. D66 wil tot slot iedereen bedanken die dit goede en prettig leesbare stuk heeft gemaakt. Het biedt ons goede inzichten in waar het college mee bezig is en wat het aan veranderingen nodig acht. Met onze motie, de vragen die we hebben gesteld en onze opmerkingen heeft D66 meer scherpere en focus willen aanbrengen. Het moge duidelijk zijn dat D66 alle beweging van inwoners en organisaties wil benutten om de maatschappelijke opgaven van Brabant te bereiken. Er moet ruimte zijn voor elk soort beweging, palet of polonaise. Maar met een goed gekozen rol voor de provincie durft D66 met een gerust hart te zeggen: en nu vooruit. Tot zover onze eerste termijn.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Hageman. Ik stel voor dat we voor de lunchpauze nog één bijdrage in de eerste termijn van de zijde van uw Staten doen. Dat zou dan betekenen dat de heer Smeulders nu het woord voert, dat we daarna de lunchpauze inzetten en dan verdergaan met de eerste termijn. Ik kijk even rond of dat op uw instemming kan rekenen. Ik zie duimen omhooggaan. Ik beschouw dat voorlopig maar als steun. Dus de heer Smeulders is de laatste in de rij voor de lunchpauze. Mijnheer Smeulders, gaat uw gang.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik begrijp dat ik de opwarmer voor de lunch ben. Dat kan niet fout gaan.

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal?

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Het gaat weer beter met de Brabantse economie en daar is de PvdA natuurlijk hartstikke blij mee. Want dat betekent ook dat er meer mensen werk vinden en dat is ook gewoon zo. Het punt is wel dat er nog steeds best veel mensen thuis zitten. En de uitdaging is dus om zoveel mogelijk mensen zo snel mogelijk alsnog aan het werk te krijgen. Er is al eerder het nodige over gewisseld tijdens deze dag. We zien een mismatch op die arbeidsmarkt. Aan de ene kant is het aantal vacatures nog nooit zo hoog geweest, althans niet in de laatste tien jaar. Aan de andere kant is de werkloosheid nog best hoog. Dus die mismatch verdient echt onze aandacht. Voordat we met moties gaan strooien, zouden we GS gewoon willen vragen hoe dat nu eigenlijk kan. Of GS in beeld hebben hoe die toekomstige kwalitatieve arbeidsvraag en het arbeidsaanbod zich zullen ontwikkelen en wat de provincie dan kan doen om die mismatch in ieder geval te verkleinen. Want wat wij zien is dat de provincie, als het om de aanbod van arbeid gaat, heel sterk stuurt op acquisitie van bedrijven en op een goed vestigingsklimaat. En ondertussen als het om vraag gaat wel wat doet met opleidingen maar uiteindelijk vergt die mismatch gewoon aandacht en wij horen graag wat GS daar nu allemaal aan doet.

Voorzitter. Dit vooraf, want werkgelegenheid is natuurlijk het kernthema van de PvdA. Maar nu ga ik door met mijn bijdrage over de Perspectiefnota. Dit jaar hebben we voor het eerst een andere aanpak. Het is meer een perspectiefnota richting de begroting, minder het uitdelen van geld, allerlei wensenlijstjes en het realiseren van partijspeerpunten. En dat is goed, want zo kunnen wij als Staten ook optimaal sturen richting die begroting voor het begrotingsjaar 2017. En GS doen ons ook een aantal voorstellen voor bestuursopdrachten die GS zullen uitwerken richting de begroting.

Goed. In mijn bijdrage zal ik ingaan op de uitvoering van het bestuursakkoord. Dat is voor de PvdA natuurlijk het uitgangspunt. En daarnaast is de provincie er natuurlijk om maatschappelijke opgaven op te pakken. Die bestuursopdrachten die het college doet zijn daarvan een uiting. Op een aantal zal ik ingaan. Ten slotte kijk ik in mijn betoog nog even naar het financiële kader en de manier waarop wij de provinciefinanciën georganiseerd hebben.

Het college ligt goed op schema. De PvdA is trots op de beweging die er in Brabant zit. Te beginnen met de werkgelegenheid. Daar zetten we ook gewoon heel mooie tastbare stappen in. Een mooi voorbeeld is natuurlijk het leisurefonds. Daarin investeren we bijvoorbeeld samen met De Efteling en de Beekse Bergen. Dat levert veel werkgelegenheid op. En ook belangrijk – en de categorie geluk is misschien wel belangrijker dan geld – iedereen verdient een dagje Efteling. En Albert Heijn maakt dat jaarlijks mogelijk door betaalbare kaartjes uit te delen en wij als provincie zorgen ervoor dat De Efteling kan investeren in nieuwe coole attracties en daar is elke Brabander goed mee. En zelfs buiten Brabant biedt dit grote kansen om ons mooie park verder te laten groeien. Mijnheer Van der Wel, u bent toch niet tegen De Efteling?

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik geloof nog in sprookjes, dus ik zou niet durven. Maar wel over een ander park. De Beekse Bergen. Want ik meen me te herinneren of gelezen te hebben dat de Beekse Bergen op een bepaalde manier door de gemeente vrijgesteld wordt van belasting. Aangezien dat op dit moment landelijk een hot thema is, vraag ik me af wat de PvdA daarvan vindt. Aan de ene kant helpen met een leisurefonds, aan de andere kant stellen we ze vrij van belasting.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja. Daar vindt de PvdA alles van. Ik neem aan dat u in dit geval met de PvdA onze Statenfractie bedoelt. Het enige punt is dat de gemeenteraad van Hilvarenbeek daarover gaat. Dus ik vind het niet zo fatsoenlijk om zonder overleg, ook met partijgenoten, daarover nu een mening te hebben dus dat ga ik ook niet doen.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. De Efteling is natuurlijk prachtig. Maar de investering vanuit de provincie daarin om het schatkistbankieren te ontwijken, zoals ik net al heb aangegeven, ik kan het bijna niet treffender zeggen dan wat nu net de laatste attractie is waar De Efteling in heeft geïnvesteerd ten opzichte van heel dit verhaal over deze investering. En dat is het sprookje van Pinokkio. En daar is denk ik alles wel mee gezegd.

De **voorzitter**: De heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Dat is eigenlijk meer een constatering. Maar ik dacht eigenlijk dat de heer Van Hattem het hele college en eigenlijk de hele Staten een fata morgana vond. Dus in die zin begrijp ik het niet helemaal.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, ook dat. Maar daar is dertig jaar geleden al met eigen middelen in geïnvesteerd. En het leuke van De Efteling is dat die genoeg verdienen om zelf financiers aan te trekken om zelf te kunnen investeren. Dus ja, ze hebben eigenlijk de provinciale overheid niet nodig om dat te kunnen doen. En enkel om dat we hier wat geld voor het schatkistbankieren te ontwijken weg moeten zetten, wordt daar geld in gestoken om zulke Pinokkio-constructies mogelijk te maken.

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Even een reactie daarop. Schatkistbankieren ontwijken. Zo kun je het leuk neerzetten. Wij zorgen voor een hoger financieel en maatschappelijk rendement, waarmee we goede dingen voor Brabant doen. Dat is het frame.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Ja. Allereerst ben ik heel erg blij met de steun van de PvdA voor de leisure-industrie. Ik heb wel een vraag of eigenlijk een verzoek aan de PvdA. We hebben nu De Efteling en de Beekse Bergen die lening gegeven. Bent u het met mij eens en hoopt u met mij dat er meer wat kleinere middenbedrijven ook die kans pakken om extra verblijfsrecreatie te bouwen?

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Helemaal eens. Daarmee heb ik antwoord gegeven op uw vraag. Dan ga ik door met mijn betoog, want er is nog zo'n mooie ontwikkeling in Brabant waar ik in ieder geval heel enthousiast van word. Elke ochtend sta ik, als ik naar mijn werk ga, op het busstation in Eindhoven tussen stinkende bussen. En ja, mijnheer Van den Berg, die bussen stinken. Maar binnenkort gaat dat niet meer het geval zijn want de provincie gaat er gewoon voor zorgen dat vanaf oktober in Eindhoven dertig elektrische bussen rondrijden waarvan je niets meer ruikt. En in die zin vind ik dat echt fantastisch en dat doen we hier gewoon in Brabant en het allermooiste is dat we dat ook nog met Brabantse bussen doen, waardoor Brabantse bedrijven er iets aan hebben. Die wakkeren innovatie aan en zijn zelf ook een soort living lab dus dat is een ontzettend mooi voorbeeld van hoe het eigenlijk moet en kan in Brabant. En ten slotte, vers van de pers, geothermie. Gisteren is er een green deal in Den Haag gesloten met de minister. Waar ik natuurlijk naartoe wil ...

De **voorzitter**: Eerst de heer Van den Berg. Interruptie.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter. U wilt naar 3 km diep. En dat doet u met boren. En daar gaat smering in. En dan gaat u er water en chemicaliën in spuiten. En als u nog dieper wilt, dan zult u een techniek genaamd fracking moeten gebruiken. Pas dan heeft het eigenlijk zin. Mijn vraag is, als u gas tegenkomt, wat gaat u dan doen?

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik persoonlijk helemaal niets, want ik ga niet boren. Dat vooraf. Ten tweede moet ik eerlijk zeggen, mijnheer Van den Berg, u bent hier blijkbaar superspecialist in. Ik niet. Ik ga wel af op signalen die ik krijg van bijvoorbeeld de provinciale betrokkenheid. Ik neem toch aan dat het college ook de voorzorgsmaatregelen en het milieu in acht neemt, voordat het zo'n stap zet. De gemeenten idem dito. Niet onbelangrijk om te vermelden is Brabant Water. Zij zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van ons drinkwater. Die zit het zitten en investeert hierin. En ook landelijk is dit binnen de Vewin geen punt. Dus in die zin begrijp ik uw punt niet zo goed.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Wat je doet is dat je twee buizen van 3 km diep hebt. In de ene spuit je water naar beneden, met wat spul dat het gesteente wat frackt, waardoor het doorlaatbaar wordt. Dan komt datzelfde water en water wat er ook zit met de nodige zware metalen en dergelijke weer boven en dat was precies het schaliegasverhaal dat zo levensgevaarlijk was. Dat komt weer boven en dat wordt nu wel zorgvuldig verwerkt. Niet dat wij voor schaliegas zijn, mijnheer Smeulders. Maar het verbaast mij dat dit zo makkelijk en zonder enige discussie hier erdoor komt. Dat verbaast mij, want de techniek is vrijwel hetzelfde.

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Dit is een besluit dat met enorme zorgvuldigheid is genomen. Dus ik zou zeker de woorden 'zo makkelijk' niet in de mond willen nemen. En eigenlijk wil ik nu verdergaan met mijn betoog. Want de PvdA is hier enorm blij mee. Geothermie is echt een vorm van duurzame energie, waardoor onze inwoners gewoon een lagere energierekening kunnen krijgen, bedrijven lagere energielasten kunnen krijgen en beter kunnen concurreren. Dus er zijn echt alleen maar winnaars. En we zijn hier ontzettend blij mee. Het stond in ons verkiezingsprogramma. Het staat in het bestuursakkoord. We hebben twee weken geleden nog schriftelijke vragen gesteld over proeven die in België worden gedaan. En het is goed om te zien dat we in Nederland nu ook snel aan de slag gaan. Want we lopen hier dus wel wat achter op onze Vlaamse burens.

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Dank u wel. Geothermie is een interessante vorm van duurzame energie. Heeft de PvdA er ook over nagedacht om te kijken en mee te nemen dat burgers ook hier direct bij worden betrokken? Bij de ontwikkeling en mogelijke exploitatie van dit soort geothermische opwekkingen.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja. Volgens mij gebeurt dat. Een van de vijf pilots in Brabant vindt in Helmond plaats. Daar wordt de stadsverwarming gewoon aangesloten op die bron. Dus de mensen die nu stadsverwarming hebben en betalen voor een reguliere elektriciteitscentrale – ik denk dat die gasgestookt is – zullen dadelijk kunnen profiteren van een lagere energierekening. Dus in die zin is het heel sociaal, zou ik zeggen.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u uw betoog hervat.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik word steeds geïnterrupteerd.

De **voorzitter**: Dat is ook heel goed. Ik doe ook nog eens een oproep om wat hoofdlijnen in het vizier te houden.

De heer **Smeulders** (PvdA): Oké. Dat zijn natuurlijk drie voorbeelden van dingen die het college doet waarvan wij ontzettend enthousiast worden. En ook het komende jaar, zo is in de Perspectiefnota te lezen, gaat het college weer verder met het verbouwen van Brabant. De bereikbaarheid van Zuidoost-Brabant blijft natuurlijk een aandachtspunt. Er wordt hard gewerkt om een bereikbaarheidsakkoord tot stand te brengen. In oktober moet er een deal liggen, waarover ook alle gemeenten, en dan met name de gemeenteraden, een positief standpunt gaan innemen. En onze fractie vindt in ieder geval een aantal dingen belangrijk bij de totstandkoming van dat bereikbaarheidsakkoord. Begrijp me niet verkeerd, want de bal ligt nu eerst bij de gemeenten. Die stellen gezamenlijk, met 22 gemeenten, een bereikbaarheidsakkoord op. Maar goed, dingen die voor ons heel belangrijk zijn, is het echt wegnemen van de knelpunten, ook op die doorstroomassen, de A270 tussen Eindhoven en Helmond, de N615, een stukje Kennedylaan in Eindhoven en de Ring-Berenkuil in Eindhoven. Dat zijn echt de knelpunten, daar moeten we echt iets aan doen. En er is één zorgpunt dat ik toch hier wel wil uitspreken. Als wij de behoefte als provincie hebben om de bereikbaarheid van die regio te verbeteren, dan zullen we daar ook enige financiële verantwoordelijkheid voor moeten nemen. Het gaat echt om grootschalige investeringen die nodig zijn. Je kunt niet verwachten dat gemeenten die bijvoorbeeld 50/50 cofinancieren want dat gaat wel erg ver. En dan ben ik bang dat er weinig gebeurt dus daar zullen we toch goede arrangementen op moeten vinden.

Voorzitter. Een ander punt dat het komende jaar gaat gebeuren, is ook terug te lezen in het Uitvoeringsprogramma Energie: het versneld uitrollen van energieneutrale woningen.

De **voorzitter**: Van Hattem interruptie.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik moet toch weer eventjes terugkomen op die bereikbaarheid van Zuidoost-Brabant want ...

De heer **Smeulders** (PvdA): Dat is ook heel belangrijk.

De heer **Van Hattem** (PVV): Die is absoluut belangrijk. En dat was zeker een van de belangrijkste punten in de verkiezingscampagne, de Ruit om Eindhoven. Eigenlijk moet ik u complimenteren voor de manier waarop u – ik was het er weliswaar totaal niet mee eens – maar de Ruit eruit heeft gesloopt met goedkeuring van de VVD, die van tevoren nog riep: met smart mobility kunnen we eigenlijk niet veel mee want je kunt geen last van een vrachtwagen achterop een elektrische fiets zetten. Zulke soort voorstellen worden nu allemaal wel in dit collegeprogramma door een VVD-gedeputeerde uitgevoerd en als oplossing neergelegd.

De **voorzitter**: Uw vraag.

De heer **Van Hattem** (PVV): En de vraag is welke oplossingen de PvdA nu ziet. Want ik hoor u de N615 noemen als doorstroomas. Die loopt bijna parallel aan wat de Ruit had moeten worden. Hoe ziet u dat nou voor zich? Wees daar eens duidelijk en eerlijk over.

De **voorzitter**: De heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja, het verwondert me wel wat u zegt over de N615. Dat klopt echt van geen kant dat die op het tracé ligt waar de Ruit had moet komen. Dat is totale onzin. Dus in die zin kan ik daar niet op ingaan. Ik heb natuurlijk wel antwoord op uw vraag hoe wij dat voor ons zien. Nou, eigenlijk precies hetzelfde als wat we de vorige periode ook al zeiden. Er moet een breed pakket aan maatregelen komen op allerlei modaliteiten. Dat betekent investeren in het aanpakken van knelpunten op bestaande wegen. Dat doen we ook: de N279, rijkswegen A67 en A58. Ik heb net al gezegd de A270 en N615, de Kennedylaan, de Ring, de knelpunten op de daily-urban-systemwegen. Zo heet het dan zo mooi in de regio, de hoofdstroomassen. En daarnaast natuurlijk investeren in fietsbeleid, investeren in smart mobility. Daar kunt u lachwekkend over doen, maar binnen nu en tien jaar gaan we dingen meemaken die we ons nu nog eigenlijk niet kunnen voorstellen. Dus in die zin is het verhaal heel helder: een breed pakket aan maatregelen en dat zijn we nu aan het uitwerken.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dat is toch echt een te mager antwoord. Ik hoor u zeggen: knelpunten oplossen en over tien jaar gaan we dingen meemaken. Nee, ik wil niet nog langer onze burgers tien jaar in de file laten staan, ik wil nu dingen gaan meemaken, ik wil nu de schop de grond in hebben. En u zegt wel dat de N615 niet parallel aan de Ruit loopt. Nee, misschien niet op de vierkante meter, maar wel in die routes. Het gaat om het tracé tussen Ekkersrijt en Gemert in de breedste zin van het woord. En daar moet een oplossing komen. En wat is nu voor de PvdA de concrete oplossing daar? Durft u nu te zeggen: ja, investeren in asfalt is echt nodig?

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. U bent enorm theatraal bezig. Investeren in asfalt is zeker nodig in die regio. Dat hebben wij ook nooit ontkend. De PvdA-fractie vond die Ruit alleen niet de juiste oplossing. Veel te duur, te weinig oplossend vermogen. Van de dingen die we nu gaan doen, is investeren in asfalt een onderdeel. Op de N279 komen ongelijkvloerse kruisingen, daar zijn we het ook allemaal over eens. Dat is gewoon investeren in asfalt. Geen enkel probleem. Op de A67 komt er een extra rijstrook bij. Daar zijn we 100% voorstander van en de vorige periode ook al. Dus ik snap uw hele opstelling niet. Misschien heeft u de vorige periode niet goed opgelet.

De **voorzitter**: Mevrouw De Hoon. Interruptie.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Dank je wel, voorzitter. Even terug. U was toch dik tevreden over het resultaat dat afgelopen jaar bij het Rijk behaald is?

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja, dat klopt. Daar was ik dik tevreden over. Een heel groot deel van die investeringen, die het Rijk voor de Ruit klaar had staan, zijn in ieder geval voor Brabant behouden voor de A67. Als je de systematiek van het Rijk kent, het MIRT en het Infracfonds, dan worden er twee onderzoeken gedaan voor de A2 en nog een ander stukje A2, waarbij dadelijk ook nog eens een keer extra geïnvesteerd kan worden. Dus eigenlijk krijgen we meer dan we hadden. Dat is eigenlijk het idee.

De **voorzitter**: Mevrouw De Hoon.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Dat is een statement, een aanname. Want wij willen inderdaad ook pleiten om voor 2028, wanneer die 10 miljard euro vrijkomt, om dan die onderzoeken te versnellen en dingen in gang te zetten. Dus we weten gelukkig allebei waarover we het hebben. Wat mij een beetje dwarszit is dat u het ermee eens was en blij was met de 180 miljoen euro. U steunde GS daarin, maar aan de andere kant wilt u nu dat de regio nog minder gaat bijdragen. Het totaalplaatje hebben we nog steeds niet voor ogen. En daarnaast komen we denk ik pas in juni met een regioplan. En dan weten we toch pas waarover we het hebben?

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Volgens mij was de vraag inderdaad of we in juni met een regioplan komen. Ja, dat klopt. Daarom wil ik nog niet te veel harde uitspraken doen over die maatregelen die wij nu echt nodig vinden. Want de regio is eerst aan zet, dat heb ik net ook al gezegd.

En twee, de bijdrage van de regio. Er was nooit sprake van een bijdrage van de regio aan investering in snelwegen, ook niet in die deal met de minister. Het zou toch wel gek worden als gemeenten gaan investeren in snelwegen waarvoor het Rijk verantwoordelijk is. De gemeenten zouden ook bij de Ruit wel bijdragen aan de oplossingen voor het verkeer hier in de regio. Nou goed, dat gaat nu nog steeds gebeuren. We gaan misschien ook wel investeren in wegen die niet van ons zijn, die van het Rijk zijn maar ook wel van gemeenten zijn. Ja goed, daar zullen zij toch zelf ook een bijdrage aan moeten leveren. Daar zijn wij ook voorstander van. Je moet het alleen wel zo doen dat gemeenten het ook kunnen. Dat is mijn boodschap.

De **voorzitter**: Het punt is helder. Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter. Dit provinciebestuur, onder aanvoering van de vijanden van de automobilist, presteert het om de N279 inderdaad ongelijkvloers te maken, maar dan met twee rijbaantjes. Je kunt al nagaan dat dat vastloopt, gezien de ic-verhouding, zoals dat professioneel heet. Dat is punt 1. En dat vindt u een goede investering. Dan krijgen we nog even de Ruit. U zegt dat die veel te duur is. U kent ook de MKBA, de maatschappelijke kosten- en batenanalyse. Die scoort tot plus 4. Dat is iets wat ik nog nooit gezien heb, zo'n positief resultaat. U bent dan geloof ik met name bang voor overlast. Die fluisterstille autootjes gaan eroverheen rijden zonder enig geluid.

De **voorzitter**: En uw vraag is?

De heer **Van den Berg** (PVV): De weg loopt langs het kanaal, dus mijn vraag is wat u in vredesnaam nog tegen een fantastische oplossing als de Ruit heeft met vier rijstroken.

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. We hebben het er al uitgebreid over gehad. Ik kan er weer uitgebreid op ingaan, maar laat ik gewoon zeggen dat de Ruit voor ons niet de meest gepaste en verkeersoplossende oplossing was voor het juiste kostenplaatje, nog steeds niet is, en dat we met dit toch wel maatwerkpakket dat ontwikkeld wordt, denken voor waarschijnlijk minder geld meer rendement te hebben, ook op de wegen in de randen van de regio. En dat zijn die snelwegen en de N279.

De **voorzitter**: Oké. Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Dus samengevat kiest de PvdA ervoor om de N615, wat daar wel degelijk gewoon de oost-westverbinding is, extra zwaar te gaan belasten met extra verkeer door de dorpen?

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Nee, voorzitter. Dat zijn niet de woorden die in onze mond gelegd moeten worden. Dat is namelijk niet zo. De filosofie van het hele bereikbaarheidsakkoord is dat het verkeer naar de randen moet. Dus dat betekent naar de A50, de A2, de A67 en de N279. Dat betekent dat die hoofdstroommassen niet zwaarder belast moeten worden. Maar het betekent wel dat als we nu zien dat er elke dag op sommige plekken files staan we daar wel iets aan moeten doen, want anders gaat ook uw achterban – die ook lekker wil doorrijden naar het werk – morren en dat zouden wij echt niet willen hebben.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Een vraag aan de PvdA over de nieuwe aanpak, waar heel veel goede punten in zitten. Bent u er dan ook voor om de natuur zoveel mogelijk te ontlasten en te beschermen? En dan doel ik met name op het onderdeel Dierdonk, dat veel in de pers is. Dat is een moeilijk dossier.

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. U kent de PvdA als een partij die altijd een warm hart heeft voor de natuur. Wij moeten ook echt als provincie opletten waar we infrastructuur aanleggen. Als het om het onderdeel Dierdonk gaat moet er inderdaad goed onderzocht worden waar een omleiding, als die er moet komen, komt te liggen. Ik ken de situatie daar enigszins en denk dat er wel kansen zijn om met relatief weinig natuurschade daar iets te doen. Ik vind het volgende wel belangrijk om te zeggen. Op het moment dat er een omleiding komt, dan zal er ook echt fors aan natuurcompensatie gedaan moeten worden. Dat is niks gek, want dat doen we eigenlijk bij elke weg die we als provincie aanleggen.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. En dan de vraag aan de PvdA of zij bereid is om dat onderdeel van natuurbescherming, dat we echt een belangrijk onderdeel vinden, ergens de komende tijd op te pikken en daar eens even goed naar te kijken als Staten. Ik hoop dat de PvdA ons daarbij wil steunen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Uiteraard.

De **voorzitter**: Mag ik nogmaals wijzen op het feit dat het debat over de Perspectiefnota gaat? Af en toe zijn er strategische details en onderwerpen die extra aandacht verdienen, maar de balans in het debat misschien een beetje in de gaten houden. Mijnheer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter. Het gaat me in dezen wel over de algemene denkwijze van de PvdA, die het verkeer naar de randen wil. Stel, de PvdA zegt dat die N615, waarover we het hebben,

wat opgekalefaterd moet worden en dat daar te veel files staan. Er gaat toch niemand vanuit Beek en Donk via de N279 en de A50 naar Woensel rijden als men daar moet zijn?

De **voorzitter**: Dit bedoelde ik. Mijnheer Smeulders, ik geef u graag de gelegenheid.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik denk dat de PvdA nog eens na moet denken over hoe verkeersstromen functioneren in plaats van wensdenken.

De **voorzitter**: Met alle respect voor de bijdrage. Ik geloof dat ik een gemeenschappelijk belang dien om het karakter van het debat ook een beetje te bewaken. Er zijn natuurlijk belangrijke onderwerpen, maar er zijn ook hoofdlijnen. Mijnheer Smeulders. Een korte reactie en dan graag afronden.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja. Uiteraard. Wat wij ook zeggen. Het daily urban system, dus dat woon-werkverkeer, bijvoorbeeld van Woensel naar Beek en Donk, dat moet je inderdaad goed faciliteren op die doorstroommassen. Als je buiten de regio moet zijn, stel je gaat naar Utrecht, dan vind ik het wel heel verstandig om vanuit Gemert de N279 en de A67 te pakken en niet dwars door Eindhoven te gaan kachelen. Dat is wat we bedoelen. En ik denk dat we dit onderwerp nu beter kunnen afsluiten en dat ik door kan gaan naar het volgende punt in mijn bijdrage.

Dat gaat over het uitrollen van energieneutrale woningen. Wij lezen in de Perspectiefnota, en daar worden we heel enthousiast van, dat we voor dit soort maatschappelijke opgaven ook de immunisatieportefeuille kunnen inzetten. Dan denken wij bijvoorbeeld inderdaad aan energieneutrale woningen. Met leegstand kun je ook met financieringsconstructies iets doen. Onze vraag aan GS is dan ook tweeledig en heel concreet. Kan er met die immunisatieportefeuille nu bijvoorbeeld goedkope financiering worden aangeboden aan energiecoöperaties, die samen willen zorgen voor meer zonnepanelen in Brabant? En kan er vanuit de immunisatieportefeuille bijvoorbeeld iets gebeuren met betrekking tot leegstand? En kan het ontwikkelbedrijf daar dadelijk een rol in spelen? Dat zijn de concrete vragen die we hebben. Het staat wel in de Perspectiefnota, maar niet zo concreet. Dus wij zijn benieuwd naar de visie van GS daarop. Het derde punt waarover we dit jaar als Staten nog besluiten gaan nemen, is mest.

De **voorzitter**: De heer Steenbakkers, interruptie.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Dank, voorzitter. Een vraag aan de heer Smeulders. Is daarbij de randvoorwaarde dat het geld altijd terugkomt? Hoe ziet u dat zelf? Want het is nu een open vraag aan het college, maar daar heeft de PvdA vast over nagedacht.

De **voorzitter**: De heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dat klopt. Ik stelde vanochtend ook zo'n vraag aan uw fractievoorzitter, geloof ik. Daar hebben we zeker over nagedacht. En het college ook, want er wordt juist voorgesteld om zo'n financieringsladder te gaan ontwikkelen, waarin juist die scherpe keuzen die je moet maken tussen subsidie en een bepaalde financieringsconstructie te gaan gebruiken en om daar scherpe keuzen in te maken volgens een bepaalde ladder. Dus dat steunen wij. Even over dit voorbeeld met betrekking tot de uitrol van energieneutrale woningen. Ik denk dat daar binnen het Uitvoeringsprogramma Energie vanuit het energiefonds al direct subsidie aan wordt gegeven. Ik denk dat het juist heel veel kan helpen als je met financieringsconstructies gaat werken, dus revolverend, en juist goedkope financiering kunt aanbieden aan bijvoorbeeld energiecoöperaties die nu bijvoorbeeld met uw werkgever praten en daar toch met een iets hogere rente te maken krijgen, waardoor hun businesscase in de problemen komt.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Maar ik interpreteer het dus goed dat revolverendheid betekent dat het geld dus altijd terug moet komen? En dat we niet subsidiëren.

De heer **Smeulders** (PvdA): Exact. Revolverendheid is een goed uitgangspunt.

De **voorzitter**: De heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Mest was het derde punt. Dit voorjaar keuzen maken. Uitvoeren afspraken bestuursakkoord is daar voor ons leidend. We hebben als PvdA ja gezegd tegen grootschalige mestverwerking, maar wel onder de voorwaarde dat ze dan op de juiste plek moeten komen. We vinden het heel goed om te zien dat GS al een rem hebben gezet op de aanvragen. Aan overcapaciteit van mestverwerkingsinstallaties in Brabant heeft niemand iets. En wij vragen ons nou een beetje af hoe GS dat nou eigenlijk gaan doen, het sturen op die vestigingsplaatsen. Gaan we daar als GS regie op hebben? Gaan we daar bijvoorbeeld ons ruimtelijk instrumentarium op aanpassen? De Verordening ruimte bijvoorbeeld. Die vraag willen we aan het college stellen. Daar zijn we echt benieuwd naar.

Vervolgens, voorzitter, wil ik ingaan op een aantal bestuursopdrachten, die GS voorleggen. Want de overheid in het algemeen en de provincie zijn er natuurlijk om maatschappelijke opgaven aan te pakken. En in die zin is de werkwijze heel goed dat GS een aantal maatschappelijk opgaven definiëren en vervolgens aan PS voorleggen daarmee aan de slag te willen gaan. Willen jullie daar een bepaalde richting aan meegeven? En dat is wat we vandaag doen. Dat vinden we een prettige werkwijze en ik wil op een paar van die bestuursopdrachten even ingaan. Dat begint met leegstand. Het agendapunt dat de PvdA hier al vaker in de Staten heeft gemaakt, is dat we de laatste weken een transformatietoer hebben gehouden, voor wie het nog niet heeft gevolgd op social media of in de krant. We zijn in Eindhoven, Oss, Roosendaal, Breda, Waalwijk en Tilburg geweest. We hebben veel indrukken opgedaan. Je ziet echt dat het een grote maatschappelijke opgave is waarmee met name de gemeenten nu ook worstelen. Dus in die zin is er nog veel werk aan de winkel. En wij vinden het uitstekend dat GS dat serieus nemen en daarmee aan de slag gaan. We hebben een advies van de Provinciale Raad voor de Leefomgeving gezien als het om bedrijventerreinen gaat. Van die richting worden we enthousiast. En wij volgen de verrichtingen van het college de komende tijd met bovengemiddelde interesse.

Dan de varkenssector. De VVD-fractie vindt dat we het er te vaak over hebben, maar ik ga het toch echt weer doen. Want die sector heeft toch nogal wat negatieve effecten voor Brabant. Te beginnen voor de bewoners van het platteland, de bodem, de luchtkwaliteit, onze gezondheid en voor de reguliere veehouderij lijkt het me ook niet echt een feest. Want ja, de achtergebleven boeren die maken het ook minder kansrijk voor de boeren die wel verduurzamen. En voor de dieren zelf, ook niet onbelangrijk, is het nou ook niet bepaald leuk om in zo'n hokje te leven. Dus in die zin is er nogal wat van die sector te vinden. En de PvdA heeft al langer het standpunt, dat weet ook iedereen, dat er minder dieren in Brabant moeten komen. En er komen er meer. In het afgelopen jaar is het aantal dieren in Brabant gewoon weer gegroeid. Dat is geen goede ontwikkeling.

De **voorzitter**: Interruptie Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik vind eigenlijk een opmerking een beetje vreemd. U heeft het over de varkenssector tegenover de reguliere veehouderij. Ziet u de varkenssector niet als reguliere veehouderij?

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Het is goed dat u mij de gelegenheid geeft om daar even op in te gaan, want ik bedoelde er inderdaad iets anders mee. Voor de varkens die in een reguliere stal wonen, dus de eenster-varkens of minder, is het niet echt bepaald een feest om in die stal te zitten. Daarmee doel ik op het woord regulier. Ik denk dat dieren in de biologische veehouderij een veel prettiger leven hebben. Dat onderscheid wilde ik eigenlijk maken en daarop doelde ik.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u. Het zou fijn zijn als u ten opzichte van zo'n sector toch wel zorgvuldig uw woorden kiest.

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja. Daar heeft u helemaal gelijk in, voorzitter. Ik stel dan ook voor dat alle partijen in deze Staten voortaan zorgvuldig hun woorden kiezen ten opzichte van derden. Dat zou heel goed zijn.

Ja, de varkenssector. Wij zien dat er veel werk aan de winkel is. Dat ziet het college ook, want er ligt een bestuursopdracht. Er zijn geen simpele oplossingen, maar de PvdA ziet in ieder geval wel twee stappen die nodig zijn. En we willen met deze voorstellen dan ook GS steunen in het gezamenlijke streven dat we hebben als coalitie, maar ook als college, om de Brabantse varkenssector verder te verduurzamen, overlast te verminderen en het dierenwelzijn te verbeteren. En ik wil daarmee beginnen met het feit dat we als provincie een aantal dingen niet kunnen, puur vanwege het feit dat het Rijk daarvoor verantwoordelijk is. Dan denk ik bijvoorbeeld aan het opnemen van niet-ruimtelijke criteria in ruimtelijkeordeningwetgeving. Nou, het is al een aantal keren gebleken dat we dan bij de Raad van State gewoon nat gaan. Dat is gewoon een knelpunt en is nog steeds niet opgelost. Het gaat om gezondheidseffecten die we in ruimtelijke, dan wel niet-ruimtelijke regelgeving mee kunnen nemen. Het gaat om die compartimentering, waar we het vandaag eerder over hebben gehad, het sturen op dierenaantallen in overlastgebieden. Daar willen we als provincie echt iets, maar ik constateer dat we daarmee niets kunnen, omdat de rijksoverheid ons daarvoor het instrumentarium niet geeft. Wat wij vandaag willen doen, is een motie indienen die het college oproept om het initiatief te nemen om in kaart te brengen wat we nu van de rijksoverheid nodig hebben. Misschien ook wel te kijken of we daarvoor vast een aanzet kunnen maken. En vervolgens een lobby bij het Rijk te voeren om te kijken in hoeverre we tegemoetgekomen kunnen worden in de wettelijke voorzieningen die we nodig hebben.

De **voorzitter**: Interruptie Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. En de PvdA bedoelt daar ook bijvoorbeeld het geurbeleid dat onder de gemeenten valt? Want dat is af en toe een beetje willekeurig en daar hebben mensen ook veel last van.

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Deels klopt het wat u zegt: gemeenten kunnen daarop sturen. Maar het kader ligt natuurlijk bij het Rijk in de Wet geurhinder veehouder. En nou goed, dat is ook weer zoiets. Dat klopt. Daar dient het Rijk nu ook op te sturen. Daar gebeurt iets in Den Haag.

Een commissie evalueert het geurbeleid met betrekking tot de veehouderij. Wij hopen bijvoorbeeld dat dit kabinet dit jaar nog een aantal maatregelen dat medio dit jaar uit dat advies komt, gaat implementeren in die wet. Dat zijn toch ook ontwikkelingen waar wij voor zijn, hoor.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik ben blij met het antwoord van de PvdA. Het is zo dat in verschillende provincies en verschillende gemeenten het toch een factor 2, 3 kan schelen. Ik vind dat een soort van discriminatie tussen burgers. Sommigen zitten echt in de stank en hebben daar niet om gevraagd. Maar dank u wel.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Mijnheer Smeulders. Ik ben het helemaal met u eens. Compartimentering. Nou ja goed, het woord Brabantwet zult u ook wel eens hebben gehoord. Ik ben het ook met u eens dat het ontzettend moeilijk is om te sturen op dieren aantallen, dat we graag zouden willen. Als ik u beluister hoop ik toch niet dat het uw bedoeling is om tegen het college te zeggen: ga proberen wettelijke mogelijkheden te krijgen om daarop te sturen en in de tussentijd wacht u maar rustig af.

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Nee, natuurlijk niet, mijnheer Heijmans. U had denk ik dit antwoord wel verwacht. Ons doel is het college vooral te laten doen wat we hier in Brabant kunnen. Het beeld is ook dat we dat doen. Sinds een jaar of vijf gebeurt hier ook echt enorm veel op dit gebied. Er wordt stapje voor stapje voor stapje gezet. Daar is het college nog steeds mee bezig. Alleen, uiteindelijk kom je op een punt uit waarbij je constateert wel meer stappen te willen maken, maar dat dat niet kan, omdat we simpelweg het instrumentarium niet hebben om het te regelen. En daar doel ik dus op. Dus ook voor de toekomst moeten we nu gaan regelen dat we dingen verwezenlijken die we willen verwezenlijken.

De **voorzitter**: Mijnheer Smeulders. Komt u tot een afronding.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja. Eerst nog een puntje over de varkenssector. Er is namelijk ook nog het aspect gezondheid. Ons bereiken signalen dat er toch een gebrek aan capaciteit is om ontwikkelingen op het gebied van dierziekten, zoönoses, ook bij mensen dus, te herkennen en daar onderzoek naar te doen. Dus wij dienen een motie in om het college te vragen om die geluiden die wij horen eens te toetsen en te kijken of wij er als provincie iets mee kunnen en moeten doen.

En ten slotte ga ik naar een afronding, voorzitter. Ik sla daarbij even het financiële hoofdstuk over. Daar zijn we namelijk ontzettend tevreden over. Dus daar hoeft ik verder niet op in te gaan. Er is echter nog wel een motie die ik wil aankondigen. Die motie gaat over de spoorlijn Breda-Utrecht.

De **voorzitter**: Interruptie de heer Smeets.

De heer **Smeets** (GL): U bent zeer tevreden over de financiële paragraaf van de Perspectiefnota. Maar mist u niet de jaarrekening 2015?

De **voorzitter**: Mijnheer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Mijnheer Smeets. Ik moet heel eerlijk zeggen dat ik die inderdaad niet heb gemist.

De **voorzitter**: De heer Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Gezien de PvdA ook staat voor een financieel deugdelijk beleid, zou het dan niet handig zijn dat we ook als Staten inzicht hebben in de rekening van het afgelopen jaar, als we een perspectiefnota met financiële kaders bespreken?

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja, maar dat, mijnheer Smeets, is natuurlijk wel inherent aan de keuze om de Perspectiefnota op dit moment al te gaan behandelen. Voorheen was dat later in het voorjaar. De voorjaarsnota, heette het ding ook. Daarbij was de jaarrekening al klaar en kon je die erbij betrekken. Nu kan dat niet. Goed, ik ga ervan uit dat we ergens in juni waarschijnlijk toch een separate behandeling van de jaarrekening gaan zien. Nou goed, die zullen we dan bespreken.

De **voorzitter**: Mijnheer Smeets. U heeft niet meer het woord. Ik pas gewoon het reglement van orde toe. Mijnheer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik ga afronden, voorzitter. De laatste motie gaat over de spoorlijn Breda-Utrecht. Die is in het bestuursakkoord opgenomen als opgave om in ieder geval onderzoek naar te doen en een lobby voor te voeren bij de rijksoverheid, want het is zijn verantwoordelijkheid. Ik kan het niet duidelijk genoeg zeggen. Op dat punt zouden wij graag een motie indienen om voor de korte en middellange termijn te kijken of we de huidige busverbinding kunnen upgraden naar een soort smart mobility HOV-corridor, waarmee iedereen gebaat is, de reiziger sneller, beter en comfortabeler vervoerd kan worden tussen Utrecht en Breda en waarbij we ook ons bedrijfsleven de kans geven om daar te innoveren. Want iedereen weet dat die spoorlijn er niet ligt binnen pak hem beet vijftien tot twintig jaar. Dus in die zin zult u dadelijk die motie ontvangen.

Dank u wel, voorzitter. Volgens mij kunnen we aan de lunch.

De **voorzitter**: Ik dank u voor uw bijdrage. Ik ontvang graag de door u aangekondigde moties. Ik stel u dan nu voor de vergadering te schorsen tot 14.15 uur. Ik wens u een smakelijke lunch.

Schorsing.

De **voorzitter**: Dames en heren. Mag ik u vragen uw plaatsen in te nemen? Als het goed is, is er gebeld. We hadden 14.15 uur afgesproken. Het is iets later geworden. Maar ik stel voor dat we daarom snel de vergadering hervatten. Ik wil graag vragen om stilte in de zaal en ik zal het woord geven aan de fractie van GroenLinks. Mevrouw Brunklaus heeft het woord.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter. Aan mij de mooie en zelfs schone eer om iedereen na de lunch wakker te houden. Dat is altijd een moeilijke opgave. Een half jaar geleden zaten wij ook met ons allen in deze Statenzaal om de burap te bespreken. Ik sprak toen nog van een drietrapsraket. Nu constateert onze fractie dat burap en jaarrekening voor dit college van ondergeschikt belang zijn. Het college vindt dit sturen achteraf en wil vooruit. Maar voorzitter, de Staten hebben deze instrumenten nodig om hun controlerende rol uit te voeren. In de Perspectiefnota wordt in paragraaf 4 een mooi verhaal gehouden

over wat er tot nu toe is gedaan. Voorzitter, woorden. Maar hoe kunnen wij dit controleren? Hoe kunnen wij dit toetsen? En wanneer zien wij het resultaat? Bij de begroting is voor het hele coalitieakkoord budget gevraagd en gekregen. Hoezo eerst beleid en dan geld? Nu zijn wij in afwachting van de jaarrekening. Valt hij mee of valt hij tegen? En ik zag hem dus net op de fractiekamer liggen. Voorzitter. Bij het beeld van een raket denk je aan een hoog tempo. Even leek het daarop. Als wij terugdenken aan de snelle plannen in Zuidoost-Brabant onder aanvoering van gedeputeerde Van der Maat. Dat ging zo snel dat de foto's al gemaakt waren voordat de Staten er erg in hadden. De gedeputeerde zette er, met succes, behoorlijk de vaart in. Iets anders kun je ook niet verwachten van een mobiliteitsbestuurder. Die houdt de vaart er wel in. Bij andere onderwerpen laat het tempo flink op zich wachten. Bij sociale veerkracht lijkt de rek er al uit te zijn voordat wij met kracht aan de veer hebben kunnen trekken. De echte oplossingen voor de overlast van de intensieve veehouderij zijn nog niet in zicht.

Een kritische noot van onze kant. GroenLinks wil tempo en resultaat. Toch, voorzitter, hebben wij complimenten voor de manier waarop dit college bezig is. Outreachend. Een nieuwe en open manier van besturen. Samen met ondernemers, het onderwijs en omwonenden in Brabant. Niet van tevoren met besluiten komen, waardoor andere partijen nog maar weinig in te brengen hebben en zich moeten voegen. Dat is een manier waarin GroenLinks zich goed kan vinden. Van onderop beleid maken. Wij vinden dat het nog intensiever kan. Dieper de samenleving in met echte vernieuwers en doeners.

Nu onze ideeën bij de plannen. Dat er veel agrarische gebouwen vrijkomen zeggen de cijfers. Van GroenLinks mag er een groot deel gesloopt worden voor een vitaal landschap. Dat hebben we nodig voor de uitdijende steden. Veel gebied rond de steden is immers al opgeslokt door industrieterrein en wegen. Om in het buitengebied te komen moeten de stedelingen een heel eind fietsen. Ook het bestemmen voor creatieve doelstellingen vinden wij een goed idee. En we willen niet te veel halfindustrie op het platteland, want de ervaring leert dat het alleen maar uitdijt. Daar waar mogelijk zetten we in op lokale ontwikkeling van zonnevelden en windparken op bedrijventerreinen die niet worden benut.

Naar een nieuw perspectief voor de Brabantse veehouderij zijn we dus al jaren op zoek. En we komen tot steeds dezelfde conclusie: minder vaak omschakelen naar andere activiteiten. Veel te veel bepaalt dit de agenda van de provincie. Ja, ook GroenLinks vindt dit. Diep triest is het dat er na de commissie-Van Doorn en de inzet in de vorige Statenperiode onder aanvoering van een VVD-gedeputeerde alweer een nieuwe onderzoeksfase gestart moet worden. Jammer dat we in de afgelopen periode zoveel gepraat hebben en zo weinig concreets hebben gedaan. En waarom nu alleen voor de varkenshouderij en niet voor het rundvee? We snappen dat GS het dieptepunt in de varkenscyclus willen aangrijpen voor een beleidswijziging, maar GroenLinks wil ook perspectief voor een gezonde en verbrede landbouw. De problemen in de agrosector treffen niet alleen varkenshouders. We willen maatregelen ter stimulering van een gezonde landbouwsector. Dus geen industrialisering, maar inzetten op dierenwelzijn en kwaliteitsproducten.

Goede mogelijkheden ziet GroenLinks nog steeds voor de biologische varkenshouderij en landbouw. Wij vragen GS een onderzoek naar kansen en knelpunten. Een onderzoek. Er gaan banen verloren in de landbouw. GS zien een groei van dieren met betere techniek, maar geen groei van werkgelegenheid. Wij vragen om behoud en groei van werkgelegenheid mede centraal te stellen. Kom met innovatieve voorstellen en denk daarbij aan recreatie, streekproductenverkoop en zorg aan ouderen en kinderen.

GroenLinks blijft de effecten op de gezondheid van de Brabanders benadrukken. Vanuit artsen en behandelaars komen regelmatig nieuwe signalen. Wij dienen daarom de motie van de PvdA mede in voor meer onderzoek naar signalen uit de eerste lijn.

Bij de vraag om een integrale aanpak bij vergunningverlening, toezicht en handhaving te ontwikkelen, willen wij dat de kosten in de hand worden gehouden. Ik kom daarop terug. Bij een integrale aanpak vraagt GroenLinks met klem om hier aandacht voor milieu en gezondheid aan toe te voegen. Bij Connecting Delta denken we niet alleen aan natuur, maar zien we ook kansen voor de biobased. Maar

we zijn wel realistisch. De lage olieprijs maakt het rendabel verbinden en opschalen van biobased initiatieven helaas moeilijk. Kunnen wij ervan uitgaan dat het college bij het maken van de plannen met partners in de regio deze onderbouwt met valide businesscases en scenario's? En kunnen we rekenen op voorrang voor initiatieven gebaseerd op schone energie van zon en wind boven de kippenmestcentrale en connecting CO₂ vervuilende bedrijven? Hoe kijkt het college aan tegen de vergroening van de energiehuishouding van Moerdijk en de Green Chemistry Campus?

Voor elk stuk grond in de provincie kunnen provincie en partners gemakkelijk tien bestemmingen bedenken. GroenLinks wil niet dat waardevolle gebieden in de Westelijke Delta worden volgebouwd. Bedrijven aan de bal betekent pretnatuur, we zeiden het eerder. Met daarbij asfalthoreca en bungalows. Natuur heeft een intrinsieke waarde. Natuur en landschap zijn absoluut onderbelicht in het Brabantse deel van het Deltaprogramma.

Wij willen een stevige regionale ambitie voor natuur, de landschappelijke kwaliteit en waterkwaliteit.

Het belang om te komen tot een integrale ruimtelijke economische agenda voor de Brabantse stedenrij onderschrijven wij. Tegelijkertijd zien wij een nieuw economisch model, een beweging opkomen, waarmee wij rekening moeten houden. Dat is gedecentraliseerde industrie, energieopwekking en landbouw. Circulair, innovatief, gepersonaliseerd en dicht bij klant en gebruiker. Zo geeft de 3d-printer opnieuw invulling aan het begrip lokale ambacht en worden lokale energiegebruikers, energieprosumenten. Producenten en consumenten. GroenLinks wil dat bij de ruimtelijke, economische agenda ook altijd het lokale perspectief wordt meegenomen. Juist deze opkomende beweging biedt uitgelezen kansen voor het versterken van de sociale veerkracht in steden, wijken en dorpen. Voor GroenLinks gaat de sociale veerkracht verder dan het benutten van de Brabantse identiteit op het gebied van erfgoed, cultuur en sport, zoals het college het begrip nu invult, dat is te simpel. De opkomst van zorg- en energiecoöperaties laten de kracht zien die in de samenleving zit. Net zoals het gebruik van de doebudgetten en het effect van de idops Sociale verbanden en de reactie op krimp is wat mensen veerkrachtig maakt. Om mensen in hun omgeving te kunnen laten blijven, dienen wij de motie Blijversleningen in.

Voorzitter. Wij zijn blij dat in de Perspectiefnota veel evaluaties zijn opgenomen. Dit zijn echter evaluaties achteraf. GroenLinks wil ook vooraf bij de beleidscyclus de controlerende taak van de Provinciale Staten verder oppakken. Hierbij hebben we de steun nodig van de Zuidelijke Rekenkamer. Eén evaluatie mist zeker in het rijtje en dat is die van de ecologische verbindingzones. Deze was voorzien voor maart 2016. Om te zien of de inzet van de natuurgelden hun doel bereikt hebben, willen wij deze graag voor 1 juli ontvangen. Kunnen GS dit toezeggen?

De evaluatie voor het Brabant C Fonds staat pas gepland voor 2017. Kunnen we een tussentijdse evaluatie van dit fonds ontvangen? Over het algemeen zouden we evaluaties graag krijgen zodra ze klaar zijn, zodat we er ons voordeel mee kunnen doen. Dat het college bij de financiële afwegingsladder het principe 'revolverend, tenzij' hanteert steunt GroenLinks. Het is van belang dat de Essentmiddelen renderen. Niet alleen financieel, maar ook maatschappelijk. Kunnen GS hiervoor een vertaling uitwerken met daarbij de verwerking van het principe social return on investment?

Voorzitter. GroenLinks zou GroenLinks niet zijn als zij niet de uitwerking van andere belangrijke, urgente thema's zou voorstellen. Bij de Uitvoeringsagenda Energie zijn we van mening dat als we afwachten hoe het uitvoeringsprogramma gaat uitpakken we te laat zullen zijn, omdat dan de grondposities vergeven zijn of aangekocht zijn door anonieme projectontwikkelaars. Dan heeft de Brabantse burger het nakijken en dat kan niet de bedoeling zijn. Bij de green deal die is gesloten over geothermie in Brabant willen wij dat ook kleinverbruikers bij de ontwikkeling en exploitatie worden betrokken. Omdat de geambieerde energietransitie en groene groei verband houden met het probleem van klimaatverandering is het logisch om voor iedereen inzichtelijk te maken welke maatregelen op welke punten effect hebben. Om die reden pleit GroenLinks ervoor om een klimaatbegroting op te stellen, parallel aan de reguliere begrotingscyclus voor 2017.

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik zat er al op te wachten.

De heer **Van den Berg** (PVV): Nee. Ik heb er niet zo heel veel commentaar op. Ik heb de vraag aan GroenLinks of ze bij elke beleidsmaatregel ook de temperatuurimpact meegeven. En onze gedeputeerde kon dat niet op basis van een sluitend model geven. Dat is er wel, het MAGICC-model van het IPCC. En dan kunt u precies laten zien hoeveel miljoenen het kost om een graadje te beperken. Bent u er ook voor om dat in die klimaatbegroting op te nemen?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Dat is dan weer te detaillistisch. Wij willen graag dat er een klimaatbegroting wordt opgesteld om de effecten naast de begroting te kunnen leggen.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Via u, voorzitter. Mijn vraag aan u is: gaat het u om sec CO₂-reductie of gaat het u om de demping van de door u gevreesde opwarming van de aarde?

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Dat hoort natuurlijk bij elkaar. CO₂-reductie zorgt voor die opwarming van de aarde. Dat weet u net zo goed als ik. Voorzitter. Ik vervolg mijn betoog.

De **voorzitter**: Ja. Gaat u verder.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Met klem vragen wij om te organiseren dat de risico's rond de gifreinen in vooral West-Brabant worden aangepakt. En daarbij ook de geluidsoverlast voor omwonenden. Wat gaat het college hieraan doen en wanneer? Goed dat GS de verkeersveiligheid proactief aanpakken en oppakken om het aantal verkeersdoden op de Brabantse wegen omlaag te brengen. Teleurstellend is het echter dat GS zijn meegegaan in de verhoging van de maximumsnelheid naar 130 km per uur. Deze prestigemaatregel van het kabinet leidt niet tot snellere doorstroming van het verkeer en is slecht voor natuur, landschap en gezondheid. Bij de aanpak van knooppunt Hooipolder vragen wij ons af waarom er geen structurele conflictvrije oplossing is gekozen. Zeker, omdat er nu landelijk gezien aanzienlijk meer gelden voor infrastructuur worden vrijgemaakt.

De **voorzitter**: Van Hattem interruptie.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja. Ik hoorde een fascinerende opmerking van mevrouw Brunklaus. De discussie over die 130 km per uur en natuur, landschap en gezondheid. Met name het aspect landschap verbaast mij. In welke zin heeft dat impact op het landschap? Of vindt u een file een landschapsverrijkend element?

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Nou, dat vind ik juist niet verrijkend. Vandaar. Een file? U denkt dat het beter doorstroomt bij 130 km per uur. Volgens mij is dat nog steeds niet het geval. En het landschap. Kijk, als je 130 km per uur gaat rijden, zul je ook moeten gaan naar verbreding van de wegen en dat tast ons landschap aan.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Nou ja Er is op dit moment 130 km per uur ingevoerd op heel veel wegen waar geen enkele verbreding voor nodig was. Dus in die zijn lijkt mij dit een toch wel vreemde opmerking.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Waarvan akte.

De **voorzitter**: Ik dacht dat de heer Van Hattem bedoelde dat je het landschap niet ziet als je heel hard rijdt. Maar dat kan natuurlijk ook zo zijn. Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Zo ad rem was ik nog niet, voorzitter. Het was laat gisteravond. Dan flitst het voorbij, hè. Bij de aanpak van het knooppunt Hooipolder vragen we ons af waarom er niet voor een structurele en conflictvrije oplossing is gekozen. Dat had ik al gezegd. En helemaal omdat dit knooppunt op nummer 1 in Brabant staat als probleem voor de volksgezondheid. Over het nieuwe programma 'Fietsen in de versnelling 3.0' is nog geen mededeling gedaan.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus. Ik moet u vragen af te ronden. Uw spreektijd is bijna op.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja. Ik heb nog een aantal punten. Maar goed.

De **voorzitter**: Ja. Maar uw spreektijd is op. Dat is het punt.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Sorry?

De **voorzitter**: U heeft geen spreektijd meer. Nog één minuut.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Kan de gedeputeerde hierop ingaan?

De **voorzitter**: Nog twee minuten.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Dank u wel. Op al deze onderwerpen dienen wij ook moties in. Kunnen wij nu instemmen met voorstellen voor de Begroting 2017 zoals onder punt 5?

De **voorzitter**: Interruptie Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Kijken of we uw minuutje kunnen verlengen. Tegen het advies van mijn fractievoorzitter in heb ik recent een boek gelezen. En daarin heeft GroenLinks het over waardenpolitiek. En toen hoorde ik over waardenpolitiek. En toen dacht ik: ik ben nou eens benieuwd naar wat mevrouw Brunklaus daarover vanuit GroenLinks gaat zeggen. En vervolgens zag ik een motie waarin we de naam

gaan veranderen van de Automotive Campus. En toen dacht ik: wat is daar nou de filosofie achter? Op verzoek van de voorzitter moet u dit ongetwijfeld kort houden, maar dit snap ik nu echt niet.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Dit is nu net precies het stukje dat ik heb overgeslagen, omdat ik zo weinig tijd had. Dus dank u wel. Maar we willen niet alleen de naam veranderen, we willen ook de inhoud veranderen. Wij willen vragen of GS in gesprek gaan met Helmond om dat te doen.

De **voorzitter**: De heer Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Ik snap dus niet wat zo'n Automotive Campus, met al die specialiteit die daar rondom auto's, automobilititeit en al dat smart mobility en noem het allemaal maar op – waar ik super enthousiast over ben – nu vervolgens moet gaan doen met een ontwikkeling rondom fietsen, die elders al volop gebeurt. Waarom moet dit nu in één keer en wat voegt de naamswijziging nou toe?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): De naam. Als je iets met elektrische fietsen en allerlei andere soorten van vervoer op deze manier gaat doen, dan is het natuurlijk belangrijk dat het ook in de naam zit. Dat zult u begrijpen. Maar wij komen daar verder bij u op terug.

De **voorzitter**: Rondt u af.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik heb nog weinig tijd. Kunnen wij instemmen met de voorstellen voor de Begroting 2017? Nou, het venijn zit hem natuurlijk bij de Omgevingsdiensten en de vth-taken. Dat is heel veel en heel zuur geld en eigenlijk sluit ik me daar helemaal aan bij de woorden van de heer Heijmans van de SP.

Verder vinden wij nog steeds, en daarin ben ik bij het bespreken van de begrotingsbehandeling en het bestuursakkoord ook al op ingegaan, dat de consequenties van de PAS op de aanleg van het natuurnetwerk, en wat het college erover zegt, dat krijgen wij gewoon niet begrepen. We snappen het niet. Als u doet wat u voorstelt om dit geld uit het weerstandsvermogen te halen, dan zakken we daarmee onder de ondergrens. En hoe zit het nu? Want het bedrag wordt nog steeds opgenomen als pm-post.

Voorzitter. Ik laat het hierbij. Dank u voor deze tijd. En we zullen het verder zien.

De **voorzitter**: Ik dank u voor uw bijdrage. Fractie 50PLUS. De heer Van Overveld.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voorzitter. Met interesse hebben wij kennisgenomen van de Perspectiefnota die het college van GS heeft gepresenteerd. Zoals gebruikelijk bij voorjaarsnota's – ook al heeft die een andere naam gekregen – is het een lijvig stuk met een aantal bijlagen, hetgeen duidelijk maakt dat je bij het behandelen ervan keuzes moet maken. Met de gepresenteerde inhoudelijke lijn, geformuleerd in A tot en met F, en met de bestuursopdrachten kunnen wij instemmen. Al zouden we graag wat meer uitleg hebben bij wat u verstaat onder een adaptieve netwerkende aanpak voor sociale veerkracht. Wat onzes inziens ook toelichting behoeft is waarin de beweging in Brabant nu ineens anders zit in de huidige voorstellen vergeleken met wat in voorgaande jaren gebruikelijk was.

De toelichting, zoals gegeven in paragraaf 3 van de toelichting Perspectiefnota, is naar ons idee toch niet zo overtuigend. Wij vinden het nogal pretentiefus om zo absoluut te stellen dat wij op alle fronten bezig zijn

het verschil te maken. Ten opzichte van wie of wat eigenlijk? Het begrip sociale veerkracht heeft toch naderende precisering. Nu hebben wij het idee dat zo'n beetje alles maar eronder wordt geschoven: omgaan met cultuur en erfgoed, lobby's richting centrale overheid en zelfs het intensiveren van de inzet op gehandicaptensport. Dit laatste staat er zonder nadere toelichting wat plompverloren onder. Enige nadere informatie daarvoor zou welkom zijn.

Zonder in eerste instantie in te gaan op de rol van de provincie, stelt u bij het verduurzamen van de landbouw dat een aantal gemeenten in Brabant daadkrachtige besluiten moet nemen om nieuwe knelpunten te voorkomen. Pas een stuk later in deze paragraaf komt u op de bijdrage van de provincie. Wordt de rol van de provincie na dit alles te hebben aangejaagd niet een veel mindere? Waar u spreekt over de energietransitie kunnen wij niet nalaten om hier uit te spreken dat wij een periode tot 2050 wel een erg verre vinden. Wie had 35 jaar geleden kunnen voorspellen hoe onze samenleving er thans uit ziet? Stippen op de horizon zijn aardig, maar ze moeten wel zichtbaar blijven. Wanneer komen er trouwens evaluaties?

Wezenlijke kritiek hebben wij op de voornemens op het gebied arbeidsmarkt en economische ontwikkeling. Over de positie van met name oudere werklozen, een problematiek die nu speelt en waarop nu antwoord gegeven moet worden, treffen wij niets aan. Met al uw innovatie en het versterken van technisch onderwijs schieten de duizenden werklozen op korte termijn nog niet veel op. In een eerdere discussie over het bestuursakkoord heeft gedeputeerde Pauli toegezegd speciaal aandacht te gaan geven aan de positie van de oudere werkloze. Hiervan vinden we in de Perspectiefnota niets terug. Wij mogen toch aannemen dat het college zijn woord houdt. Wij stellen voor om aan de ambitie voor de komende jaren, die zich richt op innovatieve, meer inclusieve en groene economische groei, het aspect van het oplossen van de werkloosheid onder oudere werknemers toe te voegen. Het is toch niet voor niets dat de Tweede Kamer een speciale ambassadeur hiervoor heeft benoemd?

Waar het gaat om stedelijke regio's en netwerken, wijst u erop dat u inschat dat er op het platteland Europese en nationale programma's uitgestippeld gaan worden. En welke rol ziet u daarbij dan voor de provincie? Alle aandacht naar de stedelijke gebieden en de rest zoekt het maar uit? Wij zijn benieuwd naar uw concrete plannen met betrekking tot het oplossen van leegstaand. Wij vragen ons af in hoeverre de provincie hierbij eigenlijk een rol speelt. Jawel, de provincie kan monitoren en met gemeenten praten, maar verder? Het lukt toch al jaren niet om een fatsoenlijke oplossing te bieden voor vrijkomende agrarische bebouwing? Maar goed. Wij lezen dat u daarop terugkomt en dat wachten wij dan ook maar af.

We zijn het met u eens, waar u stelt dat de wijze waarop de overheid functioneert, steeds minder goed aansluit op de maatschappelijke en economische ontwikkelingen die wij buiten zien. Wij prijzen u voor uw besef in dezen. Wat we vrijwel totaal niet aantreffen in deze perspectiefnota is het begrip veiligheid. U beperkt zich tot de opmerking dat toezicht en handhaving een belangrijke rol spelen bij vormen van milieucriminaliteit.

Ten aanzien van uw voornemens op financieel beleid merken wij op dat u in feite kiest voor maatwerk in plaats van regels. Op zich kunnen we dit goed begrijpen, maar de keerzijde kan zijn dat er situaties ontstaan waarbij er sprake lijkt van willekeur. Opgave wordt hoe de balans hierin te vinden.

Voorzitter. Zoals ik al zei, 50PLUS kan zich voor een groot deel vinden in de voornemens en voorstellen zoals gedaan in de Perspectiefnota, met uitzondering van het ontbreken van aandacht voor de positie van ouderen in een provincie die wekelijks verder vergrijst. Dank u.

De **voorzitter**: Dank, mijnheer Van Overveld, voor uw bijdrage. De Partij van de Dieren dan nu, de heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dank u wel. We lezen in de Perspectiefnota heel veel procedureafspraken en dat is prima. Toch zien wij als partij ook graag meer concrete doelen en resultaten. Het vaststellen van een overleg- en samenwerkingsstructuur is één ding, het behalen van de doelen is twee. De Perspectiefnota onderkent dit ook. Uit diverse evaluaties komt naar voren dat vooraf onvoldoende helder wordt gemaakt welke doelen en resultaten gerealiseerd gaan worden, efficiëntie en effectiviteit moeilijk te beoordelen zijn en betere monitoring en evaluaties nodig zijn.

Voorzitter. Samenvattend weet u waaraan het schort, maar realiseert u zich onvoldoende dat al die partnerschappen en overlegstructuren dat probleem ook oproepen. Mensen, bedrijven en andere overheden gaan vooral datgene doen waar ze zelf voordelen in zien. Controle en sancties blijven nodig om naleving te borgen en het beschermen van kwetsbare waarden blijft een verantwoordelijkheid van de overheid. Wij willen dan ook feitelijk meer concrete afrekenbare doelen geformuleerd zien en niet alleen maar procesafspraken.

Voorzitter. Gandhi zei: 'Be the change you want to be, be the change you want to see'. De burgers hebben inmiddels door een burgerinitiatief laten weten: megastallen, nee! Toch hanteert de provincie geen definitie voor megastallen. Wanneer we de algemeen bekende definitie hanteren groeit het aantal megastallen met meer dan 250 melkkoeien en 7500 varkens gestaag. Tegelijkertijd groeit het aantal leegstaande agrarische gebouwen en omgekeerd evenredig daalt het aantal boeren en daalt de werkgelegenheid in de primaire sector. Met alle sociale, maatschappelijke en economische problemen van dien.

De **voorzitter**: Interruptie Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Zonder pasje helaas. Als we dan toch spreekwoorden gaan strooien, wat vindt de heer Van der Wel van de uitdrukking: alles wat je aandacht geeft groeit?

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ja, voorzitter. Ik zou zeggen, de VVD zal het niet met u eens zijn, maar we geven hopelijk meer aandacht aan de veehouderij.

De heer **Meijer** (D66): Zullen we in navolging daarvan dan in de komende periode vanuit de Partij van de Dieren vooral aandacht geven aan wat er goed gaat in de landbouwsector?

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ja, voorzitter, als wij als overheid overal aandacht aan besteden waar dingen goed gaan, dan zijn we te klein. Ik denk dat wij daarop moeten gaan letten op daar waar wij het nodig vinden als politiek om te gaan sturen. Dan hebben we het bijvoorbeeld over problemen die wij net noemden in de varkenssector of waar dan ook. Dan denk ik dat de overheid het orgaan is om te gaan sturen. Bijvoorbeeld door een feest te geven voor meer steun aan homo's en lesbo's en zo. Als dat op een andere manier niet lukt en het is nodig, dan vinden we dat we daar steun aan moeten geven. Maar er zijn heel veel dingen die goed zijn en daar hoeven we niet echt steun aan te geven.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. Ik heb een vraag aan de heer Meijer. Permiteert u mij die vraag?

De **voorzitter**: Natuurlijk.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Mijnheer Meijer. Blijft u even staan, want ik heb een vraag aan u. Het gaat ongelooflijk goed in het biologische segment van de veehouderij en ook de zuivel. En daar geven we graag heel erg veel aandacht aan. Kunnen wij rekenen op de steun van D66 om dat lucratieve segment wat meer te krijgen in onze landbouwprovincie?

De **voorzitter**: De heer Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Ik denk dat D66 het daar inderdaad met u eens kan zijn, dat de biologische landbouw bijdraagt aan het verduurzamen van de landbouw. Maar waar we denk ik van mening gaan verschillen, is of biologische landbouw de enige weg is richting duurzame landbouw. Dan zeg ik nee. En in uw motie lijkt het ja en daar verschillen wij van mening, maar het is zeker een segment dat hartstikke goed bijdraagt aan het verduurzamen van de landbouwsector.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): D66 houdt van innovaties. Het is ongelooflijk hoe snel de innovaties vanuit de biologische landbouw ook door andere landbouwers worden overgenomen en het brengt ook nog eens people, planet en profit bij elkaar. Enthousiaster kunt je ons toch met elkaar niet krijgen? Ik begrijp niet dat u het niet jammer vindt dat we daar wat meer aandacht aan besteden met elkaar.

De **voorzitter**: De heer Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Het staat u ook vrij om vooral bij biologische boeren te kopen. En dat doe ik ook heel graag en ik let daar ook op, maar het is niet de enige weg richting een duurzame landbouw. Er zijn meerdere wegen en daarom zult u op de motie die u ingediend heeft waarschijnlijk wel wat vragen van ons krijgen.

De **voorzitter**: Het punt lijkt me duidelijk. Braspenning.

De heer **Braspenning**(CDA): Mag ik in deze forumdiscussie een vraag stellen aan mevrouw Roijackers?

De **voorzitter**: Mag.

De heer **Braspenning**(CDA): Denkt mevrouw Roijackers dat de groei van de biologische landbouw komt omdat u er aandacht aan besteedt of gewoon omdat de markt dat vraagt?

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): De groei heeft te maken met een groeiende vraag. Het is zo jammer dat voor de vraag alleen al in Brabant naar biologische producten er gewoon geen Brabantse boeren zijn die ze kunnen leveren.

De **voorzitter**: Braspenning.

De heer **Braspenning** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Het heeft alles te maken met marktwerking. Als de prijs van biologische producten goed is, dan zijn er tal van initiatieven die erop inhaken en boeren die over zullen schakelen. Om één misverstand nog even uit de weg te ruimen, u doet het nu net voorkomen dat biologische landbouw de enige weg is naar succes, maar als je kijkt naar klimaatdoelstellingen, dan is het heel vaak zo dat gangbaar beter presteert dan biologisch.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Nou voorzitter. Volgens mij is het niet de bedoeling dat we hier een methaadiscussie gaan voeren. Ik weet dat dat er wel eens mee te maken heeft. GroenLinks heeft nooit beweerd dat dit de enige weg is, maar wel dat er heel veel aandacht voor moet zijn.

De **voorzitter**: Goed. Na deze twee beleidsduetjes krijgen we nu weer de heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Een pirouette. Voorzitter. Met alle sociaal-maatschappelijke en economische problemen van dien, nemen we onszelf als Provinciale Staten nog wel serieus? In 2011 hebben wij gesproken: genoeg, geen vee erbij. Provinciale Staten zullen alles in het werk stellen om de veestapel te laten krimpen. Toch groeit sinds onze uitspraak de veestapel in Brabant. Voorzitter. Als we zelf geen serieuze stappen zetten, hoe geloofwaardig is de politiek dan nog? Het antwoord zit onder andere in ons provinciaal beleid. Wij zijn van mening dat wij daar als Staten opnieuw serieus naar moeten gaan kijken. Klaarblijkelijk is die niet ingericht op de wens van Provinciale Staten voor minder dieren. Dat kan niet à la minute gerealiseerd zijn, maar het moet nu wel in gang gezet worden. Voorzitter. Graag een reactie van de gedeputeerde.

Wij willen graag beter inzicht krijgen in de ontwikkelingen van de intensieve veehouderij in Brabant. Dat is belangrijk voor al het provinciaal beleid en daarom vragen wij, middels een motie, aan het college om dat voor ons te monitoren.

Voorzitter. Be the change you want to see. Dat kan niet zonder een planeetbrede visie. Ons handelen als individu, maar ook als politiek, heeft direct effect op wereldschaal. Ons Apple'tje hier zorgt wel degelijk voor slechte werkomstandigheden in China. Ons stukje vlees zorgt wel degelijk voor ontbossing en dierenleed. Ons beleid in Brabant heeft nog steeds de afname aan biodiversiteit niet kunnen stoppen. Schrijver Ewald Engelen zei: 'Ook ik ben een zondaar' en hij wees naar zijn Apple'tje. En zijn we dit niet allemaal? We willen allemaal een Apple'tje. We stoppen het genot van een Apple'tje in de ene kant van onze hersenen, ook al weten we dat mensen zelfmoord plegen in de Apple-fabriek. Maar dat onderdeel stoppen we aan de andere kant van onze hersenen. En die delen communiceren blijkbaar niet met elkaar. Bij de leden van de Partij voor de Dieren is de link tussen dieren en vlees wel gelegd, maar met Apple'tjes nog niet helemaal.

Be the change you want to see. Onze vork is een machtig wapen geworden. En heel veel mensen, met name jonge mensen, ervaren dit zo. Een gezonde levenswijze, geen gif op je tomaat en voedsel van lokaal Brabant. Niet voor niets groeit de markt van biologische producten, zelfs zo sterk dat er zelfs vijfhonderd biologische boeren te kort zijn in Nederland. Die producten komen nu uit het buitenland. Een gemiste kans voor Brabant. In het agrofooddossier komen we de innovatieve vleesvervangers niet tegen. Ook een gemiste kans voor Brabant.

Be the change you want to see. Dat geldt ook voor onze inkoop. Bijvoorbeeld voor ons bedrijfsrestaurant. In de vorige periode heeft de Partij voor de Dieren geprobeerd om alleen nog biologische eieren in te kopen. De kosten: 1 cent per ei meer. Totaal 300 euro per jaar extra. En nu denken uw Staten: mooi resultaat, maar mooi niet. Het is niet gelukt. Dat zegt iets over onze instelling als Staten. Als zo'n kleine

stap niet lukt, wat kunnen mensen dan van ons verwachten? Voorzitter, ik ga nu niet een motie indienen. Wat ik wil zeggen: bent u van een partij, heeft u een gedeputeerde, doe daar iets aan.

Een belangrijk onderdeel van de provinciale bevoegdheid zit in de controle en handhaving, de vth-taken. De ervaring leert dat als er niet voldoende inzet is op controle en handhaving dat mensen, bedrijven, zich niet automatisch aan de vastgestelde regels houden. Een duidelijk voorbeeld zijn de stilzittende veehouderijbedrijven. En goed dat er door het college een gecoördineerde aanpak met provincie en gemeente is aangekondigd. De bestuursopdracht gaat over het ontwikkelen van een integrale aanpak rond vergunningen, toezicht en handhaving met aandacht voor de thema's agro, zorgvuldige veehouderij, energie en externe veiligheid. Wij zouden ook graag als provinciaal thema gezondheid bij de vth-taken willen betrekken. Het staat immers ook in de Structuurvisie en daarom dienen wij een amendement in.

Over de Omgevingsdienst hebben wij nog een specifieke vraag: hoeveel ruimte is er om in het budget wijzigingen aan te brengen, zonder dat de wettelijke taken in gevaar komen?

Voorzitter. Be the change you want to see. Een apart onderdeel in de Perspectiefnota is de varkenssector en met name de financiële malaise, milieudruk en overlast. Overproductie en structureel lage opbrengsten zorgen voor een vicieuze cirkel, waarbij schaalvergroting de enige uitweg lijkt. De opkomst van leegstaand agrarisch vastgoed is daar een gevolg van. Zoals wij het interpreteren heeft het college nog geen vastomlijnde visie. Gedeputeerde, komt ook de afname van het aantal dieren in de varkenssector terug in de uitwerking? In de Perspectiefnota wordt geconstateerd dat leegstand een structureel probleem is. Er is een monitor leegstand in ontwikkeling en het college is voornemens een programma leegstand te ontwikkelen. In het Statenvoorstel geven GS aan dat leegstand de allereerste verantwoordelijkheid voor eigenaren is en wij zijn het daarmee eens. En wat ons betreft worden de maatschappelijke kosten van leegstand dan ook niet op de samenleving verhaald. Wij zijn van mening dat er binnen de te ontwikkelen aanpak van leegstaand geen beroep moet worden gedaan op provinciale subsidies. Maar dat er een 'revoluerend, tenzij'-principe wordt gehanteerd, zoals dat in de afwegingsladder voor de Begroting 2017 gehanteerd wordt. Vraag: deelt de gedeputeerde onze mening?

Onze voorkeur heeft het dat bij de financiële dekking voor de aanpak van leegstand, van bijvoorbeeld agrarische gebouwen, wordt gewerkt met landschapsverbetering, verplichte sloop van oude gebouwen, zoals dat nu ook wettelijk mogelijk is. Graag horen we de mening van de gedeputeerde hierover.

Ten slotte nog een aantal opmerkingen en vragen over de natuur in Brabant. Bescherming van de natuur en de realisering van de EHS zijn kerntaken van de provincie en zijn van groot belang. Ook hier zoeken we duidelijkheid in de geleverde prestaties. Het groenfonds is nu een aantal jaren op weg. Wat wij missen is een overzicht van de behaalde streefwaarden, wat betreft het realiseren van Brabantse natuurdoelstellingen en een evaluatie van het beleid. Een vraag aan de gedeputeerde: hoe staat het met de kwalitatieve en kwantitatieve resultaten? Oftewel het aantal hectares en het behaalde ecologisch rendement. Heeft het college daar duidelijk zicht op en wanneer krijgen PS hier inzicht in? Tevens hebben we eenzelfde vraag over de opvang van de wilde inheemse dieren in Brabant, waarvoor PS in 2013 een subsidieregeling in het leven hebben geroepen. Een vraag aan de gedeputeerde: is duidelijk wat de prestaties tot nu zijn? En wat de knelpunten voor de toekomst zijn?

Als laatste, voorzitter. Op 6 april jongstleden is er in Oirschot een veehouderij in brand gevlogen waarbij tienduizend dieren levend zijn verbrand. Als ik de berichten lees over de veelvoud aan stalbranden in de afgelopen jaren, vraag ik me af wat er precies wordt bedoeld met de intrinsieke waarde van het dier. Wat ons betreft moeten de dieren veel beter beschermd worden tegen brand. Zij moeten op zijn minst beter beschermd worden dan dingen in opslag. Er wordt nog lang niet alles gedaan om brandveilige stallen te creëren. Zo zou de beheersbaarheid van brand door een maximum aan de omvang van een compartiment in een stal en het aantal slachtoffers drastisch kunnen verminderen.

Voorzitter. Momenteel hebben veel veehouderijen niet eens brandmelders en brandblussers, omdat dit niet verplicht is.

De **voorzitter**: Interruptie Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Toch even een toelichtende vraag aan de heer Van der Wel, want dit onderwerp is natuurlijk uitermate belangrijk en uitermate sympathiek om daar iets aan proberen te doen. Dat staat buiten kijf. Maar als u zegt voorschriften ten aanzien van compartimentering en dergelijke, weet u dat er in 2014 een aangescherpt Bouwbesluit is gekomen, dat meer rekening houdt met brandpreventie. Bedoelt u dit soort eisen nu ook op te leggen aan de stallen van voor 2014? Want dat zijn volgens mij met name de stallen waar de branden ontstaan. Gaat u zover dat u van dit college vraagt om ook die oudere stallen dit soort normen op te leggen?

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Wat ik vraag van het college is om duidelijkheid te verschaffen aan Provinciale Staten over welke onderdelen wij kunnen gaan uitvoeren en waar wij toe bevoegd zijn. Als dat past binnen een BZV, dan snap ik dat. Als dat voor nieuwbouw is of uitbreiding, dan snap ik dat. Als dat niet kan voor oudere stallen, dan zullen wij vragen of de gedeputeerde – of dat willen wij bij dezen doen – binnen dat pakket bij de minister daarvoor aandacht wil vragen. Dat we dat als Staten graag zouden willen. Maar goed, ik wil eerst dat overzicht hebben.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, u dient een motie in. Het is een suggestie of u daar tevreden mee zou zijn. Veel van die branden ontstaan door slecht functionerende elektriciteitsnetwerken. Dat ligt vaak aan kortsluiting en dergelijke. Zou u tevreden zijn als provincie, verzekeraars en ZLTO afspraken zouden maken om met enige regelmaat die elektrische installaties te controleren? Dan doe je volgens mij echt aan preventie en dan kun je volgens mij echt veel branden voorkomen. Want ook compartimentering beperkt het aantal slachtoffers, maar het voorkomen van branden lijkt mij de eerste zet die er zou moeten zijn.

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Er zullen verschillende degradaties zijn in maatregelen en effect. Ik wil geen enkele maatregel uitsluiten binnen de provinciale bevoegdheden. Wat de heer Heijmans ons voorstelt vind ik prima, maar dit gebeurt al. Dat overleg is in gang gezet, dat heb ik vanochtend gelezen. We moeten ook geen dingen dubbel gaan doen. Als de gedeputeerde dit voor zich ziet om die rol op te pakken, om daarbij aanwezig te zijn of een ambtenaar bij die gesprekken aanwezig te laten zijn en ons op de hoogte wil houden, vind ik dat prima. Maar ik wil ook niet de ambtelijke organisatie belasten met te veel extra dingen. Ik vrees wel dat vrijwillige afspraken terecht wel gemaakt worden door de best bedoelende mensen, die daarbij betrokken zijn. Maar ik vrees ook dat diegenen die niet mee zullen werken gewoon gevrijwaard worden. Dit vraagt in de aanpak binnen de provinciale mogelijkheden toch wel wat meer striktere eisen. Maar dat is de vraag.

De **voorzitter**: De vraag is voldoende aan de gedeputeerde gesteld, denk ik. Mevrouw Dirken op dit punt.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Ja. Ik stond nog even te twijfelen of ik hier iets over ga vragen of niet. Want je gaat toch in detail treden en dat wilden wij nu eigenlijk juist vandaag voorkomen. Hoor ik u nu echt

zeggen dat we extra regels willen gaan maken, die te maken hebben met hoe we bepaalde gebouwen in gaan richten en hoe we daar de techniek gaan regelen? Terwijl we landelijk gezien al bouwwetgeving en een Bouwbesluit hebben, die geregeld hebben dat de zorgplicht voor dit soort dingen bij de eigenaren van de gebouwen ligt. Begrijp ik dit goed?

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Wij zijn bezig met een BZV en wat ons betreft zouden wij kijken, bij een herziening bijvoorbeeld, welke maatregelen wij kunnen vragen die het mogelijk maken dat er minder stalbranden zijn. Elke stalbrand minder is er een gewonnen. Als dit in de categorie rookmelders, brandblussers of in ruimtelijke zin is, moeten we kijken hoe we dat zouden kunnen faciliteren. Wat ook heel veel gebeurt is dat er te weinig bluswater in de buurt voorhanden is. Ik sta open voor verschillende invalshoeken. U bent de partij van minder regels, dat begrijp ik allemaal wel. Maar als er een school in brand vliegt en er extra dingen nodig zijn, dan bent u ook niet degene die zegt: nee, aan brandmelders in scholen moeten we niet beginnen.

De **voorzitter**: Het punt is helder, lijkt me. Mevrouw Dirken nog een reactie?

Mevrouw **Dirken** (VVD): Ja. Ik onderschrijf het standpunt dat als er iets gebeurt, we altijd zeggen: dat hadden we willen voorkomen. De realiteit is dat we niet alles kunnen voorkomen en dat we met elkaar in dit land al afspraken gemaakt hebben over tot welk niveau we dingen willen regelen en die ook uitgaan van een bepaalde mate van preventie. Mijn vraag is: hoor ik u nu goed zeggen dat u pleit voor een aantal extra lokale koppen op wetgeving waar al over nagedacht is?

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Binnen de provinciale kaders die wij nu hebben, zou ik daar zeker voor pleiten, ja.

De **voorzitter**: Mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. Nog een vraag daarover. Om het goed te begrijpen. Er ligt al een landelijk actieplan rondom stalbranden. Bent u daarmee bekend?

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ja. Als u bedoelt sinds 2011. Daar ben ik mee bekend, maar daar gebeurt niet veel mee.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Wat voegt uw motie dan toe aan dat actieplan?

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Dat actieplan komt vanuit de Tweede Kamer en sinds 2011 is er eigenlijk geen significante stap gezet. Nu er een stalbrand is geweest, die de grootste van Brabant was, komen er in een keer weer allerlei overlegstructuren op gang. Ik vind dat een beetje mosterd na de maaltijd. Want in

2011 hadden sectoren al bij elkaar kunnen gaan zitten. Op een gegeven moment moet je als overheid ook doen wat je kunt doen en dan denk ik: nou, laten we daar beter naar gaan kijken dan.

De **voorzitter**: Mag ik Van der Wel vragen zijn betoog dan af te gaan ronden?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Als laatste nogmaals voor iedereen: 'Be the change you want to see'.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van der Wel. Dan is nu de ChristenUnie/SGP-fractie. De heer Vreugdenhil heeft het woord.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter. De tijd van gekke Henkie is voorbij. Deze woorden resoneren bij mij nog een week lang na, na het werkbezoek bij het Regionaal Informatie en Expertise Centrum Veiligheid. En juist het Regionaal Expertisecentrum zet zich ervoor in dat er geen gelegenheid is voor georganiseerde criminaliteit en om die zaken te voorkomen. En juist zorgen zij voor een gezamenlijke aanpak waar wij trots op kunnen zijn in Brabant. Waar we samen met alle partijen, gemeenten, de provincie, de politie en justitie hier samen in doorpakken. En op 6 april stond er in BN/De Stem een heel interessant artikel, geschreven naar aanleiding van een interview met Pieter Tops en Rienk de Groot. Zij gaven aan dat er achter die gezellige joint en het onschuldige pilletje een enorme misdaadwereld schuilgaat en die wij jarenlang een ongemakkelijke waarheid vonden. En jarenlang is onderschat hoezeer criminaliteit verankerd is geraakt in met name het Brabantse land. Voorzitter. Het veiligheidsvraagstuk is wat de ChristenUnie/SGP-fractie betreft en ook wat de VVD-fractie betreft en anderen, een van de belangrijkste punten om in de komende periode ook op door te pakken. Met name, omdat wij in Brabant hier ook laten zien, en vele andere provincies zijn er trots op als ik de uitleg van Brabant zeg, dat wij hier die samenwerking vormgegeven hebben. En als ik toch even op de motie van de VVD-fractie mag ingaan, juist de gezamenlijke aanpak is die kracht geweest in de aanpak van de criminaliteit. Wat zou het nou mooi zijn, mijnheer Van Gruijthuijsen, als u nu zegt: ik trek mijn motie in en we dienen hem met zo veel mogelijk partijen samen in om daarin die gezamenlijke kracht te tonen en niet als VVD-fractie hierin alleen op te treden. Ik geef het u maar als suggestie mee.

Voorzitter. Later is er ook een interview met burgemeester Noordanus geweest waarin hij heeft aangegeven te moeten roeien met de riemen die we niet hebben. En de CDA-fractie is hier al op ingegaan. Daarin werd een aantal alarmerende zaken aangegeven, zoals: een laag oplossingspercentage, aanrijtijden bij spoedmeldingen die niet gehaald worden, met name op het platteland en zeker in de afgelegen dorpen waar echt een alarmerende situatie is. Voorzitter. In samenspraak met de aanpak zware criminaliteit, maar ook met dit veiligheidsvraagstuk, vind ik dat we dit als provincie als een kerntaak moeten zien, zoals we ook bij het RIEC bespraken. We moeten die niet naar ons toe halen, maar kunnen hierin wel op een heel mooie manier de coördinerende rol oppakken. En ik vraag het college dan ook om daarop te reflecteren en aan te geven hoe het dat ziet en welke stappen het daarin zou kunnen nemen.

Voorzitter. Een ander belangrijk groot thema de komende jaren is het energievraagstuk. En terecht heeft de VVD-fractie gezegd dat we daar straks over spreken. En wij zijn blij en content met het ambitieuze programma dat het college heeft neergelegd. Een uitgebreid uitvoeringsprogramma, waarin alle lijnen zitten waarlangs we de Energieagenda kunnen invullen. Maar voorzitter, de komende jaren vindt wel een momentum plaats waarin doorgepakt moet worden. Een momentum waarin we ook de bestaande regelingen optimaal kunnen benutten om met name lokaal geproduceerde energie op te wekken en een bijdrage te laten leveren aan de leefbaarheid. En daarvoor is het van essentieel belang dat energieposities door overheden ingenomen kunnen worden, zodat die ook beschikbaar gesteld kunnen worden aan de lokale samenleving. Voorzitter. En dat zeggen wij in een motie die we samen met GroenLinks indienen. Die

we vandaag hier willen neerleggen om ook die urgentie voor de komende jaren daarin te onderstrepen. Wij zullen dat later nog verder uitwerken, ook samen met het college in voorstellen, waarin we dat verder vormgeven. Maar we vinden het in ieder geval een van de belangrijkste speerpunten voor het komend jaar 2017. En ik zou ook graag een reflectie willen hebben, want ik hoor de gedeputeerde zeggen dat zij bereid is om hiervoor ook de Verordening ruimte aan te passen.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Meeuwis.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Voorzitter. Wij ondersteunen de urgentie die de heer Vreugdenhil aangeeft ten aanzien van het energieonderwerp. Maar is de urgentie bij de heer Vreugdenhil zo groot dat hij op de stoel van de Brabanders wil gaan zitten en nu al zo nadrukkelijk zo concreet ook zaken neer wil leggen die we samen, ook juist vanuit de sociale veerkracht, samen met de Brabanders willen gaan oppakken? Juist vanwege die urgentie.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Die urgentie zit er met name in dat we de posities beschikbaar moeten kunnen stellen. Dat betekent niet zozeer dat wij ze als provincie innemen. Wij hebben zelf ook een aantal posities. Denk bijvoorbeeld maar aan Moerdijk waar we een aantal zaken voor de leefbaarheid goed kunnen organiseren. Maar daarnaast zullen we het ook mogelijk moeten maken. En dan kom ik eigenlijk op mijn punt: de aanpassing van de Verordening ruimte, waarmee wij het klimaat creëren, waarin de samenleving samen met de gemeenten – want die zijn aan zet – daarin optimaal kunnen renderen. Het vraagt wel van ons als provincie om daarin mogelijkheden te creëren, te stimuleren en uitleg te geven waar dat nog nodig is. En op die manier eigenlijk de Brabantse samenleving in staat te stellen om dit moment voluit te benutten.

De **voorzitter**: Mevrouw Meeuwis.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Voorzitter. Ik ben blij dat de heer Vreugdenhil dit zegt, maar ik doelde specifiek op de tekst van de motie die hij heeft ingediend samen met GroenLinks, die al veel verder gaat en al harder loopt dan dat we samen met de Brabanders zouden willen voor mijn gevoel.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): We hebben het hier over de Perspectiefnota. Ik denk dat juist de opdracht gaat worden voor 2017 om die samen met elkaar vorm te geven. Wat ons betreft is dat bij de Energieagenda het belangrijkste punt voor de komende jaren om dat als eerste vorm te geven, naast de andere lijnen die daarin ook uitgezet worden. Dat momentum mogen we zeker niet verliezen.

Voorzitter. Dan komen we bij het puntje infrastructuur. Afgelopen week werd ik verrast – nou, niet zozeer verrast, want het is weer bijna verkiezingstijd – door het bericht dat regeringspartijen twee keer 10 miljard euro beschikbaar willen stellen voor het infrafonds. Maar ik was nog meer verrast dat eigenlijk de PvdA- en de VVD-fractie al bezig waren met de invulling van deze gelden. Barbara Visser van de VVD wilde met name het geld besteden aan de A8 en A9, de regio Amsterdam en de doorstroming Rotterdam en Den Haag. En Duco Hoogland heeft station Schiphol en de A20 op zijn prioriteitenlijstje staan. Voorzitter. Ik vraag me dan af waar de Brabantse projecten zijn. En hoe gaan wij ervoor zorgen dat juist de Brabantse projecten ook een plek krijgen binnen de extra middelen die vrijkomen? Ik kan de vraag aan de gedeputeerde stellen, maar we hebben er vaak debatten met elkaar over en ik weet hoe hij erin zit. Maar

ik zou graag de vraag willen stellen aan juist de VVD- en PvdA-fractie. Want ik denk dat ik meer bereik via de partijlijnen van de VVD en de PvdA. En het CDA doet er overigens net zo hard aan mee om bij de MIRT-bijeenkomsten andere projecten te steunen dan de Brabantse projecten. Hoe bent u bereid om daar de Brabantse projecten daadwerkelijk op het netvlies te krijgen? Want dit zijn nog allemaal de Randstadprojecten, die we inmiddels wel kennen.

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja. Dank u wel, voorzitter. Daar ga ik natuurlijk graag op in. Ten eerste denk ik dat het niet zo werkt zoals u het voorstelt en eigenlijk ook zoals onze Kamerleden het doen voorstellen. Van: wij zijn Kamerleden, wij weten nog wel een paar files te staan, laten we eens eventjes roepen dat die wegen verbreed moeten worden. Zo werkt het natuurlijk gewoon niet. Want we hebben bij de rijksoverheid gewoon een breed programma en een duidelijk afwegingskader, namelijk het MIRT-programma, waarin wordt besloten in welke wegen wel en in welke wegen niet wordt geïnvesteerd. Dus dat zij dit roepen wil niet zeggen dat het uiteindelijk ook gaat gebeuren. Sterker nog, als ik bij mijn mensen in Den Haag aankom, krijg ik altijd te horen: 'Ja mijnheer Smeulders, wij begrijpen u wel, maar ja, zo werkt het hier niet. Want ja, wij hebben een MIRT-programma en daar wordt een objectieve afweging gemaakt van de projecten waarin wij investeren.' Dus in die zin denk ik niet dat het zo simpel is als wij misschien wel zouden willen en zoals zij het nu doen voorstellen. Om in te gaan op de vraag wat wij kunnen doen: binnen onze partij zijn we natuurlijk wel degelijk actief, ook al langere tijd, om te lobbyen richting onze Tweede Kamerfractie. Soms ook richting kabinet. Richting verkiezingsprogramma zijn we er ook al mee bezig als Brabantse Statenfractie. We hebben in ieder geval zelf al een lijst gemaakt van dingen die wij belangrijk vinden. Daar zijn wij druk mee bezig. Ik zou eigenlijk alle fracties willen oproepen om dat ook te doen richting verkiezingsprogramma's.

De **voorzitter**: Vreugdenhil, reactie?

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ja, tot zover het inkijkje in de PvdA-werkwijze en -fractie. Dank daarvoor. Maar inderdaad, dat is precies wat ik u vraag. Zorg dat die domme uitspraken van Duco Hoogland niet meer in de krant terechtkomen en daarmee in de volle breedte en ook de vraagstukken van Brabant op hun netvlies gaan krijgen. Ik zie dat u er goed mee bezig bent. Nu de VVD-fractie ook, denk ik.

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik zal de kwalificatie die u eraan geeft doorgeven.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter, wij hebben een motie op dit front ingediend. Bij dezen het verzoek om die te steunen. Ook de oproep die de heer Smeulders al deed, dat iedereen zijn eigen fractie in de Tweede Kamer benadert om daar vooral flink te lobbyen, dan zijn we al een heel eind. Maar wat een ander probleem is, is de MIRT-systematiek in Den Haag. Daar komt Brabant bekaaid af. Ze berekenen het letterlijk verkeerd. Dat heeft ons bijvoorbeeld de A67 gekost. Dit is een oproep aan de hele Staten. Probeer bij de Tweede Kamerfractie te lobbyen zodat dat eerlijker gebeurt. Die 2 km file bij Geldrop, die wordt berekend tussen ongeveer Eersel en Venlo. En dan pakken ze daarvan het verlies aan reistijd en dan is dat natuurlijk niks, maar het is wel een groot probleem. Dus daar ook even op wijzen.

De **voorzitter**: Het punt is helder. Mevrouw De Hoon.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Dank u, voorzitter. Welke projecten zouden wij aanhangig maken, die niet bij Brabant horen?

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Bijvoorbeeld bij de MIRT-bijeenkomsten: de A27 Hooipolder, gesteund door het CDA?

De **voorzitter**: Mevrouw De Hoon.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Ik hoor alleen Brabantse projecten. Er is dus geen enkel project, waarin wij niet voor Brabant zouden zijn. U suggereert dat wij zouden lobbyen voor projecten die niet bij Brabant horen.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ik suggereer niet dat u die lobby niet voert, maar als ik dan het MIRT-debat volg in Den Haag, dan zie ik dat die lobby niet zo heel veel effect heeft. Ik zie vooral Limburgse projecten. Friesland doet het ook heel goed bij de Tweede Kamerfractie. Dus in die zin, misschien een beetje scherpte erin en ook die grote knelpunten van Brabant vanuit de CDA-fractie op de agenda, dat zou niet verkeerd zijn.

De **voorzitter**: Mevrouw Otters.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik voel mij toch even geroepen om even te reageren. Want u refereert aan een Kamerlid van mijn partij. Deze dame is al op meerdere werkbezoeken in Brabant geweest en heeft absoluut Brabant op haar netvlies staan. De lijntjes zijn kort en er zit al het nodige in de pijplijn. Ik hoop dat ik u kan meegeven dat Nederland in ieder geval groter is dan alleen maar Brabant.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dank u wel, ook voor dat inkijkje. Daarom zou ook het advies zijn richting Barbara Visser: als zij de interviews geeft ook eens in de volle breedte van Brabant en niet alleen de Randstadprojecten te noemen. Want inderdaad, Nederland is groter dan alleen de Randstad en ook groter dan Brabant.

De **voorzitter**: Vervolgt u uw betoog.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter. Bij een goede infrastructuur horen ook goede veerverbindingen in Brabant. In Brabant hebben we nogal wat gebieden die voor een groot gedeelte ontsloten worden door autoveren over bijvoorbeeld de Bergsche Maas, de Maas en ook andere gebieden van Brabant. Voorzitter. Veren die ontzettend belangrijk zijn voor de leefbaarheid, de bereikbaarheid van voorzieningen, een alternatief zijn bij stremmingen en ook voor het toerisme en de recreatie. We hadden

laatst een overleg met de verschillende verenstichtingen. En daaruit bleek dat er eigenlijk geen structureel overleg is tussen provincie en veerstichtingen. En tegelijkertijd lopen zij ertegenaan dat de omliggende provincies wel een verenfondsen hebben en wij in Brabant niet. Voorzitter. Wij dienen dan ook een motie in waarin wij het college vragen om te onderzoeken hoe de continuïteit van de veerverbindingen geborgd kan worden, het overleg daarover aan te gaan met de veerstichtingen en te onderzoeken of een Brabants verenfondsen een bijdrage kan leveren aan die continuïteit. En ik zal de motie u zo overhandigen.

Voorzitter. Heel kort over de landbouw, want er is al veel over gezegd, maar ook wat ons betreft moet niet enkel de focus gelegd worden op de varkenshouderij. Juist ook de focus op jonge boeren die willen investeren in de duurzame sector, het bredere perspectief van onder andere ook de akkerbouw, hier vandaag nog niet genoemd. Maar ook de differentiatie in gebieden is zo belangrijk om hierin door te pakken. Ik vond het frappant dat de Jumbo net wel genoemd werd met de nieuwe standaardkip, maar we kennen ook allemaal de problemen vanuit de Hak-boycot bijvoorbeeld waarin de retailindustrie nog steeds probeert de boeren uit te knijpen. En ik blijf daar ook de aandacht voor vragen bij de gedeputeerde. Ik weet dat ze dat hoog op haar netvlies heeft staan om daarin dus ook in de volle breedte, ook bij retail en consument, te zorgen voor een goede prijs voor een eerlijk product.

Voorzitter. Het laatste punt is het sociaal bosbeheer. Er is een mooi project in Brabant waar al eigenlijk vorig jaar een poging tot start is gedaan – volgens mij is er nog niks uitgevoerd – waarin men een sociaal bosbeheer, de kwaliteit van de houtopstanden, de inzet van gebruikmaken van de WSW'ers en de economische waarde van hout optimaal gebruikt wordt.

De **voorzitter**: Interruptie Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik moest van ver komen, maar toch een vraag. U heeft het over waar voor je geld krijgen. Bent u het met mij eens dat juist overproductie de supermarkten en de inkopers de macht geeft om boeren hun spullen gewoon te laten liggen, omdat ze bij iemand anders goedkoper kunnen?

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Het gaat bij die supermarkt er niet eens om of ze de macht hebben of dat ze het kunnen. Het is de wil dat zij ook op een duurzame manier willen produceren, wat ze nu bijvoorbeeld wel met die kip doen. Maar ook voor onze Brabantse akkerbouwers, dat ze niet uitgeknepen worden, maar dat ze een eerlijke prijs voor een eerlijk product betalen. En dat zal bij ons allemaal een omslag vergen. En alleen als we dat met zijn allen doen, als consument, als retailsector, dan geef je ook de agrarische sector de ruimte om daadwerkelijk die verduurzamingslag te maken. En ook die drieslag zullen wij in het oog houden. Want we kunnen niet alles afwentelen op alleen de agrarische sector. Daar hoort ook de consument bij en daar hoort ook, in groot belang, de retailsector bij.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Is de heer Vreugdenhil het met mij eens dat als er hogere prijzen betaald gaan worden, dat automatisch tot gevolg heeft dat mensen met iets te besteden minder gaan kopen en dat er dan dus opnieuw overproductie plaatsvindt?

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Nee. Daar ben ik het niet mee eens, wat dat vind ik een veel te kort door de bocht redenering. Er kunnen bijvoorbeeld ook bij de boer aardappelen gekocht worden. Er hoeft niet eens een hogere prijs voor betaald te worden. Maar voor een mooi product mag ook een goede prijs betaald worden. En ik denk dat dat ook het uitgangspunt moet zijn van verduurzaming van de sector.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. De heer Vreugdenhil had het net over verantwoord bosbeheer. Staatsbosbeheer trekt allemaal extra bomen uit de bossen en zaagt die om, waarvan een niet onaanzienlijk deel gesubsidieerd extra vervuilend opgestookt gaat worden in de Amercentrale. Verstaat u dat ook onder duurzaam bosbeheer? Of bent u het met de PVV eens dat we aan dit soort praktijken meteen een einde moeten maken?

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dat is een compleet ander punt dan dat ik hier aansnijdt. Ik heb het over sociaal bosbeheer, waarin het bosbeheer gedaan wordt door de inzet van WSW'ers, die ook de economische waarde van hout kunnen benutten. En ik ga niet over wat Staatsbosbeheer daar doet en opstookt. In Brabant, voorzitter, is dit project nog niet van de grond gekomen.

De **voorzitter**: Sorry. Ik geloof dat de interruptie nog even afgemaakt moet worden. Mijnheer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): U heeft het over een sociaal bosbeheer. Ik heb het in dezen, en dat heeft ook weer te maken met die klimaatgekte en bijbehorende subsidies, over asociaal bosbeheer. Die bossen worden leeggetrokken, humuslagen verdwijnen enzovoort, alleen maar om die subsidie in die oven te stoken. En mijn vraag aan u was of u dat sociaal vindt.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ja, voorzitter. Nogmaals, dat is een compleet ander punt dan dat ik hier aansnijdt. Ik ga niet op elk punt in die richting in. Ik ga zelf over mijn antwoorden. Juist het sociaal bosbeheer, want daarmee verdwijnt eigenlijk het hele punt als ik het drie keer moet maken, is ontzettend belangrijk. Dat is ook een heel mooie vorm, waarin we als provincie, ook in de wat hardere sector waar we vaak zitten, ook ons sociale gezicht op een heel mooie manier kunnen tonen. Het is in Brabant nog niet goed van de grond gekomen. De gedeputeerde is er wel mee aan de slag om dat op te pakken. We dienen graag een motie in om dat nader te onderstrepen, te ondersteunen. En ook te vragen waar er extra inzet, extra mogelijkheden en eventueel ook extra middelen vergen om dat van de grond te krijgen. We willen het college graag die ruimte geven, omdat we hiermee denk ik laten zien dat we dit echt op een goede en mooie manier vorm kunnen geven.

Voorzitter. Ik rond af. Dan vind ik het mooi om af te ronden met de nieuwe Omgevingswet. In 2019 gaan we de nieuwe Omgevingsvisie klaar hebben als provincie. We zitten nu in het proces van dromen, denken, durven en doen. In het begin van 2017 gaan we het proces van durven in. Wat zou het mooi zijn als wij juist in het proces van durven ook volop gebruikmaken van de flexibiliteit die wij kunnen bieden juist in het ruimtelijk domein om al vooruitlopend op de Omgevingswet te experimenteren en ontwikkelingen mogelijk te maken, die in het verleden niet mogelijk waren. Een aantal gemeenten is er al mee bezig. Kijk bijvoorbeeld naar de gemeente Boekel. En wij zouden het mooi vinden dat 2017 in ruimtelijk opzicht ook

echt in het teken zal staan van durven. Dat we daar een slag in gaan maken en voluit gebruikmaken van de kansen die er liggen met de invoering van de nieuwe Omgevingswet. En wij zien ernaar uit om daar een bijdrage in te leveren. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Vreugdenhil voor zijn bijdrage. Dan nu de fractie van Lokaal Brabant. De heer Heijman heeft het woord.

Ik wil u vragen eventuele moties of amendementen nu alvast in te dienen, dan kunnen we ze in één kopieerronde meenemen. Dat komt de doelmatigheid van de vergadering wellicht ten goede. Dank u wel. Aan u het woord.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Wij hebben altijd het geluk en het voorrecht om altijd als laatsten bij dit soort besprekingen het woord te mogen voeren. Dan is er vaak al veel gezegd en kunnen we onze beperkte tijd zodanig inzetten dat we onze boodschap ook zo duidelijk mogelijk maken. En vandaag zullen wij ook niet al te veel ingaan op de Perspectiefnota, maar op een aantal andere zaken die wel direct of indirect gevolgen hebben voor de Perspectiefnota en andere dingen die binnenkort gaan komen.

De afgelopen maanden heb ik met mijn hybride auto tienduizenden kilometers rondgereden langs de lokale partijen in Brabant en ook de afgelopen weken heb ik dit gedaan. Ik zal de inhoud van de brief van de rijksheer hier niet behandelen, dat komt maandag wel. Maar ik wil toch wel meegeven dat heel veel lokale partijen de brief op zichzelf begrijpen, maar zich niet echt aangesproken voelen door de inhoud. Want als veertien gemeenten wel wat hebben gedaan en de rest van de gemeenten niet, dan wil dat nog niet zeggen dat de rest van die gemeenten er niet over hebben nagedacht of hierover hebben gesproken. Er is heel veel over gesproken, maar er is in sommige gevallen ook democratisch besloten om geen opvang te doen. Ik denk dat deze brief er onvoldoende rekening mee houdt dat die democratische processen in de gemeenten onvoldoende worden gewaardeerd en worden benoemd. Dat is vaak ook niet te begrijpen voor de gemeenteraden en lokale partijen, maar ook niet voor de burgers van die gemeenten. Ik zou graag willen dat we daar met elkaar eens wat zorgvuldiger omgaan. De burgers in de gemeenten begrijpen af en toe niet wat wij hier vandaan opleggen en waarmee we komen. Dan gaat het niet over de inhoud van de zaken, maar over de veelheid, de veranderingen en de onverwachtheden van dingen. Wat we ook merken is dat we heel vaak discussies in dit huis hebben, die dan blijven hangen en die we nooit echt goed afmaken. We hebben het hier bijvoorbeeld regelmatig over leegstand. Een groot deel van de Perspectiefnota gaat daarover en er staan goede dingen in. Maar waar in sommige gemeenten ook behoefte aan is, is een regierol van de provincie. Je ziet heel veel dorpen en steden die hun winkelgebieden, winkelhartten aan het veranderen zijn. Vaak is het de vraag: doen we hier nou niet hetzelfde als onze buurgemeenten? Voor onszelf denken we dan dat we onze eigen buurgemeente beconcurreren. Maar hoe komen we er nou op om daar de goede afwegingen te maken? Wij hebben dan ook een motie gemaakt met de vraag dat verder te onderzoeken en te kijken of wij als provincie daar meer een regierol kunnen nemen om mensen, burgers en gemeenten te helpen een goede afweging te maken over welke winkelgebieden er precies bezet moeten worden door de meest interessante opties, zodat we door heel Brabant leuke winkelgebieden krijgen. En mensen bijvoorbeeld naar Den Bosch gaan om product X te kopen, naar Tilburg om product Y te kopen en af en toe naar Etten-Leur gaan om weer andere dingen te doen.

Wat ook een discussie is die al jaren loopt, zijn bijvoorbeeld de buurtbussen. Openbaar vervoer is hier een soort corebusiness, waarover we met elkaar vaak praten. En ik weet dat nu alle concessies zowat zijn uitgegeven, maar er zijn toch veel dorpen en kernen die niet meer goed bereikt worden. Er zijn veel initiatieven geweest om buurtbussen te doen. Er is ook een organisatie die daarin helpt en samen met het

CDA willen we in een motie daarvoor meer aandacht vragen en de provincie vragen om te kijken of daarnaar beter onderzoek verricht kan worden.

In het begin van mijn verhaal zei ik dat we de Perspectiefnota niet helemaal direct behandelen als Lokaal Brabant. Maar we vinden de grote lijnen goed. En we gaan graag in discussie over tal van onderwerpen de komende tijd. Maar we willen niet alleen aan GS meegeven, maar ook aan onszelf en de Staten, dat we ook goed moeten nadenken over hoe wij communiceren met onze burgers en hoe we sommige dingen uitleggen. En dat is af en toe een struggle en een gevecht om de goede weg daarin te vinden, maar ik denk dat wij met ons allen echt een stap daarin moeten gaan maken. Dit was de bijdrage van Lokaal Brabant. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Heijman voor zijn bijdrage. Ik stel vast dat hiermee een einde komt aan de eerste termijn van de zijde van uw Staten. Er zijn nog een paar moties ingediend, die we nog tegoe hebben en die worden gekopieerd. Die zullen zo worden uitgedeeld. Ik zal nu de vergadering schorsen, zodat het college zich kan voorbereiden op de beantwoording. Het college zal uiteraard ingaan op de moties en amendementen. Er is ook één motie of amendement – dat ben ik even kwijt – gericht aan de Programmaraad Zuidelijke Rekenkamer. Mevrouw Dingemans zal denk ik daarover straks de woordvoering op dat punt voor haar rekening nemen. Ik schors de vergadering voor – ik kijk even naar de leden van het college – twintig minuten. We beginnen weer om 15.50 uur.

Schorsing.

De **voorzitter**: Dames en heren. Mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen? Aan de orde is de behandeling in eerste termijn van de Perspectiefnota. Het college is nu aan het woord. En ik geef daartoe eerste de gelegenheid aan gedeputeerde Pauli. Mag ik stilte in de zaal? Neemt u plaats en de deur kan dicht.

De heer **Pauli** (GS;VD): Voorzitter, dank u wel. Mag ik eerst uw Staten namens het college complimenteren voor uw inbreng in eerste termijn? Die hebben wij zeer gewaardeerd. U zult begrijpen dat wij natuurlijk ook heel goed gelet en gekeken hebben naar de inhoudelijke debatten, die u met elkaar gevoerd heeft. Wij hebben geconstateerd dat de Perspectiefnota bij een groot aantal van u al echt begint te werken en dat wij gaan kijken naar de grote lijnen, de bestuursopdrachten voor de komende jaren. Sommigen van u hadden er nog wat moeite mee en die hebben vooral heel veel vragen gesteld over het hier en nu. Maar ik zal u vertellen: diezelfde discussie hebben wij soms ook wel in het college van GS gehad. Maar laat ik eens beginnen, een beetje in navolging van mevrouw Van der Sloot met een citaat van Johan Cruijff: 'Je gaat het pas zien als je het door hebt'. Dat is de Perspectiefnota, voorzitter, van dit college. Ingegeven, natuurlijk, door het coalitieakkoord, maar vooral ingegeven door het feit dat de wereld ongelooflijk snel aan het veranderen is. Dat geldt voor de economie, waar we een schouwspel zien en een enorme differentiatie en verscheidenheid tussen de grote wereldmultinationals en talentvolle MKB-bedrijven en een economie die op dit moment met de maand verandert. Maar dat geldt ook voor de nieuwe rol van de overheid. De meeste tijd die dit college besteedt gaat over de vraagstukken hoe je als overheid op een nieuwe manier gaat werken. Hoe je de ministeries in Den Haag leert dat je geen vijf ministeries moet hebben die over arbeidsmarktbeleid gaan, maar één. Dat je niet alleen meer alleen kunt praten over economisch beleid, maar dat economisch beleid ook altijd te maken heeft met de ministeries van Onderwijs en Volksgezondheid, bijvoorbeeld als we het hebben over nieuwe toepassingen van health. De echte veranderingen ontstaan in de regio's. Daar vindt de grote maatschappelijke vernieuwing plaats, daar vindt de economische vernieuwing plaats en daar liggen de grootste opgaven. En we zien eigenlijk dat in die bestuurlijke verhoudingen – waarover overigens een prachtige notitie is verschenen van

secretaris-generaal Van Zwol die 'Maak verschil' heet. Ik kan u echt aanraden om die via de website van Binnenlandse Zaken eens te raadplegen omdat ik denk dat die een belangrijke bouwsteen wordt voor het toekomstige akkoord in Den Haag. Die geeft aan dat echt de vernieuwing in die regio zit en dat wij niet meer alleen moeten denken aan de top-downrealiteit, maar vooral aan een bottom-up samenwerken. En dat doet dit college: integraal werken, verbinden, verknopen en niet vanuit het oude stramien. We hebben natuurlijk het geluk dat er heel goede langetermijnbeleidsnotities zitten. Kaders, die u heeft gesteld, waarbinnen we werken. Dat geldt voor heel veel beleidsopgaven. Maar vooral snelheid maken en doen wat nodig is. We moeten even wennen aan de nieuwe werkwijze die uw Staten gekozen hebben. Met een informatiebespreking, met een thematische bespreking, een Statenvergadering en een besluitvorming de keer erna. Dat is soms wennen. Heel veel vragen die hier gesteld zijn, zouden in het verleden in een commissievergadering keurig aan de orde zijn gekomen en onmiddellijk beantwoord zijn. Terecht, en ik ga hier zo meteen uitgebreider op in, heeft een aantal van u zeer indringend gesproken over arbeidsmarktbeleid. Als ik als portefeuillehouder, verantwoordelijk voor arbeidsmarktbeleid, dan vijf maanden bezig ben om met alle stakeholders in Brabant te komen tot het uitvoeringsprogramma, dit programma wordt door GS op 15 maart vastgesteld en vervolgens besluit u het pas te gaan bespreken op 10 juni, dan verwijt ik u niets en u heeft ook drukke agenda's, maar dan snap ik het niet helemaal in het tijdsbeeld, waarin wij snel willen acteren en snel tot zaken moeten komen. Ik kan u vertellen dat dit college absoluut niet stilzit. Daar ben ik als – ik mag misschien zeggen – eerste gedeputeerde ongelofelijk trots op en heel blij mee. De collegialiteit is goed, we boeken ongelofelijke resultaten, we staan in Haag en aanzien op Haagse tonelen waar wij met open armen worden ontvangen om juist te praten over die vernieuwing en verbinding. Ditzelfde geldt ook in de samenwerking met de provincies. Dat is niet alleen het beleid van dit college geweest. Dit is niet alleen een uitkomst van het beleidsakkoord dat deze coalitiepartijen met elkaar gesloten hebben. Dat is hard werken door u, door ons en door onze voorgangers van de afgelopen tien jaar. In Brabant maken we al het verschil door op een andere manier met elkaar samen te werken, integraal te werken en vooral te werken aan de oplossingen van morgen. Ons hele beleid is gebaseerd op de maatschappelijke opgaven van nu en de toekomst. U vindt dat terug op het gebied van mobiliteit, waar wij straks gewoon gaan experimenteren met nieuwe vormen van duurzaamheid en nieuwe innovatieve producten. Misschien niet van nature een economie – een aantal van u sprak daarover – zijn we ongelofelijk hard aan het werk. Wij hebben in voorbereiding en we komen echt naar u toe met een startnotitie voor een hele groene campus, waarin wij circulaire economie in het kwadraat gaan realiseren tussen natuur en economie. We praten over het fenomeen groene cirkels, hoe we circulaire economie in het kwadraat kunnen realiseren. Niet alleen waar het gaat om milieuaspecten, niet alleen in de bedrijfsvoering, maar zelfs ingepast in de leefomgeving. We praten op een vernieuwende manier en u wordt daar straks nog ten volle in betrokken. Hoe wij op een heel pregnante manier onze rol kunnen spelen als Brabant in de nieuwe omgevingsvisie. Die gaat niet alleen over ruimtelijke aspecten. Die gaat over maatschappelijke aspecten en economische aspecten. Een heel integrale benaming en op al die tafels staat Brabant vooraan. We praten op hoog niveau bij de Raad van State mee over de bestuurlijke verhoudingen, om echt voor elkaar te krijgen dat we een middenbestuur nieuwe stijl in dit land krijgen en niet meer het ouderwetse hiërarchische denken, maar vooral de mensen die het verschil maken – dat zijn ook alle Brabanders – daarin ruim baan kunnen geven. We praten over verbinding tussen economie en sport. Ik praat met mijn collega Swinkels over hoe we economie en sport meer met elkaar kunnen verbinden. We werken aan een bedrijventerrein van de toekomst en hopen binnenkort daarover met plannen te komen. We werken aan de verduurzaming op Moerdijk. En het is echt oud denken dat een activiteit per se op een campus moet zitten en dat zelfs een campus een fysiek gebeuren moet zijn. In de nieuwe wereld, die gedomineerd wordt door digitalisme, heb je veel digitale samenwerkingen op plekken. Soms kort, soms wat langer, maar de economie verandert snel. Wij hebben Beagle geïntroduceerd. Op het gebied van landbouwinnovatie werken we echt integraal en zorgt mijn collega voor verduurzaming,

diervriendelijkheid, maatschappelijke acceptatie en ik voor verbindingen met voeding. Gisteren heb ik op de Fortified over voeding gesproken. Op het gebied van internationalisering boeken we het ene na het andere succes. Kortom, in dit college gebeurt er ongeloofelijk veel. Maar zeg ik erbij: u krijgt nog heel veel beleidsnotities. Ze liggen er al. Op het gebied van werkterreinen, internationalisering en arbeidsmarktbeleid. Als u verwacht dat voor ieder beleid dat dit college uitvoert, waar in het verleden kaders van vastgesteld zijn, u weer een nieuwe notitie krijgt, dan ga ik u teleurstellen. Binnen de kaders die u geschapen heeft, zorgen wij voor snelheid en integrale aanpak.

De **voorzitter**: Interruptie Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Hoor ik de gedeputeerde nu zeggen dat de beleidsnotities gewoon klaarliggen? En dat we ze in feite al gewoon zouden kunnen lezen? Want zoals ik dat ook gevraagd heb met evaluaties: 'Zijn ze klaar? Dan willen we ze wel hebben.' Want dan kunnen wij ook alvast wat kauwen, ook al zijn ze dan nog niet behandeld.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Dit college heeft op 15 maart, een maand geleden, een notitie over arbeidsmarktbeleid, uitvoeringsbeleid vastgesteld. Compleet met een uitgebreide longread van kennis en onderzoek. Hoe die arbeidsmarkt eruitziet en wat wij uitvoeren. Dit college heeft al een notitie over werkterreinen vastgesteld. En zo liggen er al veel notities. Nogmaals, het is geen verwijt, want u gaat over de werkwijze en niet wij, maar die moeten door de procedure heen en dan is het soms een beetje stroperig. Nou, laat dit een oproep zijn om daar eens met elkaar naar te kijken.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Maar zouden ze er al zijn, dan zouden wij ze dus gewoon kunnen krijgen. Ongeacht het feit of ze al geagendeerd zijn voor een x-tijdstip.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Ja, maar daar gaat u over. U mag ervan uitgaan dat zodra GS op dinsdag iets hebben vastgesteld en het zijn besluiten, dan kan dat de pijplijn in. Wat dat betreft geen enkel probleem.

De **voorzitter**: Van Hattem was eerder, maar hetzelfde onderwerp? Nee. Ja. Dan is Van Hattem eerst.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja. Even heel kort. U zegt dat die notities er zijn en er komen binnen de kaders die u heeft vastgesteld, maar wij zien nou juist zo weinig kaders voorbijkomen. Weinig kaderstelling, veel Statenmededelingen. Aan Statenmededelingen geen gebrek, maar kaderstelling niet of nauwelijks. En juist daar zou veel meer aandacht voor moeten zijn om die kaderstellende rol neer te kunnen zetten als PS. En op dit moment zie ik die veel te weinig, dus wat is de insteek van de notities die u noemt?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Nee. Mijnheer Van Hattem, u heeft gelijk. Daar waar het nieuw beleid is en het geen uitvoeringsprogramma's zijn of actualisaties van kaders die u de afgelopen drie, vier jaar al heeft

vastgesteld, dan heeft u helemaal gelijk. Maar heel veel dingen zijn natuurlijk binnen de kaders. Kijk naar het economisch programma, dat loopt door tot 2020 en daarmee behandelen we dat. En dan komen wij met Statenmededelingen om de snelheid erin te houden. Wij vinden uw mening ongelooflijk belangrijk en houden zelfs ruimte over om daarvoor die Statenmededeling aan te passen, dat u ze agendeert. Maar we werken natuurlijk via de smaken die voorhanden zijn.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dus de notities die u noemt zijn echt nieuwe kaders en nieuw beleid, dat we de komende tijd kunnen verwachten?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Als het om nieuw beleid gaat, nieuwe kaders ... Dat gaat dadelijk mijn collega Van Merriënboer nog zeggen. En bovendien is het eerst inhoud en dan pas geld. Dat is ook nog eens keer het geval en dan is dat het geval. Als het past binnen kaders die in het verleden al zijn vastgesteld, dat zijn met name meerjarenprogramma's, dan komen we met een Statenmededeling om de snelheid erin te houden. Maar wij zijn als GS zo hoffelijk dat we pas de eerste cent uitbesteden op het moment dat u het besproken hebt. Vandaar dat ik zeg: ik vind het heel lastig in deze tijd. Ik ben ongelooflijk blij met de oproepen die velen van u gedaan hebben over arbeidsmarktbeleid. Wat mij natuurlijk een beetje pijn oplevert is dat zo'n notitie pas na drie maanden besproken kan worden.

De **voorzitter**: Van Gruijthuisen.

De heer **Van Gruijthuisen** (VVD): Voorzitter, dank u wel. Even twee opmerkingen. Eén richting mevrouw Brunklaus. Alle notities die GS hebben vastgesteld, staan gewoon op de lijst van ingekomen stukken bij de procedurevergadering. Die kunt u allemaal lezen.

Een tweede opmerking richting GS. We hebben een nogal lang kerstreces gehad. Wat ons betreft had een notitie arbeidsmarktbeleid ook al voor 15 maart vastgesteld kunnen worden. Dan hadden we nu al de notitie in procedure gehad. Hier gaat het echt om het primaat van Provinciale Staten en wij bepalen onze werkwijze. Als GS eerder die notitie voor elkaar hadden gekregen, hadden wij dat nu kunnen doen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus nog op dit punt? Ja? Gaat uw gang.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja. Nog even een vraag aan de heer Van Gruijthuisen. Natuurlijk staat een aantal van deze stukken op de lijst van ingekomen stukken of misschien bij de procedurevergadering of wat dan ook. Maar ik weet niet of dat alles is. Dezelfde opmerking heb ik gemaakt over evaluaties. Alles waar we al naar kunnen kijken, dat willen wij ook graag zien.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter. Ik stel voor dat wij hierover op korte termijn nog een keer een goed gesprek met elkaar hebben. Wij hebben inmiddels van onze bestuursadviseurs doorgekregen dat ze echt een aantal dingen doen die we snel kunnen verbeteren. Ook in de samenwerking. Zonder dat het format, waarvan u bepaald heeft dat dat de komende jaren geldt, geschonden wordt. Maar ik denk dat we een gezamenlijk belang hebben om er recht aan te doen dat u inhoudelijk wilt praten over onderwerpen en dat deze tijd ook vraagt dat we snelheid betrachten ten aanzien van een aantal onderwerpen.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter, dank. Ik zit hier denk ik nu iets langer dan een jaar in de Staten, maar ik vind het echt ongelooflijk en echt ontzettend slecht hoeveel tijd wij hier besteden met elkaar, dus dat is niet verwijzen naar iemand, aan procedures en papier. Opa Steenbakkers zei altijd dat je papier niet kunt eten. En dat ben ik eigenlijk wel met hem eens. Dus ik wil toch even gewoon naar de inhoud gaan op arbeidsmarktbeleid. Wij hebben daar een motie neergelegd en de gedeputeerde reageerde daar al even op. Daar worden een drietal kernoorzaken voor Brabant genoemd, ook nog uitgesplitst op de regio door ING. Het economisch rapport, dat de gedeputeerde mij ooit zelf heeft aangeraden, heb ik ook wijs gelezen en die oorzaken worden daarin aangekaart. Kan de gedeputeerde eens uiteenzetten hoe we nu die drie kernoorzaken gaan aanpakken? Ik zal ze nog even noemen: de kwalitatieve mismatch tussen vacatures en werkzoekenden, de relatief grote groep ouderen die langdurig, dus meer dan drie jaar, werkloos zijn en de achterblijvende arbeidsmarkt in West-Brabant. Dat zijn de drie dingen waardoor we mensen aan het werk kunnen krijgen en meer kunnen laten eten. Hoe gaan we dat nu aanpakken?

De **voorzitter**: De heer Pauli.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Dat wil ik graag doen, voorzitter. Maar mag ik dan eerst een vraag aan de heer Steenbakkers stellen? Mag ik ervan uitgaan dat u de notitie, die er al een maand ligt, uitgebreid gelezen heeft?

De **voorzitter**: De heer Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Helemaal. Mijn complimenten ook voor het stuk en ook een terechte opmerking dat dingen sneller behandeld moeten worden, maar deze drie oorzaken zag ik daar niet meteen in terug. Ik lees daarna een rapport van de ING, dus vandaar mijn vraag aan u.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter. Dan zal ik dat proberen staccato te vertellen. In de eerste plaats zorgen dat er een naadloos evenwicht is, wat nooit 100% zal lukken, tussen onderwijs en arbeidsmarkt. De arbeidsmarkt is ingegeven door het bedrijfsleven en het onderwijs moet proberen daarop aan te sluiten. Dit is een lastige kwestie, want 90% van de arbeidsmarkt zit bij kleinere MKB-bedrijven in Brabant, die over het algemeen geen jaren vooruit kunnen kijken, gezien de soort activiteiten waarin ze zitten. Dat is 1. Dat proberen we te doen met vernieuwend onderwijs. Deze provincie is de enige provincie in Nederland die het voor het elkaar heeft dat de twaalf mbo-instellingen gezamenlijke curricula hebben over de beroepen van de toekomst. Deze provincie heeft als enige het Beagle-concept, waarbij we kennis ontsluiten ten opzichte van het bedrijfsleven en andersom en daarmee zijn we aan de slag op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt. Dat is 1.

Dan zitten we helaas, en de heer Heijmans heeft dat treffend verwoord, met het ongelooflijk vervelende fenomeen dat wij heel veel mensen thuis hebben zitten. Misschien hebben wij wel een lager werkloosheidspercentage dan andere provincies, maar dat doet er allemaal niet toe en die enorme inkomende pendel, dat heeft te maken met een mismatch. Dat heeft te maken met het feit dat wij te veel banen hebben voor hoogopgeleiden. Die hebben wij zelf in Brabant niet in huis en proberen wij te halen uit alle landen van de wereld. In Eindhoven en omgeving zijn er meer dan honderd nationaliteiten. En te weinig banen voor laagopgeleiden. Die banen voor die laagopgeleiden proberen we te realiseren door

fors te investeren in logistiek en de vrijetijdseconomie. En door fors te investeren in bedrijvigheid. Althans, die we proberen binnen te halen en die specifiek voor mensen met een lage opleiding soelaas kan bieden. Denkt u aan het verhaal dat ik u een maand geleden hier heb staan vertellen over logistiek park Moerdijk. Als alles definitief is met de Raad van State aan het einde van dit jaar, hopen we dat er een potentie ligt voor een handtekening voor 2700 arbeidsplaatsen. Dat proberen wij te regelen door heel strakke afspraken te maken met nieuwe bedrijven die hier in Brabant komen en waarvoor wij de bestemmingsplannen moeten aanpassen. Dat ze ook absoluut privaatrechtelijk overeenkomen, dat mensen van de regionale arbeidsmarkt met voorrang behandeld worden. Zij zitten in onze kaartenbakken. Daarbij hebben we specifieke aandacht voor een drietal groepen. In de eerste plaats zijn dat ouderen. Die zijn in sommige categorieën wat makkelijker dan andere categorieën. Er vinden gesprekken plaats met hightechbedrijven: waarom zouden jullie de ouderen, die in het verleden HTS of een TU-opleiding hebben gevolgd en de afgelopen twintig jaar heel ander werk hebben gedaan, niet kunnen laten toetreden in de technische sector? Want er zijn heel veel beroepen. Op andere gebieden doen we dat soms door middel van herscholen. Als je in het verleden een dienstverlenend of een administratief beroep hebt gehad, dan is dat gewoon ongelooflijk belangrijk. Dit doen we door middel van jongeren. Iedere keer vanuit de regio, want Brabant heeft vier arbeidsmarktregio's en daar werken al die entiteiten allemaal samen. Werkgevers, werknemers, het UWV en alle scholen zijn er allemaal bij betrokken. En die plannen komen daar tot stand, omdat een arbeidsmarktregio ongeveer een omvang van 300.000 arbeidsplaatsen heeft. Daar zijn alle deskundigen in dit land het wel mee eens. En alles wat daar gebeurt proberen wij te matchen met ons beleid en bij succes onmiddellijk door te vertalen naar andere regio's. Een prachtig voorbeeld daarvan is de aanpak van de jeugdwerkloosheid in Midden-Brabant. Dat is daar een daverend succes en dat wordt nu ingezet in West-Brabant om het daar snel te implementeren. Dus we zitten er niet om in alle regio's hetzelfde te doen, maar daar waar het goed is proberen we het ongelooflijk en heel snel door te voeren.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Dank, voorzitter. Dank voor de uiteenzetting en dit steunen wij ook allemaal, maar de vraag die dan komt is of het genoeg is. Want vervolgens lezen wij rapporten waarin toch diezelfde oorzaken maar naar boven blijven komen. Dus het klinkt ontzettend mooi wat u vertelt en ook alle steun vanuit het CDA, maar de vraag is of het genoeg is en of we die drie specifieke punten niet meer moeten doen. En ik geef direct toe, gedeputeerde, ik heb hier het antwoord ook niet panklaar klaarliggen op de vraag wat dan.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Het belangrijkste is, mijnheer Steenbakkers, ik begrijp uw oproep. En ik worstel daar ook mee. Maar het belangrijkste zijn eigenlijk twee aspecten. Dat is dat alle deskundigen zeggen dat je geen banen kunt kopen. Was het maar zo dat wij met een zak geld, die hier ter beschikking gesteld zou zijn, zoveel mensen aan het werk zouden kunnen stellen. De allergrootste boosdoener is dat die oude instituties tussen werkgevers en werknemers – misschien trap ik er een aantal op hun tenen – en al die sectorcao's die we hebben niet meer naadloos werken en we echt naar vernieuwing toe moeten. En natuurlijk met voor iedereen zekerheid voor werk en zekerheid voor inkomen. Wat dit betreft denken de heer Heijmans en ik hetzelfde, maar je moet komen naar maatschappelijke vernieuwing om dit probleem op te lossen. En dat betekent experimenteerruimte krijgen. En dat is de reden dat wij in Den Haag zo actief bezig zijn om te kijken of wij dat voor elkaar kunnen krijgen. Het is voor een kleine MKB-onderneming die de 5%-norm heeft, heel lastig om iemand in dienst te nemen. Wij moeten dus experimenteerruimte krijgen

om het op een andere manier te gaan organiseren. Dat staat overigens in de notitie. En in Moerdijk gaan we als eerste aan de slag met meer dan honderd personen, die nu nog in de kaartenbakken zitten.

De **voorzitter**: De heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter, ik heb toch een vraag aan het CDA naar aanleiding van een motie. Die mismatch tussen vacatures en werklozen is bekend en speelt al heel lang. Als wij kijken naar het aantal vacatures en werklozen, los van die mismatch, bestaat niet de mogelijkheid om alle werklozen met de bestaande vacatures aan een baan te helpen. Ik zou graag toelichting willen hebben op waarover we het hebben als het gaat om de mismatch. Bedoelt u hoogopgeleiden, het middensegment of het lagere segment? Over welke mismatch tussen vacatures en werklozen spreekt u?

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Dank. Een terechte vraag. Zoals het rapport in ieder geval aangeeft is er een grote mismatch tussen de hersenen die gevraagd worden en de handjes die we kunnen leveren. Dit is met name het verschil tussen hoogopgeleid en laagopgeleid. De vraag is dan wat je daar nog als provincie aan kunt doen. Ik ben het met de gedeputeerde eens. Dat kun je als provincie niet helemaal oplossen, maar kennelijk is wat wij nu doen niet genoeg om die cijfers genoeg terug te dringen. Zijn er alternatieven mogelijk, die we met elkaar kunnen bedenken in overleg met Gedeputeerde Staten, die dat wel zouden kunnen doen?

De heer **Altundal** (SP): Dan denk ik, als ik kijk naar de gedeputeerde, dat wij de afgelopen jaren beleid hebben gehad als het gaat om de economische ontwikkeling, maar ook als het gaat om werkgelegenheid. We hebben een amendement als het gaat om bijzondere doelgroepen, zoals ouderen, maar ook voor laagopgeleiden. We hebben daarin erkend dat ook voor hoogopgeleide segmenten bepaalde opleidingen en voorzieningen nodig zijn. Ik mis hierin de toegevoegde waarde van uw motie waarom nu dit extra daarnaast nodig is. Ik begrijp de toegevoegde waarde niet, terwijl dit al in het bestaande beleid ingebakend is.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Dit is een beetje het punt waarmee ik begin. U schermt misschien heel terecht met allerlei moties en mooie afspraken die wij hebben. Maar de feiten wijzen er gewoon op dat het kennelijk niet echt werkt. Ik geef er direct bij toe dat ik nu ook niet het antwoord heb hoe we het nu wel moeten doen. Dus deze motie roept op om nu met elkaar te gaan kijken: kunnen we niet nog iets anders verzinnen of is dit genoeg? Of is dit het, is er niet meer mogelijk? Dat kan ook een conclusie zijn.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter. In de notitie zitten voldoende handvatten om aan de slag te gaan. Op het moment als u hem besproken heeft op 10 juni, dan kunnen we bij wijze van spreken heel snel het geld dat we ervoor hebben, 8,5 miljoen euro, uitrollen. En daarnaast is er nog 5,8 miljoen euro voor innovatieprojecten. Er zijn ook een aantal andere middelen mogelijk en daar zijn wij al lang mee bezig om te voorkomen dat we er straks nieuwe werklozen bij krijgen. In de wereld van de logistiek gaat de digitalisering ongelooflijk belangrijk worden. En dus zijn we aan het lobbyen in Den Haag dat er officiële certificaten komen, dat mensen via een deelcertificaat straks alles weten over big data en hoe je die moet toepassen. Kijk, dat is ook het beleid. Het gaat er niet alleen om nieuwe mensen aan het werk te helpen, maar ook dat mensen die nu werk hebben het ook kunnen houden.

De **voorzitter**: De heer Uijlenhoet was al een tijdje aan het wachten op een interruptie. Ik geef u de gelegenheid. Dan stel ik voor dat dit onderwerp wordt afgerond en de gedeputeerde verdergaat. Maar eerst nog de heer Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter, dank u wel. Wat betreft de werkloosheid en met name onder de laagbetaalden, geeft u aan dat logistiek een belangrijk punt is. Om daarop te investeren en daarmee dat deel van de arbeidsmarkt te versterken. Zijn er nog alternatieven wat u betreft om de mensen die laaggeschoold zijn beter op de arbeidsmarkt in positie te brengen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde. De vraag is duidelijk.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Ja, die zijn er zeker. Ik heb naast logistiek zojuist de vrijetijdseconomie genoemd. Dat is er zo eentje. Ik ben ervan overtuigd dat als flexsecurity gaat slagen het misschien op de lange termijn ook iets zou zijn voor onze prachtige landbouwsector. Het doet mij natuurlijk ook verdriet. Ik ben Europeaan en iedereen is welkom, maar als je ziet hoeveel buitenlandse krachten – andere Europeanen, zo moet ik het zeggen – op ons landbouwareaal actief zijn, omdat het seizoenarbeid is, dan is er blijkbaar iets mis en hebben wij een systematiek nog niet voor elkaar dat wij mensen tijdelijk werk kunnen bieden in het seizoen ergens op een bepaalde plek. Dat is er zo een. Maar u kunt ook denken aan de zorg. Ik heb een ongelooflijk stevige en persoonlijke lobby bij Doekle Terpstra. Al deze mantelzorgers die op dit moment noodgedwongen thuiszitten, leer die nou wat de nieuwe vorm van mantelzorg is met nieuwe intelligente technieken. Als zij dit leren, zijn zij voorbereid op de toekomst en kunnen zij straks zo weer instromen. En zo heb je heel veel mogelijkheden, waarmee we concreet aan de slag zijn.

De **voorzitter**: Ik snap dat de gedeputeerde nu zijn bijdrage vervolgt.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter, dank u wel. Er is een motie 12 binnengekomen op dit onderwerp. U zult begrijpen dat we die motie sympathiek vinden, maar wat ik zojuist heb verteld over onze Statenmededeling, adviseer ik u toch om eerst die Statenmededeling met ons te bespreken alvorens u nu al besluit er een flinke schep bovenop te doen. Met die argumentatie wordt de motie ontraden.

Voorzitter. Er is een motie 33 binnengekomen over de Automotive and Cycling Campus. Een vakgebied dat continu in verandering is. Gisteren heb ik op de Automotive Campus nog een prachtige brandstofinstallatie geopend, die is gefinancierd met INTERREG-gelden. En die gaat over waterstof. En binnenkort gaan wij voor het eerst experimenteren met het zwaar vervoer op het gebied van waterstof. Dit is 1. Dan punt 2. We moeten een beetje nederig zijn, mevrouw Brunklaus. We werken in deze provincie met triple helix. Dat betekent dat ondernemers en kennisinstellingen de lead hebben en wij proberen dat te faciliteren of te ondersteunen. Het is dus niet aan ons om als overheid te zeggen wat die naam zou kunnen zijn. We zijn wel bezig met een gezamenlijke strategie en bovendien heb ik u verteld dat het oud denken is dat bepaalde bedrijfssectoren per se fysiek bij elkaar moeten zitten op een campus. Op het gebied van fietsen doen wij al ongelooflijk veel. Er zijn hightechbedrijven in Eindhoven mee bezig. Het grote bedrijf Shimano hebben we binnen weten te halen en zit in Eindhoven. We hebben op dat gebied bedrijven in de Langstraat in de omgeving van Tilburg en die zijn allemaal met elektrisch vervoer bezig, en met elektrische fietsen. Het heeft weinig zin om als overheid dat eenzijdig op te leggen. Vernieuwing en innovatie komen uit ondernemers en kennisinstellingen.

De **voorzitter**: Interruptie Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Ja. Dank voor de toelichting, gedeputeerde. Het gaat niet alleen om een naamswijziging van de campus, maar het gaat ook om te kijken naar groene en duurzame mobiliteitsoplossingen op het gebied van de fiets waar juist onderwijs, ondernemers en onderzoek bij elkaar kunnen komen. En waar ook bijvoorbeeld de gedragswetenschappers, die nu aan de slag zijn met allerlei andere onderwerpen, samen kunnen gaan werken om te kijken hoe we het gebruik van de fiets nog meer kunnen stimuleren. Nog los van allerlei opties om fietsen op solarenergie te introduceren als pilot in Brabant.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Nee. Dat begrijp ik, mijnheer Smeets. Maar we hebben inmiddels in Brabant door veel innovaties al fietsen waarmee je 30 km per uur kunt rijden, fietsen waarmee je 60 km per uur kunt rijden en fietsen waarmee je met vier keer trappen 120 km per uur kunt rijden. Die wordt door defensies van verschillende landen gebruikt en worden hier in Eindhoven gemaakt. Dus op innovatief gebied van de fiets hebben we niet zoveel meer te doen. En we hebben Shimano in huis, die echt een enorme R&D-afdeling bezit en op de campus zit in Eindhoven. Je zou kunnen zeggen dat het gaat om meer aspecten. Het gaat bijvoorbeeld om fietspaden en wat je intelligent kunt doen. En dat soort zaken meer. Dat zit bij Spark in Den Bosch. Die zijn daar volop mee bezig, ook met mensen van de TU in Eindhoven. Ik snap uw redenering niet waarom u dat per se allemaal geconcentreerd op één plek daar neer wilt zetten. En bovendien is de Automotive Campus in Helmond al voor 100% op alle duurzaamheidsprincipes gebaseerd. Dus dat is ook geen nieuws meer.

De **voorzitter**: De heer Smeets.

De heer **Smeets** (GL): In de motie staat om in gesprek te gaan met het gemeentebestuur van Helmond. En ik heb het idee dat dat bereid is om met u in gesprek te gaan om te kijken naar de mogelijkheden. Dus het is niet iets van een dictaat of zo, maar een optie om te kijken naar de mogelijkheden om de campus, zoals hij daar nu staat, te verbreden naar een automotive and cycling campus.

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (VVD;GS): Die gesprekken lopen al met de grote en kleine MKB-bedrijven en met de kennisinstellingen. Het heeft dus geen toegevoegde waarde en bovendien is daar de gemeente Helmond al bij betrokken.

Voorzitter. Ik maak even een tussenstap naar motie 6.

De **voorzitter**: Interruptie Steenbakkers nog.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Eigenlijk een mededeling in reactie op het antwoord van de gedeputeerde. Ik vond het in die zin wel dermate terecht dat wij moeten afwachten, zodat wij de motie graag willen aanhouden. We moeten eerst met elkaar kijken of dit voldoende is. Als dat niet zo is, dan kunnen we altijd nog acteren.

De **voorzitter**: Motie 12 is aangehouden.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ik haak ook even in op het argument en de zinsnede van de gedeputeerde over de vele internationale mensen die naar onze provincie komen. Recente berichtgeving

zegt dat de International School in Eindhoven uit iedere voeg schiet. Er gaan veel geluiden op of het wel genoeg is. Kan het alleen nog maar daar, zouden we niet een extra International School moeten hebben? Zou de gedeputeerde bereid zijn om te onderzoeken of er draagvlak en ook genoeg aanbod is voor een extra International School, ergens in de noordoosthoek om de International School in Eindhoven te ontlasten en om daarover eens een keer naar de Staten te rapporteren?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter. Zeker, maar dan wel in een wat andere volgorde. Ik kan u vertellen dat wij met de International School, de regio Eindhoven en het bedrijfsleven in gesprek zijn over hoe wij deze enorme onstuimige groei kunnen faciliteren. Daarbij willen we niet bijdragen in de onderwijsexploitatie, want die is echt aan het Rijk. Maar we willen wel kijken hoe we eventueel met gebouwen en vastgoed wat kunnen doen. Dit is 1. De bedoeling is, wat ook in het coalitieakkoord staat, dat er een internationale MKB-opleiding moet komen. Tegelijkertijd zijn we zwaar aan het lobbyen richting Den Haag. De Tweede Kamer heeft in 2014 nog besloten om de bijdrage voor de International School per leerling te halveren. Maar u zult begrijpen dat het niet zo'n verstandig besluit is geweest. Dit is 2.

Ze werken al heel mooi samen in AgriFood Capital. Ik vind dat het initiatief van de gemeente Den Bosch moet komen. Als dat uitwijst dat er echt ruimte voor is, dan is er een aantal rijksregelingen voor. Dat is 1, maar heb ook de bereidheid om als provincie mee te denken hoe we daarin in principe kunnen helpen en ondersteunen. Eerder onderzoek leverde op dat die ruimte nog niet nodig was, maar de economie groeit snel, ook met veel internationale mensen die ons komen helpen. Als Noordoost vindt dat ernaar gekeken moet worden, dan hebben wij zeker die bereidheid.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter. Ik heb niet zulke mooie ogen als mijn fractievoorzitter. Maar mag ik dit dan toch zien als een soort van toezegging, waarbij u nadrukkelijk aangeeft dat u eerst een signaal wilt krijgen vanuit Noordoost dat die vraag daar is? 'En dan ben ik bereid om samen met Noordoost te onderzoeken of die vraag daar geplaatst moet worden.'

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter. Niet alleen een signaal, maar ook de onderbouwing. Het is in Eindhoven begonnen, omdat veel bedrijven zeiden veel mensen te hebben die kinderen hebben die internationaal opgeleid moeten worden.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Dank voor de toezegging.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter. Ik ga dan een zijstap maken naar motie 6. Die heeft te maken met veiligheid, politie en handhaving. Die beantwoord ik namens uw voorzitter. De motie heeft de titel 'Brabant Opsporing Verzocht'. De reactie kan eigenlijk heel kort en simpel zijn. U kon het ook niet weten, maar de commissaris heeft op 26 april, dat is al heel snel, een gesprek met de minister van Veiligheid en Justitie, waarbij vertegenwoordigers uit de regio zullen aansluiten en dus ook de burgemeester van Tilburg. En dan komen al die punten die u beschreven heeft aan de orde. Dus we ontraden om die reden de motie, maar we zullen in de geest ervan handelen.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Mijn complimenten via u aan de commissaris voor dit goede handelen. Dit lijkt mij namelijk heel erg belangrijk om hier verder op in te gaan. We zetten miljoenen per jaar in om drugscriminaliteit aan te pakken, maar tegelijkertijd zien we gewoon dat het algemeen researchwerk ontoreikend is in Brabant. Dus dank aan de commissaris voor zijn actie. En wij trekken de motie in.

De **voorzitter**: Motie 6 is ingetrokken en is geen deel meer van de beraadslagingen. De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Toch, omdat nu de suggestie gewekt wordt dat er gedaan gaat worden wat deze motie vraagt, maar de derde bullet is dat wij gaan uitzoeken wat we kunnen doen om bij te dragen aan het verkorten van politieaanrijtijden in Brabant. Gaan we daar financieel aan bijdragen? Volgens mij is dit een centenkwesie.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Nee, voorzitter. Ik moet zeggen dat wij zoveel vertrouwen hebben in de innovatieve aanpak van ons mobiliteitsbeleid, waar collega Van der Maat mee bezig is, dat dat straks ook zal leiden tot veel efficiency bij ons politieapparaat.

De **voorzitter**: De motie maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen. Die is ingetrokken, zoals u weet.

De heer **Heijmans** (SP): Nee, voorzitter. Ik ben wel blij met dit antwoord, omdat hier toch wel een beetje de suggestie gewekt wordt dat we, zoals we dat eens ooit gedaan hebben met ambulances, iets financieel op ons gaan nemen wat een rijkstaak is.

De **voorzitter**: Het punt is helder. Deryckere nog.

De heer **Deryckere** (CDA): Ik zal voor het college en ook voor de heer Heijmans even de geest van de motie uitleggen. Nee, wij willen geen financiële bijdragen om aanrijtijden te verkorten, maar willen naar Gronings voorbeeld overleggen met veiligheidsregio's en de politie om te kijken of wij op een manier kunnen bijdragen om die te verkorten.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter. Ik kom ten slotte uit op het laatste onderwerp dat de heer Hageman van D66 aankaartte. Hij had het over gamechanges die nodig zijn op het gebied van landbouwinnovatie. Ik pak voor het gemak maar even de agrofoodinnovatie, dus vanaf de primaire sector tot en met de voedingssector. Een oproep die ik van harte steun. Want de enige manier naast inzetten op verduurzaming, diervriendelijkheid, maatschappelijke acceptatie en milieuaspecten, waarmee mijn collega bezig is, is toch alleen maar perspectief proberen te bereiken door middel van gamechangers en nieuwe toegevoegde waarde creëren. Daar zijn we volop mee bezig en we hebben er ook heel veel instrumenten voor. Denkt u aan het Landbouw Innovatie Noord-Brabant (LIB) waar wij op inzetten. Denk aan de makel- en schakelactiviteiten en het OP-Zuid. Die bestaat grotendeels uit fondsen die hierop gericht moeten worden. Interreg POP3, die deze keer alleen maar gaat om innovatie. Het Innovatiefonds zelf, maar bijvoorbeeld ook de Grow Campus, waarbij wij ook betrokken zijn. Nieuwe vormen rond voeding en gezondheid, waarin we de transitie proberen te regelen. En ik heb u daarstraks al gezegd de circulaire economie in de voedingssector bij bedrijven, zoals Suiker Unie, Heineken, en Invesco, waarmee we aan het praten zijn, maar ook natuurlijk de heel grote ontwikkelingen rond de biobased economy. Dus we zijn daarmee bezig en we denken dat er ook geen apart fonds voor hoeft te zijn, maar dat het gewoon integraal aanwezig is binnen alle mogelijkheden. Ik trek hier samen met mijn collega Spierings naadloos in op.

De **voorzitter**: Interruptie Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Ja. Heel goed dat jullie daarin inderdaad samen optrekken. Dit is inderdaad het college van de integraliteit. Dus dat is een compliment waard namens onze fractie. De reden dat de heer Hageman het in zijn inbreng had, is omdat de fondsen die u noemt redelijk ingewikkeld en complex zijn. Er zitten nogal wat formulieren aan vast. Juist drie of vier creatieve mensen die iets willen doen om die landbouwsector nou eens een keertje een echte nudge te geven, die hebben er niet zoveel behoefte aan om heel veel formulieren in te vullen. Zij willen juist op een makkelijke manier met een gedeputeerde, welke het dan ook is, in gesprek om hier steun vandaan te krijgen. En daar komt de vraag vandaan.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Maar daar hebben we dus het LIB voor. Dit gaat echt om relatief kleine bedragen, die we heel snel in kunnen zetten om innovaties te ondersteunen. Dat is 1. En daarin zit ook de makel- en schakelactiviteit, waarin miljoenen euro's zitten, die nog onder leiding van de vorige gedeputeerde Yves de Boer in het vorige college tot stand is gekomen. Dus die middelen hebben we. Ik denk dat het niet helpt als je daarvoor een apart fonds creëert. Daar moet je ook mee oppassen, want ons hele systeem is erop gebaseerd dat de allerbeste plannen boven komen drijven, maar dat we altijd wel stimuleren dat er minstens twee sectoren bij betrokken zijn. Zo is inmiddels bekend dat de TU Eindhoven de komende jaren samen met de Universiteit van Wageningen heel zwaar gaat inzetten op de verbinding tussen hightech en agrofood. En dat is ongelooflijk goed, want dat leidt tot grote resultaten.

De **voorzitter**: Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Ja precies, dat leidt tot grote resultaten. Probeert u onze oproep dan ook vooral te zien in de toegankelijkheid van dergelijke fondsen en de oproep aan het hele college om goed op te letten of die kleine initiatieven, die eigenlijk vanuit iedereen de aandacht trekken - en dat kunnen soms drie of vier individuen zijn en helemaal niet per se crossectoraal of wat dan ook - de gamechangers kunnen zijn? Ziet u dan vooral de oproep in dat licht?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Dat zal ik zeker doen met daar nog iets aan toegevoegd. We zien ook dat wij niet alleen in die beginfase bij die starters heel actief en heel snel moeten zijn, maar dat het allerbelangrijkste is om snel tot opschaling te kunnen komen.

Voorzitter. Tot zover. Ik zal weer afsluiten met een citaat van Johan Cruijff: 'We zijn er nog steeds van overtuigd dat zoals wij het doen, je het moet doen, want anders zouden we het zo niet doen.' Ik dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde en geef dan nu het woord aan gedeputeerde Van den Hout voor zijn aandeel in de beantwoording.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Dank u wel, voorzitter. Ik zal eerst de gestelde vragen proberen te beantwoorden en ga daarna langs de moties en amendementen, zoals die op de portefeuille Natuur, Water en Milieu zijn ingediend.

De VVD heeft een aantal vragen gesteld over verdienmodellen en natuur en een nog niet ingerichte EHS. Ik denk dat we nu al volstrekt tegemoetkomen aan het idee wat daar volgens mij achter zit. Tijdelijke verdienmodellen voor een nog niet ingerichte EHS. Daar stel ik me bij voor: gebieden die wel in ons bezit zijn, die ooit nog natuur moeten worden, maar het nu nog niet zijn. Daarnaast zijn er vooral gronden in het bezit van agrariërs, die er nog steeds agrarisch gebruik op toepassen, maar op termijn zullen overgaan op de EHS. Door die laatste categorie wordt volop geld verdiend. Niet door ons, maar door agrariërs. Ook prima. Jazeker. Wij hebben zo'n 20.000 ha in bezit. Een deel daarvan is ooit aangekocht vanwege verplichte verplaatsingen. Voor een deel strategische aankopen voor het ruilen met agrariërs, die in de EHS liggen. En voor een deel EHS-gronden. Al die hectaren verpachten we op dit moment. Dat deden we tot vorig jaar met contracten van een jaar en we gingen in op de hoogste bieder. Dat hebben we in de loop van dit jaar gewijzigd. Wij kunnen nu ook langduriger pachtcontracten afsluiten over de hectares die wij in bezit hebben. Zodat we ook agrariërs aantrekken die niet alleen snel maïs willen neerzetten, maar ook echt willen investeren in die grond. En dat kan alleen als je ze daarvoor langer de tijd geeft. Dus die mogelijkheid wordt nu geboden en bovendien hebben wij, om het goede voorbeeld te geven, een aantal extra voorwaarden gesteld aan de pachters van die grond met betrekking tot het gebruik van mest en pesticiden. En er is veel belangstelling voor. Dus die pacht is in no time volgeschreven. Dus volgens mij verdienen we zoveel mogelijk geld aan terreinen die vooralsnog geen EHS zijn, maar dat wel moeten worden.

De **voorzitter**: Interruptie Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Even een verduidelijkende vraag over het aantal hectaren dat bij de provincie in bezit is. Wij hebben hier ooit naar gevraagd en dat was geen 20.000. Is dit 20.000?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ja, 20.000. De voortgang van de EHS zou sneller moeten, het aankopen en inrichten van nationaal het nationaal natuurnetwerk. Dat zijn wij met u eens. We hebben hier ook in Provinciale Staten besloten de eerste nadruk te leggen op het ontwikkelen van de Natura 2000-gebieden in het kader van de PAS. Daar moeten we economische ontwikkelruimte verdienen en daar zit ook een deadline op van vijf jaar. Daar ligt de nadruk op. Dit betekent wel dat het provinciale deel van het natuurnetwerk wat achterblijft, ook bij onze verwachtingen. En om die reden hebben we besloten, eerder dit jaar al, om een versnellingsagenda daarvoor op te stellen.

De **voorzitter**: Interruptie Kouthoofd.

De heer **Kouthoofd** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Heel even nog terugkomen op het gebruik van EHS-gronden, die in de toekomst worden ingericht. U heeft het over verpachting voor agrarische doeleinden. Als er zich initiatieven zouden aandienen vanuit het bedrijfsleven voor andere activiteiten dan agrarische activiteiten, staat de provincie daar voor open?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ja. Zeker. Dit zou bijna mijn volgende zin zijn geweest. Ook omdat wij vinden dat we een versnellingsagenda nodig hebben, hebben we die dus opgesteld. Daar zijn we nog een beetje mee bezig. Een aantal maatregelen wordt al genomen om de uitvoering van de EHS te versnellen. Onderdeel daarvan is dat we de ondernemende EHS, ook eigenlijk bedoeld voor agrariërs, verder gaan openstellen voor alle ondernemers die in de natuur willen ondernemen. En datzelfde gaan wij doen bij de pacht. Dus als mensen agrarische activiteiten willen verrichten op die pachtgronden, prima. Bij andere

activiteiten moeten we wel kijken in hoeverre die te doen zijn met bestemmingsplannen en de omgeving. Die zijn wat ons betreft van harte welkom. Zeker. Ja.

Verdienmodellen in de EHS. Ja, daar zijn we ook mee bezig. Wat zal ik zeggen? We hebben inmiddels dertig natuurpoorten geopend, plekken in de EHS die van belang zijn voor recreatie en waar we mensen ook als het ware heen willen trekken om ze buiten de wat meer kwetsbare gebieden te houden. Tegelijkertijd concentreer je dan een heel aantal recreanten en daar kan je er geld aan verdienen. Wij niet, maar de ondernemers die de natuurpoorten openen.

De **voorzitter**: Van Hattem, interruptie.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u wel voorzitter. Nog even ingaan op het vorige punt. Wordt er bij het verpachten van die gronden en ook trouwens in het verlengde van de ondernemende EHS gekeken of het alleen om commerciële bedrijven gaat of dat ook overheids-, semioverheidsinstellingen of zbo's daar gebruik van maken? Bijvoorbeeld een onderwijsinstelling, zoals een landbouwhogeschool? Dan is het natuurlijk altijd een beetje rondpompen van overheidsgeld. Wordt dat uitgesloten? Of is het echt sec?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Iedereen is welkom. We gaan de HAS heel nadrukkelijk uitnodigen om te kijken of zij niet een aantal hectaren – wat mij betreft tientallen of nog meer – in beheer kunnen nemen voor hun studenten die willen gaan ondernemen in het groen. Of dat nou agrarisch of anderszins is, ze zijn van harte uitgenodigd. Dat is geen rondpompen van geld, maar elkaar de rekening sturen voor geleverde diensten.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat is dus de overheid en semioverheid en misschien nog wel andere semioverheidsorganisaties, die elkaar dan rekeningen gaan sturen. Wat uiteindelijk toch het rondpompen van belastinggeld is. Dus mijn oproep is om toch voornamelijk te focussen op puur commerciële activiteiten, zodat al die grootse uitgaven voor de nepnatuur voor de belastingbetaler worden terugverdiend.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ja, daar ga ik niet op in. Flexibilisering van regelgeving. Daar zijn we fors mee bezig en mijn collega Spierings gaat denk ik daar verder op in.

Het CDA had een aantal vragen of opmerkingen. Het had gelezen dat ik in BN/De Stem gezegd zou hebben dat jullie niet alle nota's hoefden te begrijpen. Johan Cruijff zou gezegd hebben: 'Als ik had gewild dat u het begreep, dan had ik het wel beter uitgelegd.' Maar die opmerking in BN/De Stem ging met name over het Treasurystatuut en dat soort nota's, dat hier wel wordt geschreven, maar het huis hier nooit verlaat. Die zijn voor bijna alle buitenstaanders onbegrijpelijk en die hoeven ook geen Jip en Janneketaal te bevatten. Dus in dat licht moest u die opmerking zien.

De **voorzitter**: Van Gruijthuisen.

De heer **Van Gruijthuisen** (VVD): Even een verduidelijkingsvraag, voorzitter. U zegt net dat op de flexibilisering rondom vergunningverlening mevrouw Spierings dadelijk ingaat. Betekent dat de leidende gedeputeerde bij de bestuursopdracht rondom vth ook bij haar ligt?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Nee, rond vth niet. Maar ik begreep dat uw vraag ging over hoe je ibt in dit aspect integreert. En voor ibt heb ik een collega.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Uw punt in de Perspectiefnota luidde: wij willen graag een integrale kijk op de vth in de provincie. En wij zeggen dat vth ook toezicht betekent. Ook interbestuurlijk toezicht. Vergunningverlening en ook hoe we kunnen omgaan met flexibilisering van vergunningverlening. Handhaving. Moeten we op innovatieve ideeën strikt handhaven of zeggen wij wat ruimte te geven om tijdelijk af te wijken van de regels? Dat is onze bedoeling geweest in de eerste termijn. En wie daarover gaat binnen Gedeputeerde Staten maakt ook de VVD niet zoveel uit, maar een integrale blik op die taken vth.

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ja, absoluut. Dit is een ongelooflijk ingewikkeld proces, omdat elke keer als wij flexibel willen meedenken met een onderneming die innovatief is en waar nog amper regels voor bestaan, dan zitten we meteen klem in het bestuursrecht. Wat we dan vaak doen is geen vergunning afgeven, maar ook duidelijk maken dat wij niet gaan handhaven. Het is echt een ingewikkeld proces om iemand iets toe te laten staan dat nog niet beschreven is in de wet. En wij proberen daarin altijd om zoveel mogelijk mee te denken. Dus we zitten wel in de stand van hoe het wel kan als wij de innovatie zien zitten in plaats van dat het volgens de regeltjes niet kan. Want als we dat alleen zouden doen, dan komt er nooit een innovatief bedrijf van de grond.

Het CDA vraagt waarin het extra vth-geld gaat zitten. Op pagina 10 en pagina 13 van het Statenvoorstel ...

De **voorzitter**: Interruptie Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Dank u, voorzitter. Complimenten voor de spreekwoorden van Cruijff en de gedeputeerde. Ik moest er ook heel hard om lachen. Alleen is de aanleiding eigenlijk minder om te lachen. Ik vond het namelijk toch best wel schokkend wat ik van u in de krant las. Het kwam een beetje over als dat de burger het niet allemaal hoeft te begrijpen. Nu zal dit best misschien anders bedoeld zijn, maar ik vond dat echt wat ongelukkig overkomen. En nu hoor ik de gedeputeerde ook zeggen dat voor dingen als het Treasurystatuut het ook niet noodzakelijk is. Het lijkt mij juist, dat is geld van de Brabander, die mag toch weten hoe wij daarmee omgaan? Dus ik zou juist wel pleiten voor Jip en Janneketaal. Dat de mensen wel kunnen begrijpen waarom dat geld. Dat zal niet met alles kunnen, dat begrijp ik best wel. Dus de vraag aan de gedeputeerde is eigenlijk of hij hier wel achter staat wat hij nu zo allemaal roept.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ten eerste heb ik daarmee de nota's bedoeld die voor intern gebruik interessant zijn en niet een nota over bijvoorbeeld een gebied of over een weg, waarbij bewoners of organisaties buiten dit huis betrokken zijn. Dan moeten dat zelfstandig leesbare nota's zijn. Uit democratisch oogpunt moet iedereen daar kennis van kunnen hebben en dan is het goed dat daarop gelet wordt. Maar het stikt hier van de nota's die ook u niet kent. Die moeten vooral heel erg juridisch kloppen. En dan heeft het geen zin om die te vertalen naar Jip en Janneketaal. Want geloof mij, er is geen

Brabander die geïnteresseerd is in het Treasurystatuut, evenmin in het treasurystatuut van uw bank, waar ook veel mensen lid van zijn.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Buiten het feit dat dit er helemaal niks mee te maken heeft. Want dit is een overheidsorgaan waar mensen gewoon willen weten wat er met hun geld gebeurt. Want het is geld van de Brabanders. Ik interpreteer het nu zo. Natuurlijk hoeft niet iedereen alles te weten en begrijpelijk op te schrijven. Maar juist met het geld dat van Brabant is lijkt mij het juist wel dat er transparant mee omgesprongen moet worden. Ik vind dit echt een uitermate slecht voorbeeld.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ja. Ik vond het een heel goed voorbeeld. Ik geloof niet dat we al vragen hebben gehad van Brabanders om het Treasurystatuut nou eens een keer even goed uit te leggen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde vervolgt zijn betoog.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ik vervolg mijn betoog. Pagina 10: waar gaat het geld van vth heen? Pagina 10 gaat over 2,5 miljoen euro in 2019 en 6,2 miljoen euro vanaf 2020. Dat is begroot voor het gewoon uitvoeren van onze wettelijke taken. Omdat we een meerjarig sluitende begroting moeten hebben, moeten we dat wat we nodig hebben na wat we allemaal al begroot hadden, dus na 2019 nu opvoeren. Dus eigenlijk is het niks nieuws. Het is een structurele taak. Dus zo af en toe zul je moeten zeggen: en voor de komende vier jaar geldt dat dus ook.

Op pagina 13 staan een aantal getallen, die misschien wat verwarrender zijn. Met 1 miljoen euro tekort houden we rekening. Dat houden we in reserve om te gebruiken, mocht het nodig zijn om het tekort bij de OMWB te dekken. 1,3 miljoen euro hebben we nodig om het integraal toezicht veehouderij te bekostigen. Een ton daarvoor hadden we al, dus dat is nog 1,2 miljoen euro dat we extra nodig hebben. En we reserveren 500.000 euro voor wat in de Perspectiefnota staat als specifieke handhavingsscasus. En dan gaat het over biogas. Het bedrijf dat we eigenlijk hadden willen sluiten, waar we al een half jaar mee aan het rommelen zijn, maar waarvoor we ook heel veel opslaggeld en notariskosten en wat al niet hebben moeten betalen. Dit begint inmiddels in de tonnen te lopen. En daar willen we dus een reservering voor maken, zodat wij er niet mee in onze vingers snijden.

De **voorzitter**: Interruptie Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ik snap dat dit deels gaat over de continuering van de taken, maar dan vind ik nog dat wij als Provinciale Staten in onze controlerende rol moeten kunnen zien waar dit heen gaat. Ik heb zelf het idee of we dingen niet slimmer kunnen doen in plaats van iedere keer de portemonnee te trekken. Ook al is dit een continuering van de taken. Ik zie bijvoorbeeld hier terug dat we voor het aantrekken van de economie meer geld gaan uittrekken voor het bekostigen van de toekomstige toename van vergunningverlening. Het gaat dan volgens mij om 162 Wabo-vergunningen en daar trekken we 2 miljoen euro voor uit. Onder de streep zou dit betekenen dat we 12.500 euro per vergunning gaan uitgeven. Dat vinden we een beetje moeilijk te begrijpen. We zouden daarin daarom graag meer inzicht willen hebben. Kunt u dat misschien hier al geven?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Zo uit mijn hoofd ongetwijfeld niet helemaal, dus wat ik nu mis krijgt u nog schriftelijk. Waar we ook rekening mee houden met deze bedragen is het invoeren van de Omgevingswet. Er gebeurt heel veel met die Omgevingswet. Eén van de dingen is dat er meer geregeld gaat worden in algemene regels en minder in vergunningen. Dan zou je kunnen zeggen dat dat een mooie besparing is. Je hoeft dan geen vergunning meer af te geven. Het probleem is dat we onze toezichtstaken nog steeds waar moeten maken. Alleen krijgen wij er geen leges meer voor. Dus we moeten hetzelfde werk blijven uitvoeren en we krijgen alleen minder inkomsten door die verandering in de Omgevingswet. Dus ook voor het uitvoeren van precies dezelfde taken hebben we straks meer geld nodig, omdat we minder inkomsten krijgen.

De **voorzitter**: Interruptie Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Ik zou er graag voor willen pleiten om vooral te kijken waar we slimmer kunnen toezien en handhaven in plaats van dat we daar meer geld voor uittrekken. Als voorbeeld haal ik dan ook aan dat we hebben gezegd evenveel geld uit te trekken voor de vth-taken op het gebied van de MB-wet. Met de komst van de PAS zou er minder bureaucratie zijn. Een breed gedragen wens van de Staten is ook om elektronisch te gaan monitoren. Dit zijn allemaal voorbeelden van of we het niet slimmer kunnen gaan doen in plaats van dat we weer de portemonnee trekken. Daar zouden we iets meer feeling voor willen krijgen met die cijfers. Zullen wij hier een keer verder over sparren en kunt u ons hier nader over informeren?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ja. Ik denk dat dat bij de burap gaat gebeuren. Zo staat het ook in de Perspectiefnota. Dan worden de concrete voorstellen gedaan. Dan krijgt u precies deze bedragen met daarbij de precieze tekst waarom we die bedragen willen opvoeren.

Dan over het slimmer zijn. Jazeker. Het elektronisch monitoren gebeurt weliswaar elektronisch, maar je moet er nog steeds naar toe om het te gaan uitlezen. En de meeste tijd zit niet eens in het er naartoe gaan om het uit te lezen, maar ook al doe je het elektronisch, er zijn twintig, dertig verschillende systemen die allemaal teruggerekend moeten worden naar één systeem, zodat je het met elkaar kunt vergelijken. Het elektronisch monitoren lijkt slimmer, maar zover is het nog niet.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Dit was een mooie uitwisseling en bij mij viel eindelijk het van v- naar t-kwartje. Ik heb één vraag naar aanleiding van de opmerking over de kostbare interventie bij een biovergistingsinstallatie. Zijn daar lessons learned uit getrokken voor de toekomst, zodat wij dit niet meer zo meemaken met elkaar en kunnen wij daarin delen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ja, daar gaat nog een boek over geschreven worden, dus dat gaan wij zeker delen. Ja. Er zijn veel lessen getrokken en de belangrijkste is misschien wel dat je als ondernemer in die heel branche heel wat kunt doen, voordat we als overheid in staat zijn om zoiets te stoppen. We zijn dit proces bijna een jaar geleden begonnen om tot legalisering/normalisering van zijn bedrijfsvoering te komen of tot het stilleggen van de activiteiten. En dat is allemaal nog steeds niet gelukt. Wel hebben we, natuurlijk meteen in het begin van het proces, beslag gelegd op een heel aantal bezittingen van deze

ondernemer. Maar zoals wel vaker gebeurt zit je als deze overheid nogal aan de achterste mem. De Belastingdienst en de banken staan vooraan. Blijft er dan nog een kale kip over, dan hebben wij wel beslag, maar kunnen we daar niks uit financieren. Wat we dus vooral geleerd hebben, is hoe het allemaal kan gaan. Maar daarin zit niet meteen een aanwijzing over hoe we dit zouden kunnen verbeteren. Het is met name het bestuursrecht dat ons gewoon in de weg zit.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Vergis ik me als ik denk dat dergelijke installaties ook in aanvraag zijn voor de komende tijd door ondernemers? Is er, met deze les in het achterhoofd, een scherp oog vanuit onze regionale overheid op dergelijke aanvragen en bestaande ondernemingen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ja, klopt. Wij zijn aan het kijken of het mogelijk is, want dat is nog niet zeker, of je in de vergunningen voorwaarden kunt opnemen over de deskundigheid van degene die de operatie beheert. En deze meneer heeft geen zicht op alle chemische processen. Die weet eigenlijk niet hoe het werkt. De nieuwe eigenaar ook niet echt en daar huurt hij weer iemand voor in. We zullen zeker gaan kijken of dit soort deskundigheidseisen al in de vergunning te verwerken zijn.

De **voorzitter**: Mag ik de gedeputeerde vragen zijn betoog te vervolgen en ook de moties aan hem toevertrouwd van een oordeel te voorzien?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): De SP vroeg of het niet redelijk is om de gemeenten, althans de deelnemers in de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant, die niet al hun taken hebben ingebracht – eigenlijk geldt dat voor alle omgevingsdiensten – hoger aan te slaan als er een tekort dreigt. Op die manier lukt het helaas niet, zou ik zeggen. Als het niet verplicht is om in te brengen, dan kun je er ook geen rekening mee houden als er tekorten ontstaan. Wat we wel doen specifiek bij de OMWB is de echte veroorzakers van aanwijsbare schulden, oude hypotheek en dingen die ze uit het verleden mee hebben meegenomen, om die ook op het bordje van de veroorzaker te leggen en die niet uit te smeren over alle deelnemers, wat met name voor de provincie erg kostbaar zou worden. Dus in die zin proberen we dat te doen.

Dan een aantal amendementen en moties. Ik begin met amendement 2 over gezondheid. De vraag om behalve aandacht te hebben voor agrofood/zorgvuldige veehouderij, energie en externe veiligheid, ook onze gezondheid op te nemen bij vergunningverlening, toezicht en handhaving. Dat willen we ontraden, omdat dat eigenlijk niet kan. We hebben geen grond op basis waarvan we in vergunningen iets kunnen opnemen over gezondheid. Dit is nu het hele probleem, zou ik bijna kunnen zeggen. We wachten nog op uitkomsten van het landelijke vgo-onderzoek over de relatie tussen veehouderij en gezondheid. Zo gauw er perspectief is dat dat een handhaafbare uitspraak oplevert, zullen wij dat doen. Maar dat gaat denk ik de eerste jaren niet gebeuren. We doen het wel indirect door te handhaven op stank, een belangrijk gezondheidsaspect, en fijnstof, een van de factoren waarlangs zoönosen, bacteriën en toxines zich verplaatsen. Als je de uitstoot daarvan kunt beperken, dan beperk je automatisch ziekteverwekkers. Alleen we kunnen we het niet onder het kopje gezondheid scharen.

De **voorzitter**: Interruptie Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dat staat ook in het amendement, dat er in de toekomst komt. Maar voor nu bijvoorbeeld bij de BZV is er in samenspraak met bijvoorbeeld de GGD overeengekomen dat we een afstand hebben tussen stal en woning. Dat zit in dat pakket. Ik neem aan dat dat iets heel

makkelijks is om te bekijken. Dat klopt. Dat verandert ook niet zomaar, maar dat soort zaken zou je kunnen controleren. Dan kun je zien of dat nog steeds zo is.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ik begrijp helemaal niks van uw vraag, moet ik zeggen. Het kan aan mij liggen, maar ...

De heer **Van der Wel** (PvdD): In de BZV is er een afstandscriterium opgenomen in de puntentelling. Die puntentelling is tot stand gekomen en daar kun je een uitbreiding voor krijgen. En daar hebben wij akkoord voor gegeven op basis van dat die afstand bijvoorbeeld is gegarandeerd. Is dat een basis om te zeggen daar naar bijvoorbeeld te kijken?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ja, ligt het nu aan mij? Ik weet nog steeds niet wat je nu eigenlijk vraagt.

De **voorzitter**: Twee keer geïnterrumpeerd. Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter, volgens mij gaat de heer Van der Wel ervan uit dat het beroemde afstandscriterium van 250 m is opgenomen. Maar ik moet u teleurstellen, mijnneer Van der Wel. Gemeenten die geprobeerd hebben op basis van gezondheid een bepaalde afstand te houden zijn keihard door de Raad van State teruggefloten. Dus er is geen sprake van een afstandscriterium gebaseerd op volksgezondheid.

De **voorzitter**: Dat was geloof ik de kernboodschap van de vraag. Ik stel voor dat u nu uw betoog vervolgt.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ja. Motie 10 over het intrekken van Akkerdistelverordening is eigenlijk een kapotte grammofoonplaat. Volgens mij heb ik daar vorig jaar al meer dan genoeg over gezegd. Wat nu wordt voorgesteld aan onderzoek is volstrekt disproportioneel en alleen uit te voeren als we iets van vijfhonderd extra mensen in dienst nemen.

De **voorzitter**: Interruptie Boon.

De heer **Boon** (PVV): Ja. Deze motie is wel totaal anders. Het is nu een jaar geleden dat die Akkerdistelverordening is ingetrokken. Wij willen graag zien wat de gevolgen nu zijn.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Maar als ik die moet gaan uitvoeren volgens de motie, dus bij alle agrariërs gaan kijken of ze meer chemie zijn gaan gebruiken, doordat er meer distels zijn gaan groeien in natuurgebieden waar ze aan grenzen, dan heb ik dus vijfhonderd mensen nodig. En daarmee vind ik het redelijk disproportioneel.

De **voorzitter**: De heer Boon.

De heer **Boon** (PVV): En het is in uw optie ook niet mogelijk om dit via een steekproef te doen? Het is belachelijk om langs alle agrariërs te gaan. Dat snappen wij ook.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Dat hoeven wij niet te doen. U schrijft hier wel dat de Akkerdistelverordening zonder evaluatie is ingetrokken. Dit is natuurlijk niet het geval. Die hebben wij wel geëvalueerd en die is ongeveer één keer per jaar gebruikt. Dus op zijn best komt het een keer per jaar voor dat er iemand extra chemie zou gebruiken, omdat de buurman zijn distels niet opruimt. Vandaar dat het college deze motie ontraadt.

Dan motie 16 over geurloze slibtransporten, de SNB-problematiek. Ik wil met liefde en plezier contact opnemen met het bedrijf om te kijken wat er aan de hand is, maar bij ons zijn geen klachten van het afgelopen halfjaar bekend over dit bedrijf of over de transporten die daar plaatsvinden. Het kan nog altijd zijn dat er nog klachten zijn die ergens anders terecht zijn gekomen. Dus ik zal met het bedrijf contact opnemen, maar voorsnog ziet het ernaar uit dat zij niets doen waar mensen over klagen.

Motie 29 over de klimaatbegroting van GroenLinks ontraadt het college eveneens. Wij hebben geen klimaatbeleid 'as such' en ook geen begroting die daarbij hoort. We hebben wel heel veel maatregelen die te maken hebben met klimaat. Zowel het voorkomen van klimaatveranderingen als adaptieve maatregelen. Die zitten in tal van beleidsonderdelen, ook bij de verschillende portefeuillehouders, maar die komen in de begroting terug op de programma's waar ze volgens ons thuishoren: in het Provinciaal Milieu- en Waterplan, in het Verkeer- en Vervoerplan en rond agrifood. Daar komen al die maatregelen natuurlijk wel in terug, maar niet in één hoofdstuk over klimaat.

De **voorzitter**: Interruptie Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Ik begrijp dat het er nog niet is, maar dat is nou net de bedoeling van de motie. Om te kijken of we tot een soort klimaatbegroting voor Brabant kunnen komen. Klimaatbeleid is toch een internationaal, nationaal en zelfs een lokaal thema. Dus is het niet mogelijk dat we in Brabant ook een soort klimaatbeleid gaan voeren aan de hand van een klimaatbegroting?

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Het is bijna dezelfde grammofoonplaat als eerder. Nee, wij hebben hier verschillende keren met dit college en het vorige college beargumenteerd dat wij geen specifiek klimaatbeleid gaan voeren, omdat wij denken dat we alle middelen die we kunnen inzetten rond klimaat al inzetten, maar in integrale programma's waar het ook echt over gaat. De Deltaprogramma's, milieuprogramma's, zoetwatervoorziening, hittestress en 100.000 dingen die je in een klimaatprogramma zou opnemen, die voeren we allemaal al uit. En om nou nog eens een keer, zoals u schrijft, parallel aan de reguliere begroting een klimaatbegroting te maken op die punten, ik zie het nut er niet van in. Vandaar dat wij hem ontraden.

De **voorzitter**: U heeft twee keer geïnterrupteerd. De gedeputeerde gaat verder.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Motie 40 over sociaal bosbeheer is van de ChristenUnie. Nou ja, in ieder geval dank voor de motie. Het is goed dat het project opgevallen is. Ik kan u vertellen dat, ook al is het maar 80 ha, wij 100% van de bij de provincie in eigendom zijnde bossen en bosschages hebben

ondergebracht bij Boswerkt. De provincie zelf kan dus niet nog een stapje voortzetten. Wat echter onze bedoeling is, is dat Boswerkt of een dergelijk systeem ook ingang vindt bij particulieren, bij gemeenten die veel grondbezit en met name bosbezit hebben en bij terreinbeherende organisaties. Daar krijgt Boswerkt inmiddels ook een aardige voet tussen de deur. Wij proberen hen daarbij te helpen door zelf het goede voorbeeld te geven en met regelmaat daar waar mogelijk reclame te maken voor deze manier van werken. In die zin is de motie overbodig en kan die afgeraden worden.

De **voorzitter**: Even een interruptie op de valreep. De heer Van der Wel was als eerste, geloof ik.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ja, voorzitter. Wij hadden nog een vraag gesteld over wanneer wij iets van een evaluatie kunnen verwachten over het groenfonds en de ontwikkelingen op ecologisch gebied en de effectiviteit. En wij hadden een vraag over hoe het nu staat met de subsidieregeling opvang inheemse dieren. En als laatste punt over amendement 2 over gezondheid, daarin staat ook toekomstig beleid. U had het er zelf over en u sluit het niet uit dat er dingen komen. Is het dan nu voldoende afgekaderd? Kunt u op elk moment zeggen dat we het alsnog bij de vth -taken zetten? Want het gaat ons ook om de kaderstelling.

De **voorzitter**: Het punt is helder. De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Dat laatste voorlopig niet. Dan zou er echt meer onderzoek moeten komen, dat uiteindelijk Raad van State-proof moet zijn als grondslag voor het opnemen van gezondheid in verordeningen of in algemene regels. Ik denk dat dat er voorlopig nog niet van gaat komen. Het onderzoek 'Veehouderij en Gezondheid Omwonenden' (VGO) is nog niet eens afgerond.

Dan de opvang van inheemse dieren. Het geldt dat daarvoor beschikbaar is gesteld, was met name voor het opnieuw organiseren van het veld. Dit was uit elkaar gevallen, maar dat is nu volgens mij aardig aan het lukken. De exploitatiesubsidie zal aan het einde van de periode zo ongeveer op zijn. Naar verwachting blijven er enkele tienduizenden euro's over. We moeten nog even kijken wat we hiermee gaan doen en dan houdt het weer op wat betreft provinciale financiering van die tak van sport. Dan is het geld op dat u met uw initiatiefvoorstel daarvoor gekregen heeft.

Dan de evaluatie van het natuurbeleid. Over het groenfonds informeren wij u elk jaar in de p&c-cyclus. Daarin kunt u gewoon lezen wat er gebeurt. In 2017 volgt een grotere evaluatie, dan volgt een evaluatie van het natuurbeleid van 'Brabant: Uitnodigend Groen' (BrUG) en tegelijkertijd een evaluatie van het functioneren van het Groenbedrijf, van groenfonds en alles wat wij daarvoor opgetuigd hebben. Evaluaties over wat dat dan allemaal voor ecologische betekenis heeft krijgt u eens in de vier jaar in de publicatie Toestand van de natuur in Brabant en die wordt ook dit jaar weer uitgegeven.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Is in die vierjarige evaluatie duidelijk wat het effect is van BrUG en het groenfonds? Dat is 1. En 2: komt er nog iets van een soort afwikkeling van dat 'opvang inheemse dieren'-verhaal in de zin van zo is het besteed en zijn er knelpunten benoemd over wat er speelt?

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ja, dit eerste wel. Wij hebben dat geld uitgegeven, dus dat gaan wij ook aan u verantwoorden. Dus we gaan duidelijk maken wat daarvoor is gebeurd en daar hield ook het initiatiefvoorstel op. Dus ik ga niet uit eigen beweging verdere knelpunten inventariseren, want daar ben ik niet toe opgeroepen en daar zie ik het nut niet van in. En jawel, in de evaluatie die gemaakt wordt, krijgt

u precies te horen waar u nu naar vraagt: hoe is het in de afgelopen vier jaar met BrUG en het Groenbedrijf vergaan en wat heeft het allemaal opgeleverd?

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja, voorzitter, vanuit mijn kant ook nog één van mijn vragen die niet beantwoord is. Dit is de evaluatie van de ecologische verbindingzones (EVZ's). Die had er al moeten zijn en of we die voor 1 juli zouden kunnen krijgen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voor 1 juli kan ik u geven wat er is gerealiseerd of wat er in de pijplijn zit aan kilometers en hoe breed ze zijn ten opzichte van wat we hebben gepland. Dan zult u overigens zien dat dat achterblijft. En dat ligt met name aan het weer normaliseren van de subsidiëring. Een tijdje hebben we het vanuit de provincie hoger gesubsidieerd. Toen werd er door de gemeenten, die daarvoor verantwoordelijk zijn, samen met af en toe de waterschappen, fors gewerkt aan het aanleggen van EVZ's. Toen dat subsidiebedrag weer terugging naar het normale, zagen we als het ware ook een inzakking van die inspanning. We zijn wel aan het denken hoe we dit weer op stoom kunnen krijgen. Maar die evaluatie in kilometers kunt u voor 1 juli krijgen.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Maar, voorzitter, de evaluatie was gepland en dit is nou precies de informatie die wij nodig hebben om het ook mee te kunnen aanjagen. Dit snapt u ongetwijfeld.

De **voorzitter**: De gedeputeerde had zijn beantwoording afgerond. Dank en ik geef graag het woord aan gedeputeerde Spierings.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Dank u wel, voorzitter. U hoeft van mij geen voetbaluitspraken te verwachten. Daar ga ik mij niet aan wagen, dat lijkt mij verstandiger. Ik zal eerst even het onderwerp agrarische ontwikkeling bij de kop nemen. Daar waren allerlei vragen en opmerkingen over. Laat ik beginnen met toch nog met enige trots te melden dat wij in januari de consultatieversie van de Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood (UBA) hebben vastgesteld in het college. De consultatie is afgerond en u kunt de definitieve versie inclusief begrotingswijziging zeer spoedig tegemoet zien. De lijn in de UBA is sterk gericht op innovatie. Aan de ene kant het saneren en beheersen, toch nog even die probleemkant. We zijn nog niet klaar met het oplossen van de problemen. Daar zijn we zeer van doordrongen. Maar juist ook aan de andere kant: het inzetten op innovatie. Omdat daar de toekomst ligt. En innovatie is daarbij veel meer dan techniek. Laat ik dit even rechtzetten, want daar leken misverstanden over te zijn. Juist in het in positie brengen van de boer in de keten zitten heel veel mogelijkheden voor innovatie. En dat geldt voor alle boeren, zeker ook voor de akkerbouw. Dat pakt de sector soms zelf al op. Kijk naar boerschappen, naar Deterra en naar Meat Your Own, waar verkorte ketens worden gecreëerd, die betere verdienmodellen voor de boer opleveren. En dat stimuleren wij ook via het project Translab in de UBA, waar wij juist keteninitiatieven proberen een steuntje in de rug te geven, daar waar het spannend wordt en ook van elkaar te laten leren. Daar zitten bijvoorbeeld Bioplus, de Ketens Duurzaam Varkensvlees en Lola Quinoa in. Ook cross-overs in de food zijn heel erg belangrijk voor die innovatie. Mijn collega, de heer Pauli, zei daar al iets over. In die cross-overs zitten bijvoorbeeld ook innovatieve vleesvervangers. Denk aan de Agrofood Plum die wij bijvoorbeeld ook hebben uitgereikt voor Protix. Wij

hebben ook niet het beeld dat we in alle instrumenten die wij hebben, mijn collega Pauli zei hier ook al iets over, zoals over het LIB en de uitwerking van de Landbouw Innovatie Campus waarmee we op dit moment bezig zijn, nog iets tekortkomen om de primaire sector te stimuleren. Mocht dat wel zo zijn, dan horen we dat natuurlijk graag. Dan gaan we graag met die ondernemers in gesprek en dan kunnen we, op het moment dat dat zou blijken, met voorstellen bij u terugkomen. Een interruptie.

De **voorzitter**: Interruptie Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Ik begreep bij gedeputeerde Pauli dat hij het vooral vanuit het economisch perspectief oppakte. Ik zou ook gedeputeerde Spierings willen uitdagen om, als u dan kijkt naar tekortkomingen of naar dingen waar u toch nog wensen heeft, het positief te formuleren, ook iets breder te kijken dan alleen maar naar geld. Op het gebied van regelgeving, misschien wel uit Den Haag, misschien wel uit Brussel, zijn daar nog wensen? Misschien is dit wel een mooi podium om die even wereldkundig te maken.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Nou ja, er is natuurlijk altijd nog van alles te wensen. Maar ik denk dat dat voor een deel wel bij onszelf begint. En dat was ook een vraag die vanuit de VVD kwam in relatie tot de vth-taken en hoe flexibel wij daarmee omgaan. We hebben op dit moment een aantal ondernemers waar gesprekken mee lopen. Dit geldt overigens ook op het gebied van energie. Dan zijn het vaak gemeenten of energiecoöperaties die iets willen wat nu ook niet binnen onze regels past. En we kijken hoe we daar een mouw aan kunnen passen en heel recent hebben wij dat het afgelopen jaar nog gedaan bij een initiatief rondom drones, wat eigenlijk onder de Luchtvaartwet gebracht moest worden. Daarvan hebben we nu toch even pragmatisch gekeken naar wat het inhoudt, voordat we daar heel ingewikkelde regelgeving voor gaan maken. Overigens is het soms ook nodig om die regelgeving heel strikt te hanteren, omdat wij er wel voor moeten zorgen dat er voor ondernemers sprake is van rechtsgelijkheid, een level playing field en van een betrouwbare overheid. Dus ja, flexibel waar het nodig is. Maar nee, dus niet altijd.

Een belangrijk element in de Perspectiefnota, en velen van u gingen daar al op in, is het creëren van een nieuw perspectief voor de varkenssector. Nu ben ik geen kroketteneter, dus ik weet niet of dit nieuw perspectief gaat brengen, maar dat gaat in ieder geval voor u nieuw perspectief brengen waar het gaat om uw energieniveau, geloof ik.

De **voorzitter**: Vervolgt u uw betoog.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): In het nieuwe perspectief voor de varkenssector kijken wij heel nadrukkelijk met de sector vanuit people, planet en profit. Vanuit het volledige palet wat daar voor nodig is. Als provincie voelen wij ons daar ook zeer voor aan de lat staan, waar het bijvoorbeeld gaat om geur, asbest, fijnstof en vab's, wat relevante onderwerpen zijn waar het gaat om wijkers en stoppers in de varkenshouderij. Vanuit de sector is het natuurlijk van belang om perspectief te hebben voor hen die doorgaan en ervoor te zorgen dat daar ook een verdienmodel onder ligt. En als we die twee zaken samenbrengen, dan kunnen we daar ook samen in verder komen. Als het de vraag dan is of het allemaal grote bedrijven worden en wat betreft de vraag over dieren aantallen, dan zou ik in ieder geval de discussie zuiver willen houden over hoeveel varkens er in een gebied zitten en hoeveel varkens er op een bedrijf zitten. Wij zien nu eigenlijk grofweg drie lijnen ontstaan voor bedrijven die doorgaan. Dat is een lijn in niches, in specifieke concepten. U kunt daarbij denken aan het Livar-varken, maar daar is nog veel meer

in mogelijk. Biologisch bevindt zich daar ook een beetje in. U kunt denken aan de ontwikkeling van ketens. Zeg maar vanuit de boer rechtstreeks richting de retail. De keten Duurzaam Varkensvlees is daar een voorbeeld van, maar ook de supermarkten pakken steeds meer de rol om die keten te ontwikkelen en specifieke concepten aan zich te binden en daarmee ook een beter inkomen voor de boer te garanderen. Maar we zullen ook in Brabant ondernemers hebben die zich echt richten op de wereldmarkt en die dat zelfs in ons Brabant met veel natuur en veel mensen duurzaam en kosteneffectief weten te doen. Welke lijn een ondernemer ook kiest en wat ook het beste bij hem past, het zal wel altijd duurzaam moeten gebeuren. Want daar staan wij voor in Brabant. Als wij dan een voorzichtige voorspelling moeten doen wat dat betekent voor de hoeveelheid varkens in Brabant, dan is onze verwachting dat het voor een krimp zal zorgen. Ik durf daar verder op dit moment geen nauwkeurige voorspellingen over te doen, maar ik wil u wel toezeggen dat op het moment wij met die uitwerking komen van dit perspectief, wij voor u zo goed mogelijk de te verwachten effecten, zowel op het aantal varkens in Brabant en de regio's als het aantal varkens per bedrijf, inzichtelijk maken, zodat u ook weer weet waar u over praat op het moment als u daar een beslissing over gaat nemen. Dit brengt mij dan ook op het amendement van het CDA over het toekomstperspectief varkenshouderij. Dat heeft specifiek betrekking op de Regiegroep Varkenshouderij. Het is niet zo dat wij hen negeren. We hebben een afspraak gemaakt om met elkaar in gesprek te gaan. Er is betrokkenheid van twee kanten nodig en die verbinding komt op dit moment goed tot stand. Dus daarmee is deze motie sowieso overbodig. Verder vinden we het van belang dat we de UBA en het koersdocument wel als uitgangspunt hebben voor het perspectief voor de varkenshouderij. Dus die zouden we ook niet geschrapt willen zien en daarmee ontraden wij hem ook op dat punt.

De **voorzitter**: Interruptie Braspenning.

De heer **Braspenning** (CDA): Ja, voorzitter. Ik vind het opmerkelijk dat de motie daarmee overbodig is. Ik denk juist dat het versterkend zou werken om in de openbaarheid uit te spreken dat je je juist aansluit bij de Regiegroep Vitalisering Varkenshouderij om heel veel verschillende redenen. Omdat het een aantal doelstellingen heeft die Brabant ook wil. Je bundelt krachten en daarmee bundel je ook geld. Dit zijn sowieso al een paar dingen waarvan ik denk dat dat mensen moet aanspreken. Maar er is ook nog een ander punt. De regiegroep heeft ook gezegd eigenlijk productie uit de markt te willen nemen. Dus daarmee kom je ook nog eens tegemoet aan de wens die ik in deze Staten verschillende keren gehoord heb om minder staarten.

De **voorzitter**: Uw punt is duidelijk. De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Voorzitter. Mijn punt is ook niet dat er iets mis is om in gesprek te gaan met de regiegroep. Sterker nog, dat doen we al en dat maakt haar overbodig. En bovendien ontraad ik haar, omdat ik juist de UBA en het koersdocument, waarin wij nadrukkelijk die verbinding leggen naar de Brabantse samenleving en naar de verduurzaming, absoluut niet kwijt willen raken. Daarmee ontraad ik haar ook zeer nadrukkelijk, nog los van dat overbodige moties overbodig zijn en daarmee ontraden.

De **voorzitter**: Braspenning.

De heer **Braspenning** (CDA): Dus ik mag concluderen dat u in gesprek bent met de Regiegroep Vitalisering Varkenshouderij?

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Jazeker, wij hebben daarover met elkaar al een maand geleden duidelijke afspraken gemaakt. Dus dat komt helemaal goed.

En ander groot brok waar verschillende vragen over waren was het mestbeleid. We hebben de eerste twee rondes mestdialogen gehad. Die zijn interessant en spannend geweest. Komende week start de derde ronde waarmee het zeker de bedoeling is om nog dit jaar een belangrijk besluit te nemen en daarmee weer een belangrijk kader erbij te hebben voor ons landbouwbeleid. In die dialogen gaat het zeer nadrukkelijk ook over dieraantallen en over locaties van verwerking van mest. In die derde ronde zal het gesprek over de oplossingsrichtingen, die men met elkaar voor ogen ziet, gevoerd gaan worden en tot die tijd past het ons om ruimte te geven aan de dialoog en daarna pas een standpunt in te nemen.

De **voorzitter**: Interruptie Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter, dank u wel. Over het mestbeleid wil ik nog wel iets kwijt. Een van de uitkomsten van de motie 'Genoeg, geen vee erbij' is een rapport van Arcadis geweest. Die heeft voor ons uitgezocht hoe de ontwikkeling van de veestapel kan gaan geschieden. Eén van de onderdelen die wordt aangestipt, is de mestverwerking. Er staat heel duidelijk in dat als wij als provincie beginnen aan mestverwerking, de veestapel gaat groeien. En ook dat op die locaties van mestbewerking of -verwerking ook regionaal het aantal stuks vee gaat groeien. Hoe moeten wij die relatie dan zien uit de visie van het college?

De **voorzitter**: De gedeputeerde. Mag ik stilte in de zaal?

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Ja, voorzitter. Dit college heeft u in november, begin december een notitie aangeboden met de drie lijnen waarlangs wij de dialoog over het mestbeleid willen voeren. En de derde lijn is heel nadrukkelijk de lijn over de dieraantallen. En daarmee hebben we het niet over het aantal dieren op een bedrijf, maar het aantal dieren in een gebied. Dat hebben wij heel bewust gedaan, omdat wij weten dat er grote zorgen leven in Brabant dat op het moment dat wij mestverwerking beter regelen daarmee de dierenaantallen toenemen. Dus zo zien wij die relatie en die zien wij dus ook heel nadrukkelijk. En daarom hebben wij het ook in de dialogen aan elkaar gekoppeld.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik heb in mijn bijdrage gezegd: "De Staten hebben gezegd: 'Genoeg, geen vee erbij. We werken aan minder dieren.' Ik zie hier in het rapport dat een gevolg van mestfabrieken is meer dieren in Brabant vanuit ...

De **voorzitter**: Dat heeft u net ook al gezegd.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Hoe gaat u die risico's ondervangen? Want wij willen toch geen meer dieren?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Voorzitter. De wensen daartoe worden uitgesproken in de derde ronde van de mestdialoog. En de methodes daartoe zijn volop in onderzoek, want wij hebben naast de groep die de mestdialoog begeleidt twee expertgroepen daaronder hangen. Eén gaat over de mestverwaarding en de andere gaat over het sturen op dieraantallen. Dat zoeken wij op dit moment uit.

De **voorzitter**: De heer Bollen.

De heer **Bollen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Slechts twee verhelderende vragen over de uitspraken van de gedeputeerde. U had het over rapportages die later naar ons toekomen, waarin ook dierenaantallen genoemd worden. Ik ga ervan uit dat in die rapportage ook de effecten, zoals collega Meijer hier naar vroeg, in diezelfde rapportage staan, zodat je ook die verhouding daarin kunt zien. En u heeft het over dit jaar de uitkomst van het mestbeleid. Waaraan denkt u? Want het is opgeschoven. Daar hebben we het ook hier in de Staten over gehad. De reden waarom het opschuift is ons allemaal helder en daar staan we achter. Maar kunt u er iets concreter in zijn? En wanneer kunnen we beleid tegemoetzien?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Ja, voorzitter, ik moet heel eerlijk zeggen dat ik niet precies weet waar de eerste vraag op doelde. De planning is om de lijnen voor het nieuwe mestbeleid met uw Staten te kunnen verhandelen voor de zomer. Er was ook een vraag of dat aanpassing van de Verordening ruimte zou kunnen gaan betekenen. Dat zou het kunnen gaan betekenen, maar die hebben we dan nog niet voor de zomer bij uw Staten liggen, omdat het ons verstandig lijkt om daar eerst het debat met elkaar over te voeren, voordat wij dat in regels gaan uitwerken.

De **voorzitter**: Bollen nog? Ja.

De heer **Bollen** (VVD): Over de eerste vraag. U had het net over de rapportage, waarin ook de dierenaantallen worden genoemd als uitkomst van het nieuwe beleid. Maar daarstraks is er ook al over gesproken, het gaat ons ook om de uitkomst. Dus de resultanten van al dan niet techniek of minder aantallen. Dat moet ook in die rapportage staan. Ik neem aan dat u dat daar wel in meeneemt?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Voorzitter. Het perspectief voor de veehouderij bestaat altijd uit de combinatie van van alles en nog wat. En de heer Meijer droeg het in de eerste termijn in een interruptiedebatje ook al aan, dat overlast niet alleen wordt bepaald door het aantal dieren, maar door de mate waarin technieken worden toegepast. En uiteraard wordt dat in samenhang inzichtelijk gemaakt.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Dank u wel, voorzitter. Een vraag aan de gedeputeerde om toch duidelijk te maken wat er niet aan de hand is. De heer Van der Wel legt de relatie tussen mestverwerking en dierenaantallen. Ik ben bang dat daarvan een beetje de suggestie uitgaat dat de mestverwerkingscapaciteit die wij nu creëren mogelijk leidt tot grotere aantallen dieren. Maar is het niet juist, gedeputeerde, dat u heeft besloten geen vergunningen meer te verstrekken boven de wettelijk vastgestelde capaciteit aan mestverwerking die we in Brabant moeten hebben? Dus is het juist dat er op dit moment geen mestverwerkingscapaciteit wordt gecreëerd die kan leiden tot toename van de dierenaantallen? Ik wil daar duidelijkheid in.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Dat ligt iets genuanceerder. Want u heeft dat als Staten bepaald in de Verordening ruimte. En in de notitie, de Statenmededeling die wij u hebben gestuurd eind vorig jaar,

hebben wij aangegeven dat we concrete initiatieven die aan een aantal criteria voldoen, wel in behandeling zullen nemen en zullen toetsen op de overige aspecten van de Verordening ruimte. Dus daarmee kunnen er op dit moment nog wel vergunningen verleend worden voor mestverwerking, daar waar het om concrete initiatieven gaat.

De **voorzitter**: Braspenning.

De heer **Braspenning** (CDA): Ja, voorzitter. Ik wil niet te veel tijd opsouperen. Wij hebben het over de Perspectiefnota. En over de UBA, daar hebben we het met elkaar nog over. Maar wat wel heel belangrijk voor ons is, want techniek gaat op dit moment ontzettend snel, is dat die mestverwaarding en die nieuwe technieken die er komen, ook een plek kunnen krijgen binnen Brabant als oplossing voor het probleem van mest en zorgen dat er ook een betere verwaarding komt van mest.

De **voorzitter**: Ja, het punt is duidelijk. De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Voorzitter. Daar is ons college zeer van doordrongen. Vandaar dat dit ook de eerste lijn is binnen de ontwikkeling van het nieuwe mestbeleid.

Dat brengt mij tot moties 13 en 27, die gaan over de stalbranden. Dit college en zeker ik ook persoonlijk betreuren ontzettend hoeveel dode dieren er in Nederland en Brabant zijn door stalbranden. Dat wil je niet meemaken, daar wil je niet in de buurt wonen en je wilt ook niet de veehouder zijn die dit meemaakt. Vervolgens is het wel de vraag wat er nu moet gebeuren en wie er iets moet gaan doen. Het plan van aanpak dat het Rijk heeft opgesteld in 2011 en vervolgens heeft vertaald in regels, heeft betrekking op nieuwe stallen. Dus elke nieuwe stal is in ieder geval al een heel stuk brandveiliger dan alle oude stallen. Maar we hebben natuurlijk nog veel oude stallen staan. Er is gisteren in een overleg dat al was gepland, nog gesproken tussen boeren, brandweer, de Dierenbescherming en verzekeraars over wat ze kunnen doen om stalbranden te voorkomen. Dat is ook de plek waar dat primair zou moeten gebeuren. Bovendien is het voorkomen van stalbranden vaak een kwestie van bouwregelgeving en die ligt bij de gemeente dan wel, zoals mevrouw Dirken zei, bij de ondernemers zelf. Dat neemt niet weg dat wij met de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij al stimuleren om extra maatregelen op het gebied van brandveiligheid te nemen, doordat het in diverse certificaten zit waar punten voor gescoord kunnen worden in de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouder (BZV). In feite is het belangrijkste om zo snel mogelijk iets met die oude stallen te doen. Daar hebben wij op dit moment geen instrumenten voor, want iets wat is vergund, is vergund en het actualiseren van een vergunning kan op papier wel maar in de praktijk loopt dat bij de rechter vaak vast. Ik zal zo even terugkomen naar aanleiding van de motie wat wij daaraan nu proberen te doen. Op het moment dat dat lukt kunnen we ook kijken naar de brandveiligheid.

Verder is de aanpak in de mestdialoog en de aanpak van het toekomstperspectief voor de varkenshouderij van wezenlijk belang om ook een stukje van die oude stallen opgeruimd te krijgen. Op het moment dat wij veehouders kunnen helpen om op een goede manier te stoppen en dan ook die stallen af te breken, dan zijn wij van die oude stallen af en dat is dan een boel minder van die stallen die een groot risico hebben op brand in vergelijking met de nieuwe stallen.

Ik wil u wel toezeggen dat wij inzichtelijk maken hoe we in het nieuwe beleid dat wij u presenteren rondom de varkenshouderij en de uitkomsten van de mestdialoog, de brandveiligheid zullen beïnvloeden, maar ik wil u zeer ontraden dat wij daarnaast nog beleid gaan ontwikkelen, zoals u voorstelt, voor maatregelen die op provinciaal niveau genomen kunnen worden. Want dat wat kan heb ik u zojuist gepresenteerd en wij willen niet in de bevoegdheden van het Rijk, de verzekeraars dan wel de gemeenten treden.

De **voorzitter**: Interruptie Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik ben blij met de toezegging. Zou de gedeputeerde misschien namens het college nogmaals kunnen toezeggen om onze zorgen als Staten over deze problematiek nogmaals bij de minister onder de aandacht te brengen?

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Voorzitter. Dat doe ik met alle plezier.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dan trek ik mijn motie bij dezen in als GroenLinks dat ook goed vindt.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ik probeerde goed te luisteren naar de passage waarin u ons inderdaad een toezegging deed. U bracht het zelf in relatie tot het toekomstperspectief van de varkenshouderij, maar dit gaat over stalbranden van alle mogelijke veedieren. Klopt dat? En rapporteert u ons ook over het grotere geheel?

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Voorzitter. Ik bracht het zowel in relatie tot het toekomstperspectief voor de varkenshouderij als de uitkomsten van de mestdialoog, die ook op dieraantallen zullen ingaan naar mijn sterke vermoeden en daarmee zeer waarschijnlijk ook betrekking hebben op stallen voor andere sectoren.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Dan sluit ik me aan bij het intrekken van de motie.

De **voorzitter**: Motie 27 maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

De heer **Boon** (PVV): Motie 13 trekken wij ook in na de toezegging van de gedeputeerde.

De **voorzitter**: Moties 13 en 27 zijn ingetrokken en maken geen deel meer uit van de beraadslagingen. De gedeputeerde vervolgt.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Voorzitter. Ik had vragen van de SP over hoe ver wij zijn met het landbouwbeleid en het gevoel bij GroenLinks dat er weinig is gebeurd. Er is sinds Van Doorn eigenlijk heel veel gebeurd. Er komen ketens tot stand, met name op het gebied van de vleeskuikens, maar ook in de varkenshouderij zien wij het gebeuren. Het antibioticagebruik is sterk afgenomen. We zijn bezig met de ontwikkeling van Nedersoja en met 'we' bedoel ik vooral de partners die wij ondersteunen. Volgens mij kunnen we daar best blij mee zijn.

Dit brengt mij op de overige moties op het gebied van de veehouderij. Motie 23 gaat over de vraag of we voldoende artsen hebben voor gezondheidsonderzoek. Wij hebben hier geen bezwaar tegen.

Motie 25, 'Brabantwet nu!' Daar gebeurt ook al van alles. Er loopt bijvoorbeeld de evaluatie van de Wet geurhinder veehouderij, die zeer waarschijnlijk een aantal oplossingen gaat bieden voor knelpunten die wij nu ervaren hier in Brabant. En verder is er constructief overleg met het Rijk om het gebrek aan instrumenten, dat wij nu ervaren, samen op te lossen. En soms komen we er achter dat we toch wel instrumenten kunnen inzetten waarvan wij dachten dat het ofwel te complex ofwel niet mogelijk zou zijn. Soms komen wij er ook achter dat instrumenten die wij aan het Rijk wilden vragen gewoonweg niet

motiveerbaar zijn, ook niet voor het Rijk. En we zijn op dit moment bezig met de voorbereiding, samen met het Rijk, voor een uitbreiding van de pilotstatus onder de Crisis- en herstelwet om betere mogelijkheden te krijgen om vergunningen aan te passen gericht op het wegnemen van overlast. En wellicht dat we hierin ook maatregelen kunnen betrekken om stalbranden te beperken. Maar eerst moeten we die pilotstatus krijgen. En daarover zijn de gesprekken dus constructief. Verder lost een Brabantwet niet alle dilemma's op zoals wij die ervaren. Bijvoorbeeld de kip van morgen, die niet mocht van de Autoriteit Consument en Markt, een van de aanleidingen voor het gesprek of het noemen van het willen van een Brabantwet, kunnen we niet met een Brabantwet oplossen, omdat het Europese regelgeving is. En ten slotte zou ik ook willen opmerken dat de pilotstatus die we al hebben onder de Crisis- en herstelwet, zeker op het gebied van de cumulatiebepaling voor geur- en fijnstof, die wij hebben op mogen nemen in de Verordening ruimte, zeer effectief is. Juist in de overbelaste gebieden. Daarmee zou ik durven stellen dat van de verzoeken die u doet, het eerste verzoek in feite loopt. Het is een continu proces en krijgt zelfs een versnelling nu met de uitwerking van het mestbeleid. En dat de lobbyinspanningen feitelijk continu worden verricht, waarmee de motie overbodig is en ontraden wordt. Ik dank u overigens wel voor dit steuntje in de rug.

De **voorzitter**: Interruptie Smulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik wil hier wel iets over zeggen. Die motie gaat namelijk niet alleen over de Brabantwet. Dat is wel de titel, maar als u het dictum goed leest, dan gaat het juist om een veel breder wettelijk instrumentarium. 'Niet ruimtelijk' staat er achter tussen haakjes. Dit is dus een heel breed instrumentarium, dat wij kunnen gebruiken om onze doelen om de Brabantse veehouderij te verduurzamen echt te bereiken. Zoals u zegt doet u van alles. Daar zijn we blij mee. Ik had ook niet anders verwacht, moet ik eerlijk zeggen. Dus in die zin hartstikke mooi. Maar er is nog wel een wereld te winnen. En omdat die wereld niet zo makkelijk te winnen valt, hebben wij daarboven ook nog een ander kopje opgenomen, namelijk dat Provinciale Staten hierin iets uitspreken. Namelijk dat het wenselijk is dat de rijksoverheid ons zo snel mogelijk tegemoetkomt om echt onze doelen te kunnen bereiken in die zin. Dus als u het niet erg vindt, en ook als u het wel erg vindt, laat ik die motie gewoon staan. Want wij vinden dat wij als Staten ook gewoon zelf iets moeten uitspreken. Uit uw woorden beluister ik dat het eigenlijk ondersteuning van beleid is. Dus in die zin denk ik dat het weinig schade oplevert.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Voorzitter. Uw Staten gaan natuurlijk zelf over wat u uitspreekt. En als u dat uitspreekt, dan heb ik daar ook geen last van. Ik geef alleen aan dat de verzoeken richting het college feitelijk overbodig zijn.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik sluit me toch aan bij het beroep dat de heer Smeulders op u doet. Ruim een jaar geleden zaten wij nog hoopvol bij elkaar en zeiden we: 'Voor de zomer zal waarschijnlijk die Brabantwet er wel zijn.' En het niet aannemen van deze motie of deze uitspraak niet doen, geeft mij ook een beetje het gevoel dat we ons neerleggen bij het feit dat het er even leuk uitzag maar dat we het opgeven. En wij moeten ons echt realiseren en proberen mensen in Den Haag duidelijk te maken hoe de situatie in Brabant is. Hoe tamelijk uniek die is en dat wij dat speciale instrumentarium nodig hebben. Dus ik zou u willen vragen om deze motie alstublieft niet te ontraden.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Ja, voorzitter. Hoe uniek onze situatie is, dat realiseer ik mij maar al te vaak en dat probeer ik ook op de meest uiteenlopende plekken uit te leggen. Ik heb gezegd dat zij voor ons niet nodig is, want wij delen uw opvatting dat we echt vooruit moeten hier in Brabant en dat we daarin ook soms dingen van het Rijk nodig hebben. En daar werken we ook heel hard aan. En als u de behoefte voelt om dat nog eens een keer heel duidelijk uit te spreken, dan is dat alleen maar een steun in de rug. Maar de verzoeken aan het college zijn overbodig.

De **voorzitter**: Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Mag ik in het licht van de uitspraken van de gedeputeerde dan aan de indieners vragen om dat dan ook te splitsen? Zodat we één deel schrappen, waarmee we het college met hun onderdeel wat ze ontraden, daar willen wij namelijk misschien wel in meegaan. Terwijl we misschien ook wel willen meegaan in de uitspraak die u vraagt. Dan hebben we toch iets van elkaar nodig en ik doe hierbij een beroep.

De **voorzitter**: Gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Voorzitter. Dan motie 30, onderzoek biologische landbouw. Wij hebben in de UBA, die er zeer spoedig aankomt, als definitieve versie opgenomen dat wij u inzicht willen gaan verschaffen in de verschillende vormen van landbouw naast elkaar. En hun diverse effecten op duurzaamheid, zodat we op basis van gelijke kennis en feiten het gesprek met elkaar aan kunnen gaan over welke vormen van landbouw we met name willen ondersteunen. Op basis van dat onderzoek kunnen we ook kijken of de onze huidige instrumenten daarin voldoende helpen, zoals POP3 en Landbouw Innovatie Brabant. En daarover rapporteren we natuurlijk ook graag aan u. In feite betekent dat dat ik u toezeggingen doe op uw eerste en vierde punt.

In het proces overigens om een en ander inzichtelijk te maken hebben we biologische landbouwers ook al een keer bij elkaar gebracht. Als dat invulling geeft aan uw tweede punt, dan is dat daarmee gereed. En of er een koppeling mogelijk is tussen de Landbouw Innovatie Campus, daar zou ik op terug willen komen op het moment dat we enerzijds dat onderzoek hebben gedaan en anderzijds het concept van de Landbouw Innovatie Campus verder hebben uitgewerkt. Dus dat maakt volgens mij, met dit inzicht en deze toezeggingen, de motie overbodig. En anders kunt u haar altijd overigens nog opnieuw inbrengen op het moment dat we de begrotingswijzing van de UBA bespreken, zodat u ook weet wat daar letterlijk in staat.

De **voorzitter**: Interruptie Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Nou, voorzitter. Er is een reden dat er zo weinig biologische landbouw in Brabant is. Dat is niet omdat de boeren het niet zouden willen. Dat is omdat we tot nu toe heel veel niet-grondgebonden landbouw hebben. Dit is een belangrijke reden en ook de kleigronden zijn makkelijker, heb ik mij laten vertellen. Biologische landbouw in relatie laten zien tot het grond- en pachtbeleid, waarover uw collega Van den Hout het had, zou misschien al een beetje kunnen helpen. Ik kan mij voorstellen dat er ondernemers zijn die, bijvoorbeeld omdat de markt zo goed is, het overwegen, maar die zien daar een muur van bezwaren. Die zou u kunnen helpen door hen te wijzen op de mogelijkheden van de vergroening van het pachtbeleid. We gaan van een achterstand hopelijk naar een voorsprong op dit soort biologische, ecologische landbouw of je mag het van mij ook anders noemen. Kunnen we niet toch

nog een extra impuls geven om de agrariërs te wijzen op mogelijkheden om tot omschakeling te komen met behulp van het brede spectrum aan beleid wat we hier hebben als provincie?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Voorzitter. Wij denken dat het goed is om dan eerst even een onderzoek te doen en het een en ander op een rij te zetten. En ik wil u ook wel toezeggen dat wij daarbij ook inzichtelijk maken welke belemmeringen er zijn voor biologische landbouwers om om te schakelen en waar wij als provincie eventueel een rol zouden kunnen spelen. Het lijkt mij handiger om dan daarna het gesprek te voeren en om deze motie daarmee nu niet in stemming te brengen, maar op basis van een set aan feiten en informatie, zodat we goed met elkaar weten waar we het over hebben.

De **voorzitter**: Braspenning.

De heer **Braspenning** (CDA): Nu ga ik toch heel even helpen, ondanks dat ik soms van mening verschil waarom biologisch nu wel of niet in de markt gezet moet worden. Ik vind het een heel sympathieke motie. U heeft een collega, de heer Van den Hout, die als herenboer in Brabant 20.000 ha tot zijn beschikking heeft. Het grootste obstakel voor biologisch is dat er gewoon te weinig grond onder ligt. Dus ik zou zeggen: koppel het een aan het ander en het probleem is opgelost.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Voorzitter. Het is niet voor niets dat ik er een aantal toezeggingen op heb gedaan. Dat is niet omdat ik haar onsympathiek vind, zo zult u wel begrijpen.

Motie 31 gaat over werkgelegenheid in de landbouw. Ik vind het een wat ingewikkelde motie, omdat het voor mij niet duidelijk is of u nu werkgelegenheid wilt of verbrede landbouw. En in de UBA staat dat verduurzaming, innovatie en perspectief voor de landbouw vooropstaan. Het is geen werkgelegenheidsprogramma. Ik zou werkgelegenheid daarmee dus niet leidend willen maken en de motie willen ontraden. En u in overweging willen meegeven om scherper te formuleren wat u precies wilt bereiken en dat bij de behandeling van de begrotingswijziging van de UBA desgewenst opnieuw in te brengen.

Motie 'Meet de veestapel' zou ik willen ontraden. Het gaat om motie 35. Een gecertificeerd overzicht van in intensieve veehouderijen gehouden dieren is een beetje ingewikkeld. Want dat veronderstelt dat we bij elke boer gaan kijken hoeveel vee hij in zijn stal heeft. We hebben op dit moment twee bronnen. De ene is de meitelling, die gaat uit van het postadres van de ondernemer en een ondernemer kan meerdere locaties hebben. Daardoor geeft het een behoorlijke vertekening. Het andere is de vergunning. De vergunning is op de specifieke locatie waar de dieren gehouden worden, maar de ondernemer houdt niet altijd het aantal vergunde dieren. Maar als we dit op deze manier in kaart moeten brengen, dan kost dit een smak geld die we volgens mij veel beter op een andere manier kunnen inzetten. En we zijn op dit moment bezig om te kijken of we een koppeling kunnen maken tussen meitellingen en vergunningen. Maar dan moeten we wel de meitellingen op een meer gedetailleerd niveau aan kunnen nemen. Daarover lopen gesprekken, maar daar zijn nog wat hobbels weg te nemen.

De **voorzitter**: Interruptie Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik begrijp de verwarring. Wat wij bedoelen is een overzicht van aantallen dieren in de intensieve veehouderij in Brabant, liefst ook nog per regio, maar dan vanuit

bronnen die iedereen accepteert. Dus u hoeft niet te gaan tellen, maar het gaat er mij om dat als we die getallen hier voor ons hebben in een periodiek overzicht, dat we kunnen zeggen dat we het eens zijn over die bronnen. De een kijkt bij Knak de worst en de ander gaat naar het CBS. Daar kun je het over oneens zijn.

De **voorzitter**: Uw punt is helder. De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Voorzitter. Volgens mij zijn beide bronnen objectief, maar hebben ze beide hun kanttekeningen. En ze staan al in de UBA, die u als consultatieversie heeft ontvangen. Dus volgens mij is daarmee de vraag overbodig. Overigens zullen wij ook in het kader van de nulmeting van de UBA en de monitoring daarvan dit soort cijfers jaarlijks inzichtelijk maken. En dat zit ook al in de UBA, die u binnenkort zult ontvangen.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dus aan de ene kant zegt u: ja, die tellingen zijn heel moeilijk, maar we gebruiken die bronnen. En die krijgen wij toch. Zo uitgelegd is de motie dan toch prima uitvoerbaar? U laat ons per kwartaal of jaarlijks weten hoe de dieren aantallen zich ontwikkelen. Dat is precies wat ik u vraag. En dan van bronnen die erkend zijn door ...

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Voorzitter. Daarmee is zij overbodig en overbodige moties ontraden wij, waarbij u overigens wel krijgt wat u vraagt.

De **voorzitter**: Meijer.

De heer **Meijer** (D66): De heer Van der Wel moet niet te ver weglopen. Ik wil namelijk wel even van hem weten wat hij hiermee nou beoogt. Want hij vraagt om een overzicht en in zijn betoog kwam hij daar niet echt duidelijk mee naar voren. Dus voor onze fractie, om hierover een standpunt te bepalen met de kennis die we nu hebben via de gedeputeerde, heb ik behoefte om in één zin te horen wat u beoogt.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Mag het één lange zin zijn? Nee, wat ik ermee beoog is dat we bijvoorbeeld ook een mestverhaal opzetten en ik wil graag een vinger aan de pols houden. Ik heb daar gewaarschuwd voor wat anderen onderzocht hebben. Ik zie daar een duidelijk signaal in. Ik wil dat liever niet meemaken, dat die uitbreidingen gaan plaatsvinden.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat rondom de motie nu voldoende gewisseld is en dat u de verdere discussie in het kader van de UBA ruimschoots met elkaar kunt voeren. Ik probeer de balans een beetje te houden in het debat, als u dat goed vindt. Mijnheer Meijer, één slotzin.

De heer **Meijer** (D66): De slotzin is dat het dan dus logischer is om op die momenten waar u wilt meten op dat moment een bijlage te vragen met de actuele stand. Dit is dan mijn verzoek aan u.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Voorzitter. Ik had nog een laatste vraag van de heer Heijmans over stallen die langer dan drie jaar leegstaan. Het lastige is dat we dat niet inzichtelijk hebben, doordat juist door die meitelling gegevens en vergunningen niet één op één te koppelen zijn. Dat hopen we dus ook voor elkaar te krijgen door die gegevens op een betere manier te gaan koppelen. Uiteindelijk is het een bevoegdheid van de gemeente om dit te doen, want wij zijn als provincie slechts voor een veertigtal veehouderijen bevoegd gezag. We hebben ook gesprekken met gemeenten op het moment dat zij rondom veehouderijen met mij aan tafel zitten om hen te wijzen op het belang van het intrekken van die wegevergunningen.

Voorzitter. Dat brengt mij bij energie. Eind februari hebben wij als college ons Uitvoeringsprogramma Energie en de begrotingswijziging vastgesteld en u behandelt die op 13 mei. En vooruitlopend daarop heeft u al wat vragen en suggesties meegegeven. Een heel aantal komt in de moties terug.

Nog een paar punten, die niet terugkomen in de moties. Over het bijstoken van biomassa in bijvoorbeeld de Amercentrale heeft GroenLinks recent schriftelijke vragen gesteld. We hebben in de beantwoording ook laten weten dat wij als college vinden dat we met die biomassa in Brabant veel verstandiger zaken kunnen doen en liever zouden zien dat het Rijk dit soort geld investeert in de biobased economy. Maar uiteindelijk gaan wij hier niet over en is het het Rijk dat besluit hoe het die subsidies inzet. En wij vragen daar natuurlijk wel aandacht voor bij het Rijk.

Dan hadden we wat wisselingen rondom geothermie. Voor de plannen die wij op dit moment ontwikkelen met gemeenten en andere betrokkenen rondom geothermie hoeft niet gefrackt te worden. Want zo diep gaan we niet. Bovendien hebben we heel zorgvuldig gekeken welke locaties dit zijn. Dit zijn geen risicovolle locaties. Dus daarmee zien wij dat dit veel minder risicovol is dan schaliegaswinningen.

Motie 28 heeft ook betrekking op geothermie, namelijk het verzoek om de Brabanders daarbij te betrekken. De investering die wij met de green deal samen met anderen gaan doen, is in totaal 100 miljoen euro. Het gaat om zeer specifieke technieken. Wij zijn er geen voorstander van om kleinverbruikers daarbij te gaan betrekken. Het is voor hen veel interessanter om mee te doen met zonneprojecten en met windprojecten, die er overal in Brabant meer dan voldoende zijn. Neemt niet weg dat kleinverbruikers natuurlijk via de warmtenetten wel degelijk betrokken zijn en ook actief betrokken worden, met name via de gemeenten. Dus het is ook niet zo dat zij een warmtebron over zich uitgestort krijgen zonder dat ze in dat proces worden meegenomen. Maar zoals u het hier formuleert om ze te betrekken bij de ontwikkeling en exploitatie ontraad ik deze motie.

Dan had ik een vraag van GroenLinks over vergroening van energie op Moerdijk. Dit is zeer belangrijk en staat niet voor niets in de havenstrategie. Daar werken we ook samen aan met het havenschap, de gemeente, bedrijven, het waterschap en Rijkswaterstaat om dit voor elkaar te krijgen.

Van 50PLUS had ik de vraag dat 2050 als stip op de horizon wel heel ver weg is. Ja, dit ben ik met u eens en zoals een wethouder hier in Brabant zegt: 'We moeten vanaf een veilig ver weg naar concreet dichtbij.' Daarom hebben wij in ons Uitvoeringsprogramma Energie ook een stip gezet in 2020. Op dat moment willen we 14% duurzame energie hebben in Brabant en we hebben ook een behoorlijk concreet programma hoe we daar willen gaan komen. We werken op het gebied van energietransitie zeer intensief samen in BrabantStad met alle vijf de betrokken gemeenten. Vanuit mijn positie moet ik zeggen dat die BrabantStadsamenwerking ontzettend levend is. Ook de gemeente Helmond vervult hier een belangrijke rol in en niet in de laatste plaats op het gebied van geothermie.

Dan had ik nog wat moties op het gebied van energie. Motie 8 gaat over samen aan de bal voor duurzaam sportief Brabant. Wij hebben vorige week contact gehad met de provincies Gelderland en Overijssel, die op vele fronten in redelijk vergelijkbare posities als Brabant zitten. We gaan met elkaar in overleg om te kijken of we tot een fonds kunnen komen specifiek voor energie op sportaccommodaties. Ook samen met de betrokken organisaties in het sportwereldje. Daarvoor zijn bijvoorbeeld de EU-fondsen

in beeld, maar het is nog niet duidelijk of daar provinciaal geld voor nodig is. Dus enerzijds is de motie overbodig en anderzijds zou ik willen ontraden om daar nu al op voorhand 5 miljoen euro voor vrij te maken.

De **voorzitter**: De heer Van Overveld was geloof ik het eerst. Maar dames gaan misschien voor.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voorzitter. Ten aanzien van deze motie, deze regeling bestaat landelijk al. Ik beheer toevallig een sportaccommodatie en weet dat bij het ministerie een regeling bestaat en daar kunnen mensen dit jaar op intekenen, dat ze subsidie krijgen op zonnepanelen, dan wel op ledverlichting. Dus dit bestaat al.

De **voorzitter**: Mevrouw Spierings.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Ook daar heeft de fractie van 50PLUS gelijk in. Dit heeft een langere looptijd dan de regeling van het Rijk.

De **voorzitter**: De heer Van Vugt.

De heer **Van Vugt** (CDA): Ja, voorzitter. Een reactie van de gedeputeerde, die wat hoopvol lijkt, maar wij zouden het toch wat concreter willen. Wat de heer Van Overveld zegt mag dan wel zo zijn, maar wij horen uit het veld dat er toch wat beletselen zijn om die transitie echt lekker te laten verlopen. En daarom is die motie hier. Er is een voetballer geweest die zei: 'Als je iets eerder start, dan lijkt je sneller.' En dat is precies de essentie van deze motie. Uw ambitie, de stip op de horizon, is torenhoog. Wij zouden graag voor u de bal op de stip willen leggen met deze motie. We hebben gehoord uit het Brabantse veld en ik zie het ook in mijn eigen omgeving, dat veel organisaties bezig zijn met dit thema, maar alleen zit er wel een hiccup in de financiering en daar draagt dit nu juist heel concreet aan bij.

De **voorzitter**: Uw punt is helder. De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Ja, voorzitter. Ik kan niet meer eerder starten dan vandaag. En we hebben concrete afspraken om met Gelderland en Overijssel dit gesprek te gaan voeren en ook alle intenties om dit met elkaar op te zetten. Dus ik weet niet wat ik daar nog aan toe moet voegen. En onze lijn als college is om vooral zoveel mogelijk te financieren vanuit de markt, vanuit Europese fondsen en niet op voorhand daar provinciaal geld in te zetten als dat wellicht helemaal niet nodig zou blijken te zijn.

De **voorzitter**: Van Vugt.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voorzitter. Het is veilig te investeren geld, want het komt weer terug. Lees de motie. Het gaat om voorfinancieren.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Maar op het moment dat dat geld vastzit, zit het vast. Dan kunnen we het niet aan andere dingen besteden.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Ik heb een vraag aan het CDA. Want de strekking van dit plan is dat we zonnepanelen leggen om de sportvelden te gaan verlichten. En is er alleen één probleem; dan

heb je ook batterijen en alles nodig. Moeten we dat ook financieren of hoe ziet u dat? Want dat is een beetje het hele probleem van het hele Energieakkoord waar u ook mee zit: u wekt energie op in hoeveelheden wat niet normaal meer is als het niet nodig is, met al die zon en wind. En als we het wel nodig hebben, het meeste nodig hebben in de winter op lange, donkere dagen, dan hebben we niks. Ja, ga die kolencentrales maar sluiten, ik wens u succes. Maar hoe wilt u dat oplossen?

De **voorzitter**: Van Vugt.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voorzitter. Ik sluit aan bij wat er in heel Brabant op vele plekken gebeurt. En dat is zonnepanelen leggen en het daarmee reduceren van de energierekening. Ook voor sportorganisaties is dat buitengewoon interessant. Dus het is gewoon bestaande werkelijkheid. En daar kunnen we hier mooi op aansluiten.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja. Daar kan ik een kleine indicatie voor geven. Uit de beantwoording van onze technische vragen blijkt dat u van plan bent 2,8 megaton CO₂ per jaar te besparen. Als we dat doen op uw manier, op basis van de gegevens die vanuit de rijksoverheid deze week gekomen zijn, dan kost het 1,8 miljard euro per jaar om met zonnepanelen en salderingsregelingen dat te financieren. Vindt u dat een efficiënte methode?

De **voorzitter**: Van Vugt.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voorzitter. Ik constateer dat wij een ambitie hebben geformuleerd. Althans, uw college. En wij staan daar als CDA volledig achter. Het gaat erom in 2014 een slag te maken en in 2050 energieneutraal te zijn. Dat kan alleen als we dat breed doen met heel de Brabantse samenleving. En dit is hier een concreet voorbeeld waar je dat al concreet kunt inzetten en waar ook behoefte is in de samenleving. Dus ik zou zeggen: aan de slag ermee.

De **voorzitter**: Mevrouw Meeuwis.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Voorzitter. Om het heel helder te hebben, heb ik een vraag aan de heer Van Vugt. Hij had het net over voorfinancieren, dat het CDA dat in de motie had geschreven. Ik lees dat helemaal niet. Kunt u mij aangeven waar dat staat?

De **voorzitter**: Van Vugt.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voorzitter. Het gaat om het vrijmaken van 5 miljoen euro ter voorfinanciering. En dat zou je via de gemeenten kunnen laten lopen. Dat is in ieder geval wel onze intentie.

De **voorzitter**: Dat staat er niet, maar nu staat het in de notulen. Ik wil de gedeputeerde vragen haar betoog te vervolgen en tot een afronding te komen.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Voorzitter. Ik ga door met motie 22, getiteld 'Stop klimaatargument'. Het klimaatvraagstuk is een mondiaal vraagstuk. Dat houdt niet op bij de grens, hoe graag de PVV soms ook zaken bij de grens zou willen laten ophouden. Het is in feite, zoals ik dat met de heer Van der Wel wel

eens op andere thema's wissel, een typisch voorbeeld van een 'tragedy of the commons'. En dat krijgen we dus alleen maar opgelost als iedereen daar zijn steentje aan bijdraagt.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Dat is een heel mooi verhaal. Want nu is staatssecretaris Dijkema in haar eigen klimaatval gelopen. Want u ziet dat die CO₂-reductie van 14% naar 25%, wat op grond van het Urgenda-vonnis zou moeten – een schandelijk vonnis op zich – volgens de rijksoverheid en volgens mevrouw Dijkema 0,00045 °C is. Dat is 1/45ste van 1/1.000.000^{ste} graad. Uw plannen zijn daar ongeveer 1/10de van. Het is niet valide, schandelijk en volksverlakkerij. Anders kan ik het niet noemen. Ik durf het bijna valsheid in geschrifte te noemen als u dan nog het klimaatargument gebruikt in uw beleid. Want het is er niet, het bestaat niet. Er wordt niets aan de temperatuur gedaan, ook niet als u dit mondiaal trekt. Onmogelijk.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Voorzitter. Ik stel voor dat de heer Van den Berg zich een keer verdiept in de theorie over de 'tragedy of the commons'. Het Uitvoeringsprogramma Energie is gestoeld op vele argumenten. Wij zien, zoals ik net al heb uitgelegd, geen reden om het klimaatargument daarin niet meer te noemen. En daarmee ontraden wij deze motie.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik vraag hier bewust niet in deze motie uw energiebeleid te herzien. Ik vraag u alleen, puur op basis van domweg natuurkundige, statistische gegevens om dit argument niet te gebruiken, omdat het totaal nergens op slaat. Het effect is namelijk nul. En al doet u dit een miljoen keer, dan is het nog nul.

De **voorzitter**: Uw punt is helder. De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Voorzitter. Het getal dat de heer Van den Berg zojuist noemde, als we dat een miljoen keer doen, dan zijn het heel veel graden geworden. En als u ook de onzekerheid wegschrijft, dan gaan we hier een wetenschappelijke discussie houden. Het is algemeen aanvaard hoeveel temperatuurstijging er verwacht wordt door CO₂-uitstoot. En die discussie gaan we hier niet voeren.

Motie 26 gaat over het Uitvoeringsprogramma Energie. Dat is een sympathieke motie. Maar een groot deel doen we al of kan al. En voor een aantal zaken zeggen wij dat we dat eigenlijk niet op die manier willen doen. Want we willen juist ruimte houden voor lokaal maatwerk en per project kijken wat het zou moeten zijn. Bijvoorbeeld voor wat we al doen of wat al kan. De gebouwde omgeving financieringsmogelijkheden kan gewoon al. Smart en green mobility. De laadpalen terug laten leveren aan de woningen, dat loopt al in ons laadpalenprogramma. En wij zijn er geen voorstander van om te regelen dat grondposities en daken met voorrang beschikbaar komen voor het collectief opwekken van duurzame energie door de inwoners van Brabant. We zijn er wel voorstander van dat ze dat doen, maar niet dat wij regelen dat het op die manier moet. Hetzelfde geldt voor de inzet van de regeling Verlaagd tarief. We vinden dat een keuze die thuishoort op het moment dat het businessplan wordt gemaakt voor het specifieke project. En dat het een keuze is aan de energiecoöperatie, de gemeente of wie dan ook betrokken zijn om het financieringsinstrumentarium daarbij te zoeken dat bij hun initiatieven past.

De **voorzitter**: Interruptie Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Dank u wel. Is de gedeputeerde het met mij eens dat als het gaat om de energietransitie in Brabant, het niet alleen gaat over een technische transitie, maar ook om een sociale transitie? Het gaat over de betrokkenheid van de Brabanders bij die transitie. Kan je het stimuleren, regelen, faciliteren – hoe je het ook wilt noemen – vanuit Brabant dat burgers meer en beter worden betrokken bij die transitie? Kan dat toch versterkt worden?

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Voorzitter. Daar ben ik het zeer mee eens. Dat is niet voor niets de zesde lijn in ons Uitvoeringsprogramma Energie, die sociale innovatie. En daarbij past een ondersteunende en faciliterende rol van de overheid en niet het top-down regelen van zaken, dat het op een bepaalde manier zou moeten gebeuren.

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Ja maar, voorzitter, deze motie ziet er juist op toe dat er ruimte op lokaal niveau ontstaat om die keuzen te maken. Het punt is namelijk dat als we dit zo niet doen, dat de zogenaamde marktpartijen – projectontwikkelaars vaak anoniem, de energiebedrijven – de grondposities innemen en de burger gewoon in de kou blijft staan. Dus het is juist nodig dat we in Brabant ervoor zorgen dat burgers die ruimte krijgen als het mogelijk is. Wij zeggen ook niet dat het overal moet. Maar we zeggen wel het zo te regelen dat daar waar burgers tegenover energiebedrijven of projectontwikkelaars komen te staan die burger in positie is.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Voorzitter. Er wordt in deze motie heel veel bij elkaar geschreven. Ik kan op elk specifiek punt ingaan, maar hetgeen de heer Uijlenhoet nu aandraagt zie ik er in feite nog het minst sterk in staan. Bovendien is het dan de vraag of we de burger in positie brengen door bijvoorbeeld de regeling Verlaagd tarief te stimuleren. Daar zijn vele instrumenten voor. En ons pleidooi is maatwerk en niet als overheid top-down bepalen hoe er geparticipeerd moet worden. Daarom is de motie ontraden.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja. Geloof verbindt, en geloof in groene sprookjes verbindt hier ook. Dus ik zou u adviseren een groene kathedraal te openen, al die flauwekul door te zetten en vooral niet te kijken naar doodgewone berekeningen, gewoon natuurkundige feiten en maar doordrammen met die zoi. Vergist u zich niet dat het Nationaal Energieakkoord in vijftien jaar 100 miljard euro kost. Het hele EU-programma kost tot 2100 19.000 miljard euro en het temperatuureffect, gewoon op basis van IPCC-gegevens is 0,05 °C. U doet uw best maar, ik doe niet mee met die groene kerk.

De **voorzitter**: Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Met dank voor dit statement. Ik heb richting GroenLinks een aanvulling op wat de gedeputeerde zegt. We willen toch juist dat we met die inwoner samen dingen gaan doen? En wat u nu doet, is voordat de inwoner überhaupt nog maar een zin in dat Uitvoeringsprogramma Energie op die lege

bladzijdes heeft kunnen schrijven en het nog niet is aangenomen in de begrotingswijziging, die hier nog ter sprake moet komen, die lege bladzijde al volschrijven. Wat zegt dat over hoe GroenLinks met inwoners omgaat?

De **voorzitter**: De heer Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Dat is een leuke vraag. Maar we zijn natuurlijk zelf ook allemaal inwoners en we hebben allemaal ook contacten met inwoners. Dit is ook geen nieuwe kennis. Dus het idee is veel meer om al een aantal, een, enkele of delen van pagina's in te vullen. Maar er zijn natuurlijk nog veel meer mogelijkheden. Maar dit is wel even een belangrijke piketpaal. Want als we het niet nu al of op korte termijn op deze manier zouden regelen, dan lopen anderen met de grondposities ervan door en dan missen we de boot. Dan missen we een kans en dat zou echt zonde zijn. En dat moet D66 toch ook aanspreken?

De **voorzitter**: Meijer tot slot.

De heer **Meijer** (D66): Dan constateer ik dat, omdat wij met 55 personen op een lijst hebben gestaan en een aantal stemmen hebben gekregen, wij bevoorrechte inwoners zijn, die lege bladzijdes van al die andere mensen alvast lekker kunnen gaan zitten invullen. Ik vind dat een heel verkeerd signaal.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Voorzitter. Ik heb nog een paar vragen en opmerkingen rondom het thema bestuur. De vraag rondom de Dommelvallei en of we hierop extra bijschakelen. Kijk, wat er in de gemeentepolitiek gebeurt is primair aan de gemeenten. En uiteraard volgen wij dat. Maar wij schrikken daar overigens in het algemeen niet van, want de gemeenten zitten halverwege hun termijn en het gebeurt dan veelvuldig dat er wat schermutselingen zijn en dat dat nog wel eens leidt tot het aftreden van een wethouder of het uit de coalitie stappen van een fractie. Maar uiteraard zijn wij daar goed van op de hoogte.

Dan was er nog een vraag vanuit de VVD om vanuit de vergunningverlening-, toezicht- en handavingsopdracht interbestuurlijk toezicht mee te nemen. En ik vroeg mij af hoe zij dat zag, want de vraag was zo algemeen gesteld dat ik niet goed wist wat ik daar nu eens op zou gaan antwoorden.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Spierings. U vraagt aan ons eigenlijk een bestuursopdracht conform de Perspectiefnota om het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving integraal aan te pakken. En daar worden een aantal elementen in genoemd. Maar als u zegt: 'wij willen dat integraal aanpakken', dan hebben wij daar in onze eerste termijn ook een aantal extra elementen aan toegevoegd. Dat het volgens ons daarom dan integraal zal zijn. Want in uw voorstel mist u een aantal punten, waaronder dus interbestuurlijk toezicht, de flexibilisering van vergunningverlening en omgevingsdiensten. Allerlei elementen die volgens ons horen bij het integraal maken van uw nieuwe vernieuwende blik.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Ja, voorzitter, interbestuurlijk toezicht is toch een andere dan vergunningverlening, toezicht en handhaving. Want daar ziet Toezicht en Handhaving toe op die vergunningen. En daar waar het om interbestuurlijk toezicht gaat verlenen wij niet eerst vergunningen aan gemeenten, waterschappen of gemeenschappelijke regelingen, waar wij toezicht op houden. Ons beleidskader interbestuurlijk toezicht hebben wij u eind vorig jaar toegestuurd en wij zien geen reden om dat nu met een vth-aanpak te gaan verweven. Dat wil overigens niet zeggen dat wij, daar waar de raakvlakken duidelijk wel zitten, ze niet zouden pakken. Er zit niet voor niets in ons uitvoeringsprogramma voor dit jaar op het gebied van interbestuurlijk toezicht een themaonderzoek op het gebied van handhaving door gemeenten op veehouderijen. En eveneens het stukje agrarische ontwikkeling veehouderij in de vth-aanpak, zoals we die u met de Perspectiefnota presenteren.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dan constateer ik dat die nieuwe wijze van vth toch niet integraal zal zijn, mevrouw Spierings.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Voorzitter. Volgens mij hebben we een soort van Babylonische spraakverwarring over vth en ibt.

Ik had nog wat vragen rondom bestuurlijke vernieuwing, die deels ook aan de commissaris zijn gesteld. Kijk, als Staten gaat u natuurlijk over uw eigen werkwijze. En als u daarover met elkaar een gesprek wilt voeren onder leiding van de voorzitter, dan is dat volgens mij aan u om dat te initiëren. Misschien is het wel behulpzaam dat we in de stukken die we naar u toesturen de rollen die we als provincie spelen in zo'n dossier nog wat beter duiden. Dus ons voorstel zou zijn om dat voor u te doen, zodat u ook beter weet welke rol we als provincie spelen en u ook uw positie daarin beter kunt bepalen. En overigens is dat bijvoorbeeld in het Uitvoeringsprogramma Energie al heel nadrukkelijk gedaan. Daarmee heb ik alles gehad, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde. Er is nog een interruptie op de valreep, zie ik. De heer Boon.

De heer **Boon** (PVV): Voorzitter. Ik wil nog even teruggaan naar de landbouw. Ik hoop dat deze gedeputeerde de problemen van de boeren rondom de akkerdistel wel serieus wil nemen. Mijn vraag is de volgende. Hij is nu ingetrokken, 2014. Is het niet gewoon tijd om te kijken wat nu de gevolgen voor de boeren zijn? Maar niet alleen de gevolgen voor de boeren, ook voor de dieren en het milieu. Worden er meer chemische middelen gebruikt? Er is een karikatuur gemaakt van wat ik heb voorgesteld. Dat is niet de bedoeling. Ik wil niet dat de gedeputeerde alle boerderijen langsaat. In West-Brabant speelt dit probleem nog steeds. Ik heb vandaag nog contact gehad met de ZLTO. Luister desnoods alleen naar die boeren.

De **voorzitter**: Uw punt is helder. De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Voorzitter. Dit college bestuurt integraal en mijn collega Van den Hout heeft uw vragen beantwoord vanuit alle perspectieven.

De **voorzitter**: Boon.

De heer **Boon** (PVV): Ja. Als u dat beantwoorden noemt, zegt dat heel veel over dit college.

De **voorzitter**: Van Vugt.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voorzitter. Er was wat verwarring over het tweede punt in het dictum, over de financiering. We hebben het aangepast. Dus ik dien hem zo opnieuw in samen met ...

De **voorzitter**: Wacht even. Dat gaat zo niet. Levert u hem keurig bij de griffier in, want anders gaan we er een rommeltje van maken. Er was niet zozeer verwarring. U zei dat er iets stond en dat stond er niet. Als u wilt dat dat er wel staat, moet u dat er neerzetten en hier bij de griffier op de tafel brengen.

De heer **Van Vugt** (CDA): Het staat er nu wel.

De **voorzitter**: Daarom komt hij nu even naar de griffier. En dan komt hij opnieuw in het spel. Nu is het woord aan Christophe van der Maat, gedeputeerde van Mobiliteit. Aan hem het woord.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik begin, daar waar u ook begonnen bent, met een blokje over samenwerking BrabantStad, de provinciale organisatie en communicatie om vervolgens met mobiliteit verder te gaan.

Dank voor de input op de opdracht Sterk stedelijk netwerk. Wat ik daar uithaal is dat we het volgens mij helemaal met elkaar eens zijn, dat in plaats van de structuren de opgaven naar de toekomst toe veel meer leidend moeten zijn. Dat die bestuurlijke opgaven een op maat geschreven bestuurlijk arrangement vragen. En dat inderdaad de stedelijke kenmerken in samenhang met het platteland bekeken moeten worden. En inderdaad, zoals uit de hoek van de SP kwam, dat het in de toekomst minder om extra geld verdelen gaat, maar de uitdaging zal zijn om onze begroting in een heel vroeg stadium al met de begroting van gemeenten en het investeringsvermogen van diverse andere organisaties te kunnen vergelijken. En daarmee zitten we ook in een beweging om echt te kijken of we tot in het diepste segment van onze eigen organisatie en begroting ook tot verandering kunnen komen. En BrabantStad is een van de gremia die daar een belangrijke rol in spelen. Ik vind het een goede suggestie van de VVD om de Agenda Stad een inspirerend document te laten zijn voor dit proces. Ik ga alleen even niet mee in de beweging om nu vooruitlopend op het bredere proces waar we in zitten eerst met vier steden aan de slag te gaan. Want het gaat inderdaad om de stedelijke netwerken en de volledige dynamiek die daaromheen speelt. Ik zeg dat omdat er ook nog een aantal andere belangrijke gremia zijn waarmee we graag gelijktijdig optrekken om te kijken of we tot een regionale agendavorming kunnen komen. Dan denk ik aan de streeknetwerken, de midsizesteden, de rro's waarmee collega Van Merrienboer volop in gesprek is om te kijken hoe we die kunnen doorontwikkelen, en de gga's, waarin ik spreek over de uitdagingen rondom mobiliteit. Dus dank voor uw input. Ik voel daarin echt een aanmoediging om heel erg concreet samen met mijn collega's in de begroting aan te geven hoe wij die opdracht vorm gaan geven, zodat we ook een goed proces met u kunnen doorlopen en met al die netwerken die ons dierbaar zijn om in de Begroting 2018 heel mooie stappen voorwaarts te zetten.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen, interruptie.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, mijnheer Van der Maat. Bent u dan bereid om in dat perspectief die vier steden in het bijzonder uit te lichten en hun rol ook naar de toekomst toe en die vernieuwingsslag niet allemaal op een hoop te gooien, maar dat specifieke deel eruit te lichten?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Als u met vier steden de vier stedelijke netwerken en kernpunten in Brabant bedoelt, ja. Maar zoals eerder werd gezegd, zijn voor mij Eindhoven en Helmond één stedelijk netwerk. Als u zegt die twee voor een te tellen, dan kom ik tot vier. Dan lijkt me dat goed. Maar ook de midsizesteden zijn bijvoorbeeld een relevant gegeven. Ik zie een grote uitdaging om de stedelijke netwerken goed met elkaar te verbinden en de samenhang met het platteland te zien. Ik hoor heel goed dat Eindhoven en Tilburg een heel ander vraagstuk zijn dan heel veel andere mooie dorpen en gemeenten in ons Brabant.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Juist. En omdat het anders is, zou dat in uw oplossingsrichting, op verzoek van de VVD dan, even daar uitgelicht worden om de rol van die vier te bekijken. Hoe dat men zich verhoudt. In plaats van het meteen over de hele notitie plat te slaan.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Die licht ik eruit, in die zin dat Tilburg, Eindhoven, Den Bosch en Breda totaal andere opgaven, problematiek en kansen met zich meebrengen dan bijvoorbeeld Rucphen en Waalre. Dus ja, eens. Maar waar ik voor wil waken, is om op dit moment in structuurdiscussies te vervallen. Want als ik B4, B5 enzovoort ga zeggen, dan gaan we vooral het verkeerde gesprek voeren. Ik ben het dus met u eens dat die stedelijke netwerken, primair gevormd door die vier grote steden, een dominante factor zijn om deze beweging te maken. Maar dat geldt ook voor de M7. Iemand anders zei al dat als je kijkt naar de gemeente Oss en haar inwoneraantal en -samenstelling, dan is dat ook weer een interessante factor voor het debat.

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Ik wil de gedeputeerde hier graag ondersteunen, dat we kijken hoe we de structuur van de overleggen in de nieuwe bestuursvormen gaan vormgeven. Voor D66 hoeft in ieder geval niet de nadruk te liggen op heel specifieke casussen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde vervolgt zijn betoog.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Ik heb nog een opmerking, ook in de richting van de VVD, over BrabantStad. Ik neem de uitnodiging graag aan om nog eens goed te kijken of onze communicatie wel voldoende helder is wat er allemaal gebeurt. Want het signaal dat u afgeeft neem ik aan. En daarin zie ik een uitnodiging om u goed te informeren over wat we allemaal doen als het om de werkagenda gaat, de lobby, en alle andere mooie samenwerking die wij in BrabantStadverband met elkaar hebben.

Dan kom ik bij motie 4, de maatwerkorganisatie. Ik doe graag de toezegging om voor de begroting de procedurevergadering een voorstel te sturen voor een informatiesessie over de organisatie.

Dan wil ik graag wat zeggen over een opmerking van de heer Hageman van D66 als het gaat om systemen West-Brabant, waar raadsleden in één overzicht kunnen zien welke gemeenschappelijke regelingen en verbonden partijen er zijn. En bijvoorbeeld welke zienswijzen zijn ingediend. Ik doe daarbij de toezegging om even na te gaan hoe dat precies in elkaar zit. En inderdaad de behoefte om ook vanuit de provincie daarin te participeren en te kijken of u als Staten daar ook toegang tot kunt hebben. Dat kan ik zo niet beantwoorden, maar ik ga in ieder geval even kijken wat de mogelijkheden zijn.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): We missen even de richting over de motie over de maatwerkorganisatie. Ontraadt u haar nu?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Ik ontraad haar, omdat ik een toezegging doe. Ja. Overbodig in dat opzicht.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Ik stuur een voorstel naar de procedurevergadering om een informatiesessie te organiseren. En dan is het aan de procedurevergadering om daar een antwoord op te geven.

Dan kom ik bij de motie over de Nederlandse vlag. Goed getimed door de PVV, zij heeft het nummer 14 meegekregen. De Brabantse, Nederlandse en Europese vlag zijn ons allemaal relevant. Met een beetje creativiteit zie je ook eigenlijk dat op die allereerste visual die zichtbaar is de Nederlandse vlag te zien is. Rood klein, klein streepje, een groot wit vlak en daaronder blauw. Maar ik heb heel goed geluisterd naar uw inbreng. Ik snap de geest van de motie. Laten we nou gewoon afspreken dat de volgende keer de Nederlandse vlag fier op de eerstvolgende visual reikt. En ik ben in ieder geval ook blij om te zien dat, ondanks de kwalificaties van de PVV over de visuals, er toch heel serieus naar onze visuals is gekeken. Waarvoor dank. Daarmee ontraad ik dus motie 14.

Dan kom ik bij mobiliteit. De heer Hageman gaf aan dat hij vond dat de stukken over mobiliteit nogal vanuit de automobilist zijn opgeschreven. Ik herken me eigenlijk totaal niet in dat beeld. Dus misschien dat we bilateraal eens even door kunnen nemen waarin hem dat zit. Ik herken me ook niet in het beeld als het gaat over wat we aan het doen zijn. Want als er nou één provincie is die bezig is met de toekomst van mobiliteit en het multimodale denken, dan zijn wij dat volgens mij wel. En ook in de eerste begroting heeft u al gezien dat inderdaad het SIF een mobiliteitsfonds is met een aantal groter programmeringen, die niet alleen gaan over de automobilist, maar bijvoorbeeld ook over de fiets en smart mobility. En ik kijk uit naar wat we daar de komende jaren op kunnen doen. Maar als ik dan toch even niet multimodaal denk en vooral heel erg per koker al uw moties ga doorlopen, wil ik graag beginnen bij de modaliteit veerverbindingen en daarmee motie nummer 39. Een heel sympathieke motie, maar ik ga haar toch ontraden. Eigenlijk om twee redenen. Omdat er in de motie staat dat het om de continuïteit van veerverbindingen gaat. En ik ben er juist op gericht om iedere keer te kijken welke modaliteit juist ondersteund moet worden door de overheid om ons mobiliteitssysteem zo goed als mogelijk te laten functioneren. En ook daar waar ik probeer juist minder schotten tussen de mobiliteitsmiddelen te krijgen ben ik niet geholpen met een verenfonds, waar juist dus een extra schot komt te staan. Ik wil dus per keer gaan kijken wat de beste investering is die je als Brabantse overheid kunt doen om de mobiliteit te kunnen ondersteunen. Als dat een veerverbinding is, zoals we met Werkendam en Gorinchem nu in gesprek zijn om te kijken hoe de toekomst van dat veer eruit kan zien, dan ben ik vooral primair geïnteresseerd in de effectiviteit van dat veer.

De **voorzitter**: Vreugdenhil interruptie.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter. Voor bepaalde regio's geldt dat dat de enige mobiliteitsmogelijkheid is, behalve een brug die een heel stuk verderop ligt en die ook nog eens een keer geregeld gestremd is. Dus wat dat betreft is die continuïteit denk ik belangrijk voor Brabant.

Het tweede punt. Zou u wel bereid zijn om het gesprek aan te gaan met de verschillende veerstichtingen? Want dat was eigenlijk hun belangrijkste punt. Omdat ze niet betrokken worden in die hele mobiliteitsdiscussie. Om daarmee goed in beeld te brengen wat daar de knelpunten, mogelijkheden en kansen zijn. Want dan krijgen we denk ik goed in beeld in hoeverre we die veerverbinding een plek kunnen geven in onze mobiliteit. Of het een fonds is of iets dergelijks is dan een uitkomst. Bent u bereid om het gesprek daarmee aan te gaan?

De **voorzitter**: Het punt is helder. De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Dank u, voorzitter. Kijk. En dat is dus maatwerk. Zo heb ik twee weken terug bijvoorbeeld met Werkendam en Gorinchem gesproken over de veerverbinding daar. En dan is het niet zo dat het de enige verbinding is. Want er loopt een bus, er is een brug en er zijn fietspaden. Dan blijkt ook dat die veerverbinding gewoon 900.000 euro aan kosten heeft en slechts 150.000 euro aan opbrengsten. Dus dat is gewoon een gegeven waar ik goed naar moet kijken. Wat ik u toe kan zeggen, is dat ik iedere keer vanuit maatwerk ga redeneren. Maar dat ik daarbij ook naar de gga's kijk. Want de regio en gemeenten hebben gewoon middelen om dit soort afwegingen te maken. En als de provincie in beeld komt, dan ga ik het gesprek aan. Maar ik ben niet van plan om met alle vertegenwoordigende organisaties zelf actief te praten. Want mijn deur staat altijd open. En dat ziet u ook aan het voorbeeld van Gorinchem en Werkendam. Als het nodig is hebben we dat gesprek.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter. Toch nog even op dat punt. Want dat voorbeeld staat ons niet eens zo scherp voor ogen. Want het gaat meer om de Stichting Bergsche Maasveer en de Stichting Maasveren, waar er nadrukkelijk ook samenwerking is met andere provincies om die mobiliteit te continueren. Dus belangrijke stichtingen die al jarenlang actief zijn en met een aantal zaken geconfronteerd worden. Volgens mij zijn dat juist goede gesprekspartners en moeten ze er ook in meegenomen worden.

De **voorzitter**: Het punt is helder. De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): En daar waar ik een gespreksverzoek krijg, dan kijk ik daar goed naar en dan passen we dat vaak in. Maar ik heb geen motie nodig om een goede gesprekspartner te zijn voor iedereen die een bijdrage wil leveren aan een sterke mobiliteit.

De **voorzitter**: De conclusie is duidelijk. Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja. Het is een beetje de toekomst van de mobiliteit in Brabant. Want als we het over dat verenfondsen of over die veren hebben, dan zie ik het voor me dat de weg van de toekomst eindigt bij de Maas. En dan is het veer weg. Dus ik kan me heel goed voorstellen wat de heer Vreugdenhil bedoelt. Ik denk dat het ook echt belangrijk is dat die veerverbindingen, ondanks de kosten, blijven bestaan. Want als iedereen moet omrijden is de maatschappelijke kost denk ik altijd hoger.

De **voorzitter**: De gedeputeerde vervolgt zijn betoog.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Dan kom ik bij het openbaar vervoer. Motie nummer 9 van het CDA ontraad ik. Voorheen hadden mbo-scholieren nog geen OV-kaart. Daarom hebben de Staten eerder een motie aangenomen om juist zestien- en zeventienjarigen, de jongeren van het mbo, toch van een OV-kaart te voorzien. Dat was een praktische maatregel. De mbo-leerlingen hebben vanaf 1 januari 2017, zoals in de motie staat, wel een OV-kaart. Maar dat is voor mij geen aanleiding om nu jongeren die bijvoorbeeld naar het havo gaan van een OV-kaart te gaan voorzien. Volgens mij kunnen die jongeren prima fietsen. Dat heb ik zelf ook zes jaar gedaan en er is ook geen budget. Dus ik ontraad de motie. Eerst havo en toen vwo.

De **voorzitter**: Mevrouw De Hoon.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Dank je wel, voorzitter. Ik heb het ook niet over fietsen. Fietsen kunnen we wel, daar gaat deze motie ook niet over.

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal? Mevrouw De Hoon heeft het woord.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Wat het CDA dwars zit of wat onze doelstelling is, is het volgende. Deze regeling loopt nu vier jaar met succes. Er is gekozen op leeftijd in plaats van onderwijs. Nu wordt er landelijk de keus gemaakt om mbo-scholieren een OV-kaart te geven, mits zij BOL-onderwijs volgen. En hierbuiten vallen mbo-leerlingen die onder BBL vallen, dus vier dagen werken en een dag studeren. En voor ons is het nou juist belangrijk geen onderscheid te maken tussen welke vorm van mbo een leerling hier in Brabant volgt. Bent u het daarmee eens?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Als het om die specifieke categorie gaat ben ik bereid om daarnaar te kijken. Maar ik ga niet zestienjarige, zeventienjarigen op de leeftijdsfactor ... Want er zitten ook heel veel jongeren in die gewoon naar havo gaan en gewoon prima kunnen fietsen. De regeling was toen bedoeld voor mbo. Ik ben bereid om naar de categorie te kijken die u net noemt. Maar ik ontraad de motie als het gaat om alle zestien- en zeventienjarige jongeren.

De **voorzitter**: Mevrouw De Hoon.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): De reden dat wij dit zo hebben gehouden om deze regeling nu te continueren, gaat erom dat wij willen gelijktrekken. Daarnaast volgend jaar ook het speciaal onderwijs steeds meer op OV richten. Gemeenten zijn niet eenduidig. Daarom hebben wij nu hierop ingezet. Graag iets meer toereiking dan.

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Ik hoor wat u zegt, maar ik heb geen aanvullende opmerkingen op mijn eerdere bijdrage.

De **voorzitter**: Meijer. Gaat uw gang.

De heer **Meijer** (D66): Even nog richting het CDA. Is dit niet iets dat we op rijksniveau zouden moeten oppakken? Misschien dat beide partijen daarop kunnen reageren. Voor ons is het niet duidelijk dat dit een rijksding moet zijn. En zit daar niet wat lobbykracht om dat dit jaar misschien nog wel gerealiseerd te krijgen?

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal? Mevrouw De Hoon heeft het woord.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Hoe zaken geregeld worden, is evident. Voor ons is het belangrijk dat wij deze doelgroep gelijkwaardig behandelen. Eerder hebben we gezien dat dat landelijk niet snel gerealiseerd is en hebben we dit als provincie opgepakt. Vandaar dat we nu al komen, voor 1 januari 2017, om dit nu in gang te zetten, zodat er geen gat gaat vallen.

De **voorzitter**: Het punt is helder. De heer Smeulders. U was onderling met elkaar aan de praat. Dus ik geef nu het woord aan de heer Smeulders. U heeft onderling gewisseld. Excuus. Dan heb ik dat gemist. Want uw laatste vraag was aan mevrouw De Hoon.

De heer **Meijer** (D66): Ik vroeg of beide partijen daar misschien op konden reflecteren.

De **voorzitter**: Beide partijen. En dan bedoelde u de gedeputeerde? Ah, heel goed. Maar er stonden twee partijen aan de tafel, dat was het misverstand. De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Ik was even afgeleid, want BBL, dat zijn toch de werkende studenten? Op het moment dat blijkt dat die studenten zelf een inkomen hebben, dan wordt het alweer een stuk ingewikkelder om daarvoor een voorziening te leveren. Ik ben bereid om er naar te kijken, omdat ik het ook iets te snel vind gaan om het uit te sluiten. Maar ik blijf wel bij mijn opmerking dat ik echt af wil stappen van een generieke maatregel voor zestien- en zeventienjarige jongeren. Datgene dat de Staten ooit hebben beoogd om mbo-leerlingen te ondersteunen in het OV, dat hebben we gedaan en blijven we doen. Ik heb geen behoefte om dan ook nog andere jongeren die niet naar het mbo gaan te ondersteunen.

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Dank je wel. Het klopt wat de gedeputeerde zegt. Als fractie hebben we in 2011 het initiatief genomen om de motie in te dienen om dit product te creëren. Het doel daarvan was juist om die zestien- en zeventienjarige mbo'ers, die van het Rijk geen reisproduct kregen, een reisproduct te geven. En dat is door gedeputeerde Van Heugten uitgewerkt in een generieke kortingsregeling voor zestien- en zeventienjarigen. Maar goed, dat kwam omdat het goedkoper was in de uitvoering, maar dat was nooit echt het doel.

De **voorzitter**: Het was een beetje onduidelijk of u nog wilt interrumperen. U wilt nog interrumperen. Gaat uw gang.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Ik had eigenlijk nog wel even een finetuning op het verhaal. Want ik ben het met u eens dat het niet zo generiek voor zestien- en zeventienjarigen is. Maar als je specifiek gaat kijken naar de groep die niet binnen een afstand van pakweg 15 km tot 20 km reist, fiets- en scooterafstand noemen we dat wel eens, dan geldt dat wellicht voor het speciaal onderwijs. En er zitten

ook grote verschillen tussen gemeenten. Zou u bereid zijn om daar eens naar te kijken en wat daar precies gebeurt voor die doelgroep?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Laat ik het zo zeggen dat ik naar aanleiding van dit debatje u even een brief doe toekomen, waarin ik de verschillende doelgroepen zal analyseren. Waarbij de lijn, zoals ik die heb uitgezet, de lijn is zoals ik hem voor ogen heb. Maar dat ik even de specificaties zal toelichten. De lijn van kilometeraantallen zal ik niet snel opgaan, want dan zal ik ook zeggen dat elektrisch vervoer met de fiets tegenwoordig allemaal kan. Maar vanuit de geest van de afspraak, zoals die de afgelopen jaren heeft gestaan, zal ik nog even goed kijken wat dat dan betekent en of alle verschillende doelgroepen, ook naar de toekomst toe, nog steeds goed ondersteund worden. Dat lijkt me het handigste, want anders gaan we nu in de Perspectiefnota per doelgroep behandelen of ze al dan niet een OV-vergoeding moeten krijgen.

De **voorzitter**: Tot slot mevrouw De Hoon.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Ja. Nog heel even. Ervan uitgaande dat minderjarigen een inkomen hebben vind ik niet het juiste argument om dingen uit te sluiten of nu niet te doen. En ingaan op het speciaal onderwijs, dat de mevrouw van de PvdA zojuist aanhaalt, is wel een heel belangrijke. In ieder geval wilden we gaan voor het bovenste bolletje, het continueren. We hebben een tweede optie erin gelaten. Dat is het tweede bolletje dat erbij staat. Dat is in ieder geval het kijken naar en een afbouwregeling. Hoe staat u daartegenover?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Dan ga ik in herhaling vallen. Ik ontraad de motie en ik heb aangegeven dat ik u een specificatie doe toekomen. Op dit moment ontvangt u van mij geen positief advies om stappen te zetten.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat u een brief heeft toegezegd.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Ja.

De **voorzitter**: En dat naar aanleiding van de brief er wellicht aanleiding kan zijn om de motie aan te houden of in te trekken. Maar dat horen we dan straks wel. De gedeputeerde vervolgt nu zijn betoog.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Motie 24, 'Smart OV-corridor', geen bezwaar. Motie 19, 'Behoud van cash in de bus', daar hebben we het op 1 april jl. over gehad. Mijn opvatting daarover is in de tussentijd niet veranderd. GS zijn voorstander van slimme betaaloplossingen. We kijken daarbij wel natuurlijk naar wat de verschillende klantenorganisaties, zoals de KBO, daar ook van vinden. Op dit moment wil ik niet uitsluiten dat er in de toekomst niet meer met cash betaald kan worden. Dus ik ontraad daarmee de motie.

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal?

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Dat geldt ook voor motie 20. Daar hebben we het ook op 1 april over gehad. Het is echt aan de driehoek om te beoordelen of beelden wel of niet via social media gedeeld moeten worden. Dus daarom ontraad ik de motie.

Dat geldt ook voor motie 21, die ontraad ik ook. Meer toezichthouders op het OV. Ik wil daarbij erop wijzen dat sociale veiligheid natuurlijk een heel belangrijk thema is, ook in de OV-visie. Dus we zijn ook permanent in gesprek met de vervoerders om te kijken hoe de sociale veiligheid erbij staat. Naar aanleiding van de laatste incidenten heeft Arriva ook besloten om tijdelijk extra toezichthouders in te zetten. Daar waar de vervoerder haar verantwoordelijkheid heeft genomen, zie ik daarom geen aanleiding om extra budgettaire maatregelen in de begroting te nemen. Daarmee ontraad ik de motie.

Motie 38, buurtbussen, van Lokaal Brabant en het CDA, wil ik ook ontraden, omdat ik ze graag uitnodig om de geest van deze motie in te brengen op het moment dat we de Statenmededeling over mobiliteit op maat behandelen. Die komt voor de zomer. Dus ik nodig u graag uit om dan uw goede ideeën in te brengen.

Dan kom ik bij het blokje infrastructuur. Motie 1 van de PVV gaat over miljarden voor wegen. Het eerste bolletje in het dictum vind ik heel interessant en bemoedigend. Zie ook de timeline op Twitter vandaag. Dus ja om een lobby te starten, maar nee als het gaat om een debat hier te gaan starten over een prioriteitenlijstje. Daarmee ontraad ik de facto de motie, want op de eerste bullet heb ik geen motieaanmoediging nodig. Dat ga ik toch wel doen.

Dan kom ik bij motie 2 over de N65 van de PVV. Geen bezwaar, waarbij ik wel een winstwaarschuwing wil afgeven, dat het niet zo is dat we alle suggesties die u heeft opgeschreven, gaan realiseren. Maar geen bezwaar om met die ambitie aan de slag te gaan. Dat heeft ook bij de N279 Noord tot mooie resultaten geleid. Tot zover mijn inbreng.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn bijdrage. Dan geef ik nu het woord aan gedeputeerde Swinkels, die zijn deel van de beantwoording voor zijn rekening neemt. Aan hem het woord.

De heer **Swinkels** (GS;SP): Ja, voorzitter. Ik hoop dat ik nog even aandacht krijg van dit gezelschap. Al was het alleen al omdat alles wat aandacht krijgt, groeit. Overigens ook kan krimpen, zoals u ziet, maar dat geheel terzijde. Ik was wat teleurgesteld bij het begin van dit debat.

De **voorzitter**: Stilte in de zaal!

De heer **Swinkels** (GS;SP): Zelfs wat verdrietig over de reacties die de VVD bij monde van de heer Van Gruijthuijsen richting cultuur plaatste. Want hij keek naar de Innovatieagenda en zag daar te weinig cultuur op. En dat doet me denken aan het meegaan met een busreis, waarbij de gids zegt 'als u rechts kijkt ziet u niet wat er links is', want uiteindelijk is het maar net met welke bril je naar dit soort agenda's wilt kijken. En inderdaad, de economische bril heeft vaak in zich dat hij nou net niet die maatschappelijke waarden wil zien die vanuit cultuur weliswaar misschien een heel belangrijke waarde toebrengt, ook naar de Brabantse samenleving. Ik noem een aantal spraakmakende culturele innovaties. Social Kabel, een project waarbij kunstenaars verbonden worden aan mensen met een heel grote achterstand op de arbeidsmarkt. De Cultuurkantine. En in Breda zijn de nodige kunstenaars in Residence in juist die wijken waarvan je zou kunnen zeggen dat daar wat te doen is met betrekking tot sociale veerkracht. De Ontdekfabriek in Eindhoven. Het EKWC bij de KVL in Oisterwijk. De SLEM in Waalwijk. En BioArt Laboratories in Eindhoven. En dat zijn nou allemaal weer mooie culturele projecten die zich koppelen aan innovaties waarvan we in Brabant met elkaar volgens mij alleen maar heel trots kunnen worden. Kortom, met de juiste bril is er heel wat moois te zien in cultureel Brabant.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Gedeputeerde Swinkels. Ik voel toch even nood om even wat context te geven bij de introductie die we in eerste termijn gaven. Het punt is dat ondernemers dienend zijn aan een aantal maatschappelijke uitdagingen. Die dwalen in de landbouw neer. Die komen bij vergunningverlening en mobiliteit. Bij allerlei sectoren. Dus het gaat niet om economie. Maar het is volgens de VVD wel kenmerkend dat in die MKB Innovatie top 100 er geen innovatoren zitten die neer kunnen slaan in die culturele sector. Ik ontken dus helemaal niet dat er innovatieve ideeën zijn. Maar ik vind niet dat er innovatieve ondernemers zijn met cultuur. En dat zou denk ik wel iets zijn dat wij als provincie zouden moeten willen stimuleren. Dat we in MKB Innovatie top 100 van 2016, 2017 een paar ondernemers vinden, die zich dus met cultuur en innovatie bezighouden. Dus het is niet een kwestie van willen kijken, maar het is er gewoon niet.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS;SP): Nou, ik ben het zonder meer eens met het idee dat we dat nog veel meer kunnen verbeteren. Maar ik noemde net wel een aantal projecten waarvan je zou kunnen zeggen dat cultuur, creatie, design heel erg toegepast wordt op hoe je dat weer tot een product maakt. Ik noem maar even SLEM, die daar bijvoorbeeld heel erg druk mee bezig is. Zelfs in een heel internationaal perspectief. Kortom, vanuit die creatieve sector komt ook wel heel veel innovatiekracht. En dat we daarin stappen moeten kunnen ondernemen om dat nog meer met elkaar te verbinden, daar kan ik het alleen maar mee eens zijn. Daarvoor nemen we onder andere ook deel in DC Network, waarin we juist de ondernemende creatieveling en de creatieve ondernemer aan elkaar willen verbinden.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Kunt u een bepaalde ambitie weergeven? Ik snap best dat u daarop niet 100% invloed heeft, maar dat u zegt dat het u wel een lieve deugd waard zou zijn om in 2017 een culturele innovatieve ondernemer in die MKB Innovatie top 100 te krijgen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS;SP): Ik wil dolgraag die ambitie uitspreken, maar precies met de aantekening die u er zelf bij maakt. Dat moge duidelijk zijn.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Haaften.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ik wilde eigenlijk een schepje bovenop de opmerking van gedeputeerde Swinkels doen. Elke culturele ondernemer is innovatief en gaat niet zitten wachten tot hij misschien bij een innovatiesubsidiepotje iets kan aanvragen. Die gaat aan de slag met de maatschappelijke opgave, die hij of zij om zich heen signaleert. En dat doet hij vaak ver voordat een overheid of anderen diezelfde signalen hebben ontvangen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde vervolgt.

De heer **Swinkels** (GS;SP): Oké. Wat dat betreft de opmerking geplaatst door de VVD, zal ik maar zeggen. Ik ga door naar de opmerkingen die door het CDA werden geplaatst, waarbij de mooie

opmerking gold: 'Vaak moet er iets gebeuren, voordat er iets gebeurt.' En ik kan dat eigenlijk alleen maar beamen. We zitten aan de vooravond van de uitwerking van hoe we met sociale veerkracht aan de gang gaan. Dat heeft ook alle reden, omdat we ons juist eerst goed met het veld moesten verhouden over hoe we dat precies gaan inrichten en aanvliegen. Niet in de laatste plaats omdat we eigenlijk ook nog geen instrument hadden van hoe we nu precies sociale veerkracht meten. En als we spreken over het versterken van sociale veerkracht, wat dan de elementen zijn, hoe we daarmee aan de gang zouden gaan en waarop we met elkaar zouden wensen te sturen. Inmiddels is er een monitor sociale veerkracht, die daar wel handen en voeten aan geeft en die dus ook als basis dient voor de uitwerking, zoals die binnenkort ook naar u als Provinciale Staten komt.

Dan de fantastische motie 'Werk aan de (s)Winkel'. Ik heb begrepen dat dat nogal een term gaat worden die mij nog lang gaat achtervolgen. Ik krijg al tweetjes van de 'Winkel van Swinkel', die daadwerkelijk blijkt te bestaan. Maar daadwerkelijk staat de 's' bij mij toch achter die 'Winkel'. En het betekent ook meteen dat, als we het over sociale veerkracht hebben, we op meerdere winkels tegelijkertijd moeten passen. En dat maakt ook meteen de opgave zo divers en op vele terreinen tegelijkertijd. Waarbij we bij die opgave ook bedenken dat we als college een enorme ambitie uitspreken. Waarbij we voor het bereiken van die ambitie ons als geen ander realiseren dat we daarbij die samenleving nodig hebben. Maar dat we daarvoor ook voor een deel onze programmatische werkwijze moeten verlaten. Dan leg ik maar meteen uit wat dat adaptieve is. Bij dat adaptief netwerkend werken gaat het er uiteindelijk om dat we ons ook een beetje aanpassen aan omstandigheden die we in Brabant aantreffen. En dat we de diversiteit in ons netwerk, de kennis, kunde en ervaring die we daar met elkaar hebben, proberen te benutten om juist uiteindelijk een krachtiger en duurzamere oplossing te creëren. Maar dat is best nog wel even een ding, zal ik maar zeggen, voor een organisatie, waarbij wij denk ik met elkaar altijd al jarenlang gewend zijn programma's te maken vooraf en eigenlijk vooraf met elkaar te bepalen hoe we dingen gaan doen. Nou, dat hebben we nou in een aantal programmatische lijnen uitgewerkt. En dat gaat zeer binnenkort naar u als Provinciale Staten komen. Waarbij ik moet bedenken dat wat er in de motie rondom Werk aan de (s)Winkel staat ik volledig kan steunen. Dus ik zou zeggen: geen bezwaar tegen deze motie. Die past volgens mij precies in wat we met elkaar voor ogen hebben.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Ik wil alleen maar zeggen dat ik heel blij ben dat deze Swinkels daadwerkelijk werk gaat maken van 'Werk aan de (s)Winkel'. Dank u wel.

De **voorzitter**: De gedeputeerde vervolgt zijn betoog.

De heer **Swinkels** (GS;SP): Dan kwamen er twee vragen naar voren bij de inbreng van de SP. Enerzijds gericht op dat het ook past bij het willen van een inclusieve samenleving dat we die inclusiviteit hanteren voor onze homoseksuele transgenders en biseksuelen. Want daar gaat het allemaal over op de Roze Zaterdag. Maar ik moet met u denk ik concluderen dat wij daarvoor geen beleid hebben. En daarmee ook geen geld als geld beleid volgt. Maar laat ik zeggen dat ik in principe bereid ben om wel even te kijken wat dat dan, even zonder geld, wel voor betekenis zou kunnen geven om deze organisatie te helpen. Wellicht al netwerkend en wellicht adaptief, om te kijken of daar een oplossing voor gevonden kan worden.

De andere opmerking, die vraag die gesteld werd, ging erover of wij een kennisbijeenkomst kunnen organiseren over de problematiek van steeds meer verwarde mensen in onze samenleving en de daarbij betrokken hulporganisaties, gemeenten en wat niet meer zij. Die problematiek treft misschien meerdere gemeenten. Ik wil wel toezeggen dat ik dat wil onderzoeken. Omdat ik het enorm van belang vind dat we

dat niet zozeer alleen als provincie agenderen, maar dat dan in samenspraak doen met op zijn minst de Vereniging van Brabantse Gemeenten, om te kijken of zij die problematiek onderschrijven en ook vinden dat we daar meer regionaal of provinciaal naar zouden moeten kijken. Dat verzoek wil ik eventueel wel bij de Vereniging Brabantse Gemeenten neerleggen.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Schüller.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Betreft dit een kerntaak van de provincie?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS;SP): Het is geen uitdrukkelijke kerntaak. Maar zoals ik juist betoogde bij sociale veerkracht: als we netwerkend werken en we ontdekken met elkaar dat er een problematiek zit die misschien niet op een gemeentelijk niveau of overal op gemeentelijk niveau kan worden opgelost, met respect voor de prioriteit en verantwoordelijkheid die een gemeente zelf heeft, er kan wel een verzoek uitgaan om te kijken of we daar een rol in kunnen spelen. En in dat geval wil ik die dan eventueel wel spelen. En vandaar mijn exclusieve vraag eerst bij de Vereniging van Brabantse Gemeenten, of dat zij daarin dan de leiding willen nemen.

Volgens mij kwam daarna de PVV aan het woord, onder andere met een motie die beoogde om de plek van de veteranen in Vught, De Oude Stomp aldaar, om die te kunnen behouden. Dan wel in ieder geval op dat terrein een plek te laten behouden. Ik moet die motie ontraden, puur vanuit het feit dat wij geen enkele rol spelen in wie er nou precies al dan niet op dat terrein zit. Ik kan u echter wel melden dat in gesprek met de gemeente Vught daar blijkt dat men het serieus neemt en zoekt naar een andere plek. Naar mijn begrip, van hoe ik daarover ben geïnformeerd, was dat niet zozeer op Fort Isabella, maar een andere plek, wellicht wel gekoppeld aan een van de kazernes in Vught. Maar ik wil u eventueel zelfs nog wel toezeggen om de initiatiefnemers hier te duiden op de wens die hier is uitgesproken om te kijken of dat ook op Fort Isabella zou kunnen.

De **voorzitter**: Interruptie de heer Roks.

De heer **Roks** (PVV): Voorzitter. Kan de gedeputeerde mij aangeven of die vestiging van De Oude Stomp op het terrein, Fort Isabella, voldoet aan de kaders zoals hij ze ziet in Bevochten Brabant?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS;SP): Het gaat bij het ontwikkelen van ons erfgoed niet zozeer over het ene plekje op een kazerneterrein in dit geval. Uiteindelijk dient er een heel plan te komen, waarbij Fort Isabella uiteindelijk in zijn totaliteit een betekenisvolle plek wordt, waarbij de nieuwe herbestemmingsfunctie toekomst geeft aan ons erfgoed. Bij de gebouwelijke constructies hangt het vaak heel erg af van in welke tijdgeest en op welke manier je dat wilt terugbrengen. En dat is een afweging, waarbij ik nu niet zomaar kan zeggen of het gebouw waar De Oude Stomp nu in zit daar een essentieel onderdeel van is. Dat is een afweging die in zijn totaliteit gemaakt moet worden.

De **voorzitter**: Roks.

De heer **Roks** (PVV): Voorzitter. Dan ben ik niet duidelijk geweest. Ik bedoelde de gedeputeerde te zeggen: het instituut an sich. En ik heb het in de motie niet zozeer over het gebouw, maar over een

plaatsje. Want in overleg met de burgemeester van Vught krijgen ze een plaatsje in de buurt van het Van der Valk hotel. Althans, dat is op dit moment het uitgangspunt. En wij vinden met meerdere partijen, Lokaal Brabant en ik heb inmiddels ook GroenLinks daarover gesproken, dat dat thuishoort in de verhaallijn van Bevochten Brabant binnen Fort Isabella. En nogmaals mijn vraag: valt dat binnen de kaders? Als de gunfactor er is, zou het dan passen op Fort Isabella?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS;SP): Laat ik het zo zeggen, ik kan me voorstellen dat het erin past. Dat vraagt soms wat creativiteit. En dan kun je dat zomaar in dit idee passen. Maar er zijn wellicht andere partijen die je er ook allemaal onder zou kunnen brengen.

Ik vervolg even mijn betoog in de trant van diverse sprekers die hebben gesproken. En dan kom ik tot de inbreng van D66, die eigenlijk vroeg of we niet tot een convenant met betrokken gemeenten zouden moeten komen om eigenlijk een convenant sociale veerkracht Brabant te sluiten. Laat ik het zo zeggen, ik kan me voorstellen dat we uiteindelijk in de samenwerking die we daarop aangaan natuurlijk elkaars rollen goed in beeld brengen en respecteren en verantwoordelijkheden verdelen. Ik vind het wel wat lastig om een soort Brabantbreed convenant te hebben, juist omdat wat mij betreft de methode moet zijn dat we ons steeds gaan houden naar de omstandigheden. En misschien daarom één groot Brabants convenant net niet passend zal zijn, omdat dat misschien ook een soort maatwerk per situatie is.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Kardol.

Mevrouw **Kardol** (PVV): Voorzitter. In de laatste Statenvergadering heeft de gedeputeerde toegezegd dat hij contact met de veteranen zou opnemen. Dat is volgens de veteranen niet gebeurd. Waarom heeft u die toezegging niet waargemaakt?

De **voorzitter**: De gedeputeerde. Het gaat over het vorige punt, denk ik hè?

De heer **Swinkels** (GS;SP): Ja. Naar mijn weten is de toezegging gedaan om contact te zoeken om te kijken of wij een rol zouden kunnen spelen bij een andere locatie. Waarbij ik ook voorzichtigheidshalve heb gezegd dat daar ook de prioriteit bij de gemeente Vught lag. En daar heeft het gesprek met de gemeente Vught plaatsgevonden. Waarbij de gemeente Vught heeft gezegd op zoek te willen gaan naar een alternatief. Dat is de strekking van hoe ik hem heb uitgevoerd.

De **voorzitter**: Oké. De gedeputeerde vervolgt zijn betoog.

De heer **Swinkels** (GS;SP): Met die aantekening dat, ik wil zoeken naar de vormen hoe we dat vastleggen, een convenant Brabantbreed mij even niet de oplossing lijkt.

Een andere opmerking die door D66 werd gemaakt, ging over de philharmonie zuidnederland en de twee documenten die daarbij werden opgevraagd. Zeer binnenkort krijgt u een voorstel over hoe we de komende jaren met de philharmonie willen omgaan. Daarvoor is de deze informatie, zo goed en kwaad als het ging, allemaal opgevraagd. En die maakt daarmee ook deel uit van dat dossier. En dat zit niet altijd in een keurige evaluatie. Maar alle informatie die we hebben opgehaald, zit in het dossier erbij. Nou, daar weegt u daar uw oordeel maar op af.

Ten aanzien van de inbreng van de PvdA, de motie over voldoende actie voor een gezondheidsonderzoek. Dat is motie 23. Op deze wijze geformuleerd ziet het college geen bezwaar. En we kunnen eens toetsen of dit inderdaad een probleem is en u laten weten of dat actie vraagt.

Dan kom ik bij de inbreng van GroenLinks. Er kwam daar even een opmerking naar voren alsof we sociale veerkracht alleen maar rondom cultuur en erfgoed zouden vormgeven. U mag net uit mijn betoog opmaken dat dat zeker niet het geval is. U zult bij mijn collega's al gemerkt hebben dat zij veelvuldig in het uiteindelijk uitwerken van het realiseren van onze opgaven de term sociale veerkracht gebruiken. En wij dus eigenlijk overal zoeken naar die verbinding ook met de samenleving, om die een rol te laten spelen in het bereiken van onze ambities. Kortom, wij zullen sociale veerkracht veelvuldig aan onze maatschappelijk opgaven koppelen. En dat gaat verder dan cultuur en erfgoed. Sterker nog, het komt bijna in al onze opgaven uitdrukkelijk naar voren.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja, voorzitter. Ik noemde het, omdat u het zelf zo opschrijft in de Perspectiefnota. En vandaar die kritische opmerkingen van ons: beschouw het niet te smal, maar maak het breed. Ik denk dat we er hetzelfde onder verstaan, maar het staat zo opgeschreven. Dat is de reden waarom ik het noemde.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS;SP): Oké. Om dan de kans te krijgen dat te verbreden en te nuanceren. Ik denk dat het er vooral in gekomen is omdat daar op dit moment al de uitdrukkelijke realisatie ligt. Vanwege een cultuur- en erfgoedprogramma.

U vroeg ook naar de evaluatie van Brabant C. Mogelijk is dat een vergissing. In die zin dat we al hebben aangekondigd dat we zeer binnenkort met een eerste rapportage komen na een jaar Brabant C. En die volgens mij zelfs met een informatiebijeenkomst gaan invullen, zodat u ten volle geïnformeerd wordt aan de hand van het eerste jaar. Dus nog niet de officiële evaluatie, maar al wel de eerste jaarrapportage.

Er ligt er ook nog een motie van GroenLinks over de blijverslening, waarmee we het mogelijk maken dat ouderen langer in hun woning blijven wonen door het Stimuleringsfonds volkshuisvesting Nederlandse gemeenten. Daar zien we geen bezwaar tegen. Dus wij zullen u enerzijds op de hoogte brengen welke gemeenten daarvan al gebruikmaken. En anderzijds gemeenten daarop opmerkzaam maken.

Dan rest mij volgens mij nog één vraag van 50PLUS. Enerzijds heb ik al uitgelegd wat adaptief is: naar omstandigheden, zou ik zeggen; netwerkend met deskundigheid, ervaring en kwaliteiten uit dat netwerk gezamenlijk benutten. En als we dan sociale veerkracht preciezer proberen te maken kom je bij wat nou de definitie is van sociale veerkracht. Terecht kan sociale veerkracht soms de vorm van duurzaamheid krijgen en dan kunnen we er bijna alles onder hangen. We hanteren vooralsnog een definitie die mag luiden als het versterken van het vermogen van onze samenleving om te kunnen reageren op veranderingen en daarbij de toegang tot hulpbronnen en voorzieningen te garanderen. En daarmee definiëren we op een of andere manier wel een beetje wat we onder sociale veerkracht verstaan. En kan het daarmee ons ook richting geven op het moment dat we daarop willen interveniëren door te zorgen dat we dan aan de juiste knoppen gaan draaien.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Dank. Een vraag aan de gedeputeerde. We zagen ook in de Perspectiefnota dat de evaluatie van het Sportplan is geweest en dat dat eraan komt. Twee vragen. Wanneer wordt het concreet gepland? Wanneer staat het nu op de rol? Wanneer gaan we het er hier over hebben?

En het tweede is dat ik had verwacht dat er in de Perspectiefnota al iets over was gemeld. Nu stellen we het beleid als het ware vast waarvoor in de begroting gereserveerd moet gaan worden. Is er bewust in de Perspectiefnota niets over sport geschreven?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS;SP): Ik moet een voorbehoud maken, omdat we er komende dinsdag in de vergadering van GS over spreken. Maar ik mag aannemen dat u dus woensdag over het nieuwe Sportplan beschikt.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Dank u wel. Alleen was dat nog niet helemaal een antwoord op mijn vraag. Is er bewust voor gekozen om in de Perspectiefnota nog niks over sport te schrijven? Want je gaat er in de begroting neem ik aan wel middelen voor reserveren. En volgens mij is dat wat we hier vandaag met elkaar doen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS;SP): Ja. Maar we voorzien dat we met middelen die al in de begroting stonden het Sportplan kunnen realiseren. En u ziet in het voorstel tegemoet hoe we dat doen. Nou. Dan kan ik nu weer met aandacht een beetje krimpen.

De **voorzitter**: Ja. Gecontroleerd, zie ik. En in één vloeiende beweging. Tot slot van de zijde van het college heeft gedeputeerde Van Merrienboer het woord. Zo dadelijk gaat mevrouw Dingemans ook nog reageren op een motie.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Ja. Dank u wel. Brabant groeit, Brabant krimpt. Dat is de actualiteit van vandaag. Ik mag inderdaad de rij sluiten. Dat past bij het principe dat we vandaag huldigen: eerst beleid, dan geld. 'Be the change you want to see' zei Marco van der Wel een aantal keer. Nou, dat proberen we op deze manier in te vullen. Het gaf mij bovendien achtenhalf uur de tijd om na te denken wat voor PSV-citaat ik naast Johan Crujff zou kunnen zetten. Ik heb er maar een gevonden en dat is 'Boere .., boere ...'. Maar volgens de VVD roepen we dat hier al veel te veel. Ik heb wel een heel mooi citaat gevonden van de Crujff van het robotvoetbal, Maarten Steinbuch. Die twitterde vandaag: 'De toekomst bouw je met energiegevers en niet met energienemers.' En dat vond ik zelf wel een heel mooi leidmotief voor wat we in Brabant met elkaar willen doen. Want collega Pauli zei ook al en adviseerde ook: maak verschil of maak het verschil. Het rapport dat de studiegroep 'Openbaar bestuur' heeft geschreven over regionaal bestuur. En daarin ziet u dat Brabant waarlijk een voorbeeld is voor hoe het regionaal bestuur zijn taak naar behoren zou moeten invullen.

Werk maken van en werk maken met maatschappelijke opgaven is ook zo'n leidmotief. En als ik dan kijk naar welke maatschappelijke opgave in de Perspectiefnota vanuit mijn verantwoordelijkheid veel aandacht krijgt, en ook van u, dan is dat is de aanpak van de leegstand. Sterker en strakker, zei het CDA. De regie nemen, zei Lokaal Brabant. En dat is volgens mij wat op dit moment de maatschappelijke opgave vraagt. En tegelijkertijd, daar kom ik bij de moties ook nog wel op terug, moeten we hier ook waken voor wat ik een soort instrumentendrang zou noemen. We moeten met elkaar heel bewust - ik kijk naar de heer Hageman - de rol die de provincie in dit spel, in dit vraagstuk inneemt zorgvuldig kiezen. Het is een veelzijdige problematiek. Want als je praat over de regierol - en nogmaals een term die veel voorkomt,

mijnheer Heijman – dan hebben wij een wettelijke regierol. Die staat namelijk in onze Verordening ruimte en daarop mag u mij aanspreken. Dus die gaan we invullen. Maar die regierol ziet ook toe op de ruimtelijke ordening. En als ik bijvoorbeeld kijk naar uw motie, en dat zie je ook veel in het debat, dan is er ook behoefte aan wat je misschien een economische ordening kunt noemen. Maar dat is iets waarover de provincie niet gaat. Dat zijn zaken die je met spelers in dat maatschappelijk verkeer moet oppakken. Het is ook in het leegstandsdebat aan de orde en kwam aan de orde in de discussie rond de Brabantwet en de intensieve veehouderij, we moeten ook scherp zien waar wij de rijksoverheid nodig hebben. Omdat we de idee dat ons ruimtelijk instrumentarium toereikend is om complexe vraagstukken op te lossen niet als uitgangspunt moeten nemen. Dus het nadrukkelijk draagvlak vinden in het veld waar alle partijen – beleggers, vastgoedeigenaren, gemeenten, ondernemers – een stap naar voren moeten zetten om die maatschappelijke opgave van leegstand aan te pakken. Ik denk dat we zo’n beeld hebben van de leegstand op dit moment rond detailhandel. U krijgt volgende week een onderzoek gepresenteerd over de leegstand van vrijkomende agrarische bedrijvencomplexen. En de groei die wij verwachten is ontzagwekkend. Je ziet nu een leegstand van zo’n 10%. En ik denk dat we gaan verdrievoudigen in het aantal leegstaande vierkante meters. We gaan naar 25% tot 30%. En dat geeft de zwaarte van de opgave aan. Nogmaals, het provinciebestuur gaat volop aan de slag om die leegstandsaanpak uit te werken, maar gunt u ons ook even de tijd om die brede beweging binnen Brabant te maken, omdat wij ervoor moeten waken, ook lerend van de ruimte-voor-ruimteregeling en de Brabantse verkoopgarantie, dat we het gedrag van andere partijen in de Brabantse samenleving conditioneren als we vroeg en snel handelen. En we moeten mobiliseren. Iedereen moet daar zijn rol in spelen. En we moeten met elkaar ook waken voor het beeld dat we als provincie wel verschil maken, maar niet die hele verantwoordelijkheid kunnen dragen. Nogmaals, als het gaat om leegstand, dan hebben we een rol op het gebied van kennis. Ik heb u net het onderzoek vanb’s aangekondigd. We gaan pilots doen. Ik zal vanzelf de beweegredenen die de motie van het CDA uitstraalt van zoveel mogelijk partijen meenemen en ter harte nemen. Maar ook daarvan zeg ik: laten we nou niet elke gemeente zijn pilot gunnen. Laten we het met elkaar doen. Het gaat om de kwaliteit van een aantal goede pilots. En dan mag u mij erop aanspreken dat alle gemeenten in Brabant als het ware worden meegenomen via uitwisseling in dat netwerk, via echte samenwerking om daarin te acteren, omdat ik ook niet wil dat de aandacht verdunt met allerlei kleine projectjes die ons niet die grote beweging opleveren die we graag willen zien.

De **voorzitter**: Interruptie Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ja. Dank, voorzitter. Eigenlijk is de motie ook een warme ondersteuning voor wat de gedeputeerde al doet. Namelijk zelf met vier van die pilots komen. Alleen is vier toch nog smurfachtig. En dit is juist een college van een grote en forse beweging. Ik was vandaag enorm geïnspireerd door de woorden van de fractievoorzitter van de VVD. Dat gebeurt ook niet iedere dag. Hij zegt dat het om innovatie gaat en we er tegenaan moeten gaan. Nou, dit zijn twaalf concrete projecten. Of het er nou tien of twaalf zijn, daar gaat het niet om. Maar vier is over heel Brabant zo weinig. Dus het is vooral zo’n warme aansporing om het wat breder te trekken. En ook op het hele budget van 10,5 miljoen euro dat u heeft is die 320.000 euro, die onderin stond voor die pilots, wat weinig. Dus met beperkte middelen kunnen we zoveel innovatie teweegbrengen en concreet casussen laten zien waar het beter gaat. Dat kun u toch niet anders dan warm ondersteunen, gedeputeerde?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Nee, maar kijk, en dat is het punt. U werkt het heel concreet uit naar ‘Jongens, doe nou niet 4 maar 12 pilots.’ En eigenlijk kan ik dan net zo goed zeggen dat aantal ook

nog te weinig te vinden, omdat ik wil dat 66 gemeenten in dat verhaal meedoen. En ik ga zorgen voor het mobiliseren. En nogmaals, de gemeenten melden zich. We maken daar echt cirkels, waarin meerdere gemeenten rond een pilot meedoen. Of het er 4, 5 of 12 worden, ik wil niet het aantal vooropstellen. Ik wil echt de beweging met de gemeenten maken. En ik wil het ook niet verdunnen. Want dan heb ik dadelijk 12 pilots die geïsoleerd plaatsvinden. En ik wil dat gemeenten van elkaar leren. Nogmaals, de beweegreden onder de motie neem ik vol over, maar reken me niet af op het aantal pilots, laat staan dat we dan inderdaad ook, als het gaat om de prioritering binnen werklocaties, onmiddellijk gaan schuiven, ook ten koste van prioriteiten die ook invulling dienen te krijgen.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter. Ik heb even staan luisteren en denk: 'ik wacht even'. U heeft ons bij de Perspectiefnota gevraagd om richting en ideeën mee te geven. En dat kon bij motie, maar het kon natuurlijk gewoon in andere zaken. Hoe gaat u nou om met de opmerkingen die we plaatsen? Bij leegstaande gebouwen hebben we gezegd dat ze afgebroken kunnen worden en we ze willen gebruiken om bijvoorbeeld meer groene ruimte te krijgen. Hoe gaat u er dan mee om? Moeten we dan gewoon wachten totdat we de voorstellen zien en maar hopen dat het meegenomen wordt? En dan schieten op het voorstel?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Nogmaals, ik kom er dadelijk bij de moties op terug. Op dit moment gaat het erom dat je met elkaar formuleert wat je op doelniveau wilt bereiken. Waarom ligt de motie van het CDA voor? Waarom ligt de motie van Lokaal Brabant voor? Waarom ligt de motie van de Partij voor de Dieren voor? De doelen die het motief voor die motie zijn neem ik onmiddellijk over. Maar mijn punt is het volgende. Op het moment dat u die motie nu vertaalt in: en dus willen we dit niet; en dus willen wij dat wel; en dus willen wij geen vier, maar twaalf pilots, dan zet u mij een beetje vast in waar ik nu vooral draagvlak en beweging in Brabant wil maken. Probeer in zekere zin de motie dan inderdaad normatief te maken. Wat vindt u belangrijk om te doen. Dan snap ik bijvoorbeeld de beweegredenen van de Partij voor de Dieren heel goed. Wij gaan niet op kosten van de Brabantse belastingbetaler leegstand oplossen. Maar we moeten wel nadenken over slimme concepten om geld te verdienen, waarmee wij bijvoorbeeld kunnen slopen. Dat zie ik zeker in de overwegingen van de motie. En als ik dan naar de letter kijk – en nogmaals, ik kijk niet alleen, want iedereen kijkt mee – wil ik voorkomen dat dat vervolgens de discussie bepaalt. Dat ik vervolgens de energie van mijn mensen moet zetten op dat we er nu twaalf pilots van maken. Wij gaan Brabant mobiliseren. U krijgt een uitgewerkt plan van aanpak Leegstand. Ik neem donders goed mee wat hier gezegd wordt over wat we wel en niet willen. Bijvoorbeeld als het gaat om de inzet van geld. Bijvoorbeeld als het gaat om de regierol, die de heer Heijman van ons vraagt. Die vullen wij in.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Maar dan is dus mijn vraag de volgende. Want wij hebben hier juist geen motie over dit onderwerp. We snappen heel goed hoe dat werkt, maar we geven opmerkingen mee. Dan ga ik er ook van uit dat we de opmerkingen die wij hebben meegegeven, terug zullen vinden en dat u daarop ook een reactie geeft bij de leegstaande agrarische bedrijven.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Mevrouw Brunklaus. Dat spreekt vanzelf. En dat zal ik dadelijk bij de motie ook nog wat gedetailleerder aangeven. Dat zijn in die zin gewoon toezeggingen van mij, omdat ik ze van waarde vind in de verdere uitwerking. Ik geef alleen maar even aan, maar u kunt ook naar de tekst van de motie kijken: zorg dat ik de ruimte krijg om andere partijen te mobiliseren. En niet dat de provincie vanuit een procesrol twaalf pilots moet gaan ontwikkelen, terwijl onze mensen beter de energie kunnen zetten om met vier pilots heel Brabant te mobiliseren. Meer zeg ik niet.

De **voorzitter**: Voldoende gewisseld. De gedeputeerde vervolgt zijn betoog.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Voorzitter. Ik denk dat ik dadelijk de moties maar op volgorde van nummer behandel, want dan is dat in de administratie ook gemakkelijk. Dan ga ik toch over naar de financiële kant van de begroting.

De **voorzitter**: Interruptie Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ja. Voorzitter, dank. Ik heb goed geluisterd naar de gedeputeerde. Wijze woorden die ik ter harte neem. Als ik er nu van maak: meer innovatieve pilots en u niet op aantallen. Verder haal ik alles weg.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Ja. U bent nog steeds aan het vinken, maar het gaat de goede kant op, mijnheer Steenbakkers. Goed. Ik geef aan wat ik daarin belangrijk vind.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ruimte.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): En als u inderdaad dat element eruit kunt laten.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ja. Doen we.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Mij oproept om zoveel mogelijk gemeenten daarin te faciliteren om mee te doen. Ja. Vanzelfsprekend geen bezwaar.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Oké. Mooi.

De **voorzitter**: Wel gewisseld nu, denk ik. Ja. De gedeputeerde. Nee nee nee. De gedeputeerde gaat nu echt verder.

De heer **Van Merrienboer** (GS; PvdA): We gaan naar de financiën, voorzitter. En daarna kom ik bij de advisering op de moties. Degelijk financieel beleid. Een oproep vanuit het CDA, maar volgens mij vanuit meerdere partijen. Met hier en daar wat zorgen over de middellange termijn als het gaat om vooral ons immunisatievermogen. Volgens mij hebben we daar met elkaar in een informatiebijeenkomsten goed over gesproken. Onze rendementen staan onder druk. En dat weten we. We hebben met elkaar 112,5 miljoen euro op jaarbasis binnen te halen om onze taken zo goed mogelijk uit te voeren. Nogmaals, en dat gaat op een getrapte manier. Stel dat de huidige rentevoet zou blijven bestaan, je mag het niet hopen, maar stel dat je daar vijf jaar last van hebt of nog langer, dan gaan we inderdaad fors terug. En dan moet u ermee rekening houden dat we gewoon 25 miljoen euro structureel op die doelstelling inleveren. Dat is echt worst, worst case. En toch, want niemand had bedacht in de situatie waarin we nu zitten, moeten we ons daarop voorbereiden. Maar wel stapsgewijs. Voor de korte termijn zijn drie elementen van belang. In

het kader van vermogensbeheer hebben wij geconcludeerd dat er enige ruimte is voor wat wij noemen een actiever vermogensbeheer. Dus een actiever vermogensbeheer, dat een hoger rendement kan opleveren dan de huidige wijze van vermogensbeheer. We gaan dat vertalen, ook in een voorstel, dat deel uitmaakt van het Treasurystatuut, en vervolgens gaan we aan alle Brabanders uitleggen wat er in het Treasurystatuut staat.

Het tweede is dat bij het formuleren van de doelstelling ook een reserve apart is gezet voor tegenvallende inkomsten. Die reserve is fors en groeit nog steeds. Onze accountant gaf in feite aan: u heeft daar wel een heel forse reserve. En dat gaan we bij de jaarrekening bij elkaar bespreken, mijnheer Smeets. Dus in feite is daar de boodschap dat u rekening houdt met die worst case.

Er is ook nog een mogelijkheid om met meer vermogen als volume natuurlijk ook het rendement op te krikken. En daarom hebben wij de voorkeur voor het revolverend inzetten van ons investeringsvermogen. Dus dat betekent dat als we naar de toekomst toe vermogen terug gaan krijgen vanuit revolverende fondsen die we inzetten, we dan heel goed moeten opletten of wij die terug laten vloeien in het vermogen of dat we verdergaan met investeren.

De **voorzitter**: Smeets, interruptie.

De heer **Smeets** (GL): Dank u wel voor deze toelichting, gedeputeerde. Voorzitter. Ik heb nog één vraagje. In het kader van de planning- en controlcyclus wil ik als overweging voor volgend jaar meenemen dat wij bijvoorbeeld de Jaarrekening 2016 twee weken eerder krijgen dan het bespreken van deze Perspectiefnota. Even los van reserveposities heb ik toch een beetje het gevoel dat we vandaag misschien een aantal strategische keuzen maken die worden uitgewerkt, waarbij nog onduidelijk is wat überhaupt voor ons als Statenleden de financiële ruimte is.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Over de financiële ruimte zijn we zo helder als mogelijk geweest. Wij gaan met elkaar deze planning- en controlcyclus evalueren. Ik denk dat het al vanaf augustus in beeld is dat die jaarrekening als het ware onder die perspectiefnota doorschuift. Dus dat is iets dat we hebben zien aankomen. En ik wil ook stellen dat deze perspectiefnota in de kern over nieuwe beleidsopdrachten gaat. En op basis van een beleidscyclus een volgende beleidsopdracht formuleren. Vanuit de jaarrekening vind ik dan vooral de financiële gegevens van belang. Die hebben we bevestigd als vertrekpunt voor deze discussie. En verder zien de jaarrekening en het jaarverslag in hoge mate uit op lopend beleid, dat we ook via bestuursrapportage en begroting kunnen bijsturen. Maar laten we een evaluatie doen, mijnheer Smeets, want ik snap wat u zegt. Misschien kunnen we daar nog wat plooien. Maar de jaarrekening naar voren halen, zeker met het forse aantal deelnemingen dat we hebben en die we ook de tijd moeten gunnen om hun huiswerk te doen, dat is met elkaar passen en meten. Ik denk dat het echt geen afbreuk doet aan het debat van vandaag dat u de jaarrekening nog niet hebt.

De **voorzitter**: Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Dank voor de toelichting. Ik heb lang geleden voor de Algemene Rekenkamer gewerkt en we zijn erin geslaagd om in zes weken tijd de procedure van de goedkeuring van de rijksrekening te versnellen en te zorgen dat de rijksrekening sneller werd gepresenteerd, zodat begroting en verantwoording ook wat meer in elkaar gingen overlopen. Dus ik vraag alleen om te kijken naar dit verzoek. En dan: wat mogelijk, is mogelijk. Maar waar een politieke weg is vinden we ook een oplossing.

De **voorzitter**: Het punt is helder. De gedeputeerde vervolgt zijn betoog.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): We gaan dat met elkaar evalueren. Nogmaals, u heeft met elkaar weer even het debat gevoerd over wel en niet schatkistbankieren. Dat is een herhaling van zetten. Ik kijk naar de PVV. Wij hebben in ons beleid staan dat we uitgaan van een financieel rendement, dat gelijk is aan schatkistbankieren. En we zijn op zoek naar meer maatschappelijk rendement dan we met schatkistbankieren krijgen. Daar is het Brabantse parlement voor, mijnheer Van Hattem. Daar bent u hier toch voor? Wij zijn toch geen gesloten huishouding van een uitvoeringskantoor van de rijksoverheid? We zitten hier om voor de Brabantse burgers het beste te doen. Wij zorgen voor financiële degelijkheid. En vanuit die degelijkheid zorgen wij voor een beter maatschappelijk rendement dan als wij geld gaan rondpompen via het ministerie van Financiën.

De **voorzitter**: Er stond iemand bij de interruptiemicrofoon te wachten. Normaal hanteer ik de volgorde, maar ik geloof dat de heer Van Hattem zich aangesproken c.q. uitgedaagd voelt. Aan hem het woord.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, ik voel me inderdaad aangesproken, opgeroepen bijna. Het is wel even goed om op zo'n lange avond weer eventjes van je plaats af te zijn. Kijk, het is toch iets anders dan de gedeputeerde hier probeert voor te spiegelen rond maatschappelijk rendement. Kijk. Je moet altijd wel kritisch de afweging maken of het bedragen zijn die je anders ook in de samenleving zou moeten investeren. Of zouden die op een andere manier bekostigd kunnen worden? En bij veel projecten die we voorbij zien komen, zijn het zaken die of geen provinciale kerntaak zijn of door commerciële partijen bekostigd kunnen worden, maar waarbij vaak wel een financieel risico meespeelt. En dan is het nuttiger en ook in lijn met de wetgeving op het gebied van het rijks-schatkistbankieren om dit gewoon bij de schatkist te beleggen. En als het enkele doel is om dat rijks-schatkistbankieren te omzeilen, dan is het gewoon een verkeerde ontwikkeling. En dat is ons duidelijke statement. En als we hier een andere afweging maken als Staten en er is echt een provinciaal belang en een provinciale kerntaak en doelstelling, helder en duidelijk. Dan is het geld ook gewoon goed besteed binnen de provincie. Maar het moet niet zo zijn dat we het enkel en alleen doen om schatkistbankieren te omzeilen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Voorzitter. Wat zo mooi is, is dat elk besluit om het immunisatievermogen in te zetten uw besluit is. Ik kom met elk voorstel bij u. En het Brabants parlement beslist over de inzet van het immunisatievermogen. Volgens mij is dat de best denkbare weg. De vraag over het Treasurystatuut kwam volgens mij van het CDA. Ik weet niet zo goed waar het gevoel vandaan kwam. Alsof het college u buitenspel wilde zetten of minder wilde betrekken bij het Treasurystatuut. Nee, echt. Integendeel. Volgens mij doen we dat in Brabant. En nogmaals, daarvoor heeft de vorige portefeuillehouder de basis gelegd. We doen dat in Brabant hartstikke goed en dat houden wij vol. Wijziging van het Treasurystatuut nu, die eraan zit te komen, gaat over twee dingen: het punt van vermogensbeheer dat ik noemde en, dat punt hebben we ook al bediscussieerd, de looptijd. Dus dat zijn op dit moment de voornemens die er liggen. En die zijn eerder aangekondigd.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Mijnheer Van Hattem nog een reactie?

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja. Toch nog even als reactie op wat de gedeputeerde zojuist zei. Hij doet het voorkomen alsof ik hier schets dat het geen democratisch genomen besluit zou zijn. Natuurlijk wordt het als democratisch genomen besluit hier genomen in deze Statenzaal door Provinciale Staten. Helder en

duidelijk. Maar dan hoeft het nog geen verstandig besluit te zijn. Of een voor de samenleving optimaal besluit. Dat is heel wat anders. Democratisch besluit, soit. Dat is duidelijk. Dus die suggestie wil ik toch verre van mij werpen.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Ik ga daar verder niet meer op reageren, voorzitter.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter. Blij te horen dat deze gedeputeerde wel duidelijk wil uitleggen aan Brabant wat er met het geld gebeurt in tegenstelling tot gedeputeerde Van den Hout. Nou, ik wil dat ook. Dat is toch een verschil in financiële hygiëne, om het dan maar even zo te noemen. Mijn vraag aan de gedeputeerde is de volgende. De woorden van net waren zeer geruststellend. We zagen even twee dingen gebeuren. We gaan natuurlijk andere dingen doen met die immunisatieportefeuille, zoals al door uw voorganger aangekondigd. En aan de andere kant een verandering van het Treasurystatuut, waarbij ook de jaartallen werden opgerekt. Kunt u nog eens helder uitleggen waarom er de noodzaak nu is, met name voor dat tweede punt? Waarom wilt u nu eigenlijk het Treasurystatuut aanpassen, de jaarrekening oprekken of de termijn oprekken om op die manier niet met voorstellen langs de Staten te gaan? Wat is het nut en de noodzaak?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Nou ja, in formele zin heb ik een rechtmatigheidspunt met u. En dat is dat ik een aantal leningen heb lopen met een langere looptijd. En ik wil gewoon dat dat punt past binnen het Treasurystatuut.

De heer **Van Hattem** (PVV): Die hebben we daarna goedgekeurd. Nee, maar die hebben we daarna goedgekeurd.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): We gaan naar een wat technisch debat. Dat hebben we ook al in het platform gevoerd. De looptijd van de lening maakt het in feite mogelijk dat wij een beter resultaat boeken ten aanzien van de rente-inkomsten die we krijgen. Er is, ook omdat in het maatschappelijk verkeer die dertig jaar nou eenmaal meer voorkomt, zie ik dat wij met ... en daarom hebben we die lening ook gesloten met de publieke lichamen. En nogmaals, het gaat vooral om die publieke lichamen. Het stelt ons in staat om een beter resultaat te boeken.

De **voorzitter**: Het is echt een debat over de Perspectiefnota. En ik vind dat nu inderdaad de balans een beetje doorslaat naar herhaling van een eerdere discussie in het platform. En we duiken de techniek in. En bovendien is er een vervolg toegezegd in nadere explicatie van wat we eigenlijk aan het doen zijn voor alle Brabanders. De gedeputeerde vervolgt nu zijn betoog.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Ja, voorzitter. Ik ga naar de heer Hageman. Twee punten, denk ik hè? Natuurlijk brengt hij die naar voren, want daarin is hij buitengewoon consistent. Hoe gaan we nu zorgen dat de in het najaar vast te stellen begroting meer SMART is dan de begroting waarmee we nu werken? Dat we inderdaad vanuit eerst beleid en dan geld ook die doelstellingen zorgvuldig vertalen? De sturing op de begroting versterken is inderdaad door heel consequent eerst beleid en dan geld met elkaar vast te stellen. En ik ga daar dadelijk bij een motie ook nog iets over zeggen. Dus dat betekent dat voordat beleid geautoriseerd is om überhaupt een euro uit te geven het moet worden vastgesteld. En u bent daar

zelf bij. Dus wij gaan in de begroting met elkaar echt die slag weer maken. Onze commissaris zegt vaak: 'SMART is niet altijd slim'. We moeten wel heel zorgvuldig kijken wat we op dat beleidsterrein nu werkelijk aan doelstellingen formuleren die ook realiseerbaar zijn en in relatie staan tot de ambitie die je met elkaar hebt. U maakt ook het punt van de rollen expliciet in uw bijdrage. Ook dat is eigenlijk echt onderdeel van een goede invulling van de begroting. Waarom gaan we dingen doen? Wat gaan we doen? Hoe gaan we dat doen? Dat gaat over de rollen. En wat mag dat kosten? De suggestie om een burgerbegroting daarbij in te zetten spreekt ons aan, om dat in het kader van bestuurlijke vernieuwing te verkennen. En tegelijkertijd vind ik het ook altijd van belang naar elkaar toe verwachtingen reëel uit te spreken. Anders dan een gemeente hebben wij veel middelen die in de wettelijke taken zitten. Als je naar zo'n burgerbegroting kijkt moet je goed met elkaar bediscussiëren hoe vaak je dat doet. Elk jaar of niet? En nog belangrijker vind ik dat wij heel veel van onze opgaven met de inzet van partners realiseren. En nogmaals, in Limburg heet dat de verdubbelaar. Wij proberen wat meer variatie in te zetten in het leggen van onze euro naast die van een ander. Maar dat maakt dat daar waar andere partijen investeringen doen – universiteiten, Defensie – dat in relatie tot die burgerbegroting nog wel een puzzeltje oplevert. Maar wat mij betreft gaan we daar wel mee aan de slag.

De **voorzitter**: Oké. Ook aan de spreektijd van het college komt een eind en die is in zicht aan het komen. Dus ik wil u graag vragen om af te ronden.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): De PvdA vroeg of we vanuit het immunisatievermogen en het Ontwikkelbedrijf aan de slag gaan met energie en leegstand. Ik wil daarop twee dingen zeggen. We hebben expliciet verwoord dat we dat echt met elkaar willen verkennen. Als ik dan naar energie kijk praat je eigenlijk over het vervolmaken van de keten, waarbij we geld hebben voor innovatie en het energiefonds vooral bedoeld is voor het slim opschalen van innovaties. En je kunt inderdaad naar je vermogen kijken. Maar ik veronderstel dan sluitende businesscases. Ik veronderstel risicoafdekking. En dan praat je alleen over inderdaad een financieringsopgave die, omdat wij bijvoorbeeld een lange adem hebben en wij vanuit die lange adem ook met de rente kunnen bewegen, dat we businesscases die sluitend zijn zonder die risico's kunnen uitvoeren. We gaan dat voor u uitwerken.

Ik kijk nog heel even naar het door GroenLinks gemaakte punt over evaluaties naar PS als ze klaar zijn. Vanzelfsprekend. Dus meld me de casussen waarin dat niet zo is. Als we een evaluatie afronden gaat die wat ons betreft zo snel mogelijk naar PS.

Voorzitter. Ik denk dat ik dan op het terrein van financiën het meeste wel heb verwoord. Misschien nog één punt ter afronding en dan kijk ik naar de heer Vreugdenhil als het om de Omgevingswet gaat. We gaan van denken naar durven. Ik denk inderdaad dat als het gaat om experimenteerruimte en het echt praktijkgericht op zoek gaan naar nieuwe vormen van ruimtelijke ordening, waarin je ook bereid bent om regels aan te passen, dan moeten we dat met elkaar echt willen. Wij hebben hier op uw verzoek bijvoorbeeld een meerwaardebenadering ontwikkeld. We zien meerwaardepraktijken in ontwikkeling, maar we zien ook dat dat best een forse inspanning is om die dan ook bij de streep te trekken. En ook is het volgende het geval, mijnheer Vreugdenhil. Daar waar we experimenteren zie je dat we soms ook risico's lopen. Nogmaals, het Logistiek Park Moerdijk kwam voorbij, op basis van de Crisis- en herstelwet en dan zie je dat je ook je risico's moet afwegen als je in dat experiment stapt.

Voorzitter. Ik ga snel naar de moties. Motie 3 gaat over continuering van de Taskforce Zeeland-Brabant. Ik zag al een opgewekte tweet voorbijkomen naar het stevige draagvlak onder deze motie. Toch gaat het college deze motie ontraden. En dat doe ik vanuit het principe eerst beleid en dan geld. Wij snappen donders goed de hier verwoorde motieven. En we zijn ook buitengewoon gemotiveerd om dat buitengewoon belangrijke werk van Brabant in die taskforce voort te zetten. Maar ik confronteer u toch gewoon met de eigen spelregels. Laten we nu eerst evalueren, voordat we ook in de aanloop naar de

evaluatie eigenlijk partners al een beetje – mag ik het zo zeggen – het financiële perspectief zo voorhouden dat de evaluatieuitkomst ook bekend is. Dus eerst evalueren en dan financieren.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik zal u dadelijk even de motie overhandigen waarin unaniem door alle fracties inderdaad deze motie opnieuw ingediend zal worden. En we sluiten ons aan bij eerst een positieve evaluatie. En als er een negatieve evaluatie komt, dan hoeft het wat ons betreft niet. We zijn er niet zo van overtuigd dat er een negatieve evaluatie komt. Maar eerst wordt er inderdaad geëvalueerd, mijnheer Van Merrienboer.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Ja. Dank je wel. Nogmaals vooralsnog, maar ik heb de gewijzigde motie niet bij de hand. De huidige tekst is ontraden.

Motie 5 is Brabanders bij de begroting te betrekken. Mijnheer Hageman, als we dit gaan doen, heeft u met elkaar een flinke opgave om de kaders voor het experiment te schetsen. Maar wij zeggen geen bezwaar, omdat we dat in het kader van bestuurlijke vernieuwing – en dan kijk ik naar collega Spierings – graag met u oppakken.

Dan motie 11 van het CDA. Ik heb daar ook het nodige van gezegd. Ik denk in tweede termijn een nieuwe motie tegemoet te kunnen zien. De huidige tekst is ontraden.

Dan ben ik bij motie 17 van de PVV. Het zal u ook niet verbazen dat ik die ontraad namens het college met de motieven die we net in het debat ook hebben gewisseld.

Motie 18 leg ik even bij u terug, mijnheer Van Hattem. Als het gaat om een pleidooi voor de provincie om zich aan de kerntaken te houden, dan is het een beetje bijzonder om nu aan de Brabantse Staten voor te leggen om een referendum te organiseren over een consultatie AZC waar het Rijk en de gemeenten over gaan. Dus ik ontraad u die op basis van hygiëne in de taakuitvoering. Laat ik het zo maar benoemen.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem interruptie.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja. Het openbaar bestuur in deze provincie en ook de samenwerking met de gemeente is wel degelijk een provinciale kerntaak. Dus het past binnen de zuiverheid van die taak en de bevordering van het optimale democratische proces, ook in die gemeente, bij besluitvorming waar ook de provincie bij betrokken is. Ik kan dat gewoon scharen onder de provinciale kerntaken. Dus ik snap niet waar de onzuiverheid in zou zitten.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): De onzuiverheid zit erin dat een lokale gemeenteraad beslist over de inzet van een dergelijk instrument. En u niet.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): In ieder geval kan dat wel gestimuleerd worden om de burgers er zo optimaal mogelijk bij te betrekken. Dat lijkt me gewoon een wenselijk kader om dat mee te geven bij een dergelijk beleid.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Voorzitter. Ik heb het advies van het college verwoord. Wij ontraden die motie.

Partij voor de Dieren, sloop de crisis. Ik snap de beweegredenen van de motie heel goed. Die lees ik als: wij willen niet dat we publiek geld inzetten ... Nee, ik moet het anders verwoorden. Wij gaan niet de Brabantse belastingbetaler opzadelen met de kosten van leegstand. En tegelijkertijd dwingt u me hier al in een instrumentendiscussie. Nogmaals, subsidieregelingen zeker niet in de vorm van het financieren van exploitaties of wat dan ook. Maar ik wil het proces nu niet belasten met een discussie over instrumenten. Ik wil deze discussie echt met u voeren als wij de leegstands aanpak aan u voorleggen. Ook in het tweede bolletje zitten goede elementen. Als ik 6 miljoen m² leegstaande en vrijkomende agrarische bedrijvencomplexen op me zie afkomen, mijnheer Van der Wel, dan weet ik niet of we met elkaar op alle plekken veel meerwaarde gaan creëren. Ik wil echt eerst onze opgave helder maken voordat we in deze instrumentendiscussie belanden. En we hebben een mooie regeling rond kwaliteitsverbetering landschap. Nou, daar kunnen we wellicht van leren. Maar laten we die discussie bij de uitwerking van de aanpak voeren. Dus u krijgt van mij de toezegging dat ik de ideeën meeneem. En toch ontraad ik de motie naar de letter.

De **voorzitter**: Van der Wel interruptie.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik ben in ieder geval blij met de beantwoording van de gedeputeerde. U zegt niet overal waarde te kunnen creëren. En dat snap ik ook. Maar goed, het is natuurlijk ook een beetje gek als je zo'n opgave hebt en je hebt een aantal plekken waar iets moois kan gebeuren. Maar waar dan toch degelijk een meerwaarde gecreëerd wordt, dat dan niet een pakket op tafel komt waarbij je zegt ook aan de omgeving, het landschap en de sloop van andere stallen te denken. Dus wat ik bedoel is dat het natuurlijk meerwaarde heeft als je van een oude varkensstal een kantoor maakt. Als je dat binnen onze kaders mag. En dan zou het natuurlijk gek zijn als de projectontwikkelaar of de eigenaar die meerwaarde in zijn zak steekt terwijl we zo'n opgave hebben liggen. Dat wil ik ermee zeggen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Voorzitter. En ik kijk ook naar hoe collega Spierings er in dialogen rond probleemgebieden invulling aan geeft. Ik denk dat je in dialoog moet kijken wat de goede aanpak is. En in dat kader kan dit, maar ik moet voor u ook nog 100 miljoen euro terugverdienen aan eerdere regelingen. Dus ik wil de complexiteit van de opgave nu niet belasten met deze suggestie. Maar ik neem nadrukkelijk het uitgangspunt: als er meerwaarde gecreëerd wordt, dan moet die meerwaarde geïnvesteerd worden in de gebiedsopgave die er ligt. Dat vind ik in zichzelf, mijnheer Van der Wel, een uitstekend vertrekpunt.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik trek motie 36 in.

De **voorzitter**: Die motie is ingetrokken en is geen onderdeel meer van de beraadslagingen. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Motie 37 ontraden wij. Als provincie hebben wij wel degelijk een verantwoordelijkheid. Bijvoorbeeld in het faciliteren van de rijksheer of in het met de gemeenten invulling geven aan woonagenda's en in toezicht op realisatie van de taakstelling. Wij opereren hier

volledig in lijn met ... Bijna moet ik zeggen, want ik zie nog geen interruptie. Met de Statenbrede motie van 18 september verdraagt deze motie zich niet. En daarom ontraden wij die.

Motie 41 is de motie van Lokaal Brabant. Wij hebben dus een regierol vanuit de ruimtelijke ordening. Uw oproep, mijnheer Heijman, pakken wij volledig op, maar de motie is naar haar aard overbodig, omdat wij die regierol op dit moment invullen door als het gaat om leegstand de kranen dicht te doen, de dweilen te pakken en met elkaar het probleem op te lossen. Dank je wel.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Mij is geworden dat er ook voor het inwendige Statenlid zal worden gezorgd. Er is wat klaargezet bij de bar. Er is nog even één bijzonderheid. Mevrouw Dingemans zal namens de Programmaraad Zuidelijke Rekenkamer nog even reageren op motie M 32. Mevrouw Dingemans heeft het woord.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank je wel, voorzitter. Zoals u weet nemen de provincies Noord-Brabant en Limburg samen deel aan de gemeenschappelijke regeling met betrekking tot de Zuidelijke Rekenkamer. En op grond van die gemeenschappelijke regeling wordt het functioneren van de Zuidelijke Rekenkamer periodiek in brede zin geëvalueerd. Dat gebeurde in 2010 en dat gebeurt op dit moment weer. Voor het zomerreces wordt het evaluatierapport aan Provinciale Staten aangeboden. Namens de programmaraad adviseer ik de fractie van GroenLinks dan ook om haar motie 22 aan te houden tot het moment dat het evaluatierapport ter bespreking in dit gremium aan de orde is. Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Dingemans voor haar advies. De heer Smeets wil daarop reageren? Ja. Dat kan. Dan gaan we nog even door. Aan u het woord. Interruptie Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Dank u wel voor de toelichting, voorzitter. We gaan akkoord met dit voorstel. Eerst beleid, dan evaluatie en dan geld. Dus dat principe blijven we vasthouden. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u voor uw nadere toelichting. Dan zijn we hiermee gekomen aan het einde van de eerste termijn.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voorzitter. Motie 32 maakt geen deel meer uit van de besluitvorming?

De **voorzitter**: Zij is aangehouden, dus zij maakt wel deel uit van de besluitvorming. Alleen niet vandaag van de stemmingen. En dat gaat om motie 32. Ik stel voor dat we nu schorsen. Ik heb begrepen dat er bij de koffiebar wat soep en broodjes voor ons klaarstaan. Ik stel voor twintig minuten te schorsen en dat we om 19.50 uur de tweede termijn aanvangen. Ik wil u vragen een korte en krachtige tweede termijn voor te bereiden, voor zover behoefte. En daarmee duidelijk ook uw uitspraak over nog aanvullende moties en amendementen voor te bereiden. Ik schors de vergadering.

Schorsing.

De **voorzitter**: Dames en heren, mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen. Er is gebeld. Nog niet iedereen is terug in de zaal. We hadden afgesproken om om 19.50 uur weer te beginnen en het is nu 19.55 uur. Ik stel voor dat u een forse hengst aan de bel geeft en dan gaan wij beginnen. Dames en heren. Aan de orde is de tweede termijn. U begint als Staten daarmee in de bekende volgorde. Ik wil u vragen deze tweede termijn kort en krachtig in te zetten. Allereerst is het woord aan de fractie van de VVD, de heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik wil het graag heel kort houden. In de eerste termijn hebben wij vanuit de Perspectiefnota een aantal perspectieven geschetst. Er zijn antwoorden gekomen vanuit Gedeputeerde Staten. En wij delen op hoofdlijnen die perspectieven. Verder is het aan GS om dat verder uit te voeren. Wij kijken daar erg naar uit.

Daarnaast wil ik graag mijn collega-fractievoorzitter en de collega-fracties hartelijk danken voor de ondersteuning richting de taskforce. Ik denk dat we hiermee een goed signaal afgeven richting de mensen in onze provincie die zich dagelijks bezighouden met de bestrijding van deze criminaliteit. En aan de andere kant ook een goed signaal geven aan de mensen die aan de andere kant staan, dat ze nog niet van ons af zijn. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Gruijthuijsen. Dan de fractie van het CDA, mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Wij zijn blij met de toezeggingen van het college op een aantal punten. De innovatieve leegstandpilots, het gesprek over de politiesterkte. De internationale school als er een signaal komt vanuit Noordoost-Brabant en dat we meer informatie en uitleg krijgen over de besteding van de vth-middelen. En meer informatie over de rendementen bij het Treasurystatuut.

Ook danken we gedeputeerde Van der Maat voor zijn toezegging om te kijken hoe we het gehele mbo toch onder die regeling kunnen laten vallen voor het openbaar vervoer. Dat maakt ook dat wij deze motie zullen aanhouden.

De **voorzitter**: Motie 9 is aangehouden. Dat noteren we even voor de zekerheid precies.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): En voorzitter, als ik dan doorga, winnen doe je met zijn allen. Dat heeft Cruijff ook gezegd. Wij hadden wel een beetje het gevoel of, toen er in totaal 41 moties werden aangediend en er maar 7 werden overgenomen, het college dat 'winnen met zijn allen' ook op die manier interpreteerde. Maar in ieder geval – en dat is ook fair play – willen we het college nog één kans geven om te kunnen scoren. Dus dat maakt dat wij nog een motie zullen indienen in de tweede termijn. En die motie komt direct vanuit het debat en heet 'Handen op elkaar voor sociale veerkracht'.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Van der Sloot. Ik zie de motie graag. Mag ik bij dezen overigens alle fracties die nog van zins zijn in de tweede termijn moties of amendementen in te dienen, en die dat nu al weten, dat ze alvast hier worden ingediend? Want dan kunnen wij zorgen dat ze snel gekopieerd worden. Dat komt de voortgang en de vaart van het debat wellicht ten goede. Dank, mevrouw Van der Sloot, voor uw bijdrage. Dan de heer Heijmans van de fractie van de SP.

De heer **Heijmans** (SP): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Ik kan denk ik net zo kort zijn als de VVD-fractie. Waarom? Omdat ik tevreden ben over de meeste reacties die ik van het college heb gehoord op mijn vragen in de eerste termijn. En ik ben dus blij dat ik van tevoren geen moties heb ingediend. Dan had ik nu weer ten koste van een paar bomen allerlei dingen hier moeten staan doorscheuren.

Over één motie wil ik toch even iets zeggen. Waarom? Omdat het eigenlijk een motie is die de SP-fractie inhoudelijk van harte zou willen ondersteunen, maar dat toch niet gaat doen. Dan heb ik het inmiddels over motie 8B. We hebben motie 8A en 8B. Waarom voorzitter? Ten eerste heeft de gedeputeerde tijdelijk aangegeven in overleg te zijn met een paar andere provincies. Ik vind dat we dat niet moeten doorkruisen. Ten tweede hebben wij ten aanzien van de ChristenUnie en GroenLinks gezegd: kom nu niet met allerlei zaken ten aanzien van de energietransitie, want dat hoort veel meer bij het uitvoeringsprogramma. En

deze zou heel goed bij het uitvoeringsprogramma kunnen worden ingediend. En, voorzitter, we hebben ook voorgehouden: we bespreken een perspectiefnota; dat gaat over een langeretermijnperspectief richting de begroting, richting 2017; en het is niet de bedoeling bij deze perspectiefnota allerlei zaakjes die ook nog voor de zomer misschien geregeld kunnen worden, eruit te vissen en daar besluitvorming over te nemen. En zeker niet om daar vooruitlopend op de begroting allerlei financiële middelen bij te geven. Voorzitter. Ik vind het procesmatig niet juist om op dit moment deze motie te ondersteunen. Nogmaals, omdat ik het inhoudelijk helemaal een goede motie vind. Complimenten aan het CDA voor deze motie.

De **voorzitter**: Interruptie Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Normaliter waardeer ik de heer Heijmans enorm om de procesgang en de keuze van zijn woorden. Maar ik heb nog geen uitspraak vanuit Gedeputeerde Staten gehoord over motie 8B. Ik heb wel een uitspraak gehoord over motie 8. Maar het is niet voor niets dat het 8A en 8B is geworden. Het dictum is veranderd. Dus ik heb nog geen uitspraak gehoord van de gedeputeerde. Hoe kijkt de heer Heijmans procesmatig hier tegenaan, los van de inhoud?

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja. Procesmatig maakt het mij niet zoveel uit of dit college had gezegd geen bezwaar of ontraden. Want procesmatig zeg ik dat wij andere fracties in het begin, en u was er daar een van, mijnheer Van Gruijthuijsen, hebben gezegd dat we zaken die met energie te maken hebben bij het uitvoeringsprogramma moeten bespreken. We moeten vandaag niet allerlei puntjes uit onze programma's proberen eruit te halen en te scoren want we zijn bezig met het langeretermijnperspectief. De vragen die ik bijvoorbeeld aan dit college heb gesteld, hebben ook betrekking op de komende begroting. En je vraagt om zaken te regelen bij die komende begroting. Dat is volgens mij de zin van het bespreken van een perspectiefnota. En als het bespreken van de Perspectiefnota elk jaar een soort verkorte begrotingsbehandeling wordt, waarin we proberen er allerlei kleine puntjes weer uit te halen, dan vind ik dat we de begrotingsbehandeling maar moeten afschaffen. Dan doen we gewoon bij de perspectiefnota doen we '/begrotingsbehandeling'.

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Even afrondend, voorzitter. Inderdaad, als we minder kunnen vergaderen, prima. Maar het dictum van motie 8b houdt wel iets anders in dan het Uitvoeringsprogramma Energie, is onze overtuiging. En het gaat hier juist om het energiefonds. Dus dat was even het punt dat we wilden maken.

De **voorzitter**: Het punt is helder. De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Goed, voorzitter. Ik zou nog op een aantal dingen terugkomen. Ik heb bijvoorbeeld gemerkt dat tijdens de beantwoording van de laatste gedeputeerde er hier in de zaal bijna niemand meer zat te luisteren, voorzitter. En dat is het gevolg van het om 10.00 uur beginnen met vergaderen en het is inmiddels 20.00 uur. Dus ik wil eigenlijk wel antwoord op alle in eerste termijn gestelde vragen. En een van de vragen die ik gesteld heb, is of dit college bereid is om voor zijn eigen ambtenarenapparaat meer te gaan kijken naar vaste contracten in plaats van flexibele inhuur. Dat was een duidelijke vraag, waarop ik geen antwoord heb gehad. Ik hoop daarop in tweede termijn wel een

antwoord te krijgen. Voor ons is dat heel wezenlijk. En daar laat ik het bij, voorzitter. Ik zal hier en daar nog een stemverklaring straks geven bij de moties en amendementen.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Ik dank de heer Heijmans. Dan is nu de fractie van de PVV in tweede termijn aan het woord. De heer Van Hattem heeft het woord.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Als we vandaag toch spreken in de bewoordingen van wijlen Johan Cruijff, dan kan ik wel een mooie duiding geven aan deze Perspectiefnota. Zoals Cruijff het wel eens noemde: 'Het spel is een geitenkaas.' En dat vind ik hier ook wel toepasselijk voor.

Inhoudelijk nog naar aanleiding van een aantal moties. Allereerst motie 4 van de VVD over de maatwerkorganisatie. Die motie heeft ons toch wel enigszins verbaasd. We staan op zich wel positief tegenover het hele verhaal. Maar wat deze gedeputeerde Pauli in gang heeft gezet met de verbouwing van het provinciehuis, dat we juist hier 31 miljoen euro of 33 miljoen euro voor het provinciehuis investeerden en dat er dan een maatwerkorganisatie zou zijn opgetuigd, inclusief de interne cultuuromslag. Dat hier dan toch nog een motie voor nodig is, ondanks al die investeringen en al die moeite, is toch wel enigszins verbazingwekkend.

Dan door naar motie 5 van D66, 'Betrek de Brabanders bij de begroting'. Op zich is de insteek van deze motie ons uit het hart gegrepen. Burgers erbij betrekken is een prima zaak. Alleen roept zo'n motie wel enkele vragen op. Want bedoelt D66 ook gewoon echt alle burgers erbij betrekken of weer alleen bepaalde doelgroepen? Of hoe willen ze daar in de praktijk mee omgaan? Daarbij is het ook de vraag of D66 de burgers ook echt serieus gaat nemen als ze erbij betrokken worden. Of worden ze, net als bij deze perspectiefnota, opgezadeld met van die domme infographics en andere zaken, waarbij je de burger eigenlijk niet echt serieus neemt? En doen ze ook wat met hetgeen burgers naar voren brengen? Of is het alleen maar aanhoren en toch weer het eigen verhaal doen?

De **voorzitter**: Interruptie Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Ja. Er worden ons vragen gesteld, dus dan heb ik behoefte om daarop te reageren. Alle Brabanders? Ja. Doen wij serieus iets met de antwoorden? Lijkt mij evident en dus ja. En ik nodig de heer Van Hattem uit om naar bijvoorbeeld het experiment dat op dit moment in Breda plaatsvindt te gaan kijken. De wijze waarop dat moment geëxperimenteerd wordt, dat is zoiets wat wij voor ogen hebben en we gaan dat de komende maanden met elkaar nader uitwerken, heb ik zojuist begrepen.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Oké. Als je dan verder afziet van die domme infographics, dan heb ik hier nog wel een redelijk goed gevoel bij.

Dan hebben we nog motie 7 van het CDA. De befaamde werk aan de (s)Winkel.

De **voorzitter**: De heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Excuus. Luisterend naar het betoog van de heer Van Hattem heeft de VVD-fractie besloten om motie 4 aan te houden.

De **voorzitter**: Motie 4 wordt aangehouden.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dan hebben we motie 7 van het CDA en GroenLinks. Dat is een motie over sociale veerkracht en het inzetten voor doebudgetten, de dorpenderby en Mijn mooi Brabant etc. Nou, op zich klinkt die sympathiek. Maar onze fractie heeft daar toch een aantal bedenkingen bij, omdat sociale veerkracht in deze perspectiefnota expliciet is gekoppeld aan de instroom van de asielzoekers. En we zien het alweer gebeuren dat net als in de vorige periode er allerlei evenementen worden georganiseerd in het kader van asielpropaganda, zoals bij de dorpenderby het geval was. Wat we liever zouden zien, is dat we teruggaan naar de goede, oude IDOP-regeling, waarbij gewoon in de kleine kernen leefbaarheidsbudgetten beschikbaar kunnen komen. En niet zulk soort zaken die onder die noemer van sociale veerkracht al meteen een heel politiek kader krijgen. Dus in die zin hebben wij toch bezwaar tegen deze motie.

Dan kom ik bij motie 31 van GroenLinks over werkgelegenheid in de landbouw. Het klinkt allemaal heel leuk en heel sympathiek. We zijn het ook best wel eens met een groot deel van de motie. In die zin dat onze fractie ook een groot voorstander is van het zorgen voor werkgelegenheid in de landbouw, op het gebied van recreatie, streekproductenverkoop etc. Er komt één grote maar bij: dat is niet aan de overheid om dat te regelen, dat is aan de sector zelf. We moeten als overheid ruimte bieden en zorgen dat er geen regels zijn die daartoe in de weg staan, maar niet om zelf daarvoor voorstellen te gaan ontwikkelen en een banenmachine te gaan opstarten. Want een banenmachine hebben we hier niet en die zal er ook nooit komen. Dus ondanks dat we wel zien dat er echt mogelijkheden zijn in de landbouwsector om daar werkgelegenheid te gaan ontwikkelen, ligt de bal toch op de eerste plaats bij de sector zelf.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. Ik ben toch een beetje verbaasd over wat de heer Van Hattem zegt. Want het gaat hier zo vaak over werkgelegenheid. En terecht ook. Werkgelegenheid in West-Brabant, jeugdwerkloosheid, ouderenwerkloosheid, sociale activering, flexcontracten of vast. Het gaat er hier heel vaak over en dat begrijp ik. En nu het erover gaat in relatie tot de agrofoodsector zegt u: doe maar niet.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Nou, dan had u mij verkeerd begrepen, mevrouw Roijackers. Wij zeggen niet specifiek doe maar niet, omdat het de agrofoodsector is. Nee, wij zeggen altijd dat de overheid geen banenmachine heeft die ze even kan aanzwengelen en er komen zoveel banen uitgerold. Dat bestaat niet, in ieder geval nooit voor de lange termijn. Ja, je kunt natuurlijk subsidie gaan geven en dan heb je een paar subsidiebanen, wat Melkertbanen of zo. Dat kan altijd, maar het echt zorgen voor structurele werkgelegenheid, die mogelijkheid heeft de overheid in principe niet. Een banenmachine is een illusie. Het enige dat we hier zouden moeten doen, is gewoon zorgen dat als er in de Verordening ruimte belemmeringen zitten voor zulk soort activiteiten, we die er uithalen. Als iemand iets op zijn eigen erf wil ondernemen bij een boerderij, als hij daar een camping of een zorgboerderij wil beginnen, prima. En dan moeten wij alle belemmeringen weghalen. Maar zoals het hier staat met innovatieve voorstellen om mensen aan het werk te krijgen of te houden, dat is een banenmachine die we hier niet hebben en niet haalbaar is.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ik ga hem even nog scherper stellen. Er zijn ondernemers die in de primaire sector van de landbouw veel mensen aan het werk hebben. Zeker als ze verbreden naar de recreatieve

economie, zorgboerderijen en boerderijwinkels. Daar zijn veel mensen aan het werk. En zij komen bij ons of bij Gedeputeerde Staten en zeggen: 'Ik kan mijn onderneming hier in Brabant niet vestigen, ontwikkelen of houden, omdat ik word verdrongen door bedrijven die juist erg industrieel zijn en waar weinig mensen aan het werk zijn.' Heeft de PVV daar helemaal geen mening over? Ook in het licht dat er juist in deze sector helemaal geen marktwerking is, maar omdat er voortdurend ongelooflijke hoeveelheden overheidsgeld in worden gepompt.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja. Wat u hier nu uitlegt is helemaal niet de strekking van de motie. De motie is innovatieve voorstellen ontwikkelen om mensen aan het werk te krijgen of te houden. Maar er staat helemaal niet in hoe dat zou moeten gebeuren. Ja, dat is uitvoering. Als u zo'n motie indient ga ik ervan uit dat u enigszins heeft nagedacht op welke manier dat dan zou moeten. En die illusionaire banenmachine heb ik nog nooit gezien. Ik kan hem hier niet van de zolder van het provinciehuis halen. En dat kunt u ook niet. En als u dat wel kunt hoor ik graag hoe, maar dat staat niet in de motie. Dus in die zin schiet de motie gewoon tekort.

De **voorzitter**: De gedachten lijken me wel gewisseld op dit punt. Van Hattem volgt zijn betoog.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dan de motie 34 van GroenLinks en het CDA over de blijverslening voor Brabant. In beginsel klinkt het als een heel sympathieke motie, maar daar hebben we toch enige bedenkingen bij. Want wat is nou de oorzaak dat zo'n motie nodig is? Een groot aantal partijen in deze zaal, waaronder volgens mij de indieners, is daaraan debet: het sluiten van de verzorgingshuizen in Nederland. Bij de bezuinigingen waartoe bij het Lenteakkoord is besloten, ligt de kern van het probleem. Omdat die verzorgingshuizen dichtgaan, worden mensen gedwongen om langer thuis te wonen. En dit zijn dan alleen maar surrogaatoplossingen en dan denk ik dat je dat gewoon niet moet willen. Je moet mensen, als ze dat willen, de kans geven om in een verzorgingshuis te wonen. Op zo'n manier een beetje houtje-touwtje zorgen voor een schijnoplossing, dat is denk ik een verkeerde insteek om eraan mee te werken. Dus hoewel het allemaal heel sympathiek klinkt denk ik niet dat dit echt een oplossing is die hiermee geboden wordt.

Dan ga ik door naar onze eigen motie 16 over de geurloze slibtransporten. De gedeputeerde gaf aan dat hij best in gesprek wil gaan met SNB hierover. Prima. Goed om te horen, dank. Maar dan heb ik er toch wel een vraag bij, want zoals ook bij de overwegingen in de motie vermeld staat, vindt de nieuwe gunning voor het transportcontract, dat juist belangrijk is wil men iets met geurloze transporten gaan doen, al plaats in juni aanstaande. Dus het moet wel op korte termijn gebeuren. Ik wil de motie best aanhouden, maar dan wel graag terugkoppeling voor juni, zodat we ook nog kunnen kijken of we er iets mee moeten of willen doen.

Dan ga ik nog even door naar de reactie vanuit het college over onze motie aangaande de Isabellakazerne en de vestiging van onze veteranen op die locatie. Nou, wij willen graag goed zijn voor onze veteranen. En het gevoel dat onze fractie hier krijgt is dat onze provinciale overheid heel erg goed wil zorgen voor asielzoekers als ze naar Nederland komen en die zijn ook tien jaar opgevangen op de Isabellakazerne. Dat kon allemaal prima geregeld worden. En nu hebben onze veteranen daar een mooie stek ingericht en nu wordt die ruimte niet geboden. Nu moeten ze maar af van een plek waar zoveel militaire historie, trots en geschiedenis ligt. Dat is eigenlijk niet te verkopen. Het verzoek is nogmaals om niet alleen met de gemeente Vught, maar ook met de veteranen zelf in gesprek te gaan. Het verzoek aan het college is om met een toezegging te komen om met de veteranen zelf hierover te gaan spreken.

Dan kom ik bij de motie over de N65. Het college heeft geen bezwaar tegen deze motie. Dank daarvoor. Ik hoop dat dat ook goed van de grond mag komen.

Ik denk dat ik hiermee tot het einde van mijn termijn kom. Het mag duidelijk zijn dat wij een aantal fundamentele kritiekpunten hebben geuit op deze perspectiefnota. Vooral ook dat wij toch een structureel gebrek zien aan een beleidsvisie daarin. Het zijn heel veel losse voorstellen van GS. Heel open, vage bestuursopdrachten, zoals ik in de eerste termijn heb benadrukt. En het is nog altijd te weinig om hier met een positief oordeel richting zo'n perspectiefnota te kunnen komen. Dus ik zou toch voor het vervolg mee willen geven: stop er wat meer in, stop er wat meer handvatten in. En laat zien waar je mee bezig bent. En dat missen we nu nog. Alleen enkel het verhaal dat er nog wordt gewerkt aan nota's vinden we toch tekortschieten. Voorzitter. Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Hattem. Dan krijgen we nu de heer Hageman van D66. Die diende zojuist nog een motie in. Ik roep ook alle andere partijen op die dat nog doen om dat nu even te doen, zodat we ze vlot kunnen kopiëren. De heer Hageman heeft het woord.

De heer **Hageman** (D66): Dank u wel, voorzitter. D66 wil het college bedanken voor zijn reacties op de opmerkingen die D66 heeft gemaakt. En natuurlijk ook voor de opmerkingen naar aanleiding van de andere inbreng. Wat voor D66 belangrijk was bij deze perspectiefnota is, dat we werken aan een nieuwe overheid die weer ruimte biedt. Ruimte voor de initiatieven van onze inwoners. En ruimte voor de kennis van inwoners en organisaties bij de beleidsontwikkeling van de provincie. Daarvoor moeten Provinciale Staten ook kritisch zijn op de manier waarop zij het besluitvormingsproces vorm willen geven. We snappen dat het college geen rol heeft in de discussie over de sturing door PS. En natuurlijk is dat aan PS zelf om te bepalen. Wij blijven van mening dat de voorzitter een rol als procesbegeleider op dit punt kan hebben. Maar als het niet mogelijk blijkt dat de voorzitter zo'n rol op zich neemt is het dus aan ons als Staten om daar invulling aan te geven. D66 is bereid te werken aan de voorbereiding van de discussie over passende sturing en een ontwikkeling naar burgerparticipatie. Wij vragen ons af of er partijen zijn die hieraan willen meewerken. Als dat zo is, dan kunnen ze zich in ieder geval bij mij bekendmaken. Wij zijn blij dat het college geen bezwaar heeft tegen onze motie om te onderzoeken of en hoe delen van de provinciale begroting met meer betrokkenheid van onze inwoners kunnen worden opgesteld. Maar doordat de gedeputeerde heeft toegezegd hiermee aan de slag is naar ons idee motie 5 overbodig geworden. En omdat er al redelijk wat overbodige moties zijn, trekken wij in ieder geval die van ons in.

De **voorzitter**: Motie 5 is ingetrokken en maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

De heer **Hageman** (D66): Wij kijken in ieder geval wel zeer uit naar de themavergadering over dit onderwerp. Ook zijn wij tevreden met de toezegging dat het college gaat aangeven welke onderwerpen welke mate van betrokkenheid van de inwoner kent en hoe de provincie het besluitvormingsproces inricht. D66 is minder blij met de manier waarop het college omgaat met het voornemen om niet op de stoel van de gemeente te gaan zitten. Als het college de motie ondersteunt, dat wij ons bezig gaan houden met de vraag of gemeenten wel voldoende leningen aan ouderen gaan verstrekken, krijgen we naar onze mening in ieder geval wel een heel rare vermenging van verantwoordelijkheden. Daarnaast hebben we nog geen antwoord gekregen van gedeputeerde Pauli op onze vraag naar inzicht in de criteria die ten grondslag liggen aan de keuze voor de economische projecten. Ook zijn wij zeer benieuwd naar de reactie van het college op de gewijzigde motie 8B over de leids voor sportaccommodaties. D66 is het in ieder geval zeer eens met het betoog van de SP op dit punt. Voorzitter. Op dit moment blijft het onderwerp regenboogvlag op de internationale Coming Out Day een beetje hangen. In de Staten lijken meerdere partijen hiervan een voorstander te zijn. Kan het college toezeggen dat de provincie dit voortaan gaat doen? En als er problemen zouden zijn met de uitvoering ben ik in ieder geval graag bereid om te helpen de vlag te hissen. Als het college het nodig vindt om

hierover een motie te krijgen, dan heb ik die inmiddels ingediend bij de griffie en dan kan die eventueel verspreid worden. Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Hageman. Dan de heer Smeulders van de PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja. Dank je wel, voorzitter. Een paar puntjes van onze zijde.

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal?

De heer **Smeulders** (PvdA): Allereerst wil onze fractie zich aansluiten bij het betoog dat de heer Heijmans net hield over het als provincie aannemen van vast personeel. Uiteraard is onze fractie daar geheel voor. Een mooi betoog. Dat vooraf.

We willen het college bedanken voor de antwoorden die we hebben gekregen op de vragen die we hebben gesteld. Het mooie was dat we deze keer op alle vragen antwoord hebben gekregen. Alleen dat is al een unicum. In het verleden is die 100% score niet zo vaak gelukt. Vandaag wel, dus top. Onder andere vragen over de inzet van de immunisatieportefeuille en de mismatch op de arbeidsmarkt zijn uitstekend beantwoord. Daar zijn we tevreden over.

Tot slot. We hebben motie 25 ingetrokken. Daar is motie M25A voor in de plaats gekomen. Wat wij hebben gedaan, is dat wij het verzoek aan het college hebben geschrapt. Dat is ook niet nodig want de gedeputeerde doet dat al. Dus waarom zouden we dat aan hem vragen? Wij spreken als PS nu gewoon zelf uit dat wij dit heel belangrijk vinden. En wij gaan de inspanningen van de gedeputeerde met bovengemiddelde interesse volgen.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Smeulders. Mevrouw Brunklaus, GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja, voorzitter. We hebben vandaag voor het eerst een perspectiefnota besproken. En ik vond het een dynamisch debat. Het ging over de inhoud. En soms echt inderdaad veel over de details, maar het was wel iets. En het ging tenminste niet over de centen, de punten en komma's enzovoort. Maar het ging wel echt over inhoud. Ik heb ook genoten van de stukken die we van het college gekregen hebben. Het waren niet zoveel pagina's en je kon eigenlijk daarmee doen wat je wilde. Ik heb ze ook heel goed bestudeerd. Verfrissend. Dat mag toch wel even gezegd worden.

En dan het debat vandaag. Er zijn veel reacties gekomen, ook van de collega's uit de Staten. Adviezen op moties van ons. Ook adviezen van GS. En ik zie deze behandeling vandaag toch nog voor een deel als een leerproces, mijnheer Heijmans. Het is natuurlijk niet zo dat het allemaal een-twee-drie van een leien dakje gaat, maar ik denk dat we het toch op een heel goede manier vandaag hebben gedaan. En daar ben ik heel blij om. En inderdaad, een heleboel zaken kunnen terugkomen bij de uitvoeringsagenda's, bij de bespreking van die thema's. Maar als oppositie wil je natuurlijk ook af en toe ook agendazettend zijn. En daarom dien je die moties in. En dan houd je ze aan om ze dan later te kunnen bespreken, zodat ook de coalitiegenoten kunnen genieten van wat er gaat gebeuren.

Motie 19 was een bijzondere motie, vond ik. Dat is een motie van de PVV over het contant betalen in de bussen. U heeft die als college ontraden. Het contant betalen in de bussen vinden we toch ook wel belangrijk. Er zijn nog heel veel mensen die nog niet met een pinpas of zo een klein bedrag hoeven te betalen. Wij zouden deze motie toch graag willen steunen. Het is een kleine motie, maar zij is wel belangrijk voor een heleboel mensen.

Motie 24 is ingediend door veel partijen en gaat over de verbinding tussen Utrecht en Breda. Die hadden we heel graag mee ingediend, maar zij is ons niet aangeboden om in te dienen. En dat vinden wij wel jammer. Maar we gaan haar zeker steunen.

Motie 25 is volgens de gedeputeerde overbodig en dat er al aan gewerkt wordt. Maar wij vinden haar toch wel belangrijk en daarom zullen we die ook steunen.

De **voorzitter**: Dat is overigens intussen motie 25A

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Sorry. Motie 25A. Zover was ik nog niet gekomen. Dan heb ik gevraagd om de PAS en de 70 miljoen euro en 90 miljoen daarvoor. Die raming. Dat wordt uitgelegd in het stuk dat als er bijgeraamd moet gaan worden, het terugkomt bij de Burap 2016. Maar ik wil toch voorstellen om voor te leggen aan de Staten om dit een keer in een informatiebijeenkomst beter te bespreken. Want het is heel ingewikkelde materie. Zodat we wat meer uitleg krijgen over hoe dit nou allemaal werkt. En ik zal daartoe ook een voorstel doen voor de procedurevergadering.

Dan nog even terug naar onze eigen moties. Want we gaan een aantal moties aanhouden. Op een motie is door het college geen bezwaar gegeven. Motie 26 houden we aan tot 13 mei bij de begrotingswijziging op advies van het college.

Motie 28 over de geothermie trekken we in want dat is inderdaad wel een heel ingewikkeld proces. Daar komen we later op terug.

De **voorzitter**: Motie 26 is aangehouden. Motie 28 is ingetrokken.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Motie 29 houden we aan. We hebben nog steeds het verzoek staan om een rondetafel te hebben over het klimaat. En dan komen we erop terug.

De **voorzitter**: Motie 29 is aangehouden.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja. Motie 30 willen we op advies van het college bespreken bij de UBA. Die gaat over biologische landbouw. Waarbij we ook in volle vertrouwen zijn dat de vergoeding voor die biologische boer ook meegenomen kan worden. Nou ja, goed. U weet wat ik bedoel. Dat is destijds gezegd. Ik ben een beetje moe.

Motie 31 houden we ook aan. Dat is de motie waarover de PVV het net had. Die gaat over werkgelegenheid in de agrarische sector. Die motie houden we aan tot de bespreking bij de uitvoeringsagenda en dan zullen we haar ook beter toelichten.

De motie over de Programmaraad Zuidelijke Rekenkamer houden we op uw advies aan, zoals u hebt aanbevolen. Dat is motie nummer 32.

De **voorzitter**: Motie 32 is aangehouden.

Als we over de moties stemmen zal ik zorgen dat we bij elke motie precies weten wat ermee is gebeurd. Ik kan me voorstellen dat het verwarrend is. Nu de fractie van 50PLUS, de heer Van Overveld. Tweede termijn.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. We hebben besloten in eerste termijn de grote lijnen van de Perspectiefnota te volgen en ons niet te vergalopperen in de details. Mijn conclusie naar aanleiding van deze vergadering vandaag is dat we heel vaak, maar dan ook wel heel vaak in details zijn verzand. Maar goed, ik stel het maar vast.

Ik ga niet 43 moties nalopen. Daar voel ik niks voor. Dat zult u mij hopelijk niet kwalijk nemen. Over één motie wil ik kort iets zeggen, namelijk motie 8A over subsidiëring van sportaccommodaties met ledverlichting en wat dies meer zij.

De **voorzitter**: Dat is intussen 8B.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Ik heb daarover gezegd dat dat een landelijke regeling is die op dit moment bestaat. Alleen is het verschil met deze motie dat die landelijke regeling alleen van toepassing voor 2016 is en alleen voor binnensportaccommodaties. In dat opzicht gaat de motie van het CDA verder en zullen wij die steunen.

De **voorzitter**: Interruptie Portheine. Even de microfoon aan.

De heer **Portheine** (VVD): Als u het dictum goed leest staat het woord 'subsidie' daar volgens mij niet in. En dat is het verschil. Als je gewoon revolverend geld uitzet uit een fonds, of uit een fonds dat we misschien wel met een paar provincies vormen, dan is dat iets anders dan dat we subsidie geven. De landelijke regeling, waaraan u refereert, is in januari opengegaan. Er zijn 260 aanvragen op binnengekomen. Die was binnen 6 weken volgetekend. Dus dat geeft ook wel aan dat er in ieder geval maatschappelijk wel vraag is naar zo'n initiatief.

De **voorzitter**: Van Overveld.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Dat is mij bekend. Nog een opmerking die mij van het hart moet, is dat wij redelijk teleurgesteld zijn in het feit dat de heer Pauli niet meer is ingegaan op de positie van de werkloze oudere. Want dat was toch een toezegging die hij had gedaan. U heeft wel gesproken over werklozen, werklozenprojecten enzovoort. Maar dan is het mij ontgaan, maar ik heb in ieder geval weinig gehoord over de positie van de oudere werkloze. Als het me ontgaan is, zal ik het in de notulen terugzien en dan bij dezen mijn excuus al.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Overveld. De Partij voor de Dieren. Behoeft een tweede termijn? Ja. Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dank u wel. Voorzitter. Ik kan het aantal complimenten van mevrouw Brunklaus van GroenLinks niet overtreffen. Dus dat ga ik ook niet doen. Voorzitter. Toch wel dank aan de gedeputeerde voor haar inzet wat betreft de stalbranden. Wat betreft de gezondheid in ons veehouderijbeleid hoop ik dat de gedeputeerde een vinger aan de pols wil houden wat betreft gezondheidsonderzoeken. En ons wil informeren als er ontwikkelingen zijn.

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal?

De heer **Van der Wel** (PvdD): De Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV) is al hier en daar aangestipt. Onze vraag en die van de SP is wanneer we kunnen zien of de BZV ook effect heeft gehad in het kader van duurzaamheid en ook wat ons betreft dierenwelzijn. En in dat kader zou ik willen weten of de gedeputeerde op termijn ook wil kijken of we in Nederland en Brabant wel vooroplopen wat betreft dierenwelzijn want dat vinden we toch wel een streven.

In het kader van het mestbeleid is het nu zo dat het wel zo is, met die visie die er dan moet komen, dat in dat kader van eventueel mestverwerking de veestapel in Brabant als geheel niet mag groeien. En heb ik het al dan niet goed begrepen dat er binnen de UBA voor ons als Staten inzichtelijk wordt gemaakt wat nu de ontwikkeling van de veestapel is? Er is gezegd dat ik daarin de getallen kan terugvinden. Maar is het inzichtelijk voor de Staten? Voorzitter. Dat waren mijn laatste punten.

Dan over de amendementen en moties. Amendement 2. Ik begrijp dat we geen connectie hebben met het uitvoerende deel van wat de provincie kan doen, over gezondheid in de vth-taken, dus dat trekken wij in.

De **voorzitter**: Amendement 2 is ingetrokken en maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): We zullen alleen even de moties noemen waar we voor zijn. We zullen voor motie 'Werk aan de (s)Winkel' stemmen. Samen aan de bal voor een duurzaam sportief Brabant vinden we een goed initiatief. En wat ons betreft verbreden we dat in de toekomst naar bibliotheken en instellingen die het toch al moeilijk hebben. Maar laten we hiermee beginnen.

Dan de OV-kaart voor scholieren. We hebben in het verleden een regeling gehad. En dat lijkt ons een prima manier om ons provinciaal geld te besteden. Ik ben het niet helemaal eens met de beargumentering van de PVV, maar ik vind zeker dat wij voor huisvesting van veteranen in Vught iets extra's zouden moeten kunnen doen.

Wat betreft de toezichthouders in het openbaar vervoer vinden we dat in deze tijd een zeer actuele en goede motie. Dat wil niet zeggen dat wij ervoor zijn om in elke bus een toezichthouder te hebben, maar we zouden zeker kunnen kijken naar een risicoanalyse om daar wat extra mankracht in te zetten. En misschien kan dat bij de evaluatie van het openbaar vervoer meegenomen worden. We zullen in principe nu voorstemmen.

De motie van de PvdA over voldoende artsen voor gezondheidsonderzoek zijn we natuurlijk voor. Ook zijn we voor de OV-verbinding tussen Breda en Utrecht.

We zijn voor de motie over Brabantwet nu! van de SP. We zijn ook zeker voor de motie 'Blijverslening voor Brabant'. Om nog eens een keer te kijken naar lokaal openbaar vervoer in de kleine kernen. En zeker als er initiatieven zijn die misschien zijn blijven liggen. We hebben het er vaak in debatten over gehad. Ik weet dat de SP daarover in de vorige periode veel gesproken heeft. Maar toch vinden we dat een goed streven van Lokaal Brabant.

Bij het afstemmen van een gevarieerd winkelaanbod iets meer de regie nemen denk ik dat de gedeputeerde, binnen de kaders die hij heeft aangegeven, niet de wereld kan maken. Maar goed, een beetje regie is wat ons betreft prima.

En de regenboogvlag vinden wij een goed idee. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van der Wel. Dan de heer Vreugdenhil van de ChristenUnie/SGP. Tweede termijn.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dank u wel, voorzitter. Kort drie punten. Allereerst dank aan de VVD-fractie, de heer Van Gruijthuijsen, die de suggestie heeft overgenomen. Nog voordat ik mijn stoel had bereikt, had u de ronde langs de fractievoorzitters gemaakt om de motie breed in te dienen. Ik denk dat het precies het signaal is dat we hier af moeten geven: gezamenlijk schouder aan schouder staan om ook de zware criminaliteit ook in de toekomst blijvend aan te pakken. Dank daarvoor.

Voorzitter. Twee moties hebben we ingediend. Wat betreft motie 39 over ondersteuning van de veerdiensten zijn we niet tevreden met de beantwoording van de gedeputeerde. En ook de afwachtendheid met betrekking tot het gesprek aangaan met de diverse stichtingen. Dan moeten we het zelf maar doen, in ieder geval met een aantal partijen, die ook positief tegenover deze motie staan. En de verschillende stichtingen hier uitnodigen en dat gesprek aangaan om te kijken hoe we die continuïteit kunnen waarborgen. Dus dat zullen we als fractie dan zelf oppakken. We zullen deze motie dan ook aanhouden.

De **voorzitter**: Motie 39 wordt aangehouden.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Bij motie 40 hebben we de suggestie gekregen om daar een stukje verbreding in te doen, wat nog een stukje extra research ook vergt om dat verder op te pakken. Dus die motie zouden wij ook willen aanhouden. En later nog een keer in stemming brengen, nadat we nog een aantal elementen zouden kunnen toevoegen, in ieder geval met de CDA-fractie. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Moties 39 en 40 zijn beide aangehouden. Ik dank de heer Vreugdenhil. Dan de fractie van Lokaal Brabant, de heer Heijman.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Dank u, voorzitter. Ik wil graag over motie 38 aan de gedeputeerde vragen om in kaart te brengen hoe de recent gestarte pilot verloopt in Woensdrecht en ons die informatie toezeggen. En dan willen we graag de rest van de motie aanhouden totdat we daarover in debat komen. Dat is motie 38.

De **voorzitter**: Maar houdt u haar nu al aan, of onder voorwaarden?

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Als de gedeputeerde die zin kan toezeggen, dan houden we haar voor de rest aan.

De **voorzitter**: Nee, maar dan moet u dus even afwachten. Anders wordt het een beetje ingewikkeld. Als de tweede termijn afgelopen is, kunt u nog even expliciet aangeven of u tevreden bent met de toezegging en haar dan aanhouden. Vooralsnog houden we haar even in de lucht.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Sorry. Ik wil er geen hogere wiskunde van maken, maar we doen ons best. Motie 41 wil ik na de uitleg van de gedeputeerde op dit moment aanhouden, totdat we daarover in gesprek gaan.

De **voorzitter**: Oké. Motie 41 wordt aangehouden. Ik dank de heer Heijman. Ik geef dan het woord aan gedeputeerde Pauli, die de beantwoording namens het college in tweede termijn ter hand zal nemen.

De heer **Pauli** (VVD;GS): Voorzitter. Dank u wel. Op de eerste plaats excuus aan de heer Hageman. Inderdaad was uw vraag niet beantwoord. Inzicht in de criteria economische projecten. Staccato komt het erop neer dat natuurlijk bij de EU-fondsen alles is gebaseerd op de smart specialisations. Overeengekomen met uiteindelijk Brussel voor het landsdeel Zuid. Daarin komen alle aspecten van people, planet en profit terug met de speciale aandacht voor 30% van de gelden voor de koolstofarme economie. Al die projecten moeten daaraan voldoen.

Dan hebben we de tweede tranche. Dat zijn eigenlijk alle projecten met het Rijk. Die zijn allemaal gebaseerd op uiteraard innovatie of het bevorderen van innovatiekracht, duurzaamheidsaspecten, maar vooral moet de multiplier zitten in de werkgelegenheid die beklijft.

Voor onze eigen gelden geldt natuurlijk de ladder die u terugvindt in het economische programma. Maar die verbinden we daarnaast aan onze topsectoren, maatschappelijke opgaven, duurzaamheidsaspecten, werkgelegenheidskansen, uiteraard een uitstekend businessplan en een goede governance.

En waar het gaat om thematische eenmalige projecten zijn leidend de Agenda van Brabant, het Economisch Programma 2020 en uw eigen zeven maatschappelijke opgaven, die zijn vermeld in het coalitieakkoord.

Ik weet dat de heer Van Hattem daar geen liefhebber van is, maar ik kan u toezeggen om dat nog eens een keer heel erg goed in de infographic weer te geven, die u dan binnen nu en twee maanden kunt bespreken als 'Brabant Vernieuwt' aan de orde komt.

De **voorzitter**: De heer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Nou, wij zijn dol op infographics. Ik denk dat het er uiteindelijk om gaat dat we concreet inzicht hebben in de afweging die al die dimensies hebben. Met concreet bedoel ik ook vrij concreet. Wanneer is werkgelegenheid van belang? Wanneer is duurzaamheid van belang? Koolstofverarming. Uiteindelijk denk ik dat het voor het begrip van de staat inderdaad interessant is als we weten hoe die onderlinge verhoudingen precies zitten. Want u komt tot een aantal projecten, dat weet ik, op basis van goede criteria. Ik denk dat het een hele hoop discussie voor ons kan beperken als we gewoon een keertje inzicht krijgen. Ik denk dat op uw aanbod om een keertje een themabijeenkomst te houden bij de bespreking van Brabant vernieuwt, moet worden ingegaan.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (VVD;GS): Dat wil ik doen. Met die beperking dat er ook projecten zijn, die echt in het begin in die verkennende en onderzoeksfase zitten, die op termijn wel de potentie hebben op het gebied van bijvoorbeeld people, planet of profit en een enorme bijdrage hebben, maar die aanvankelijk nog niet hebben. Ik hoop en verwacht dat u het met mij eens bent. Dat soort projecten zit er ook tussen.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter. Misschien voor de goede orde. Het gaat me niet zozeer om een infographic. Het kan op zich een hulpmiddel zijn om een heel ingewikkeld proces te verduidelijken in een grafische vormgeving. Dat is op zich prima. Maar ons bezwaar richt zich op domme en nutteloze infographics. Als je een heel beleidsterrein gaat neerzetten met alleen maar poppetjes en auto's die over een weg rijden, daar worden wij niks wijzer van, daar wordt onze burger niks wijzer van. Dus laat die flauwekul achterwege. En als je iets heel ingewikkelds gaat weergeven met pijlen en toestanden, en dat in een plaatje verwerkt, daar kan ik wel mee leven. Maar doe het dan echt alleen als het nuttig is en van toegevoegde waarde.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (VVD;GS): Ik begrijp dat u eigenlijk zegt dat onze beleidstekst al zo goed is, dat daar eigenlijk geen plaatje bij zou hoeven te horen.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Pauli** (VVD;GS): Misschien waren de infographics bij deze beleidstekst nog wel tekenend voor ... Maar goed, dat is ...

De **voorzitter**: Waarvan akte. De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (VVD;GS): Dan nog even een opmerking naar de heer Van Overveld. Ik meen dat ik er al op ingegaan ben in mijn beantwoording. Maar, mijnheer Van Overveld, we gaan er absoluut nog samen

uitgebreid met elkaar over praten. Ik weet hoezeer het onderwerp u na aan het hart ligt bij de bespreking van het arbeidsmarktbeleid.

De **voorzitter**: Gedeputeerde Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Twee puntjes, voorzitter. De vraag van GroenLinks over een informatiebijeenkomst over die 70 miljoen euro tot 90 miljoen euro reservering voor de PAS. Daar gaat u inderdaad zelf over. Al geef ik u in overweging dat die toelichting misschien in tien minuten wel klaar is, dus om daar nou een hele bijeenkomst voor te organiseren. Maar daarover gaat u zelf.

Aan de heer Van Hattem kan ik toezeggen dat we de SNB gewoon volgende week gaan bellen. Er is geen reden om dat verder uit te stellen. Dus in ieder geval ruim voor dat zij te maken krijgen met die aanbesteding. En dan koppel ik schriftelijk aan u terug hoe dat is verlopen.

De **voorzitter**: Van Hattem interruptie.

De heer **Van Hattem** (PVV): Bedankt voor die toezegging, voorzitter. Dat betekent dat we de motie 16 dus ook kunnen aanhouden. Ik heb nog wel een ander vraagje, dat me nu te binnen schiet.

De **voorzitter**: Motie 16 is aangehouden.

De heer **Van Hattem** (PVV): En nu u hier toch staat heb ik nog een onbeantwoorde vraag over het uitzetten van die wisenten in de Maashorst. Daar had ik nog graag een reactie op.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Zoals al een paar keer gezegd is, heeft de provincie daar geen financiële bijdrage aan geleverd. We beschouwen het ook niet als een dierentuin. Integendeel. Deze wisent is autochtoner dan de Nederlandse leeuw.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): De Nederlandse leeuw heb ik ook nooit als iets autochtoons beschouwd. Het is een heraldisch dier. Het heeft hier nooit geleefd. Het is enkel via de wapenschilden van onze Middeleeuwse voorouders ons land binnengekomen. Als we een discussie over heraldiek moeten hebben, kunnen we nog wel een avondje doorpraten.

De **voorzitter**: Bijvoorbeeld over een mooi Brabants wapen op onze katheders. Maar daar kom ik later nog wel eens op terug.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat zou ik graag terugzien. En dan is het een mooie Brabantse leeuw. En die kan ik wel als volledig autochtoon beschouwen. Maar het punt over die wisent is dat het er niet om gaat of er financieel aan bijgedragen is. Medewerking werd uitgesloten via die motie. Ik weet dat er subsidie is verleend voor die ontwikkeling in de Maashorst. En we blijven het toch een onzuivere ontwikkeling vinden om te zeggen dat we weliswaar geen subsidie hebben verleend aan die wisent, maar wel aan ARK natuurbeheer, die die wisenten heeft uitgezet. Dus het is nog altijd via een tussenstapje subsidie voor de big five.

De **voorzitter**: Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ja. Volgens mij niet. We dragen aan van alles en nog wat bij in de Maashorst, maar niet aan het uitzetten van wisenten. En dat was ook de kern van die motie.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn bijdrage. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Spierings.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Dank u wel, voorzitter. Ik had een aantal vragen over motie 8B. De heer Heijmans had al aangegeven hoe zich dit verhoudt in relatie tot het feit dat we nu de Perspectiefnota hebben en nog geen begroting. Dat u dit zou ook kunnen beschouwen als iets dat in feite bij het Uitvoeringsprogramma Energie behandeld kan worden. Dat heeft niet voor niets een leeg hoofdstuk. Dus dat nu het woord sport er niet in voorkomt wil niet zeggen dat het woord sport er niet in voor kan gaan komen. En ik begrijp de bedoeling. En de bedoeling is ook prima. Maar vervolgens staan er formuleringen die het wel een beetje ingewikkeld maken. Want we gaan als provincie in zoverre niet meer over het energiefonds dat we dat extern hebben gezet en daaraan een aantal regels hebben meegegeven. En dat we dat na vier jaar zouden evalueren. En dat ik dus niet tegen het Energiefonds kan zeggen dat zij 5 miljoen euro apart moeten zetten voor sportaccommodaties. Dat wil niet zeggen dat het niet mogelijk is. Als partijen besluiten daar zelf een beroep op te doen, maar dan kan het niet per sportaccommodatie. Dan moet dat in een tranche zijn van ten minste 4 miljoen euro waarvoor een tussenpersoon nodig is. Nu zegt u: bijvoorbeeld het energiefonds. Maar op het moment dat er geen gebruik wordt gemaakt van het energiefonds is het voor mij niet helemaal duidelijk waar we de 5 miljoen euro dan vandaan moeten halen. En dat zou nog niet zo erg zijn als wij aan de voorkant nu zeker zouden weten dat het geld zou gaan revolveren. Maar de risico's van een dergelijk fonds hebben we ook nog niet inzichtelijk. En het maakt het ook een klein beetje ingewikkeld, als wij met Gelderland en Overijssel willen kijken hoe we het samen willen doen, willen oplossen en tot volume kunnen komen om daarmee extern geld aan te trekken, dat het er nu op deze manier staat. Ik snap de intentie en ik roep een zeer volle interruptietafel over me af, maar naar de letter is zij op zijn minst ingewikkeld. En de toezegging dat we ermee aan de slag gaan om te kijken wat we hiermee voor elkaar kunnen krijgen, had u al van mij.

De **voorzitter**: De heer Portheine. Mag ik stilte in de zaal?

De heer **Portheine** (VVD): Voorzitter. We hebben vandaag 21 keer het begrip sociale veerkracht geraakt. En ook de VVD is vandaag niet met een boodschappenlijstje naar deze behandeling van de Perspectiefnota gekomen om allerlei kortetermijnwinst te zien in de behandeling van de diverse thema's. En als dan zo'n motie langskomt, in zijn eerste dictum te beperkend en in een keurslijf, wat sowieso lastig is om dat aan u te vragen, maar met de aanpassing met het begrip 'bijvoorbeeld' u wel degelijk de ruimte biedt om daar een instrument bij te zoeken. Wat een simpele motie al niet kan betekenen.

De **voorzitter**: Er gaat een hoop energie van uit, zie ik.

De heer **Portheine** (VVD): Ik ben blij om te horen dat ook aan de zijde van de SP en de zijde van D66 de geest wordt gedeeld. En dat we met zijn allen in onze adaptieve bestuursvorm in staat moeten zijn om die dan op waarde te schatten.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Ja, voorzitter, als ik de opdracht aan GS adaptief mag uitvoeren, kan ik ermee uit de voeten. Maar ik weet niet of een dergelijke afspraak bestaat in onze gebruikelijke manier van met elkaar omgaan. Want ik heb nu geschetst wat de mogelijke obstakels zijn die we onderweg tegen gaan komen. En dat ik dus geen garantie kan geven dat we daar uitkomen waar u ons toe opdraagt. Maar dat we de geest absoluut delen en ook op die manier aan de slag zullen gaan.

De **voorzitter**: U zult het me niet euvel duiden dat ik de volgorde van de aangekondigde interrupties niet helemaal scherp meer heb. Maar Van Vugt wordt aangewezen. Daarna Heijmans, dan Van den Berg. Van Vugt.

De heer **Van Vugt** (CDA): Ja, voorzitter. Als we dat in een-tweetjes gaan doen, dan komen we er altijd uit. En als u het hebt over uw overleg met buurprovincies Gelderland en Overijssel, dan zou ik vooral deze motie zien als een ondersteuning van uw beleid. U legt alvast uw ambitie helder voor. En dat wordt gesteund door PS. Dus ik zou dat alleen maar positief duiden. En dat kan nog wel eens een behoorlijk vlieg wiel opleveren voor heel Nederland.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat we interrupties een voor een laten en dan u laten antwoorden. De heer Heijmans was aan de beurt.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik zou een oproep willen doen aan de indieners van deze motie om deze motie adaptief te behandelen. En wel in die zin dat deze gedeputeerde een paar weken de tijd krijgt om een aantal dingen uit te zoeken. Een paar weken is kort. Maar wat is toch die drang, wat is toch die haast dat deze motie niet aangehouden kan worden tot 13 mei? Op 13 mei hebben we het erover. Dat is over een week of vier. Wat is daar het bezwaar tegen, voorzitter? Want er is eigenlijk unaniem in deze Staten sympathie voor deze motie en een bereidheid om ermee aan de slag te gaan.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Nou, die unanimitéit is er niet. Ook mijn voorstel is dat ik denk dat het verstandig is om dit tot 13 mei aan te houden. Al is het alleen maar om de mensen die deze motie steunen te waarschuwen. In Amerika vallen de grootste zonneparken om. En dat is niet zonder reden. Ook in Duitsland zijn er veel problemen bij wind en zon. En ook in Nederland zien we dat windprojecten onderuitgaan. Dat heeft te maken met de heel lage elektriciteitsprijs als gevolg van een ongelooflijk overaanbod van zogenaamd duurzame energie. Dat gaat groeien. Daar heeft de PVV altijd voor gewaarschuwd. Die stoom wordt waardeloos. En op dat moment gaan die businessmodellen onderuit en kan een sportvereniging er failliet aan gaan in plaats van dat ze er geld mee verdienen. Ik wil het heel erg benadrukken dat iedereen dat goed in de gaten houdt.

Ledverlichting, punt 2, is heel interessant. Vergeleken met gloeilampen bespaart het 90%. Maar vergeleken met de huidige sportverlichting, als je die volop laat branden, bespaart het maar 20%. Heb daar niet al te hoge verwachtingen bij. Tot zover.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Ja, voorzitter, als zonneparken omvallen moeten ze misschien gewoon beter bevestigd worden. En volgens mij heb ik verder alle argumenten voldoende gedeeld met de Staten.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Die zonneparken vallen alleen maar om omdat ze op subsidie draaien. In Spanje is de subsidiekraan dichtgedraaid omdat het geld op was. Dat gaat ons ook gebeuren als we zo doorgaan met Nederland en dan krijgen we heel grote problemen. Nogmaals de waarschuwing, want kijk maar even op de APX-stroombeurs. 2 cent krijg je nog voor een kilowattuur, waar de SDE, die subsidieregeling, uitgaat van 4 cent. En dat is een groot probleem.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS;D66): Ja, voorzitter. Ik had een aangepaste motie 25A, waarvan ik denk ik mag zeggen: dank voor deze steun in de rug en dank dat uw Staten, in ieder geval in meerderheid als ik dat zo zie en misschien straks wel in ruime meerderheid bij de stemming, onze inspanningen ondersteunen om ook de wet- en regelgeving zo te krijgen dat wij die stappen kunnen zetten naar een duurzame veehouderij. Ik heb hier dan ook geen bezwaar tegen en wij zullen ook op onze vorderingen terugkomen op het moment dat daar het een ander duidelijk over te melden is.

Ik had nog een serie vragen van de Partij voor de Dieren, informeren over gezondheidsonderzoeken. Ja, uiteraard. Wij volgen het bij wijze van, van dag tot dag. Alleen is er helaas niet van dag tot dag iets te melden. Maar wij zijn ook zeer benieuwd wat daaruit gaat komen.

De Brabantse Zorgvuldigheid Score veehouderij wordt zeer binnenkort geëvalueerd. En dan zal er inzicht komen in de effecten die de Brabantse Zorgvuldigheid Score veehouderij heeft. En welk perspectief er is voor een doorontwikkeling.

Of we in Nederland vooroplopen op het gebied van dierenwelzijn. Ik wil de Partij voor de Dieren toezeggen dat wij kijken of daar informatie over beschikbaar is. Ik wil voorstellen dat wij als provincie niet daar zelf onderzoek naar gaan doen. Want dan zadelt u ons op met een hele berg werk, die volgens mij niet bij ons thuishoort. Ik krijg vanuit de Staten zelfs de suggestie voor een werkbezoek, maar ik denk niet dat ik daarvoor een unanieme meerderheid hier in de Staten ga krijgen. Ontwikkeling van de veestapel staat in de UBA en of dat voldoende inzichtelijk is laat ik graag aan de heer Van der Wel om dat zelf te beoordelen. Dat kunnen we dan bij de begrotingswijziging van de UBA met elkaar verhandelen. En dan hoor ik het graag als hij daar nog ander inzicht in wil krijgen dan wij al geven.

Over de veestapel heb ik volgens mij al uitgelegd dat wij daarover met elkaar te spreken komen op het moment dat de derde ronde van de mestdialogen is geweest. En dat er een uitwerking komt van dat beleid. En dan is er alle ruimte om daarover met elkaar het goede debat te voeren.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor haar beantwoording. Dan gedeputeerde Van der Maat.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Voorzitter. Twee onderwerpen van mijn kant. In de richting van de heer Heijman wil ik graag over motie 38 aangeven dat er momenteel een onderzoek loopt van Arriva en de gemeenten Steenbergen, Bergen op Zoom en Woensdrecht naar het openbaar vervoer en welke verbeteringen daar mogelijk zijn. Arriva heeft daarvoor een plan van aanpak opgesteld. En op verzoek van de gemeenten is dat breed ingestoken. Ik verwacht u daarover voor de zomer te kunnen informeren. En ik hoop daarmee aan uw vraag te kunnen voldoen.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter. Er zijn ook andere initiatieven. In Frankrijk is bijvoorbeeld BlaBlaCar heel populair. Dat is eigenlijk in de particuliere sector geregeld. Zou u in die verkenningen richting de zomer ook dat soort platforms mee willen nemen? Want dat kan wel eens een hele verbetering geven in de service op het platteland, terwijl wij daar niet bij nodig zijn.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): BlaBlaCar is ook bekend en populair in Nederland. Dat neem ik niet mee in deze verkenning. Want deze verkenning is een verkenning van Arriva en een aantal gemeenten. En daarvan heeft de heer Heijman gevraagd of ik hem wil informeren over de uitkomsten. Daar heeft u een toezegging op. BlaBlaCar, SnappCar en allerlei andere variaties komen terug in Mobiliteit op maat en daar ontvangt u voor de zomer een voorstel over.

De **voorzitter**: Heijman.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Met deze toezegging houden we deze motie verder achter de hand voor de rest van de bespreking. Deze toezegging aanvaarden wij graag. Dank u.

De **voorzitter**: Motie M 38 is aangehouden.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Dan in de richting van de heer Heijmans. Ik kan u wel vertellen dat 95% van de contracten in onze organisatie contracten met een vaste aanstelling zijn. Dus dat zal u denk ik heel erg geruststellen. Mij eigenlijk iets minder, omdat ik juist ook een opgave zie om meer mobiliteit te stimuleren voor mensen die nu in dienst zijn. Ik denk dat dat een goede zaak is voor de kwaliteit en het ruimte maken voor verfrissing in de organisatie. Je ziet met de opgave waarvoor we gesteld staan dat het echt goed is om een goede afspiegeling van deze organisatie naar de samenleving toe te gaan organiseren. Je ziet echt een vergrijzing in de organisatie en we hebben echt te weinig jonge mensen in dienst. Dus het is echt nog wel een opgave om dat te organiseren. Dat betekent niet meteen dat er enorme verschuivingen zijn. We hebben te maken met het sociaal kader enzovoort. Maar ik kan u dus geruststellen, momenteel is 95% van de aanstellingen een vaste aanstelling. En wat betreft nieuwe mensen die ons gaan binden, daarvan kan ik u geen toezegging geven dat dat allemaal vaste contracten zijn. Juist ook met het organisatiekostenbudget dat we hebben ligt er ook een opgave om voor iedere inspanning die we doen maximaal maatschappelijk rendement te behalen. En als ik dan bijvoorbeeld naar mijn eigen portefeuille kijk heb ik soms heel specifieke kwaliteiten nodig, die ik niet vast in dienst nodig heb. Dus ik ben er gewoon eerlijk in. 95% is vast. Dat zal over vier jaar geen ander getal zijn. Ik wil ook even af van het dogma dat alles vast zou moeten zijn. Er zijn echt situaties waarin je gewoon heel goed kunt beargumenteren dat je tijdelijk iemand moet hebben of dat je juist een grote overheidspool organiseert dat je elkaars kwaliteiten kunt delen. Dus daar zit wel wat nuancering in. Maar ik denk wel dat we elkaar goed verstaan. Dat geldt ook voor social return on investment. En dat geldt voor een goede balans tussen zekerheid en een flexibele top bijvoorbeeld. Dat zijn allemaal dingen waaraan we gaan werken. Dus ook wat betreft de motie van de VVD, voor de begroting heb ik aangegeven een informatiesessie te organiseren en dan kunnen we ook deze aspecten daarin meenemen.

De **voorzitter**: Kutlu interruptie.

De heer **Kutlu** (D66): Dank u wel, voorzitter. De gedeputeerde geeft aan dat van het personeel dat hier werkzaam is 95% vast is. En u vraagt zich af of u blij moet zijn dat iedereen op die manier aan het werk is. Het probleem met de mobiliteit. Bedoelt u mobiliteit extern of bedoelt u doorstroming in de organisatie?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Beide. Sowieso doorstroom in de organisatie. We zijn al stappen aan het zetten om dat mogelijk te maken. Omdat je voortdurend moet kijken hoe iemand zijn kwaliteiten optimaal voor Brabant kan inzetten. Want het kan ook soms doorstroom zijn naar bijvoorbeeld een waterschap of een adviesbureau. Wat we nu aan het doen zijn, en dat vinden we goed werkgeverschap, om echt met al onze werknemers in gesprek te zijn. En dat het geen gegeven is dat de plek waar je zit, dat ook de plek is waar je in de toekomst wilt blijven zitten. En wij vinden het goed werkgeverschap als we met al onze werknemers voortdurend spreken over hun eigen carrièreplanning. En daar hoort ook een gesprek over mobiliteit bij.

De **voorzitter**: Kutlu.

De heer **Kutlu** (D66): U heeft het over de duurzame inzetbaarheid?

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Absoluut.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Toch even een korte reactie. Ik vind het jammer dat u zo benadrukt dat we toch een beetje een vergrijsd ambtenarenapparaat hebben. Want daar spreekt niet echt waardering uit voor ervarenheid en voor zeer wijze, grijze mannen of vrouwen. En ik zou daar toch graag wat meer respect en waardering voor hebben. Voorzitter. Even alle gekheid. We hebben hier te maken met een in de afgelopen jaren gekrompen organisatie. Dat werkt natuurlijk ook enigszins vergrijzing in de hand. Dat zou een van de oorzaken kunnen zijn. Wat ik niet wil is dat u nu zegt dat het nu 5% is. Maar wat nu 5% is in een vergrijsde organisatie, waar dus in de komende jaren nogal wat mensen zullen gaan vertrekken, kan die 5% heel gauw 10%, 15% of 20% worden. En wat ik toch graag van u wil is dat u een van die organisaties blijft die ook nog steeds met vaste contracten werkt en nog een vast contract ziet als het normale uitgangspunt. En dat wil dus helemaal niet zeggen dat deze provincie helemaal niet met flexibele of invalkrachten mag werken als dat echt nodig is. Maar ik vind dat het uitgangspunt van deze organisatie behoort te zijn dat we mensen zekerheid en vastigheid geven. En op termijn zal dat uw organisatie ook uitbetalen, doordat u loyale mensen hebt, mensen met kennis. Kennis die u behoudt en die u opbouwt. Dat is mijn punt.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Laat ik vooropstellen dat ik heel veel waardering en respect voor alle kwaliteiten in onze organisatie heb, ongeacht de kleur of het gebrek aan haar. En het is misschien goed om toe te voegen dat het erom gaat dat we over de organisatie van de toekomst het goede gesprek hebben over een moderne balans tussen zekerheid en flexibiliteit. En dat gaat betekenen dat er een grotere variatie gaat ontstaan, ook in het type arbeidsrelaties tussen een professional en een medewerker. Want ik ken bijvoorbeeld heel veel mensen, die absoluut niet op de manier willen werken zoals u gunt dat iedereen een contract krijgt. En ook die mensen wil ik faciliteren. En als dat nou net die mensen zijn die heel goed zijn om in een netwerk te opereren, dan vindt u in mij geen gedeputeerde die die mensen niet gaat ondersteunen om ook voor de opgave van Brabant te werken. En helemaal aan de andere kant weet ik zeker dat we voor redelijk wat type functies in deze organisatie gaan zeggen dat het precies het type is waarvan we altijd de kwaliteit in huis willen hebben. Of dat het nou precies een proces of activiteit is waarvan we gewoon zeker weten dat het hartstikke verstandig is om daarvoor veel mensen in vaste dienst te hebben. Maar het gaat erom dat we die variatie zoeken. En het gaat erom dat dat gebaseerd is op de

te realiseren opgave. Met een goede maatschappelijke verantwoordelijkheid als het gaat om sociale zekerheid en flexibel. En bijvoorbeeld ook wel voor een nieuwe vorm van een basissalaris met een loon naar werken plus. Dat soort variaties hebben we nu niet. Er komt hopelijk een cao aan die ons wel die ruimte gaat geven. En ik zeg u toe dat we dit type gesprek ook in de meer verdiepende vorm, in die informatiesessie dan, met u zullen voeren.

De **voorzitter**: Interruptie De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Eventjes een verduidelijkende vraag. De PvdA hanteert altijd het motto dat structureel werk een vast contract is. Bij incidenteel projectmatig werk kun je naar flex kijken. Deelt de gedeputeerde die opvatting?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Niet in generieke zin, want ik kan denk ik prima een aantal opgaven benoemen, waarin dat niet opgaat. Ik denk ook dat het goed werkgeverschap is, waarbij mensen worden uitgedaagd om een keer in een heel andere omgeving voor Brabant te werken. Ik denk bijvoorbeeld ook dat we arbeidsrelaties gaan maken die in het 'tussen' georganiseerd zijn. Dus dat je voor Brabant kunt werken. Misschien bedenken we over een jaar wel een stichting 'Werk voor Brabant'. En dat betekent dat je in een soort hub zit, waarbij je voor het waterschap, een gemeente en misschien wel voor een zbo kunt werken. Het gaat erom dat we waarden hebben die enerzijds onder goed werkgeverschap liggen in termen van zekerheden en flexibiliteit en aan de andere kant dat we maximaal maatschappelijk rendement krijgen voor iedere belastingeuro die wij in de opgave voor Brabant stoppen. En generalistische uitspraken van alleen maar zulke contracten of alleen maar zo inrichten past denk ik niet bij de toekomst, waarop we op de beste manier voor Brabant kunnen werken.

De **voorzitter**: De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Nou ja, als u zegt als we mensen in een bredere inzet pakken, bijvoorbeeld Brabantbreed vanuit een soort Brabantpool, kan ik daarin prima mee. Dan zie ik alleen nog steeds geen reden waarom mensen na een bepaalde tijd niet ook de zekerheid van een vast contract binnen zo'n pool zouden krijgen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Ja. Dan is dus de vraag wat die zekerheid is. Als die zekerheid voor u betekent in het klassieke systeem, waarbij je ieder jaar een periodiek erbij krijgt. Of dat het de zekerheid is als je eenmaal een heel zware opgave met een hoge intensiteit hebt geleverd en je de volgende keer wel in het andere salarissysteem blijft zitten als je iets anders gaat doen. Nee. Die variatie gaat ook toenemen. Dus het is ook maar net wat u met dit type zekerheid bedoelt en of je dat een vaste zekerheid noemt of dat er een variabele plus op zit. Maar laten we dat gesprek gewoon een keer wat uitvoeriger gaan organiseren met elkaar.

De **voorzitter**: De heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Ja, voorzitter. Ik vind het een heel interessante discussie. En ik denk dat we daar eens wat breder over moeten praten. Maar u haalt de beloningscomponent en de werkzekerheid naar mijn

mening door elkaar. Als het gaat om de beloningscomponent en hoe je die inricht richting uw medewerkers, daarvoor hebt u een cao en dat dient u met de vakbonden overeen te komen. Maar als het om de functies gaat heb je de wettelijke uitvoeringstaken. Je hebt het langetermijnbeleid. Daar zijn we continu mee bezig. Daarvoor heb je een vaste kern aan formatie nodig. En het uitgangspunt is tot nu toe geweest dat die vaste kern ook een vaste kern is. De expertise in huis halen. De deskundigheid in huis halen. Ik hoor nu eigenlijk dat u dat uitgangspunt los wilt laten. Kijk, daarbuiten kun je allerlei flexibiliteit bedenken. Maar het gaat erom dat je voor het beleid, uitvoeringstaken, vaste taken, langetermijntaken een vaste kern houdt. Wat is uw mening daarover?

De **voorzitter**: De gedeputeerde. Graag vragen om te reageren. Maar tegelijkertijd ook vragen om wat hij al suggereerde, dat dit een gesprek – over overigens een belangrijk onderwerp – tussen specialisten aan het worden is met veel technische details. Dus ik stel voor dat de gedeputeerde het kort houdt en dan vervolgt. En dat u dit gesprek op een andere manier voortzet.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Kijk, ik vind op dit moment nog niet zoveel. Ik reageer alleen op een absolute stelling van bijvoorbeeld alleen maar vaste contracten. En daarvan zeg ik dat die variatie veel groter is. Dat gesprek gaan we op een later moment voeren. En het is in ieder geval goed om te weten dat er naast mijn passie voor deze zaken er nog vele Statenleden zijn die dat ook hebben. Dus ik verheug me op dat debat.

De **voorzitter**: Daarmee komt er een einde aan de bijdrage van gedeputeerde Van der Maat. Dan is het woord aan gedeputeerde Swinkels. De winkel is nog open? Ja.

De heer **Swinkels** (GS;SP): Even zonder kaartje, voorzitter. Volgens mij is mij nog één vraag gesteld. Om te kijken of ik toch nog de veteranen wilde bezoeken. Ik denk dat een bezoek, hoe aardig ook, hier misschien niet helemaal op zijn plaats is. Maar dat ik veel beter de projectleider, die namens de provincie in de planvorming meekijkt, kan vragen om te kijken of er in het plan ergens een plek te realiseren is voor deze veteranen. En daarmee komt het gewoon even serieus als optie in de planvorming terug. En dan heb ik nog twee moties. Motie 42, 'Handen op elkaar voor sociale veerkracht'. Hoe sympathiek ook om mij op voorhand maar liefst zo'n 3 miljoen euro handgeld toe te spelen. Welke gedeputeerde wil dat niet, zou je zeggen. Maar ik ga haar toch ontraden. We komen binnenkort te spreken over sociale veerkracht. Volgens mij moeten we in dat kader ook met elkaar komen te praten over hoe we dat met elkaar organiseren en welke financiering daarbij hoort. Daarnaast heeft dit voorstel op zichzelf al geen dekking, wat het ook lastig maakt.

De **voorzitter**: Kijken interruptie.

De heer **Kuijken** (CDA): U spreekt van 3 miljoen euro naar 1,5 miljoen euro en geen dekking. Maar er staat 'werkwijze gelijk te stellen'. Er is helemaal geen bedrag of niks genoemd. Niks verwijst naar die 3 miljoen euro of 1,5 miljoen euro. Dus nu kunt u die motie dus anders interpreteren, want u heeft hem verkeerd gelezen. Dus wat vindt u er nu van?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS,SP): Dat is een heel mooie creatieve vondst. En daar ben ik wel van. U kunt zeggen: laten we werkwijzen gelijkstellen. Maar ik zeg: laten we dat afwegen op het moment dat we met

sociale veerkracht met elkaar komen te spreken. En als dat betekent dat we op andere manieren nog zaken gelijk moeten stellen, dan nemen we op dat moment dat besluit. En nu niet hier.

En dan heb ik nog een mooie motie van een mooie regenboogvlag en om die op de nationale Coming Out Day op 11 oktober ook hier bij de provincie op te steken. Die zou ik willen classificeren als geen bezwaar. Dat kunnen we gewoon inwilligen. Bij dezen.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Dan tot slot gedeputeerde Van Merrienboer.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Voorzitter. Dank je wel. Twee moties zijn ten opzichte van de eerste termijn gewijzigd. Motie 3 was toen nog een solitaire motie van de VVD. Inmiddels is dat motie 3A over de continuering Taskforce Zeeland-Brabant. Kijk, eerst beleid en dan geld is een principe dat het college hoog houdt ten behoeve van uw integrale afweging. En als het antwoord daarop is dat alle partijen een motie indienen, waarin ze het dictum onderschrijven, dan past daar inderdaad van het college geen bezwaar bij, als dat het signaal is van uw Staten.

Bij motie 11A was ik nog even op zoek naar het dictum. Ik heb nog iets aangetroffen, mijnheer Steenbakkers. Meer innovatieve pilots in de detailhandel te laten plaatsvinden. We hebben volgens mij een goed debat gehad en ik kan de motie dan ook als geen bezwaar betitelen. Dus we gaan haar uitvoeren.

En daarmee gaat de score van het college aanzienlijk omhoog, mevrouw Van der Sloot: twee moties die alsnog met een geen bezwaar worden geadviseerd.

Tot slot. U had nog een 'Cruiffje' van mij tegoe, want ik heb toch nog mijn best gedaan. Een van de mooiste die ik heb aangetroffen, is de volgende. Cruiff zei: 'Ik ben overal tegen, tot ik een besluit neem, dan ben ik voor en dat lijkt me logisch.' Succes met de stemming.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Hiermee komt een einde aan de tweede termijn. De heer Heijman zou nog reageren op een van de moties, in het perspectief van de toezegging van de gedeputeerde, of hij die wel of niet wilde aanhouden. Die motie is nu definitief aangehouden? Ja. Oké. En dat was motie met nummer 38. Die is dan nu definitief aangehouden.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voorzitter. Dan willen we nu graag vijf minuutjes schorsen.

De **voorzitter**: Dan sluit ik de beraadslagingen. En dan gaan we zo dadelijk meteen over tot de stemmingen. Akkoord?

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voorzitter. We willen even kijken hoe we tegen een aantal moties aankijken en of we die wellicht net anders interpreteren en dus wellicht nog even kunnen wijzigen, voordat we met de stemming aanvangen.

De **voorzitter**: Oké. Dan schors ik nu de vergadering en dan heropen ik die over vijf minuten.

Schorsing.

De **voorzitter**: Dames en heren. Ik heropen de vergadering. Ik heb zojuist de beraadslagingen bewust nog niet gesloten, omdat ik voorvoelde dat een aantal uwer nog even kort het woord over een enkele motie wilde voeren. Ik inventariseer even langs de lijn van de partijen de behoefte. Van Gruijthuijsen nog behoefte om kort het woord te voeren?

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Nee, dank u.

De **voorzitter**: Van der Sloot. Van Vugt wel, ja.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voorzitter. Aangaande motie 8B proeven wij binnen dit huis brede steun voor de inhoud. Wij proeven bij de gedeputeerde een welwillende houding om dit punt echt op te pakken. Wij vinden het overigens jammer dat we om procedurele redenen vanavond geen meters kunnen maken. We zullen de motie om die reden aanhouden.

De **voorzitter**: Motie 8B is aangehouden. Ik kijk nog even. De heer Heijmans wil niet het woord. Wie nog meer het woord? Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Motie 15, over de inspanningsverplichting voor de huisvesting van de veteranen van De Oude Stomp in Vught willen we graag aanhouden, gelet op de gedeputeerde. Wel met het verzoek om er voor de begroting op terug te komen.

De **voorzitter**: Motie 15 is ook aangehouden. Dan sluit ik de beraadslagingen en gaan we over naar de stemmingen.

De **voorzitter**: Dames en heren. Wij gaan stemmen. Zoals u weet eerst de amendementen, dan het voorstel zelve en dan de moties. Vanwege het grote aantal en de misschien soms wat verwarring scheppende systematiek van aanhouden en intrekken bij elke motie even apart checken of wij goed begrepen hebben wat de status van die motie is en dan tot de stemming overgaan. Dat kost even tijd, maar dan doen we dat zorgvuldig. Ik begin dus nu met de stemming over amendement nummer 1, 'Toekomstperspectief varkenshouderij' van de fractie van het CDA. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Braspenning** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen met stemverklaring. Omdat hier sprake is van inzet van Europese middelen willen wij deze motie niet steunen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Amendement 1 is verworpen. Amendement 2 is ingetrokken. En dus is nu het voorstel zelfde, besluit 14/16 inzake de Perspectiefnota, aan de orde. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: Het CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor met stemverklaring. Wij zijn blij met de toezeggingen van het college. Wij hopen wel dat het jaar van het papier nu voorbij is en dat het nu het jaar van de actie wordt. En simpel spelen is het mooist.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen met stemverklaring. We hopen dat het jaar van de nietszeggende infographic voorbij is.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Het besluit is door uw Staten aangenomen. Dit voorstel.

Dan komen we nu bij de moties. Motie 1, 'Miljarden voor wegen' van de Partij voor de Vrijheid. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Het CDA.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Deze motie is verworpen. Dan de motie onder stuk nummer 2 bij u bekend. Ook van de PVV inzake de aanbesteding van de N65. Deze motie brengen we in stemming. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: Het CDA.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Deze motie is door uw Staten aanvaard, aangenomen. Dan komen we nu bij motie 3A, die dus motie 3 verving. Die is breed ondersteund. De indiener is de VVD en de motie gaat over de Taskforce Zeeland-Brabant. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Deryckere** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor met stemverklaring. We gaan akkoord, omdat we de motie zodanig mogen interpreteren dat er alleen extra geld beschikbaar wordt gesteld als uit evaluatie blijkt dat het nodig is.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dan is deze motie unaniem door uw Staten aangenomen. Motie 4 is aangehouden. Motie 5 is ingetrokken. Dan zijn we bij motie 6, 'Brabant Opsporing Verzocht'. Die is ingetrokken. O ja. Motie 7, 'Werk aan de (s)Winkel' van CDA en GroenLinks. De motie brengen we in stemming. De VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen met stemverklaring. Deze motie is een duidelijke open winkeldeur.

De **voorzitter**: Het CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is aangenomen. Motie 8B, die motie 8A en 8 verving, is aangehouden. Dat geldt ook voor motie 9, 'OV-kaart scholieren'. Dan ben ik bij motie 10 over de akkerdistel van de PVV. De motie breng ik in stemming. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Dan is aan de orde motie 11A. De fractie van het CDA is indiener. Leegstand aanpak versnellen. Motie 11A is dus de verbeterde versie. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen. Deze motie voegt niets toe. Wij denken dat het Team Leegstand zelf heel goed in staat is, met de kwaliteit die het in huis heeft, om te bepalen hoe het innovatiepilots laat plaatsvinden.

De **voorzitter**: Het CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen, met dezelfde stemverklaring als de VVD-fractie.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor, met de stemverklaring dat het ook echt voor de detailhandel bedoeld is.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen met dezelfde stemverklaring als de VVD.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen met dezelfde stemverklaring als de VVD.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor met een stemverklaring. De detailhandel kan wel een steuntje in de rug gebruiken.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Motie 12 is aangehouden. Dat klopt. Motie 13 is ingetrokken. Dan zijn we bij motie 14, betreffende de Nederlandse vlag. De motie breng ik in stemming. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Het CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Motie 15 is aangehouden. Motie 16 is aangehouden. Dan zijn we nu bij motie 17. Die breng ik in stemming. De motie is ingediend door de PVV, inzake Essentgeld voor de burgers. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Dan krijgen we motie 18, ingediend door de fractie van de PVV. De motie gaat over de zeggenschap van burgers. Motie 18 breng ik in stemming. De VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Deryckere** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Dan ben ik bij motie 19 van de fractie van de PVV. Die fractie is indiener. De motie gaat over cash betalen in de bus. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Het CDA.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Verworpen met 25 tegen 29. Dan motie 20. Die gaat over beveiligingsbeelden in het OV.
De fractie van de PVV is indiener. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Het CDA.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Dan ben ik bij motie 21. Indiener is de fractie van de PVV, betreffende meer toezichthouders in het openbaar vervoer. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Het CDA.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Tegen met stemverklaring. Sociale veiligheid is inderdaad topprioriteit, maar er zijn meer opties dan die hier voorgesteld worden.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Dan zijn we bij de motie onder stuk nummer 22 van de Partij voor de Vrijheid over het stop klimaatargument. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Van Vugt** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Dan komen we nu bij motie 23. De eerste indiener is de PvdA, voldoende artsen gezondheidsonderzoek. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor met stemverklaring. Gezondheidsonderzoek is goed. En dat moet altijd adequaat gewaarborgd blijven. Maar we hebben wel een aandachtspuntje. Er mag nooit sprake zijn van: 'if you torture the data long enough, it will confess' of 'cherrypicking signs'. Als negen onderzoeken vinden dat er geen verband is en de tiende wel, dan is er dus een effect. We willen dus ook aandacht vragen voor negatieve resultaten.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen met stemverklaring. Zij is overbodig.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Deze motie is aangenomen. Dan de motie 24 van de eerste indiener PvdA. De OV-verbinding Breda-Utrecht. Ik breng motie 24 in stemming. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: Het CDA.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dan is deze motie door uw Staten aangenomen. Dan zijn we bij motie 25A, de verbeterde versie van motie 5. Eerste indiener is de PvdA. Brabantwet nu! De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Braspenning** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dan is deze aangenomen. Dan is motie 26 aangehouden. Motie 27 is ingetrokken. Motie 28 is ingetrokken. Moties 29, 30, 31 en 32 zijn aangehouden. Dan zijn we bij motie 33. De indienende fractie is GroenLinks. Automotive en Cycling Campus. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Het CDA.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Deze motie is verworpen. Dan ben ik bij de motie onder stuk nummer 34, de blijverslening voor Brabant. Eerste indiener is GroenLinks. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Het CDA.

Mevrouw **Van Brakel** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen met stemverklaring. Wij vinden dit echt een taak van de gemeenten.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is met 34 stemmen voor aangenomen. Dan motie 35, 'Meet de veestapel'. De eerste indiener is de Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Deze wilden wij intrekken, voorzitter. Kan dat?

De **voorzitter**: Dat kan niet meer. Dat had u voor de stemmingen moeten doen. Dus zij komt nu in stemming. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Braspenning** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Tegen met een stemverklaring. Dat ik het gewoon vervelend vind om voor een motie te stemmen die de indiener eigenlijk had willen intrekken.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen met stemverklaring. Zoals de gedeputeerde zei, dit kost veel te veel inspanning om dit zo precies boven tafel te krijgen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Voor, met dezelfde stemverklaring als de SP.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Motie 36 is ingetrokken. Dan ben ik bij motie 37, van de indiener PVV, 'Leegstandsbeleid niet voor asielhuisvesting'. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Het CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Dan is deze motie verworpen. Moties 38, 39, 40 en 41 zijn aangehouden.
Dan ben ik nu bij motie 42. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Het CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen met stemverklaring, voorzitter. De motie is bijzonder sympathiek, maar deze afweging moet bij de begrotingsbehandeling gemaakt worden.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen met stemverklaring. Zoals ook in de tweede termijn gezegd heeft sociale veerkracht ook een vluchtelingencomponent. En daar wil onze fractie niet aan meewerken.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen met dezelfde stemverklaring als de Socialistische Partij.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Deze motie is verworpen. Dan zijn we bij de laatste motie die aan de orde komt, de motie over de regenboogvlag, ingediend door D66, stuk nummer 43. Ik breng deze motie in stemming. De VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor met stemverklaring. Je kunt hier niet tegen zijn, maar we achten haar wel overbodig. Het is een doelgroepenuiting. En we willen hiermee geen precedent verklaren.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: De SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: De PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor met stemverklaring. Laat hem dan ook op de plaats komen van de EU-vlag en de motie ook heel letterlijk nemen: die vlag dan hijsen en niet meer neerhalen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor met stemverklaring. Waar we altijd zeggen 'en nu vooruit', zouden we in dit geval graag willen zeggen: 'en nu omhoog'.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor met stemverklaring. Ik zou een aantal vlaggenmasten bijbestellen.

De **voorzitter**: De Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor met stemverklaring. Dat wij bij motie 42 voor hadden willen stemmen.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Deze motie is aangenomen.

Daarmee is een einde gekomen aan het agendapunt behandeling Perspectiefnota. Sta mij toe om namens u allen al degenen in het ambtelijk apparaat hard hebben gewerkt om dit allemaal voor elkaar te krijgen, inclusief alle bijlagen, hartelijk te danken voor hun enorme inzet.

Voordat we aan de sluiting van de vergadering toekomen, komen we nog even op een punt dat ik op verzoek van de procedurevergadering in uw midden breng. En de griffier zal dat even toelichten. Dat heeft te maken met een discussie in de procedurevergadering vanochtend inzake de opzet van de toegezegde informatiebijeenkomst maandagavond. De griffier.

De **griffier**: In de procedurevergadering is besproken dat, in tegenstelling tot reguliere informatiebijeenkomsten, de informatiebijeenkomst van maandag niet gericht is op een toekomstige oordeelsvorming en besluitvorming door PS. Ons reglement van orde gaat in artikel 11 uit van informatiebijeenkomsten, die zijn gericht op oordeelsvorming en besluitvorming door PS. Dat staat daar ook zo. In de procedurevergadering is twijfel ontstaan en gebleven over de vraag die gelet daarop aan het insprekrecht als bedoeld in artikel 32 van het reglement van orde moet worden gegeven. En op grond van artikel 43 van het reglement kan de voorzitter bij twijfel of in gevallen waarin het reglement niet voorziet PS raadplegen, dus een ordevoorstel doen. Dat is wat er aan de hand is.

De **voorzitter**: Het is precies zoals de griffier het zegt: een discussie, zonder dat daar consensus in de procedurevergadering over is. Dat betekent dat die in PS aan de orde moet komen. En ik wil het ordevoorstel hier voorleggen om ook insprekers toe te staan in gevallen waarbij de informatiebijeenkomsten niet plaatsvinden ten behoeve van de oordeelsvorming en besluitvorming door PS. Dat voorstel leg ik in uw midden. En ik wil graag in de volgorde die daarvoor beschikbaar is, die zal ik hanteren, kort het oordeel van uw fracties daarover hebben in een stemming over deze kwestie. Die we hier even moeten oplossen, omdat de procedurevergadering er vanmorgen dus niet uitkwam. Ik breng dit voorstel dus nu in stemming.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Voordat u het voorstel in stemming brengt, zou ik toch graag eerst nog een punt van toelichting hier aan de orde willen brengen.

De **voorzitter**: Dat sta ik dan toe. Dan ga ik het zo doen. Dan geef ik elke fractie de gelegenheid om een opmerking hierover te maken. En daarna gaan we stemmen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat lijkt me zeer wenselijk.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Volgens mij schrijft het reglement van orde ook voor dat over een ordevoorstel onmiddellijk besloten wordt.

De **voorzitter**: Ja, maar we gaan geen debat voeren, geen vraag- en antwoordspel. Maar een toelichting vooruitlopend op de stemming vind ik akkoord. Ik kan daar ook van afwijken hè.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. De vraag is dan: een toelichting waarop?

De **voorzitter**: Dat zullen we merken. Ik heb het voorstel gedaan. Ik ga het zo in stemming brengen. Wie wenst een toelichting? Van Hattem. Ik geef u de gelegenheid.

De heer **Van Hattem** (PVV): Even stilte in de zaal graag. Dank u. Vanochtend in de procedurevergadering werd het naar voren gebracht. In eerste instantie werd heel duidelijk en letterlijk toegelicht door zowel waarnemend voorzitter, de heer Van Gruijthuisen als de griffier, dat het reglement van orde letterlijk is opgevolgd zoals het is bedoeld. Dus dat bij een informatiebijeenkomst insprekers moeten worden toegelaten. En dat is ook hetgeen wij hier besproken hebben toen het reglement van orde hier werd opgesteld en bekrachtigd. Toen heeft nota bene onze fractie nog gezegd, zelf geamendeerd, dat je bij informatiebijeenkomsten geen insprekers moet toelaten. Daarvan is door deze Staten in meerderheid gezegd dat dat wel gebeurt. Het amendement daarover is verworpen. En nu het zo in het reglement staat moet het reglement ook gewoon worden toegepast zoals het toegepast hoort te worden. Het is een openbare regelgeving, waar ook onze burgers op terug moeten kunnen vallen als zij hier spreekrecht kunnen ontleen. Derhalve verzoek ik gewoon het reglement onverkort toe te passen. Deze informatiebijeenkomst is niet anders dan een andere informatiebijeenkomst. Verder werd er zojuist gesteld dat er geen toekomstig beleid aan vastzit. Nu is vanmiddag in de dagmail een achtergrondinformatienotitie 'Brabantse aanpak vluchtelingen' ten behoeve van de informatiebijeenkomst aanstaande maandag verspreid. Deze notitie is afkomstig van GS, staat er in de aanhef boven. Er staat een aantal beleidsontwikkelingen in. En die strekken nadrukkelijk verder dan alleen de opdracht aan de rijksheer, aan de commissaris. Er zitten verschillende sporen in. Er staat in beschreven wat de rollen van de provincie zijn. En er zit ook duidelijk een aantal rollen bij die vallen onder GS. En niet sec een rol zijn van de CdK. Dus op dit onderdeel is wel degelijk toekomstig beleid te verwachten. Althans, uitgaand van deze nota. Derhalve vind ik de redenering die zojuist naar voren werd gebracht, dat er geen toekomstig beleid verwacht kan worden, onzuiver. En mogen insprekers er aanstaande maandag ook op kunnen vertrouwen dat Provinciale Staten hun mening en oordeel over dit onderwerp aan kunnen horen. En ik roep dan ook op om de burgers van Brabant de ruimte te geven om hier hun zegje te kunnen doen. Er is daarstraks ook uitgebreid voor gepleit om burgers goed te betrekken. Laten we dan ook op dit onderwerp de burger volop aan bod komen.

De **voorzitter**: Uw toelichting is helder, mijnheer Van Hattem. En vanochtend is ook daarover in de procedurevergadering beraadslaagd. Wil iemand anders nog daarop een toelichting geven? De heer Van Overveld.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voorzitter. Waar ik wat moeite mee heb is dat het al blijkbaar in de publiciteit is geweest dat er de mogelijkheid is om in te spreken. En dat mensen elkaar blijkbaar oproepen om dat te gaan doen. Dan vind ik het wel raar om dat op dit moment in te trekken. Tenzij dat niet het geval is geweest.

De **voorzitter**: De procedurevergadering was vanmorgen. Er is bij mijn weten door de procedurevergadering niet gecommuniceerd over aard en inhoud van de bijeenkomst. Wie nog meer? De heer Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. De GroenLinks-fractie vraagt zich eigenlijk af hoeveel mensen zich hebben aangemeld om in te spreken. Kunnen we daar al enigszins een idee van hebben?

De **voorzitter**: Dat zou ik bij de griffier moeten navragen. Er hebben zich zes mensen gemeld. Spontaan en niet reagerend op een uitnodiging, die conform de procedure zou zijn uitgegaan. Er is me net door de griffier gemeld dat zich zes mensen hebben gemeld.

Anderen nog toelichtenderwijs hierop? Nee.

Ik heb vanmorgen dus de toelichting in de procedurevergadering en de discussie daar gehoord. Ik doe het voorstel hier om mensen toe te laten om in te spreken. Maar ik heb gemerkt dat de procedurevergadering met de argumenten die net al weer herhaald zijn, er niet onderling uit is gekomen. Dan roept het reglement de voorzitter op om het hier in stemming te brengen. En dat doe ik in de vorm van een ordevoorstel, dat ik nu in stemming breng. Mijn voorstel is dus om mensen toe te laten in de insprekronde in die informatiebijeenkomst. En ik ga nu het voorstel hier in stemming brengen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik verzoek om hoofdelijke stemming.

De **voorzitter**: Een hoofdelijke stemming. Die mag ik toewijzen. Dan gaan we dat nu meteen doen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voorzitter. Wij willen graag schorsen.

De **voorzitter**: Oké. Dan schors ik even.

Schorsing.

De **voorzitter**: Dames en heren. Ik stel voor de vergadering te heropenen en wil u vragen uw plaatsen in te nemen. En ik wil u vragen dat met enige gezwinde spoed te doen. Want het is belangrijk dat u op uw plaats zit, want we hebben een verzoek ontvangen om de stemming hoofdelijk te doen.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter. Ik wil mij onthouden van stemming.

De **voorzitter**: Waarvan akte. En daar zullen we zo rekening mee houden in de rij die de griffier voorleest. Even voor de goede orde. Nogmaals, de geschiedenis is bekend. De discussie over dit onderwerp in de procedurevergadering leverde geen eensluidende mening daar op, overigens op grond van onderscheiden argumentaties. Op grond daarvan is het voorstel hier in de plenaire Staten door de voorzitter. Die stelt letterlijk voor om ook insprekers toe te laten in gevallen waarbij de informatiebijeenkomsten niet plaatsvinden ten behoeve van oordeelsvorming en besluitvorming door PS. Daarvan is hier sprake en dus doe ik dit voorstel. Dat voorstel ga ik nu in stemming brengen en dat doen we hoofdelijk. En wij beginnen met nummer 4. Goh, dat was de vorige keer volgens mij ook al zo. Ik zal dat briefje eens onderaan leggen.

Graag stilte. De griffier gaat de stemming nu aanvangen.

De **griffier**: Ik begin bij Schüller.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Tegen.

De **griffier**: Van Brakel.

Mevrouw **Van Brakel** (CDA): Voor.

De **griffier**: Van der Staak.

De heer **Van der Staak** (SP): Tegen.

De **griffier**: Braspenning.

De heer **Braspenning** (CDA): Voor.

De **griffier**: Kutlu.

De heer **Kutlu** (D66): Tegen.

De **griffier**: Biemans.

De heer **Biemans** (D66): Tegen.

De **griffier**: Meeuwis.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Tegen.

De **griffier**: Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor.

De **griffier**: Portheine.

De heer **Portheine** (VVD): Tegen.

De **griffier**: Otters.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Tegen.

De **griffier**: Panhuizen.

De heer **Panhuizen** (VVD): Tegen.

De **griffier**: Spapens.

De heer **Spapens** (SP): Tegen.

De **griffier**: Van Meel.

De heer **Van Meel** (SP): Tegen.

De **griffier**: Burger Dirven

De heer **Burger Dirven** (VVD): Tegen.

De **griffier**: Everling.

De heer **Everling** (SP): Tegen.

De **griffier**: Claessens.

Mevrouw **Claessens-Vloedgraven** (SP): Tegen.

De **griffier**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voor.

De **griffier**: De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Tegen.

De **griffier**: Maas.

De heer **Maas (PvdA)**: Voor.

De **griffier**: Bakker.

De heer **Bakker** (PVV): Voor.

De **griffier**: Roks.

De heer **Roks** (PVV): Voor.

De **griffier**: Boon.

De heer **Boon** (PVV): Voor.

De **griffier**: Bollen.

De heer **Bollen** (VVD): Tegen.

De **griffier**: Kouthoofd.

De heer **Kouthoofd** (VVD): Tegen.

De **griffier**: Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Tegen.

De **griffier**: Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Tegen.

De **griffier**: Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **griffier**: De Jonge.

De heer **De Jonge** (SP): Tegen.

De **griffier**: Oosterveer.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Tegen.

De **griffier**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voor met stemverklaring. Het gaat hier over een publiek debat. Dat debat wordt ook op gemeentelijk niveau uitgebreid gevoerd. En wij zijn voor transparantie, dus daarom zijn wij voor.

De **griffier**: Kardol.

Mevrouw **Kardol** (PVV): Voor.

De **griffier**: Surminski.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Voor.

De **griffier**: Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Tegen.

De **griffier**: Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voor.

De **griffier**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **griffier**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor met stemverklaring. We hebben het reglement van orde, ook richting onze burgers, te respecteren.

De **griffier**: Van Overveld.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **griffier**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **griffier**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **griffier**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **griffier**: Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Voor.

De **griffier**: Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Tegen.

De **griffier**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **griffier**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voor.

De **griffier**: Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **griffier**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **griffier**: De Hoon.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Voor.

De **griffier**: Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De **griffier**: Knoet.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Tegen met stemverklaring. Het past niet bij een informatiebijeenkomst. En hij is wel volledig openbaar.

De **griffier**: Van Haaften.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (CDA): Voor.

De **griffier**: Van Vugt.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voor.

De **griffier**: Brunklaus onthoudt. Heijman.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Na een heel lange struggle voor.

De **griffier**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: De stemming is geweest. De griffier heeft mij zojuist tweemaal bevestigd. De uitslag is als volgt: 22 leden hebben voorgestemd en 31 daartegen. Het voorstel is dus verworpen.

Sluiting van de vergadering

De **voorzitter**: Daarmee gaan we naar de sluiting van deze vergadering. De sprekerspasjes worden zo gedeponneerd in de opvangbus bij de bodetafel. Dat wil ik u vragen.

Maar voordat we uiteengaan heb ik nog een bijzonderheid. Niet alleen is vandaag Ben Maas jarig, die we zo nog even bij de borrel kunnen feliciteren. Er is ook sprake van het afscheid van Jos Dankers. Jos heeft maar liefst achtenhalf jaar voor de griffie als senior Statenadviseur gewerkt. Hij heeft zich hard ingezet voor de Staten van Brabant in het team van de griffie. Hij gaat nu naar een andere plaats in het provinciehuis werken op het terrein van de luchtvaart. Ik ga Jos een klein cadeautje geven. Ik wil vragen of Jos hier naar voren komt, dan kom ik ook naar voren. En dan zal hij graag een applaus in ontvangst nemen en wie weet wat nog meer. Ik sluit de vergadering.

(Applaus)

De voorzitter sluit om 22.20 uur de vergadering.